

Adrian Schiess, Alfred und Emil, Amsler, Anette Gigon, Annette Spillmann, Arnold, Artaria & Schmidt, Axel Pickert, Bearth & Deplazes, Bétrix & Consolascio Architekten, Breuer Marcel, Bronzini, Buchner Bründler, Burckhardt, Burkhalter & Sumi, Bünzli & Courvoisier Architekten, Carl, Christian Kerez, Conzett, Daniele Marques, Diener & Diener, EM2N, Fuhrmann & Hächler, Gartmann AG, Gion A. Caminada, Giuliani Honger Architekten, Gmür & Steib Architekten, Gottfried Semper, Graber Pulver, Gustav Doppler, Günther Vogt, Harald Echsle, Herzog&de Meuron, HHF Architekten, Hubacher & Steiger, Isa Stürm, Jacques Schader, Jüngling & Hagmann, Kaschka Knapkiewicz, Livio Vacchini, M.E.Haefli, Marcel Meili, Marco Graber, Mario Botta, Markus Peter Mathias Müller & Daniel Nigli Architekten AG, Meili & Peter, Mike Guyer, Miller & Maranta, Miroslav Sik, Morger & Degelo, Moser, Moser & Roth, Ortner & Orter, Otto Rudolf, Pablo Horváth, Partner and Raderschall Landschaftsarchitekten, Pascale Guignard, Patrick Gartmann, Peter Märkli, Peter Stocker, Peter Zumthor, POP Planungsgemeinschaft, Richard Meier & Partners, Robert, Rüeeger, Salvisberg, SANAA Architects, Santiago Calatrava Amsler, Silvia Gmür, Stauffer & Hasler, Stefan Saner, Thomas Pulver, Urs Wolf, Valerio Olgiati, Von Ballmoos Krucker, Werner, Wild Bär Architekten, Winkler, Adrian Schiess, Alfred und Emil, Amsler, Anette Gigon, Annette Spillmann, Arnold, Artaria & Schmidt, Axel Pickert, Bearth & Deplazes, Bétrix & Consolascio Architekten, Breuer Marcel, Bronzini, Buchner

Bründler, Burckhardt, Burkhalter & Sumi, Bünzli & Courvoisier Architekten, Carl, Christian Kerez, Conzett, Daniele Marques, Diener & Diener, EM2N, Fuhrmann & Hächler, Gartmann AG, Gion A. Caminada, Giuliani Honger Architekten, Gmür & Steib Architekten, Gottfried Semper, Graber Pulver, Gustav Doppler, Günther Vogt, Harald Echsle, Herzog&de Meuron, HHF Architekten, Hubacher & Steiger, Isa Stürm, Jacques Schader, Jüngling & Hagmann, Kaschka Knapkiewicz, Livio Vacchini, M.E.Haefli, Marcel Meili, Marco Graber, Mario Botta, Markus Peter Mathias Müller & Daniel Nigli Architekten AG, Meili & Peter, Mike Guyer, Miller & Maranta, Miroslav Sik, Morger & Degelo, Moser, Moser & Roth, Ortner & Orter, Otto Rudolf, Pablo Horváth, Partner and Raderschall Landschaftsarchitekten, Pascale Guignard, Patrick Gartmann, Peter Märkli, Peter Stocker, Peter Zumthor, POP Planungsgemeinschaft, Richard Meier & Partners, Robert, Rüeeger, Salvisberg, SANAA Architects, Santiago Calatrava Amsler, Silvia Gmür, Stauffer & Hasler, Stefan Saner, Thomas Pulver, Urs Wolf, Valerio Olgiati, Von Ballmoos Krucker, Werner, Wild Bär Architekten, Winkler, Adrian Schiess, Alfred und Emil, Amsler, Anette Gigon, Annette Spillmann, Arnold, Artaria & Schmidt, Axel Pickert, Bearth & Deplazes, Bétrix & Consolascio Architekten, Breuer Marcel, Bronzini, Buchner Bründler, Burckhardt, Burkhalter & Sumi, Bünzli & Courvoisier Architekten, Carl, Christian Kerez, Conzett, Daniele Marques, Diener & Diener, EM2N, Fuhrmann & Hächler, Gartmann AG, Gion A. Caminada, Giuliani Honger Architekten, Gmür & Steib Architekten, Gottfried Semper, Graber Pulver, Gustav Doppler, Günther Vogt, Harald Echsle, Herzog&de Meuron, HHF Architekten, Hubacher & Steiger, Isa Stürm, Jacques Schader, Jüngling & Hagmann, Kaschka Knapkiewicz, Livio Vacchini, M.E.Haefli, Marcel Meili, Marco Graber, Mario Botta, Markus Peter Mathias Müller & Daniel Nigli Architekten AG, Meili & Peter, Mike Guyer, Miller & Maranta, Miroslav Sik, Morger & Degelo, Moser, Moser & Roth, Ortner & Orter, Otto Rudolf, Pablo Horváth, Partner and Raderschall Landschaftsarchitekten, Pascale Guignard, Patrick Gartmann, Peter Märkli, Peter Stocker, Peter Zumthor, POP Planungsgemeinschaft, Richard Meier & Partners, Robert, Rüeeger, Salvisberg, SANAA Architects, Santiago Calatrava Amsler, Silvia Gmür, Stauffer & Hasler, Stefan Saner, Thomas Pulver, Urs Wolf, Valerio Olgiati, Von Ballmoos Krucker, Werner, Wild Bär Architekten, Winkler, Adrian Schiess, Alfred und Emil, Amsler, Anette Gigon, Annette Spillmann, Arnold, Artaria & Schmidt, Axel Pickert, Bearth & Deplazes, Bétrix & Consolascio Architekten, Breuer Marcel, Bronzini, Buchner Bründler, Burckhardt, Burkhalter & Sumi, Bünzli & Courvoisier Architekten, Carl, Christian Kerez, Conzett, Daniele Marques, Diener & Diener, EM2N, Fuhrmann & Hächler, Gartmann AG, Gion A. Caminada, Giuliani Honger Architekten, Gmür & Steib Architekten, Gottfried Semper, Graber Pulver, Gustav Doppler, Günther Vogt, Harald Echsle, Herzog&de Meuron, HHF Architekten, Hubacher & Steiger, Isa Stürm, Jacques Schader, Jüngling & Hagmann, Kaschka Knapkiewicz, Livio Vacchini, M.E.Haefli, Marcel Meili, Marco Graber, Mario Botta, Markus Peter Mathias Müller & Daniel Nigli Architekten AG, Meili & Peter, Mike Guyer, Miller & Maranta, Miroslav Sik, Morger & Degelo, Moser, Moser & Roth, Ortner & Orter, Otto Rudolf, Pablo Horváth, Partner and Raderschall Landschaftsarchitekten, Pascale Guignard, Patrick Gartmann, Peter Märkli, Peter Stocker, Peter Zumthor, POP Planungsgemeinschaft, Richard Meier & Partners, Robert, Rüeeger, Salvisberg, SANAA Architects, Santiago Calatrava Amsler, Silvia Gmür, Stauffer & Hasler, Stefan Saner, Thomas Pulver, Urs Wolf, Valerio Olgiati, Von Ballmoos Krucker, Werner, Wild Bär Architekten, Winkler, Adrian Schiess, Alfred und Emil, Amsler, Anette Gigon, Annette Spillmann, Arnold, Artaria & Schmidt, Axel Pickert, Bearth & Deplazes, Bétrix & Consolascio Architekten, Breuer Marcel, Bronzini, Buchner Bründler, Burckhardt,

Burkhalter & Sumi, Bünzli & Courvoisier Architekten, Carl, Christian Kerez, Conzett, Daniele Marques, Diener & Diener, EM2N, Fuhrmann & Hächler, Gartmann AG, Gion A. Caminada, Giuliani Honger Architekten, Gmür & Steib Architekten, Gottfried Semper, Graber Pulver, Gustav Doppler, Günther Vogt, Harald Echsle, Herzog&de Meuron, HHF Architekten, Hubacher & Steiger, Isa Stürm, Jacques Schader, Jüngling & Hagmann, Kaschka Knapkiewicz, Livio Vacchini, M.E.Haefli, Marcel Meili, Marco Graber, Mario Botta, Markus Peter Mathias Müller & Daniel Nigli Architekten AG, Meili & Peter, Mike Guyer, Miller & Maranta, Miroslav Sik, Morger & Degelo, Moser, Moser & Roth, Ortner & Orter, Otto Rudolf, Pablo Horváth, Partner and Raderschall Landschaftsarchitekten, Pascale Guignard, Patrick Gartmann, Peter Märkli, Peter Stocker, Peter Zumthor, POP Planungsgemeinschaft, Richard Meier & Partners, Robert, Rüeeger, Salvisberg, SANAA Architects, Santiago Calatrava Amsler, Silvia Gmür, Stauffer & Hasler, Stefan Saner, Thomas Pulver, Urs Wolf, Valerio Olgiati, Von Ballmoos Krucker, Werner, Wild Bär Architekten, Winkler, Adrian Schiess, Alfred und Emil, Amsler, Anette Gigon, Annette Spillmann, Arnold, Artaria & Schmidt, Axel Pickert, Bearth & Deplazes, Bétrix & Consolascio Architekten, Breuer Marcel, Bronzini, Buchner Bründler, Burckhardt, Burkhalter & Sumi, Bünzli & Courvoisier Architekten, Carl, Christian Kerez, Conzett, Daniele Marques, Diener & Diener, EM2N, Fuhrmann & Hächler, Gartmann AG, Gion A. Caminada, Giuliani Honger Architekten, Gmür & Steib Architekten, Gottfried Semper, Graber Pulver,

Zürich a tradicionális svájci identitáskép ellenpólusa, mely geopolitikai pozíciójából adódó alternatív fejlődésével folyamatos konfliktusban állt a környező kantonokkal. Bár az ország legnagyobb városa és gazdasági központja, a politikai centrum Bernnel szemben Svájc titkos fővárosaként szokták emlegetni. A dombvidékre települt város 406 m-es magasságban fekszik a Zürichi-tó partján, ahol a Limmat-folyó kilép a tóból, nyugati irányban Uetliberg határolja.

A tó körül már az újkőkori idején települések működtek, a preromán, kelta Le Téné település romjait a mai Lindenhof negyedben tárták fel. A római időkben a Gallia Belgica (Germánia Superior) és Retia határán fekvő Turicum város a folyami szállítás révén vámszedőhely lett. 835-ben Német Lajos, Nagy Károly unokája palotát építtetett a városban, majd egy évvel később Hildebrand lánya számára megalapította a Fraumünster apátságot, mely később a város irányításában is meghatározó szerepet játszott. Zürich fokozatosan vívta ki függetlenségét, 1045-ben III. Károly a piactartás, pénzverés és törvényhozás jogát adományozta a városnak, majd 1218-ban szabad birodalmi város rangot kapott. Ebben az időben a politikában meghatározó szerepet játszott a Zähringer család. 1230-ban felépítették az akkor 38 hektáros területet bekerítő városfalat, kőbányaként a karoling kori várat használták fel. A XIV. században a városi polgárság megerősödésével csökkent a kolostor befolyása, ezt jelzi, hogy 1336-ban elfogadták a Zunftordnungot (céhtörvényt) és megválasztották Rudolf Brunt az első független városvezetőnek. 1351-ben az őskantonok, Luzern, Schwyz, Uri és Unterwalden után ötödikként tagja lett a svájci konföderációnak, ám a szövetségi viszony évszázadokon át politikai és felekezeti szempontból egyaránt problematikusnak bizonyult és számos csatát és belháborút eredményezett. Zürich geopolitikai útkeresését jelzi, hogy a konföderációhoz való csatlakozást követően nem sokkal, 1356-ban védelmi szövetséget kötött Ausztriával, az új szövetséges mellett a távolsági kereskedők kardoskodtak elsősorban, mivel a város két nagy alpesi kereskedelmi útvonal metszéspontjában feküdt és a német-olasz tranzitkereskedelem kulcspontja volt. A XVI. század első felében a székesegyház plébánosa, Ulrich Zwingli meghatározó szerepet játszott a reformáció elterjedésében, aminek következtében Zürich európai jelentőségű várossá vált. Ugyanakkor a

gazdasága ezzel együtt sem tudott érdemben növekedni és friss lendületet hozni a kereskedelem, a textilipar, és a selyemipar felfuttatása révén.

A harminc éves háború során újabb erődítményeket építettek a város körül, melyek az 1830-as évekig meghatározták a város szerkezetét. A kultúra a XVIII. században élte fénykorát, Johann Jakob Bodmer, Johann Jakob Breitinger, Salomon Gessner és Johann Caspar Lavater révén. 1789-ben a helvét forradalom idején Zürich egy időre elvesztette vezető szerepét a környező rurális területekkel szemben. Az 1831-es liberális szellemű alkotmány nagyban támogatta az ipar és a kereskedelem felfuttatását, az Alfred Escher nevével fémjelzett időszak nem csak az 1860-as évek közepéig tartó gazdasági fellendülést hozta el, hanem jelentősen növelte a város befolyását az újrászerveződő szövetségi államra. 1833-ban alapították meg a Zürichi Egyetemet, 1855-től pedig a szövetségi ETH-nak is otthont ad a város. Az iparosítás a városi népesség növekedésével járt, ami részben a szuburbánus területek növekedését is magával vonta. 1847-ben épült meg az első Zürichet érintő vasútvonal, a Spanisch-Brötli-Bahn a várost Badennel kötötte össze. 1867-ben építették ki a Bahnhofstrasset, mely ma is kereskedelem főutcája. 1871-re készül el a ma is álló főpályaudvar, 1877-ben megalapították a tőzsdét. 1893-ban tizenegy külső kerületet egyesítettek a várossal. A népesség 1962-ben érte el a csúcspontját 445000 lakossal, ám ez 1989 környékére 356000-re apadt az agglomerációba áramló népesség miatt. A stagnálást követően a városfejlesztés révén 2008-ra 380000-re növelték a lakosságszámot.

Zürich gazdasági jelentőségét továbbra is a szolgáltató szektor, azaz a bankok, biztosítók, kommunikációs és turisztikai cégek adják, a további növekedés lehetőségét a repülőtér közelében fekvő kihasználatlan területek fejlesztése jelentheti. Emellett a kulturális és a tudományos életben is meghatározó, a már említett Zürich University és az ETH mellett közismert intézményei a színházak, az opera, a koncertterem, a Svájc Múzeum, a Művészeti Galéria, a Rietberg Múzeum, az archívumok és a könyvtárak.

A város életében kiemelt jelentőségű a szuburbánus területeket a várossal összekötő S-Bahn hálózat, a 22 vonal mindegyike áthalad a városközponton. A közúti közlekedés fejlesztésében jelentős a 2009-ben átadott északi és nyugati területeket összekötő Uetliberg alagút.

ZÜRICH +

Az elmúlt évtizedekben a városfejlesztés szemlélete jelentős változáson ment keresztül. A hatvanas években, a város népességcsúcsán az új építésein, nagy léptékű fejlesztéseken volt a hangsúly. A növekedés, modernizáció jegyében épült a Lochergut lakóegyüttes majd a hetvenes években a Hardau toronyházak. A nyolcvanas évekre elfogyott a gazdaság lendülete és megindult a dezindusztrializáció. A városfejlesztést irányító Ursula Koch a stabilizációra, fenntarthatóságra és az urbánus minőség biztosítására helyezte a hangsúlyt. „Die Stadt ist gebaut” jelentette ki, azaz a város már kialakult, a feladat az állapot fenntartása a szükséges kíméletes beavatkozásokkal és a vegyes használat elősegítésével. A városrendezés eszköze a „Gestaltungsplan” volt, mely az építési és övezeti szabályozást a fegyelmezés és az ellenőrzés eszközeként használta.

Ugyanakkor a fejlesztés üteme felgyorsult, a harminc évre tervezett, a beépítés fokozatos cseréjeként elgondolt beruházások több mint a fele megvalósult. Ebben az időszakban Zürich vitte el az ország építkezéseinek 40%-át, azaz miközben a város növekedett az ország stagnált. 1965 és 1995 között az ipari munkahelyek kétharmada megszűnt, viszont a munkahelyek száma összességében így is lényegesen növekedett a városban. A fellendülés a városfejlesztés szemléletét is megváltoztatta, megpróbálták a beruházásokat egy irányított folyamat részévé tenni. A kooperatív tervezés jegyében városi fórumot szerveztek a hatóságok, a telektulajdonosok és a politikusok részvételével. A fejlesztések terén továbbra is kiemelt fontosságú az „életminőség” biztosítása, amely Zürichet a nemzetközi versenyben is pozicionálja. A lakásépítés terén folyamatos a harc az agglomerációval, a lakosság visszahódítását megfelelő lakáskínálattal, városi infrastruktúrával és a közterek minőségével kívánják elérni. Tíz év alatt tízezer lakást irányoz elő, ezek nagy és változatos alaprajzokkal készülnek, komplex, tágas vagy egyenesen luxus jellegű térsorokkal.

A Zürich 2025 program összehangoltan kívánja a lakásszámot és a munkahelyek számát növelni, miközben a tájtervezési szempontokra is figyelemmel van. A tervezésben kiemelt jelentőségű a funkcionális mix, hogy a területek ne néptelenedjenek el napközben vagy hétvégéken.

A város fejlesztésének súlypontjai a városközpontot (Hauptbahnhof) a repülőtérrel összekötő északi Glattal és a nyugati irányba elhúzódó Limattal. Mindkét terület egykor iparnegyed volt, melyek a gépgyártás és a textilipar visszaszorulásával funkciójukat veszítették.

A Limattal kapujában fekvő Zürich West egykor a gépgyártás fellegvára volt, ipari funkcióját elvesztve a területen ma már irodaházak és lakónegyedek állnak. A fejlesztés egyik első eleme a Technopark épülete volt, mely a szigorú rendezési terveket kijátszva először kísérletezett az ipari funkció árnyékában a kreatív gazdaság irányába elmozdulni. A városvezetők felismerték, hogy a hatékony együttműködés érdekében szükséges a fejlesztők szándékait már a rendezési terv készítésekor figyelembe venni, ezért a Zürich West fejlesztésénél létrehozták a kooperatív tervezést elősegítő Stadtforumot. A terület változásának ütemét jelzi, hogy míg a kétezres évek közepén felépült Freitag táskagyár konténer tornya a gyártást és az értékesítést egy iparnegyedbe pozícionálta, az elmúlt évben a szomszédban felépült Prime Tower Svájc legmagasabb épületeként már a szolgáltatószektor intenzív jelenlétét hirdeti.

Az északi Glattal városnegyedeit egy új gyorsvillamos vonallal kötötték be a főpályaudvarhoz, erre fűződnek fel a fejlesztési területek. Bár Neu Oerlikon látszólag Zürich peremén fekszik, értékes pozíciót ad fekvése, hisz a repülőtér és a pályaudvar között félúton található. A hadiipar egykori jelenléte miatt sokéig „tiltott városként” is emlegették, a fejlesztés számára a területen meghatározó ABB gyár technológia váltása nyitotta meg a kaput. A rendezési tervek az 1992-es pályázathoz képest jelentősen módosultak az idők során, elsősorban a fejlesztői szándékok figyelmen kívül hagyása miatt. Később a Zürich West esetében épp ezért alakították ki a fejlesztői kerekasztalt és építették be elképzeléseiket a koncepcióba. A beépítési terv végső változatát 2005-ben fogadták el, jelentős módosításokkal. A negyedben öt hektár alapterületen öt parkot alakítottak ki eltérő témákkal és karakterrel, azonban az ipari múlt elemei itt is meghatározó szerepet kaptak.

A peremterületek mellett a belváros fejlesztését sem hanyagolták el az utóbbi években, itt a főpályaudvar és a környező tömbök fejlesztése van napirenden. A Hauptbahnhof Svájc legjobb kapcsolatokkal bíró területe, nemzetközi és regionális vasútvonalak csomópontja. Az európai főpályaudvarok fejlesztése amúgy is egy nemzetközi erőjáték része, az élbolytól Zürich sem akart lemaradni, bár csak hosszas előkészítés után sikerült a tulajdonosoknak (vasút – SBB, posta - Die Post, önkormányzat – Stadt Zürich) megegyezni. A rendezési terv célja a legoptimálisabb sűrűség elérése, miközben csak a külső terek kontúrjait írja elő és a beépítés további alakítását a tervezőkre bízta.

VÁROSFEJLESZTÉS +

Zürich Hard /
2013.05.21.

			érkezés	indulás
A 0 1	Vasúti kapcsolóépület	Anette Gigon, Mike Guyer	7:00	7:15
A 0 2	Lakóépület	Miroslav Sik	7:50	8:10
A 0 3	Stadion Letzigrund	Béatrix & Consolascio Architekten	7:20	7:45
a 0 4	Társasház	Pascale Guignard, Stefan Saner	8:05	8:20
a 0 5	Quartierzentrum	EM2N	8:20	8:30
a 0 6	Lakóépület	EM2N	8:35	8:45
a 0 7	Sunnige Hof lakóépületek	Sumi & Burkhalter	8:50	9:00
a 0 8	Wohnüberbauung Hagenbuchrain	Bünzli & Courvoisier Architekten	8:50	9:00
a 0 9	Uetliberg villa	AFGH	9:05	9:15
a 1 0	Ersatzneubauten Triemli	Von Ballmoos Krucker	9:20	9:30
a 1 1	Gmür & Steib	Gmür & Steib Architekten	9:35	9:45
a 1 2	Brombeerweg lakóegyüttes	EM2N Mathias Müller, Daniel Niggli	9:50	10:00
A 1 3	Bachtobeli iskola	Marco Graber, Thomas Pulver	10:00 !!!	10:40

Zürich West /

a 1 4	Toni revitalizáció	EM2N	10:45	10:55
a 1 5	Mobimo Tower	Diener & Diener	11:00	11:10
a 1 6	Turbinenplatz	ADR Sárll	11:15	11:30
a 1 7	Schiffbau, színház	Ortner & Ortner	11:30	11:40
A 1 8	Prime Tower	Anette Gigon, Mike Guyer	11:45	11:50
A 1 9	Freitag üzlet	Annette Spillmann, Harald Echsle	11:55	12:15
a 2 0	Refurbishment Viaduct Arches	EM2N	12:20	12:40
a 2 1	lakóépületek	Isa Stürm, Urs Wolf,	12:45	13:00
A 2 2	Riffraff	Meili & Peter	13:05	13:15
A 2 3	Fachhochschule Sihlhof	Giuliani Hönger Architekten,	13:20	13:30
A 2 4	Zürich főpályaudvar tető	Meili & Peter	13:30	13:40

A NAP ZÜRICH +

Zürich Orlikon /

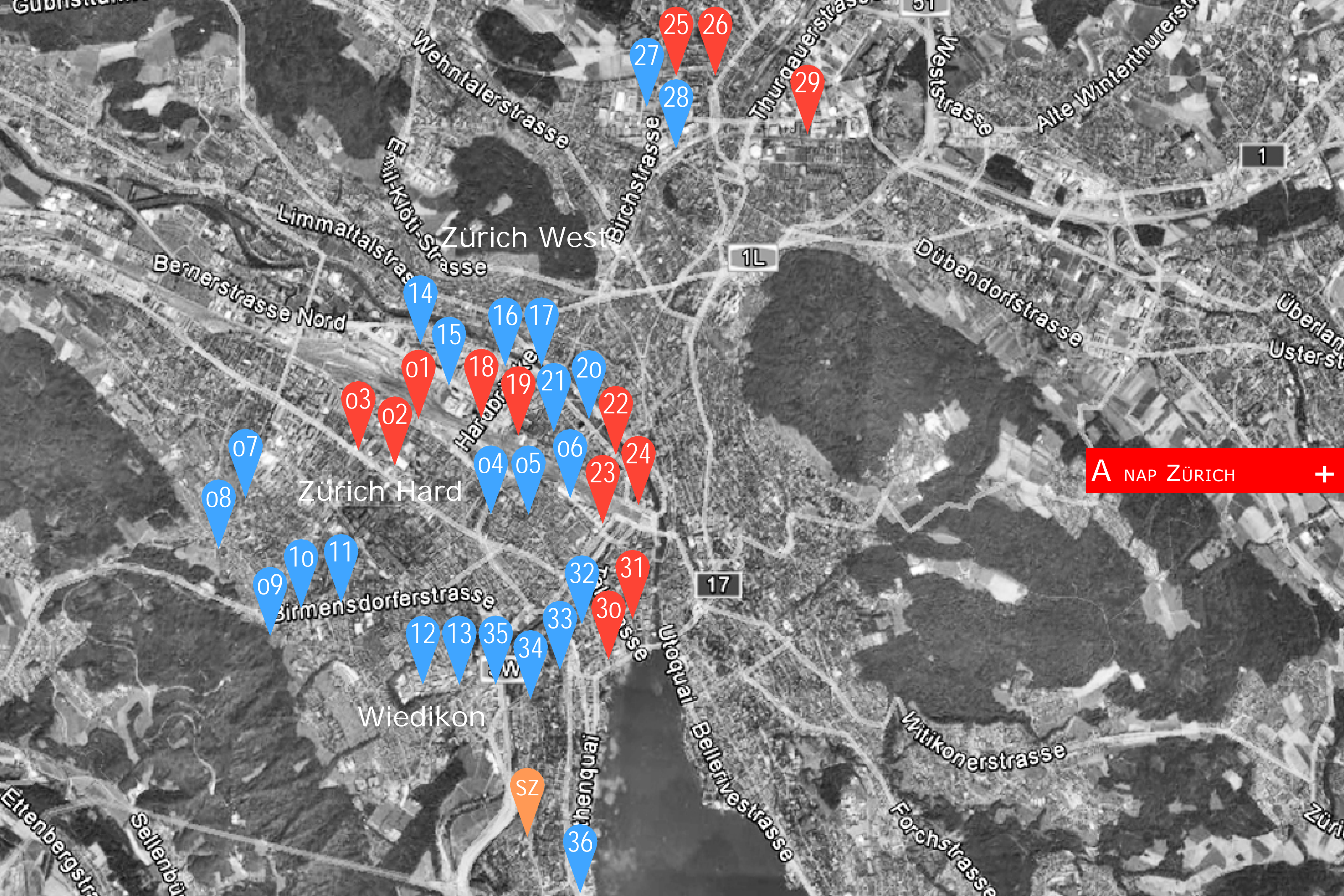
A	2	5	ONA	Angelil, UTT, Girot	14:00	15:35
A	2	6	Iskola (180 CHF)	Peter Märkli	15:40 !!!	16:20
a	2	7	Oerliker Park	POP Planungsgemeinschaft	16:20	16:35
a	2	8	MFO park	Burckhardt + Partner	16:40	17:55
A	2	9	Leutschenbach iskola (350 CHF)	Christian Kerez	17:00 !!!	17:45

Zürich Belváros /

A	3	0	Park Hyatt Hotel	Marcel Meili, Markus Peter	18:00	18:10
A	3	1	Ladenumbau der Wohnbedarf AG	Breuer Marcel, Winkler, Robert	18:15	18:25
a	3	2	Bleicherhof irodaház	Salvisberg, Otto Rudolf	18:30	18:40
a	3	3	Bahnhof Enge + Platz		18:45	18:55
a	3	4	Freudenberg kanton iskola	Jacques Schader	19:00	19:20
a	3	5	Giesshübel	Sumi & Burkhalter	19:25	19:35
a	3	6	Neubühl lakótelep	Artaria és Schmidt	19:45	20:00

szállás: Jugendherberge Zürich, Mutschellenstrasse 114, 8038 Zürich (ZH)

Tel: +41 43 399 78 00 Fax: +41 43 399 78 01

Zürich West

Zürich Hard

Wiedikon

A NAP ZÜRICH +

25 26

27 28

29

14

15

16

17

03

02

01

18

19

21

20

22

08

07

04

05

06

23

24

09

10

11

32

31

09

12

13

35

34

33

30

SZ

36

1L

17

1

Forchstrasse

Bellerivestrasse

Witikonstrasse

Limmatquai

Birmensdorferstrasse

Hareldstrasse

Limmattalstrasse

Bernerstrasse Nord

Mil-Koll-Strasse

Wehntalerstrasse

Birchstrasse

Thurgauerstrasse

Weststrasse

Alte Winterthurerstrasse

Überlandstrasse

Usterstrasse

Zürich

Eltenbergstrasse

Sellenböden

Zürich West

Zürich Hard

A NAP ZÜRICHWEST +

14

16

17

15

18

19

20

03

02

01

21

22

06

04

05

24

23

Zauerstrasse

Hardturmstrasse

Alte Steinstrasse

Heppstrasse

Rotbuchstrasse

Pfingstweidstrasse

Kloster-Fahr-Weg

Imfeldstrasse

Reihorstrasse

Neue Hard

Limmatstrasse

Wasserwerkstrasse

erstrasse

Heinrichstrasse

Konradstrasse

graben

Hardstrasse

Ernastrasse

Neugasse

Zollstrasse

Albisriederstrasse

Brauerstrasse

Langstrasse

Siniquai

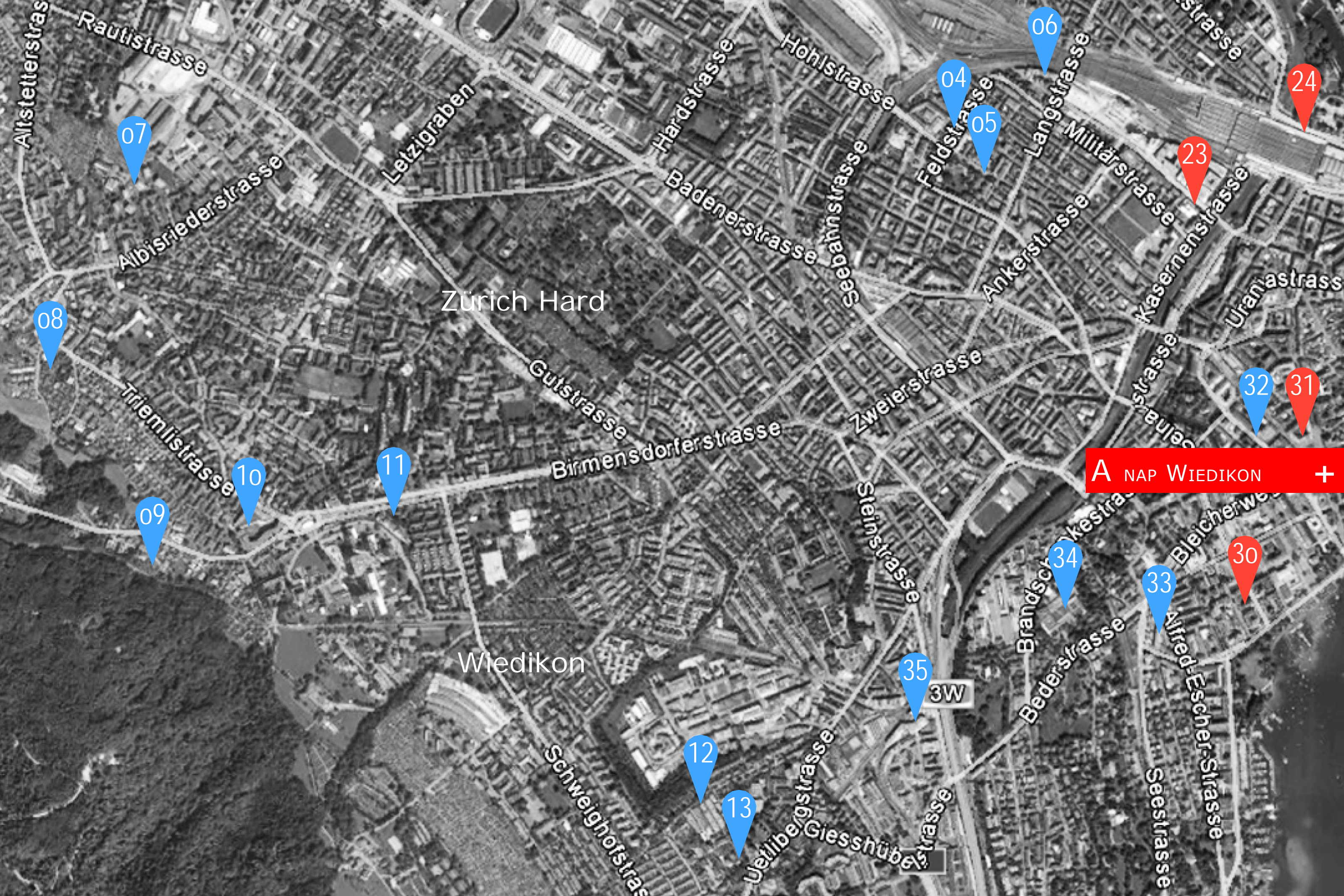
Aem

Anwander

Hohlstr

Lagerstrasse

Militärstra

Zürich Hard

Wiedikon

A NAP WIEDIKON +

3W

07

08

09

10

11

12

13

04

05

06

23

24

32

31

34

33

30

35

Oerlikon

A NAP OERLIKON +

4

1L

1

Az épület a Gottlieb Duttweiler híd közelében, a vasúti sínek mellett helyezkedik el. Feladata, hogy felügyelje a vasúti forgalmat a városi területeken belül. A legfelső emeleten irodák találhatóak, az alsóbb szinten a generátor szoba és a szellőzést biztosító berendezések kapnak helyet. A vasút mentén a a vonatok fékezésekor keletkező vaspár kivétel nélkül megszínezi az összes környező épületet, berendezést. Az építészek célja az volt, hogy egy különleges mimikrit létrehozva, minél inkább integrálják az épületet a vasúti környezetébe. A tervezők az épület beton burkolatának színezésénél is ehhez a vasoxidhoz hasonló bázisú pigmentet használtak, mely patinás külsőt kölcsönöz az épületnek. A homlokzatkialakítás érdekessége, hogy a tető tört vonalvezetése miatt az épület egyébként egyenes falait ívesnek vagy törtvonalúnak látjuk. Az irányítótorony energiaellátását az itt működő berendezések által termelt hővel biztosítják. Az épületben keletkezett energia a külső maghőszigetelt vasbeton falakon keresztül a többi tér hőellátását is biztosítja, a felesleg pedig a külső térbe távozik.

Tervpályázat 1. díj, 1996, Tervezés / Kivitelezés 1998 - 1999

A01

épület:

Vasúti kapcsolóépület

építész:

Gigon/Guyer

évszám:

1996-1999

cím:

Greifenseestrasse
Kirchenackerweg
sarok Zürich

gps:

47°24'31.84"É
08°33'12.65"K

térkép:

Z 020

A "Bienenhaus" az első célzottan amatőr és profi zenészek számára épült társasház Zürichben. A két belsőudvart három oldalról körülölelő épület 20 darab, 47 és 107 m² közti alapterületű lakást, 10 hangszigetelt, "szomszédbarát" zeneszobát, zenekarok számára pedig két próbatermet rejt magában. A Miroslav Sik és Daniel Strudel által tervezett épület az analóg építészet jegyében tömegével, utcai homlokzatával egybeolvad a helyszín jellegtelen lakóövezetével. Az épület, mintegy felgyorsítva az időt, azt a kimerevített szürke végállapotot jeleníti meg, amikor a helyi kontextust irányító törvények már feloldották az épület különállását.

A02

+

épület:

Zenész lakóház

építész:

Miroslav Sik

évszám:

1996-97

cím:

Bienenstrasse 11,13
8004 Zürich

gps:

47°38'13.53"É
08°50'64.65"K

térkép:

Z 016

Az 50000 férőhelyes futball és atlétikai stadion az 1925-ben létesült Sportplatz Letzigrund bontásával, annak helyén épült. A "születésnap-tortának" becézett épület két zürichi futballegyesület otthonaként a nemzetközi sportesemények mellett könnyűzenei koncerteknek is otthont ad. A 2004-ben építészeti tervpályázaton kiválasztott tervek alapján a játéktér finoman a terepszintbe süllyed, így a tető relatíve alacsony magasságú marad, és az épülettömeg illeszkedik a kerület jellegéhez. Az aréna legmagasabb pontjára rámpa vezet, az itt található étteremből attraktív kilátás nyílik a pályákra. A 2010-ben megrepedt hatalmas ovális tetőszerkezetet a lelátók mentén 31 tartópár támasztja meg.

A03

épület:

Stadion Letzigrund

építész:

Béatrix & Consolascio

évszám:

2005-2007

cím:

Badenerstrasse 500
8048 Zürich

gps:

47°38'31.62"É
08°50'35.03"K

térkép:

Z 092

Az apartman- és irodaház a Hohlstrasse és a Hellmutstrasse sarkán helyezkedik el, egy iskola valamint egy játszótér szomszédságában. A földszinti irodater üveghomlokzatainak köszönhetően jó idő esetén egybenyitható a városi közterekkel. Az épület vegyes tartószerkezettel bír, falas rendszere déli és nyugati irányban pillérvázba vált át annak érdekében, hogy a két utca valamint a kedvező tájolások irányában a homlokzat minél nyitottabb lehessen. Általános szintjein egy-egy két- és ötszobás lakás található, teraszaik méreteiknél fogva az apartmanok külön 'szobáikként' értelmezhetőek és használhatóak. Az ablakok alacsony parapetmagasságai a környező épületek homlokzatarányaival játszanak.

A04

épület:

Társasház

építész:

Guignard&Saner

évszám:

2005

cím:

Hohlstrasse 78
8045 Zurich

gps:

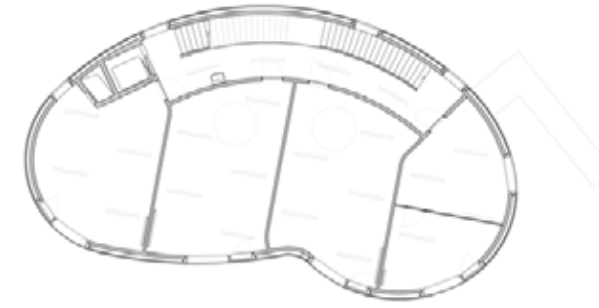
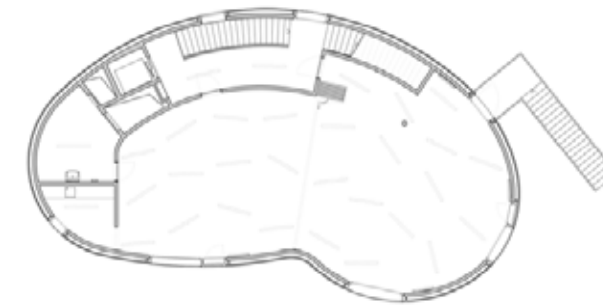
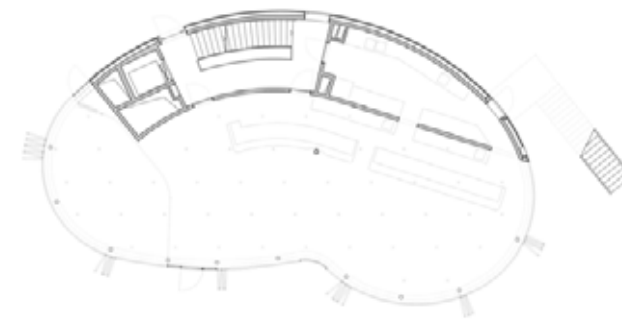
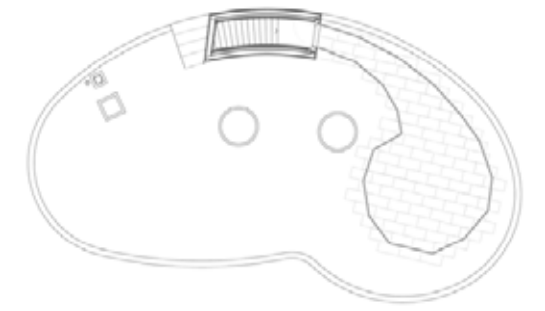
47° 22' 42.29"É
08° 31' 27.30"K

térkép:

Z 052

A közösségi központ fatörzs analógiára felépített pályázati anyaga a megvalósulás fázisában jelentős (45%) költségvetési megszorítások hatására mind méretében (-25%, 6 szint helyett négy szintes torony), mind szerkezeti megoldásaiban változott (stratégiai minimalizmus). A perforált, sötétzöld fa homlokzatburkolat, és a belső terek élénk, természeti színekre (évszakokra) reagáló festése egyrészt az épület beolvastását segíti a körülvevő parkba, másrészt a szűk anyagi lehetőségek eredménye (mészhomok téglá szerkezeti falak elrejtése).

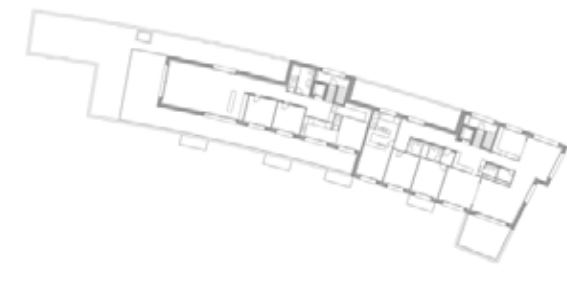
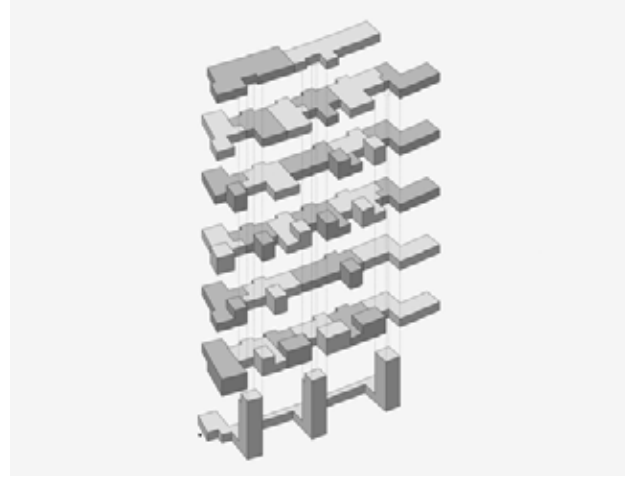

A05 +

épület:
Quartierzentrum
építész:
EM2N
évszám:
1999-2004
cím:
Hohlstrasse 67
8004 Zurich
gps:
47° 22' 40N
08° 31' 28E
térkép:
Z 059

Az 5800 m² alapterületű, 3 lépcsőháza szervezett, többlakásos lakóépület a belváros (Kreis 5) és a hatalmas kiterjedésű vasúti rendezőterület határán helyezkedik el, a beépítés vonala a sínek ívét követi. Ezt a kettőséget, és a határvonalat egymás után sorakozó rétegekkel jelző belső elrendezést is mutatja a ház két arca: a nyugodtabb belső udvarra néző hálósobák és teraszok rendezett, azonos méretű nyílásosztást mutatnak, míg a sínekre néző étkezők és nappalik (az alsóbb szinteken két szint belmagasságú) terei lazább szövésű homlokzattá állnak össze.

A06

+

épület:

Lakóépület

építész:

EM2N

évszám:

2008-2013

cím:

Neufrankengasse 20
8004 Zurich

gps:

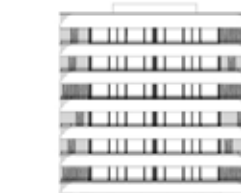
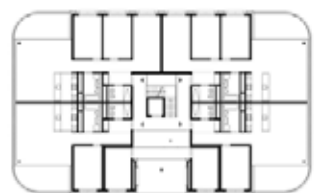
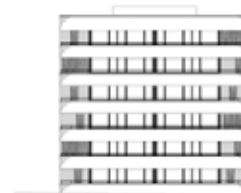
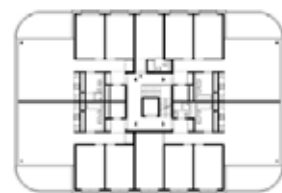
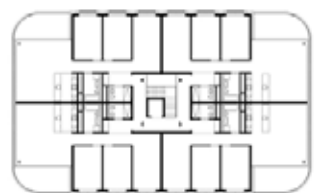
47°22'51N
08°31'41E

térkép:

Z 128

A Sunnige Hof lakónegyed tipikus példája a Zürichben az 50-es években zajló nagyszámú lakásépítkezéseknek. Alaprajzi és metszeti értelemben is lépcsőzetesen szerkesztett 3-5 emeletes épületek lazán elszórva, teret engedve a házak közötti átlátásoknak, növényzetnek. A házakban mai szemmel nézve kicsit szűkösebb lakások (60-70 m²) találhatóak. A telep hátsó hat házát ezért bontásra ítélték, és hat új tömbbel egészítették ki, amelyek nagyobb családok számára is kényelmes lakásokat tartalmaznak. A többi épület pedig felújításra került, és ezek adnak helyet a fiataloknak és időseknek. Az új épületek tervezése során fontos szempont volt a meglévő fák megtartása. Az íves sarkokon található erkélyek erőteljes fény-árnyék hatást váltanak ki, ezzel az épületek szobor szerűségét akarták hangsúlyozni az építészek.

A07 +

épület:
Sunnige Hof
lakóépületek

építész:
Burkhalter Sumi
Architekten

évszám:
2000-2004

cím:
Else-Züblin-Strasse 35
Zürich

gps:
47.377742 É
08.488913 K

térkép:
Z 126

A városi építési hatósággal együttműködésben, pályázattal indult a Zürich központjától távol eső, Albisrieden kerület és Üetlibergs vidéke között húzódó terület hasznosítása. A jellegében városias és természetes táj határvonalán húzódó területen hat lakóház épült, melyek laza telepítése erre a kettősségre reagál. A flexibilis alaprajzú nagy alapterületű (50-130 m²) lakások belső folyosóról közelíthetők meg, de a lakóterek kifelé nyitottak: a nagy üvegfelületek, teraszok és erkélyek kapcsolatot teremtenek a természettel. Néhány iroda és műterem is helyet kapott az épületegyüttesben. A parkolás a telken belül egy mélygarázsban történik.

A08

épület:

Wohnüberbauung,
lakóházak

építész:

Bünzli & Courvoisier

évszám:

2000

cím:

Hagenbuchrain 10-12
8047 Zürich

gps:

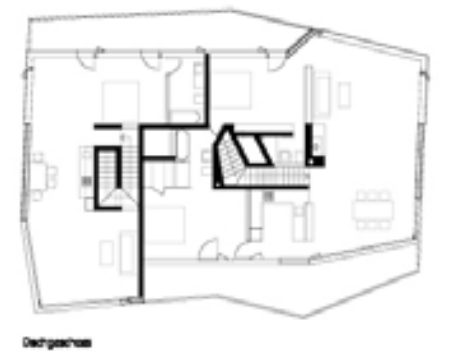
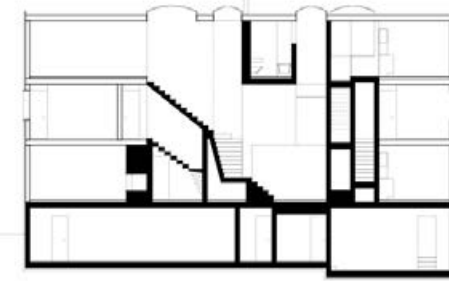
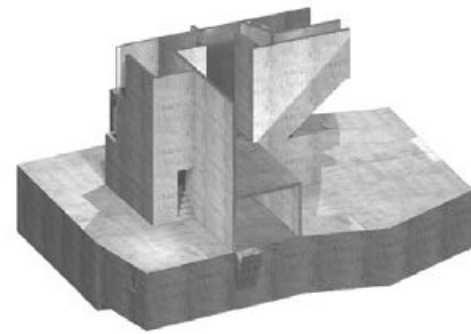
47°37'25.93"É
08°48'42.29"K

térkép:

Z 045

A négylakásos társasház szerkesztésénél a legfőbb cél az volt, hogy minden lakás részesüljön a déli oldal természeti környezetéből és napsütéséből, illetve az északra található város látványából. Ez a feladat nem szokványos belső kialakítást eredményezett. A többszintes lakások egymásba fonódnak, közlekedőik, lépcsőházaik egymáson áthatnak. A ház szerkezeti rendszere is összetett, az akusztikai igények szerint kialakított vasbeton magra épül rá a többi épületszerkezet főleg fából, fémlemezről, műgyantából. A nyers vasbeton és fa felületek ellenpontoszák a műanyag és fém felületek gazdag fény és színjátékát.

A09

+

épület:

Uetliberg villa

építész:

Fuhrmann & Hächler

évszám:

2003-2004

cím:

Sädlenweg 16.
8055 Zurich

gps:

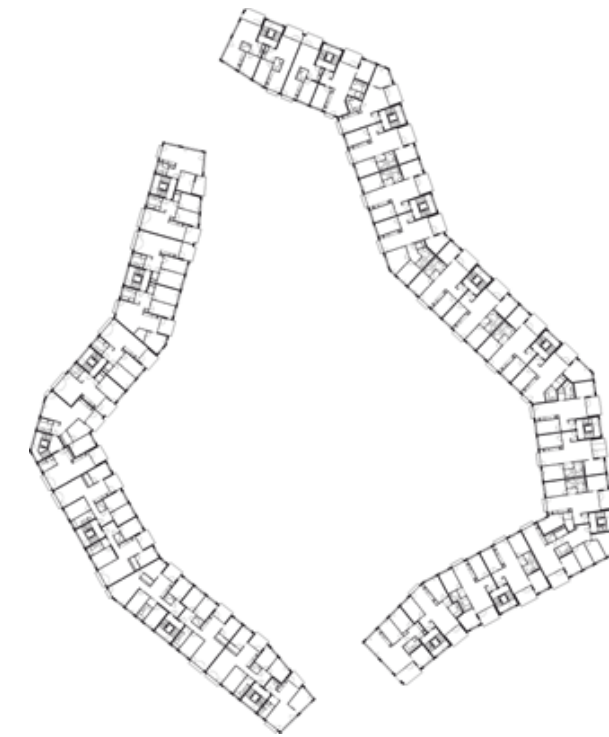
47°22'10.79" É
08°29'18.36" K

térkép:

Z044

Albisrieden kerület forgalmas utakkal határolt nagyvárosi karakterű területén kapott helyet ez a 200 lakásos bérlakás-komplexum. Részben csatlakozik a meglévő, '40-es években épült lakótelepekhez, azok léptékét követi, de gesztusaiban azt oldani próbálja. A tört alaprajzi geometria a topografikus és épített környezet között átmenetet képez. A közrezárt zöldterület, amely zajtól védett kettős funkcióval bír: identitásképző elem, és átjárást biztosít a környező városi tömbök között. Az egyes apartmanok átmenő kialakítása lehetőséget ad a természeti környezet (Uetliberg) és a városhoz való kapcsolódásra.

A10

épület:

Ersatzneubauten
Triemli

építész:

Von Ballmoos Krucker

évszám:

2009-2011

cím:

Triemlistrasse 196-198
8047 Zurich

gps:

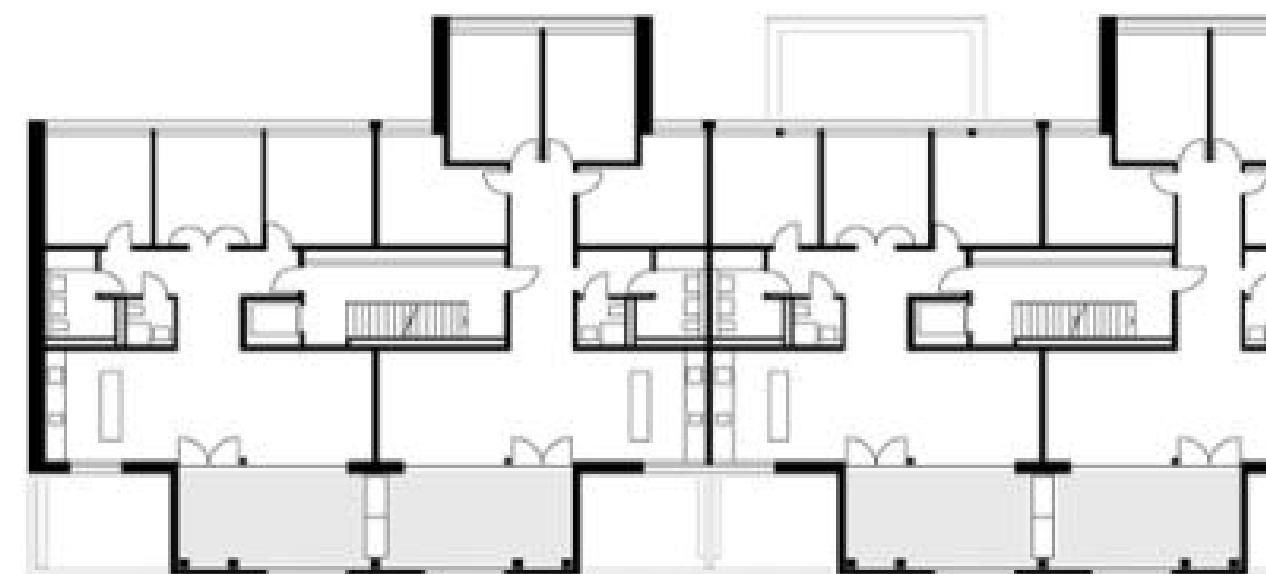
47°22'5.10" É
08°29'37.50" K

térkép:

Z100

Az óvodát, orvosi rendelőt és műtermeket is magába foglaló háromtól hét emelet magasan "feltornyozott" 50 lakásos ház tömege a környék különböző magasságú tömbjeire reflektál. A nagyméretű lakóegységeket tartalmazó épületrészeket a bejárati szinten a két reprezentatív bejárat között kifeszülő belső utca köti össze. Míg a hosszanelnyúló épület délnyugati homlokzata előtt az oszlopokra állított erkélyek formai játéka határozza meg a ház megjelenését, addig belül az embermagasságú fallal körbekeretezett teraszok privát pációk hangulatát kölcsönzik a térnek. A 25 m²-es "kültéri nappalik" eltolt elrendezésének köszönhetően minden balkonon egy védettebb és egy dupla belmagasságú rész jön létre, s a homlokzat ilyen fellazítása a nagy épületmélység ellenére világos belső tereket eredményez. A fehér lazúrral ellátott látszóbeton homlokzatú ház tervezői az alacsony költségkeret ellenére (30 Mio. Fr.) izgalmas téri világot hoztak létre.

A11 +

épület:
Lakótömb, Paul-Clairmont-Strasse

építész:
Gmür & Steib
Architekten

évszám:
2006

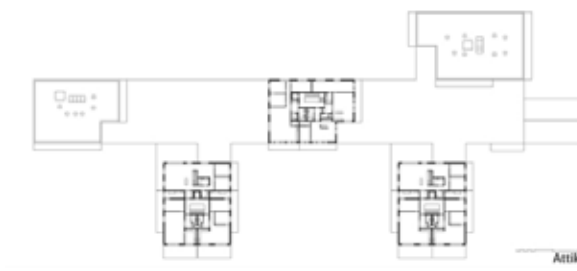
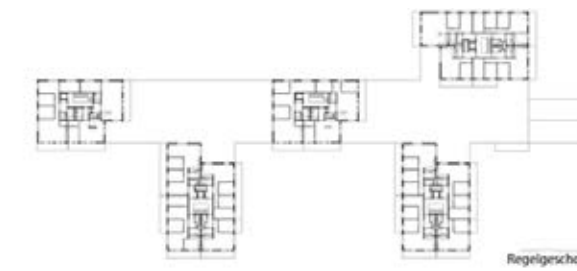
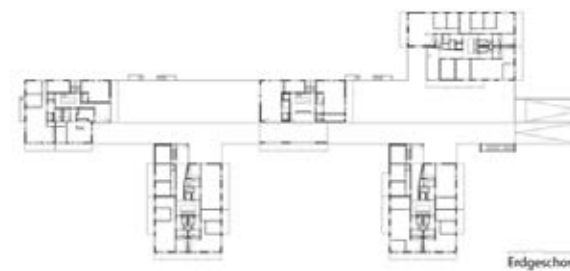
cím:
Birmensdorferstrasse
467, 8055 Zürich

gps:
47° 22' 4.4"É
08° 29' 55.9"K

térkép:
Z 127

A 74 lakásos lakóegyüttes 5 darab 4 emeletes tömbből áll, melyeket egy központi udvar, és az alatta elhelyezkedő garázs fűz fel egy tengelyre. A tömbök elsődleges tartószerkezetét a függőleges közlekedést biztosító, és vizes helyiségeket magába foglaló központi mag, és a homlokzati vasbeton falak adják, a födémek fa szerkezete ezekre terhel, a lakások alaprajza ezáltal szabadon alakítható akár a későbbiekben is. Egy lépcsőházból szintenként 4 lakás nyílik, az elrendezésből adódóan minden lakószoba a tömböket körbevevő teraszra nyílik, a nappalik minden esetben az épületek sarkára esnek, és két irányban nyílnak. A teraszok árnyékolóinak zöld színe a központi, elnyújtott udvar felfestéseivel összhangban teremti meg a lakókörnyezet önálló identitását.

A12

épület:

Brombeeriweg
lakóegyüttes

építész:

EM2N

évszám:

2003

cím:

Hegianwandweg 28-36
8045 Zurich

gps:

47°21'27.03"N
08°30'46.78"E

térkép:

Z 046

Az 1946-ban A. H. Steiner tervei alapján épült iskola 2000-2002 között új zsidobongóval és tantermekkel bővült, melyet Marco Graber, Thomas Pulver építészek terveztek. Az új épület telepítésével és tömegével a város felé lezárja a korábban nyitott iskolaudvart, ezzel bensőségesebb helyzetbe hozva azt. Az épület rafinált, mégis egyszerű közlekedőrendszerének és a megnyitásoknak köszönhetően a lezárás ellenére szabad átlátások nyílnak a környező hegyek felé. A hosszirányra szervezett osztálytermek közötti harántirányú lépcsők kapcsolják össze a szintek ellentétes oldalain húzódó közlekedőket. Az elszíneződő cédrus burkolat az időbeni változás természetességével kapcsolatba hozza egymással a régit és az újat.

A13

épület:

Bachtobel
iskolabővítés

építész:

Graber&Pulver

évszám:

2000-2002

cím:

Bachtobelstrasse 111
8045 Zurich

gps:

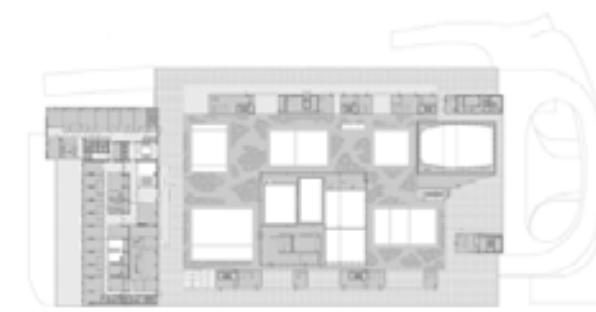
47° 21' 33.59"É
08° 30' 41.86"K

térkép:

Z 091

A korábbi Toni tejfeldolgozó üzem épületének revitalizációja során 108.000 m² új funkció kap helyet a multifunkcionális egyetemi campuson. Az épületet külön városrészként kezelik (épület mint város, város mint épület), az egyetemi egységeket kereskedelmi, lakó és kulturális funkciókkal vegyítik, a gyárépületben különböző nagyságú tereket alakítanak ki. A koncepció szerves része volt a szerkezetekből adódó durva nagyvonalúság megőrzése. A gyár külső rámparendszere függőleges sétánnyá és a közlekedés fő szervező elemévé válik. A 350 Mft költségvetésű projekt egyszerre mutatja az EM2N elkötelezettségét a városi sűrűség iránt és vonzódásukat az infrastrukturális problémákhoz és létesítményekhez.

A14

épület:

Toni revitalizáció

építész:

EM2N

évszám:

2005-

cím:

Förribuckstrasse 109
8005 Zurich

gps:

47°23'28.94"N
08°30'45.05"E

térkép:

Z 127

A Zürich West területen lévő szálloda- és lakóépület 2011-ben valósult meg, 24 szint és 81 m magas, szintterülete 1400 m². A Maag Areal Plus terület városépítészeti koncepcióját is a Diener&Diener iroda készítette. Fő irányelveik közt szerepelt az ipari telep hagyományának megőrzése - ezért az új épületnek nincs kiemelt homlokzata, a városi terek pedig szabadon ölelik körbe minden oldalról. A Mobimo toronyban több szintes egységekre bontva három rokon funkció kapott helyet: étterem, konferencia központ és közösségi terek (0-3 szint); szálloda és kiszolgáló terei (4-14 szint); saját tulajdonú és bérelhető lakások (15-24 sznt).

A funkcionális tagozódás Diener&Diener munkáira jellemző módon kivétel a homlokzatra. A homlokzatokon a nyitott és tömör felületek aránya követi a funkcionális egységeket, és finom mintázatot rajzol a ház köré. A legmagasabb szinteken nyílik ki legjobban az épület, ahonnan páratlan kilátás nyílik a városra, a hegyekre és a Zürichi tóra. A szálloda által kínált szolgáltatásokat a honlap a következőképpen fogalmazza meg: "urbánus luxus Zürich felett".

A15

+

épület:

Mobimo Tower

építész:

Diener & Diener

évszám:

2002-2011

cím:

Industriequartier Hard
Zürich West

gps:

47.388762 N
08.514233 E

térkép:

Z 098

A Turbinenplatz a volt Escher Wyss gyár központjában található, 14 000 m²-ével Zürich legnagyobb tere. Az Escher Wyss gyár kiköltözésével megindulhatott a terület rehabilitációja. Ma a tér körül hotelek, szórakozóhelyek és színházi előadóterem találhatóak. A tér kialakítása során törekedtek az ipari múlt hangulatának felidézésére (beton burkolat, robosztus utcabútorok, a volt ipari vágányok nyomvonalában vezetett nyitott csatornák, nyírfák a rak-tárak helyén).

A tér helyet ad az éjszakai életnek, ezt hangsúlyozza a világítási koncepció is (LEA Les Eclairagistes Associées, Lyon).

A16

+

épület:

Turbinenplatz

építész:

ADR Sárl

évszám:

2000-2004

cím:

Schiffbaustrasse
Technoparkstrasse
Zürich

gps:

47.389610 É
08.516974 K

térkép:

Z 062

A Zürich Schauspielschauspielhaus (színház) műhelyei, stúdiói, közösségi terei korábban különböző létesítményekben szétszórva működtek. A tervezők egy központot létrehozva helyezték el az egymástól térben eltávolodott funkciókat az egykori Sulzer-Escher-Wyss hajógyár ipari területén. A Schiffbauhalle - hajóépítő csarnok műemléki védelem alatt álló épületében a színház előcsarnoka és gyülekező tere kapott helyet. Az udvar beépítésével létrejött új épület közvetlen kapcsolatban áll a csarnokkal. Alsó szintjein a színházi műhelyek és az irodák találhatóak, tetején két szinten magántulajdonú lakásokat alakítottak ki. Az udvart jó időben szabadtéri színpadként is használják.

A17

épület:

Schiffbau Színház

építész:

Ortner & Ortner

évszám:

1997-2000

cím:

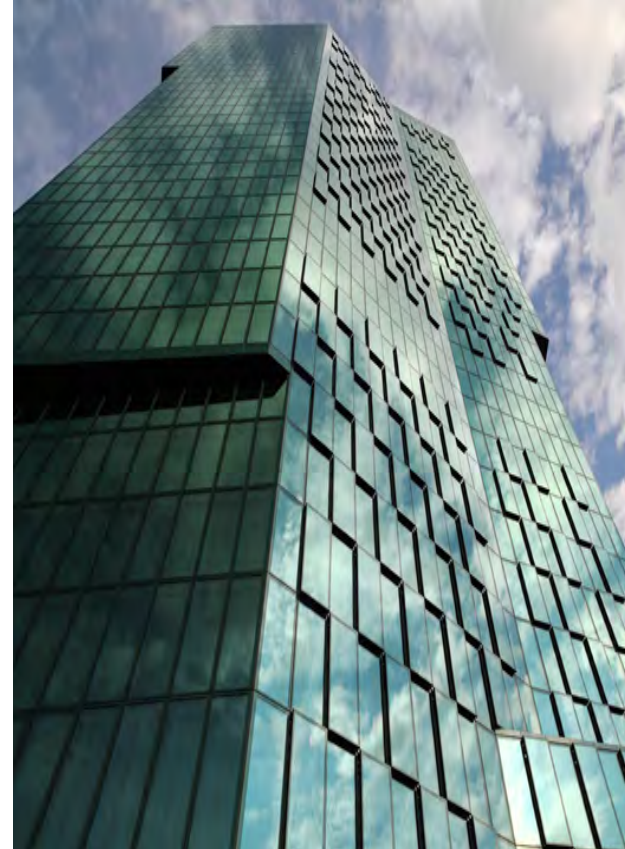
Schiffbaustrasse 6,
Industriequartier Hard
8005 Zürich

gps:

47° 38' 89.44" É
08° 51' 87.82" K

térkép:

Z 090

A sokemeletes épület egy korábbi ipari övezetben található (Maag), a Hardbrücke vasútállomás közvetlen közelében. A terület fokozatosan alakult át üzleti- és lakónegyeddé, az ehhez kapcsolódó szolgáltatásokkal, igényekkel folyamatosan bővülve. Az épület alaprajzi tervezését két fontos szempont vezérelte. Egyrészt maximális számú és optimális bevilágítású munkahelyek biztosítása, másrészt egy olyan forma létrehozása, amely különböző irányokból eltérő megjelenést biztosít. Ennek eredményeként jött létre a szabálytalan nyolcszög-alaprajz. Városépítészeti kontextust vizsgálva kettős hatás érzékelhető. Messziről egy absztrakt zöld tömegnek tűnik, amely, mint egy óriási pixel felület, felerősítve tükrözi vissza környezetét. Közeli az épület kiugró tömegei, az alaprajzi formálásból adódó eltűnő élek olyan optikai élményt adnak, mintha integrálnák környezetüket, párbeszédet építve a környező épületekkel, tetőfelületekkel. Jelenleg Svájc legmagasabb épülete. Tervpályázat 1. díj, 2004, Tervezés / Kivitelezés 2004 - 2011

A18

+

épület:

Prime Tower

építész:

Gigon / Guyer

évszám:

2004-2011

cím:

Hardstrasse 201.
Zurich

gps:

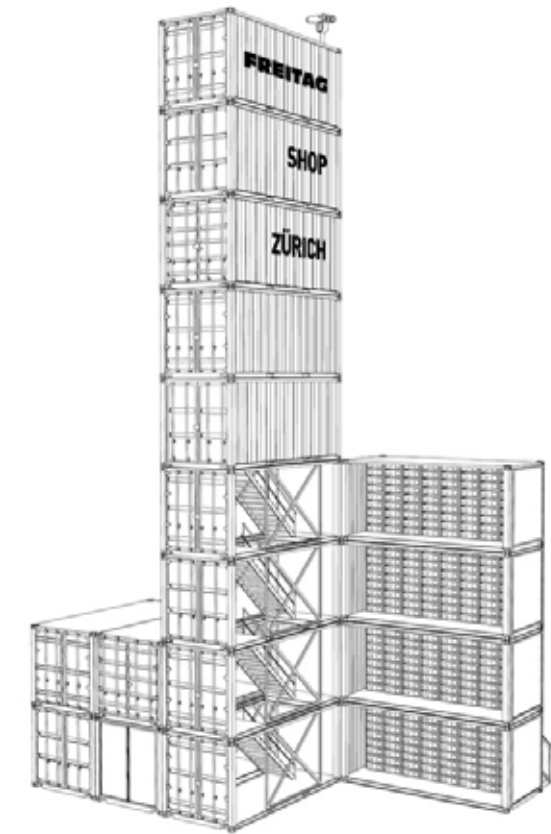
47°23'9.67"N
08°31'1.39"E

térkép:

Z 034

Raktárterületek, és ideiglenes funkciók uralják a projekt környezetét, hátrahúzott helyzetéve kijelöli a határt a két karakter között. A környező közlekedési útvonalak irányából könnyen észrevehető, landmark épület, amely az aktív, élettel teli városhasználatot hoz ipari környezetbe. Tizenhét tengeri szállításra használt konténerből épült fel, amelyek bátor megnyitások tesznek világossá. A konténernek egymáshoz rögzítésének módja megegyezik a szállítás közbeni spaniferes módszerrel. A torony kilátást enged Zürich nagy részére és a környező tavakra. A konténernek újrafelhasználása belakható üzletté létrehozására a párhuzamba állítható a Freitag cég gyártási stratégiájával, mely táskákat és divat-kiegészítőket állít elő leginkább újrahasznosított kamionponyvából és biztonsági övekből.

A19

+

épület:

Freitag üzlet

építész:

Annette Spillmann
Harald Echsle

évszám:

2006

cím:

Geroldstrasse 17.
8005 Zurich

gps:

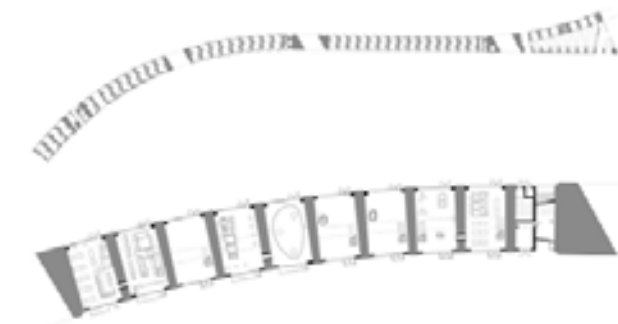
47°23'8.42" É
08°31'9.71" K

térkép:

Z095

Az Im Viadukt a Kreis 5 két részét korábban szétválasztó vasúti pálya környékének revitalizációja, melynek részeként az alacsonyabb híd gyalogosan használható vonalszerű köztérre alakult, a viadukt ívei alá pedig a régi szerkezettől jól elkülönülő dobozként apró boltok települtek, megteremtve Zürich első fedett piacát. A projekt fő célkitűzése, hogy az elválasztott területek között összeköttetést hozzon létre. A különleges atmoszférát teremtő, rusztikus mérnöki szerkezet a belső terekben is megjelenik, a létrejövő visszafogott szerkezetek régi és új együttélésében semlegességükkel emelik ki a hely karakterét.

A20 +

épület:
Viadukt revitalizáció

építész:
EM2N

évszám:
2008-2010

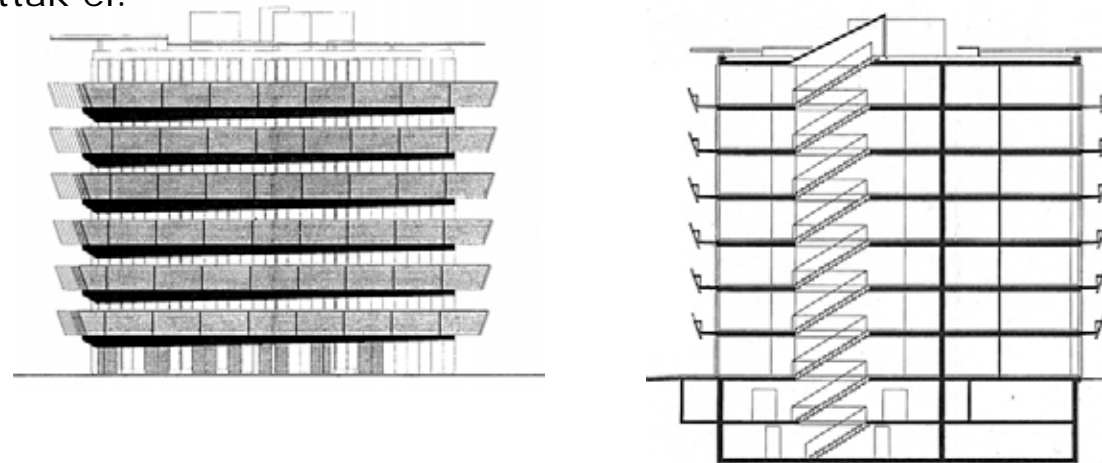
cím:
Limmatstrasse 236
8005 Zurich

gps:
47°23'16N
08°31'36E

térkép:
Z 109

A tervezők koncepciója szerint a '95-ben a helyszínre tervezett SVG irodaépületük olyan cezúra, amely lehetőséget ad egy újfajta városi struktúra kialakítására. Ezért kilenc kocka tömegű lakóegységet helyeztek el, amely hozzávetőleg ezer lakosnak ad helyet. Az épületek elhelyezésekor úgy gondoltak a szomszédos vasúti területre, mint csupa jó tulajdonságokkal rendelkező szabad térre, ahonnan áramlik a friss levegő, a napsütés, és nagyszerű kilátást ad. Az épületen körbefutó teraszok, szintmagas megnyitások, és járható tető kaptak helyet. Az elképzelt állandó napsütés vizuális hatásainak kiemelésére minden tömböt enyhén eltérő napsárga festéssel láttak el.

A21 +

épület:
Röntgenareal
lakóépületek

építész:
Isa Stürm
Urs Wolf

évszám:
2000

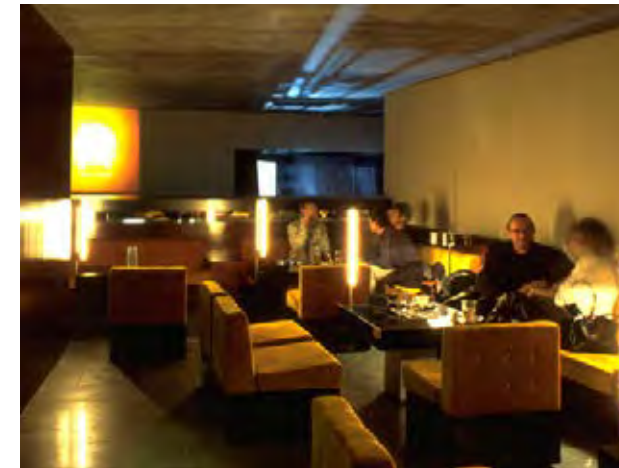
cím:
Neugasse 81-99.
8005 Zurich

gps:
47°22'59" É
08°31'39" K

térkép:
Z072

A vegyes funkciójú lakóépület a feltörekvő 5. kerületben, a főpályaudvar és az Ascher Wyss tér közti tengelyen helyezkedik el, melynek gazdag kulturális választékát tovább bővíti a földszinten elhelyezett mozi és bisztró révén. A földszinten a kiemelt helyzetű, felmagasodó terű bisztró a Neugasse felé nyílik, a tágas gyülekezőteret folytató nyomott belmagasságú bár a mélyfekete mozi terem felett helyezkedik el. Az épület érdekessége hogy a nagyobb vetítőterem és a hozzá kapcsolódó mozigépészeti tér közé a bisztró légtere ékelődik. A 14 darab 2,5 - 5,5 szobás 85-140 m² közti alapterületű lakást egy új, a kultúra iránt vonzódó városi közönség igényei szerint formáltak meg. Az alaprajz eredeti vonása, hogy a konyhák és a fürdők a külső homlokzati oldalra kerültek, és a szokásos zsákszerű kialakítás helyett átjáró jellegűek, több helyiséghez is kapcsolódnak. A terek funkcionális elválasztását megszüntető, áramló terű típus a 19. századi lakások klasszikus téri rendjének továbbgondolásán alapul.

A22

épület:

Riffraff

építész:

Marcel Meili, Markus
Peter, Stauffer & Hasler

évszám:

1999 - 2002

cím:

Neugasse 63
Zürich

gps:

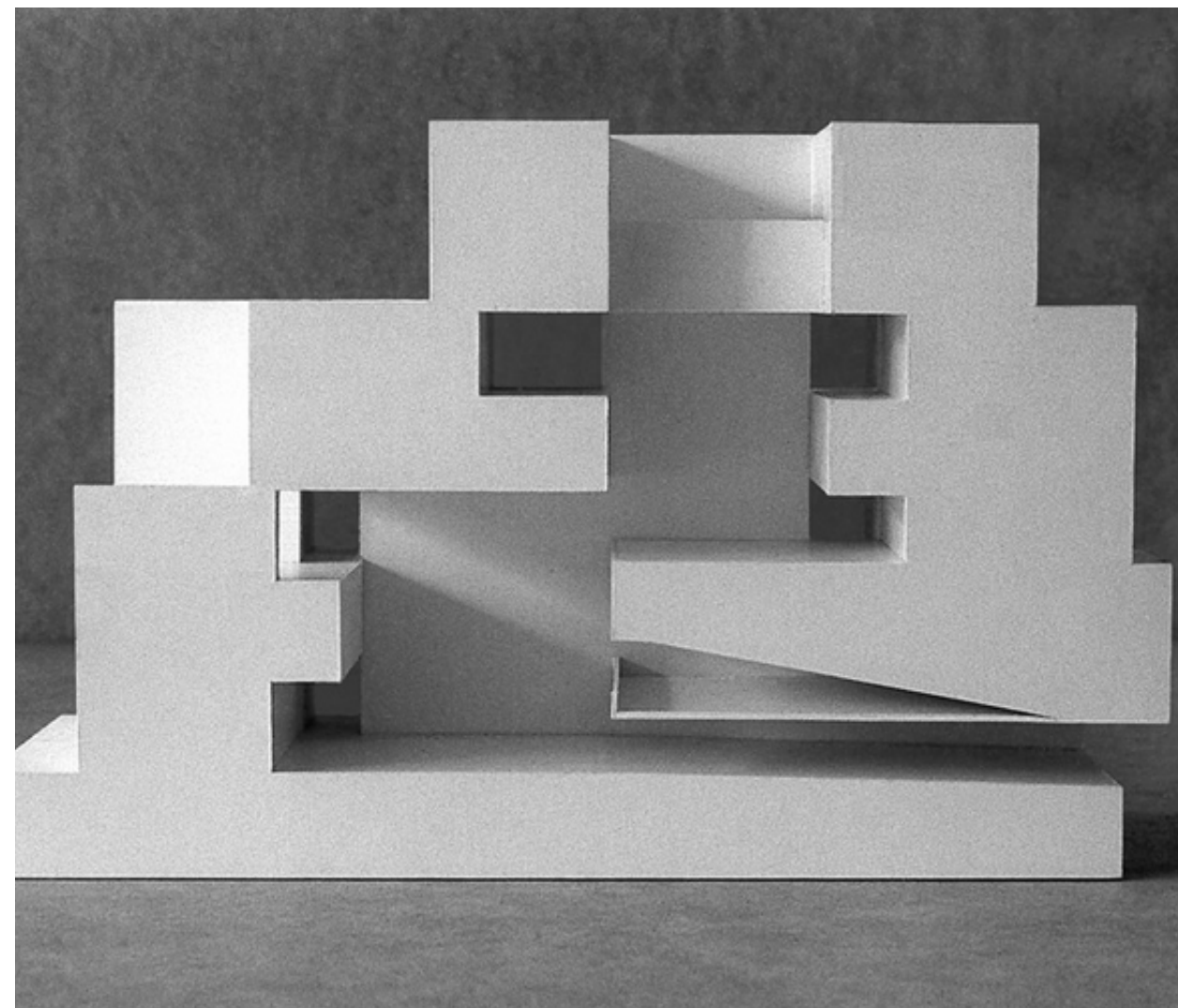
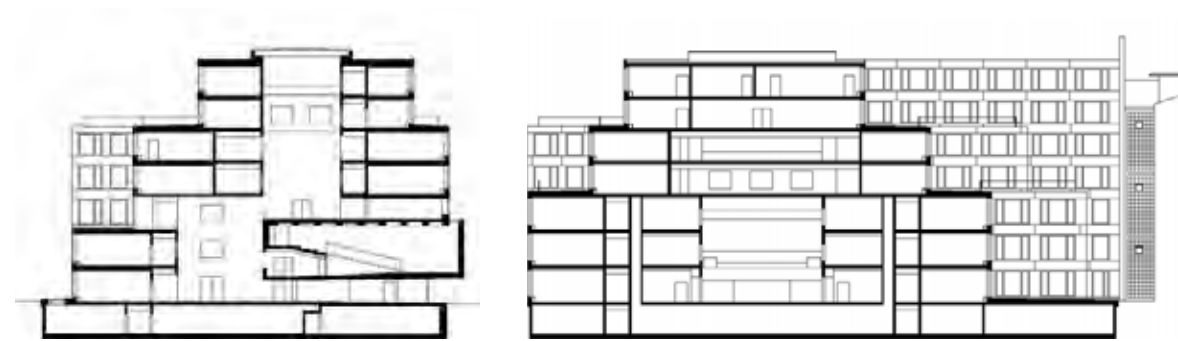
47° 38' 27.76" É
08° 52' 89.42" K

térkép:

Z 003

A zürichi egyetem alkalmazott tudományi karának új épülete heterogén beépítésű területen kapott helyet. A szabályozás szerint maximálisan kialakítható kubatúrából kiindulva, az utcaképbe illeszkedő, lépcsőzetesen visszaugratott tömegek játéka határozza meg épületet. Ez a tömegalakítás a belső közös zsibongóban is visszaköszön, és izgalmas átlátásokat és változatos belső teret eredményez. A közösségi és tanulóterek jó arányban keverednek a házban belül. A csoportszobák 2 szintenkénti összefogásával arányos léptékű, és az előadókkal azonos raszterba illeszthető egységekre bomlik az épület, amelyet kőhomlokzat tektonikus felépítése tovább erősít.

A23

+

épület:

Fachhochschule
Sihlhof

építész:

Giuliani Hönger
Architekten

évszám:

2001-2003

cím:

Lagerstrasse 5.
8004 Zurich

gps:

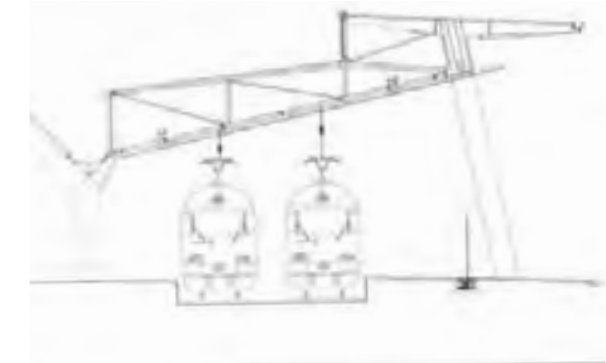
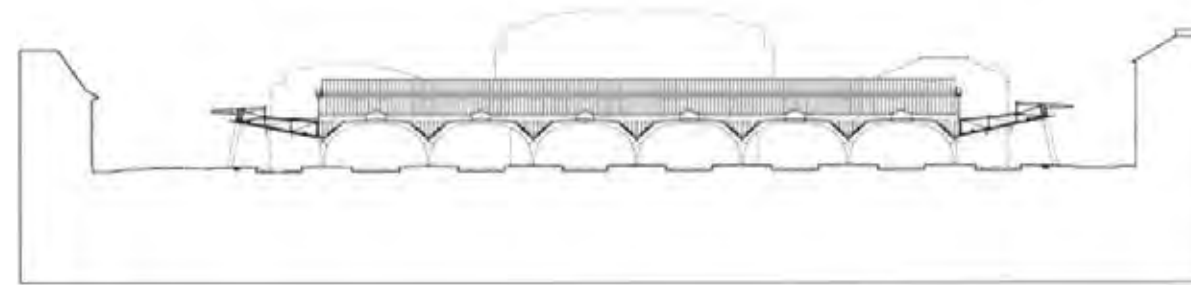
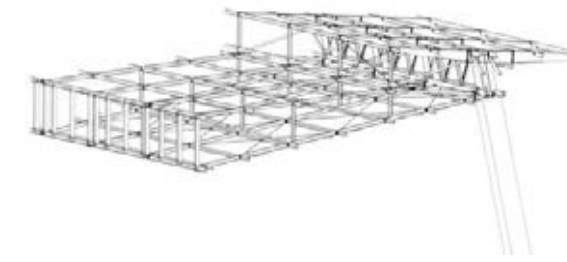
47°22'36.79" É
08°32'2.49" K

térkép:

Z054

A főpályaudvar épület városi szövethez való viszonyát vizsgálták felül a helyi Meili & Peter építésziroda tervezői. A tér szűkösségét, a funkcionális igények növekedését, és a környező utcák kihasználatlanságát és szlömösödését felismerve az épület radikális oldalirányú megnyitása mellett döntöttek. Az oldalirányú térbővületeket lefedő, kevés alátámasztási pontot igénylő előtető tartószerkezete nagyvonalúvá teszi a koncepciót. A vonatközlekedés így szervezesebben be tud kapcsolódni a városi útvonalak rendszerébe, és a kialakuló nagy fedett közterületek a városszövet értékes elemei lesznek.

A24

+

épület:

Főpályaudvar tető

építész:

Meili & Peter
Kaschka Knapkiewicz

évszám:

1995-97

cím:

Bahnhofplatz 1.
8001 Zurich

gps:

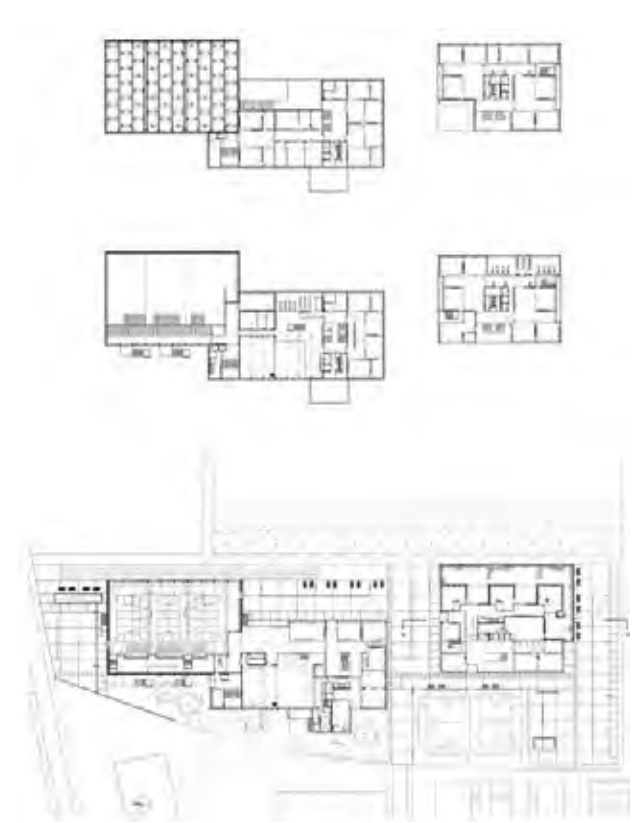
47°22'39.91" É
08°32'25.34" K

térkép:

Z093

Zürich legnagyobb iskolakomplexuma a rehabilitált iparterület adta nagy léptéket és beépítését követi. Az épületet Peter Märkli egy szélesen elterülő laposabb és egy magasabb tömegre bontja, melyek egymáshoz való viszonyát és a városszövetben betöltött, közintézményi szerepét pontosan definiálja, a környezethez erős kapcsolatok fűzik. Minden iskolai részleg saját bejárattal és bejárat előtti térrel rendelkezik. A tagozatok az épületen belül is önálló tércsoportokat alkotnak: 2-4 osztályterem, 1-2 csoportszoba és egy előtér képez egy egységet. Ez a térstruktúra nagy épületmélységet eredményez, ezért a közös belső tér emeletmagas üvegfallal van elválasztva a termektől, melyek elfüggönyözhetőek vagy összekapcsolhatóak. Folyosó helyett terek jönnek létre, melyek a diákok identifikációját erősítik. Az osztálytermek önálló kijáratokkal, menekülési útvonallal rendelkeznek, az előtér így bútorozható. A racionális homlokzati rend ellenére a belső támaszok rasztere változó a különböző méretű terek egymásba metsződése miatt. Az épület teljes egészében újrafelhasznált betonból készült.

A26

+

épület:

Im Birch iskola

építész:

Peter Märkli

évszám:

2004

cím:

Margrit-Rainer-Str. 5
8050 Zürich

gps:

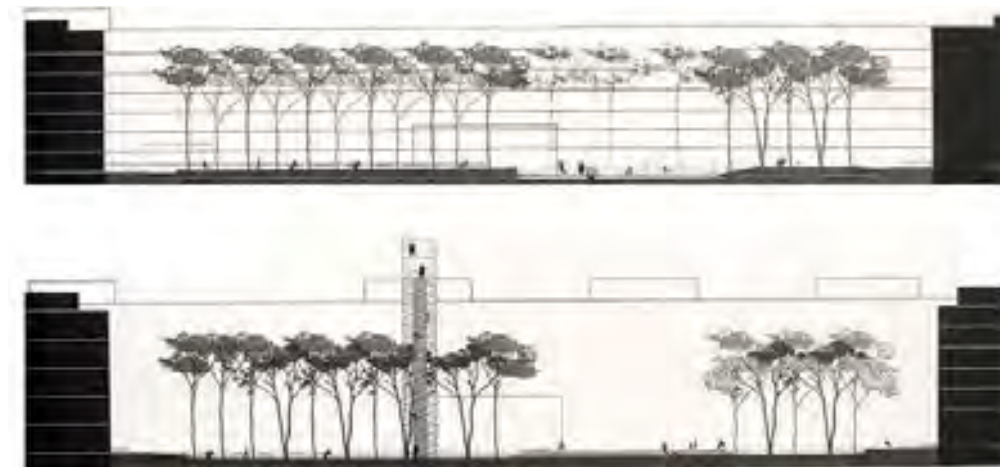
47° 24' 57.00" É
08° 32' 25.00" K

térkép:

Z 022

A 17 500 m²-es Oerliker Park egyike annak a négy közparknak, melyek az Észak-Zürich Központ iparterület rehabilitáció során létesültek a 2000-es évek elején. A koncepcionális tájépítészeti műalkotás az idő és a változás témájára épül: célja az újonnan létrejövő lakóegyed ipari múltjának feldolgozása és a tervezéskor még ismeretlen lakók számára egy folyamatosan változtatható zöldterület kialakítása. Az Oerliker Park 1000 db 4x4 m-es raszterben ültetett fából áll, melyet egy vörös pavilon, egy 35 m magas kék kilátótorony, egy elnyújtott türkiz kút és a világítás egészítenek ki. A parkot a Birchstrasse két részre osztja: a keleti fele egykor az ABB alkalmazottainak sporttelepe volt, a nyugati a gépgyár depóniája. A lakosok kezdetben szkeptikusan álltak a parkhoz, de mára igen közkedve vált.

A27 +

épület:
Oerliker Park

építész:
POP

évszám:
1997-2001

cím:
Birchstrasse 190
8050 Zurich

gps:
47°24'53.33"É
08°32'16.80"K

térkép:
Z 088

Az MFO Park Zürichben, Neu Oerlikon városrészben fekszik, Burckhardt&Partner építésziroda valamint a Raderschall tájépítész csoport közreműködésében valósult meg 2002-ben. A mintegy tíz évig tartó iparterület-rehabilitációs folyamatnak köszönhetően az egykori barna mező Zürich egyik vonzó városrészévé vált. Ezt igazolja, hogy a park átadása óta több, mint ötezer lakóval és tizenkétezer munkahellyel gyarapodott a terület. Az építmény új horganyzott acélszerkezete mellett a területen talált anyagok egy része is újrahasznosításra került. Az ipari épületek közötti Park egyszerre közterület és rendezvénytér, nyitott és zárt hely: park és épület határainak finom elmosódásával felveti a városi értelemben vett „kint” és „bent” fogalmak újragondolását.

A28

épület:

MFO Park

építész:

Burckhardt&Partner

évszám:

2002

cím:

SophieTaeuber Strasse
8050 Zurich

gps:

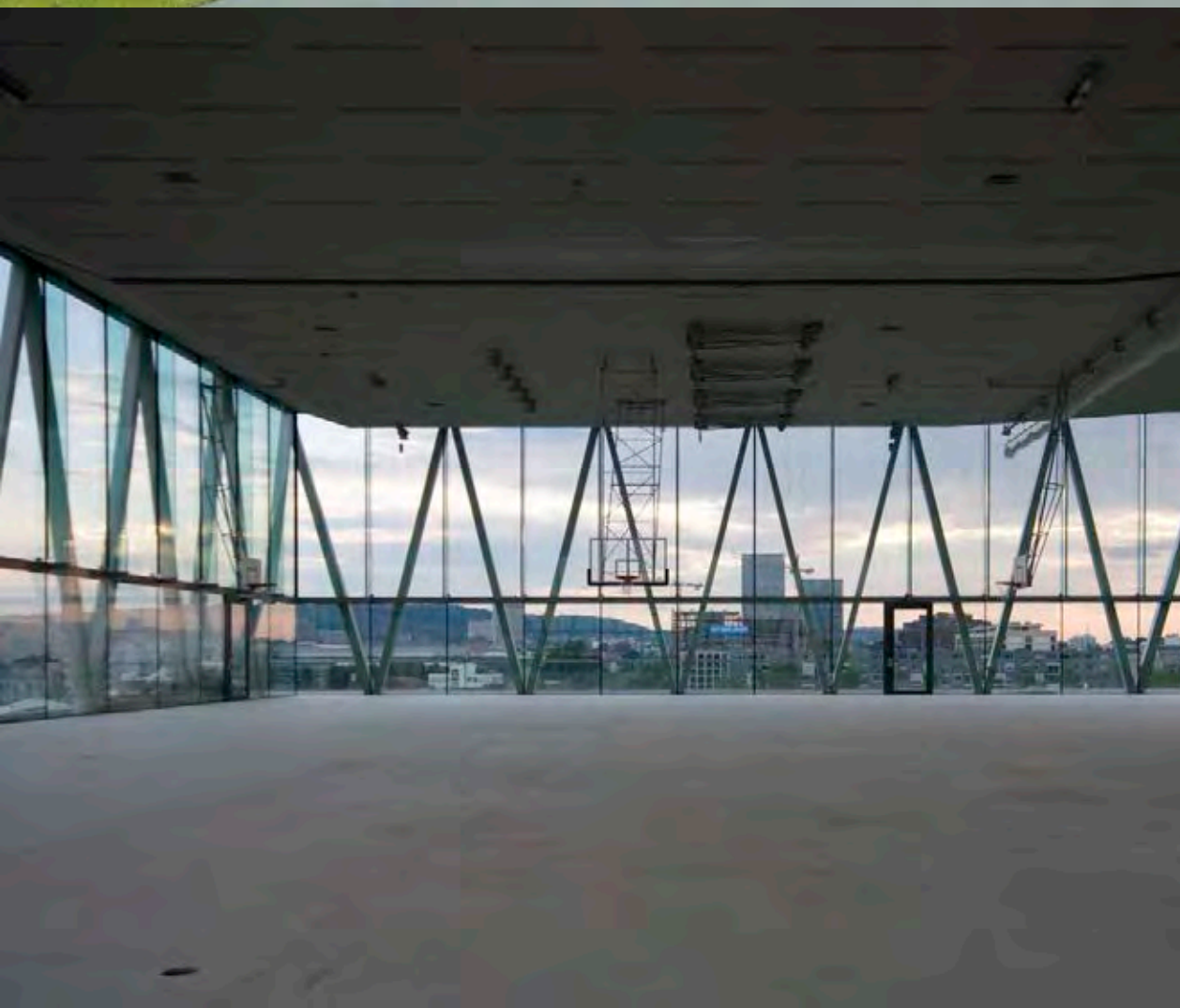
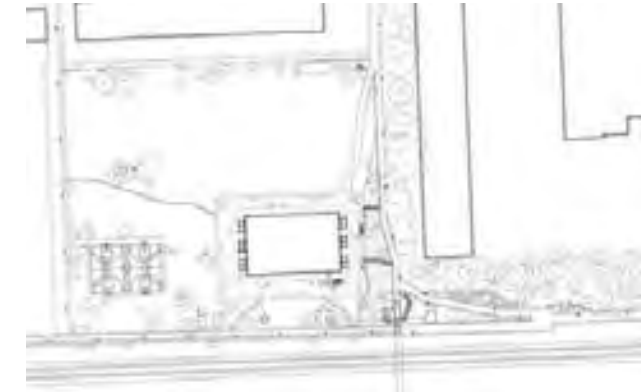
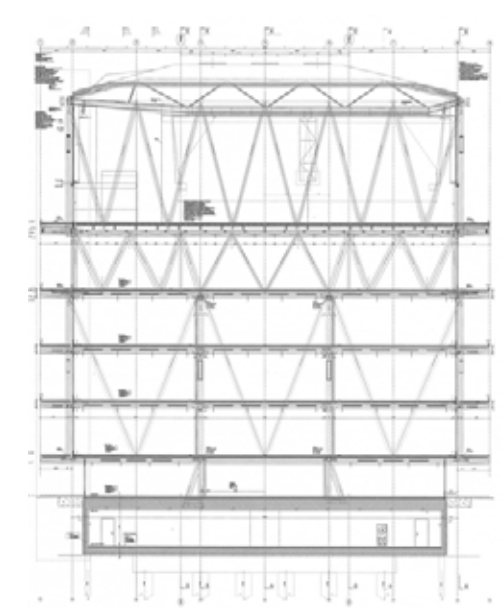
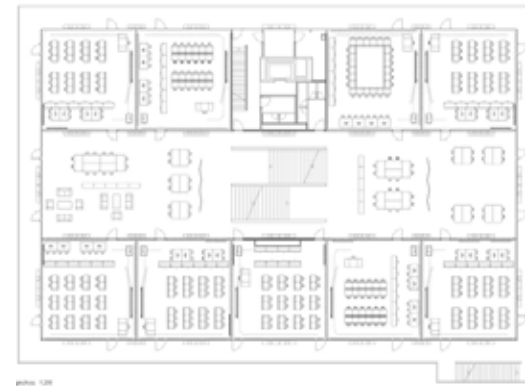
47° 24' 43" É
08° 32' 25" K

térkép:

Z 057

A pályázaton nyert iskolaépület jellegzetes, kerezi formálását jól szemlélteti a Velencei Biennálén 2008-ban kiállított 1:10 léptékű szerkezeti modell: az épület nem más, mint belakható struktúra, a tér formálásában a szerkezet elsődleges szerepet vállal. Alapterületét a legfelső szinten elhelyezkedő tornaterem mérete határozza meg, a negyedik emelet előadói és könyvtár szintjéről függesztett szerkezetként jelenik meg az alsó három tantermi szint. A teljes szerkezet csupán 6 ponton támaszkodik. A belső tér hangulatát a speciálisan profilozott vasbeton födémek egységes megjelenése és a profilüveg válaszfalak világa határozza meg. Az épületen körbefutó terasz kültéri lépcsőivel a menekülési útvonalat biztosítja.

A29

+

épület:

Leutschenbachi iskola

építész:

Christian Kerez

évszám:

2002-2009

cím:

Saatlenfussweg 3
8050 Zurich

gps:

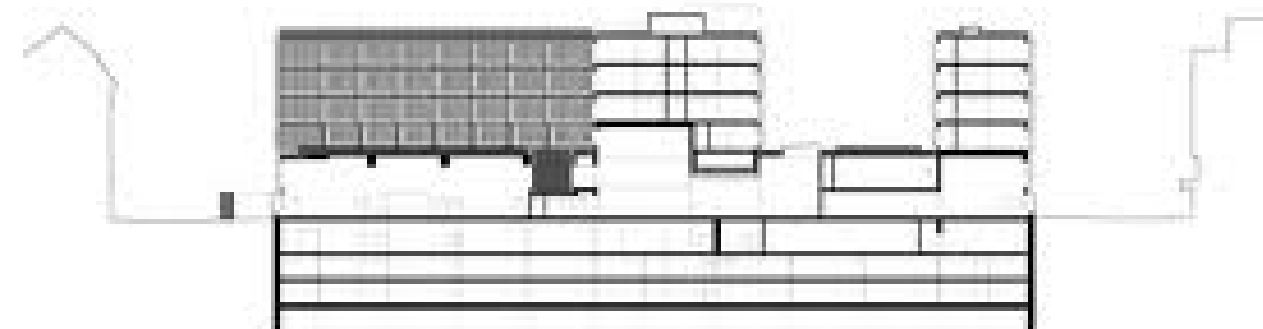
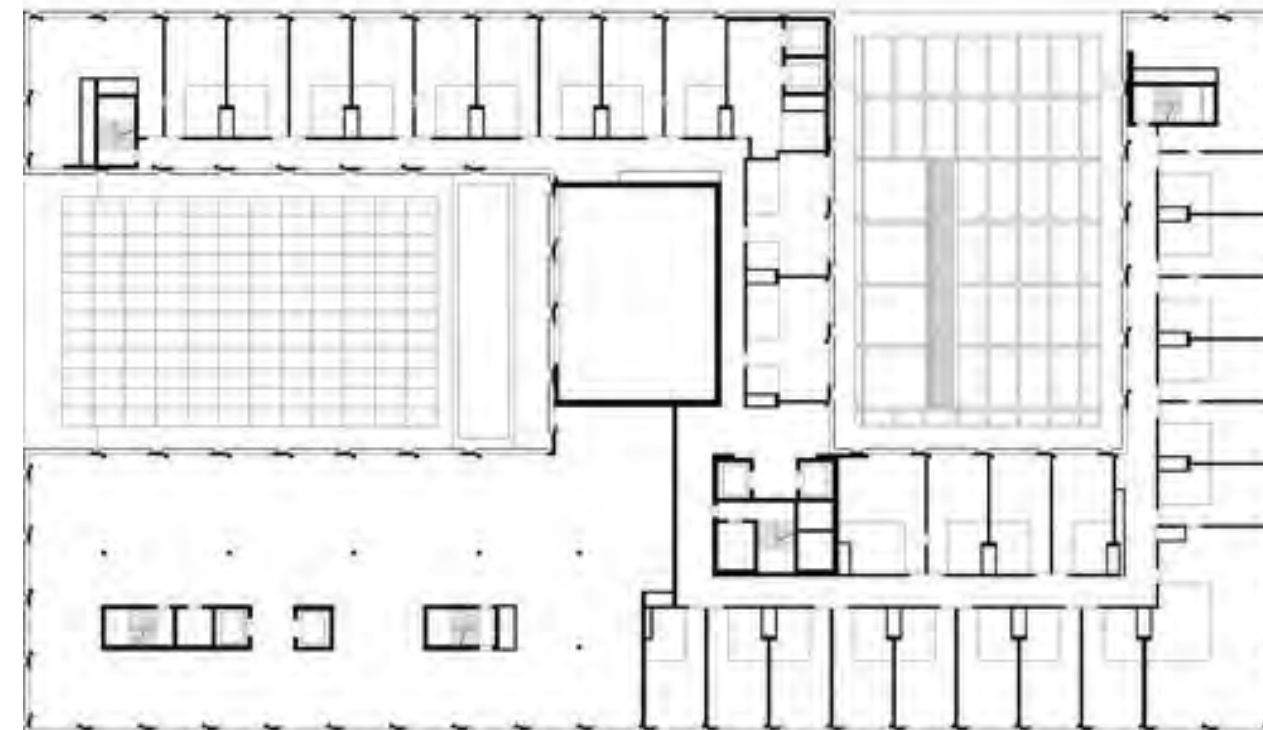
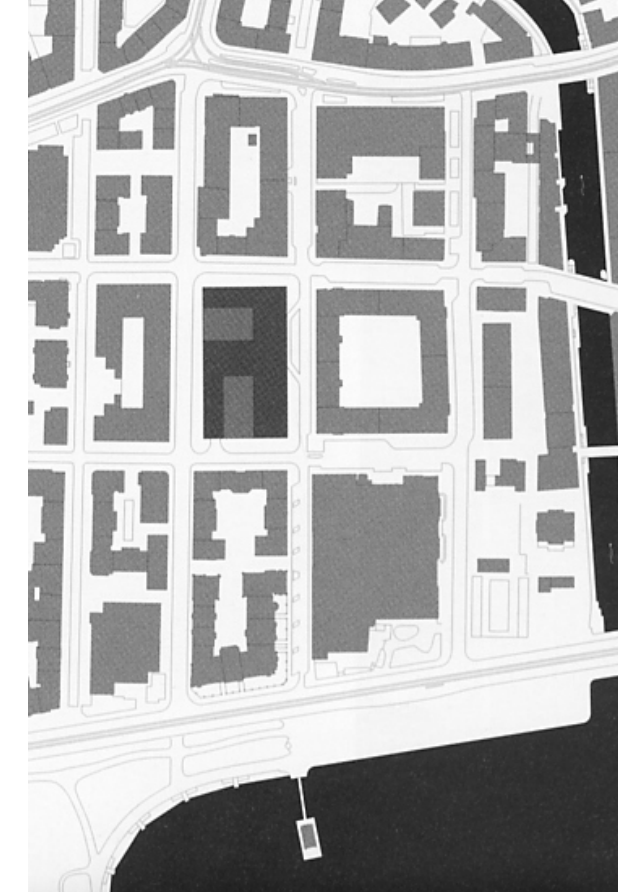
47° 24' 47.44" É
08° 33' 45.00" K

térkép:

Z 099

A Hyatt Hotel Zürich egy olyan negyedében fekszik, melynek a múlt század 30-as és 60-as évei között épült épületei hasonlóan nagy léptékűek. A tervezők ezt a képet akarták kiegészíteni, egy szintén erős, plasztikus homlokzatú és nagy tömegű épülettel. Azonban a környező épületekkel ellentétben, belső udvar helyett három nagy bevágással osztják az épületet, így az utca felől nagy tömegű, mély épület sejtethető. Ráadásul így az összes hotelszoba kapcsolatba kerül a közterülettel és az utcával is. Az épület belső magja egy többszintes átrium, mely beékelődik a tömegbe és dramaturgiailag felépített irányokból kapja a természetes fényt. A szokásos megoldással ellentétben az átriumban lévő üzletek és éttermek nem befelé, hanem a város felé nyitnak. Mivel a belsőépítészetre más tervezőiroda kapott megbízást, az építészek a szerkezeti kialakítása próbálták irányt szabni neki. A szállodai szobák ablaka előtti árnyékolók az állítástól függően változatos homlokzati képet hoznak létre, és mutatják a szállodában zajló életet.

A30

épület:

Park Hyatt Hotel

építész:

Marcel Meili
Markus Peter

évszám:

1999-2004

cím:

Beethovenstrasse 21
8050 Zurich

gps:

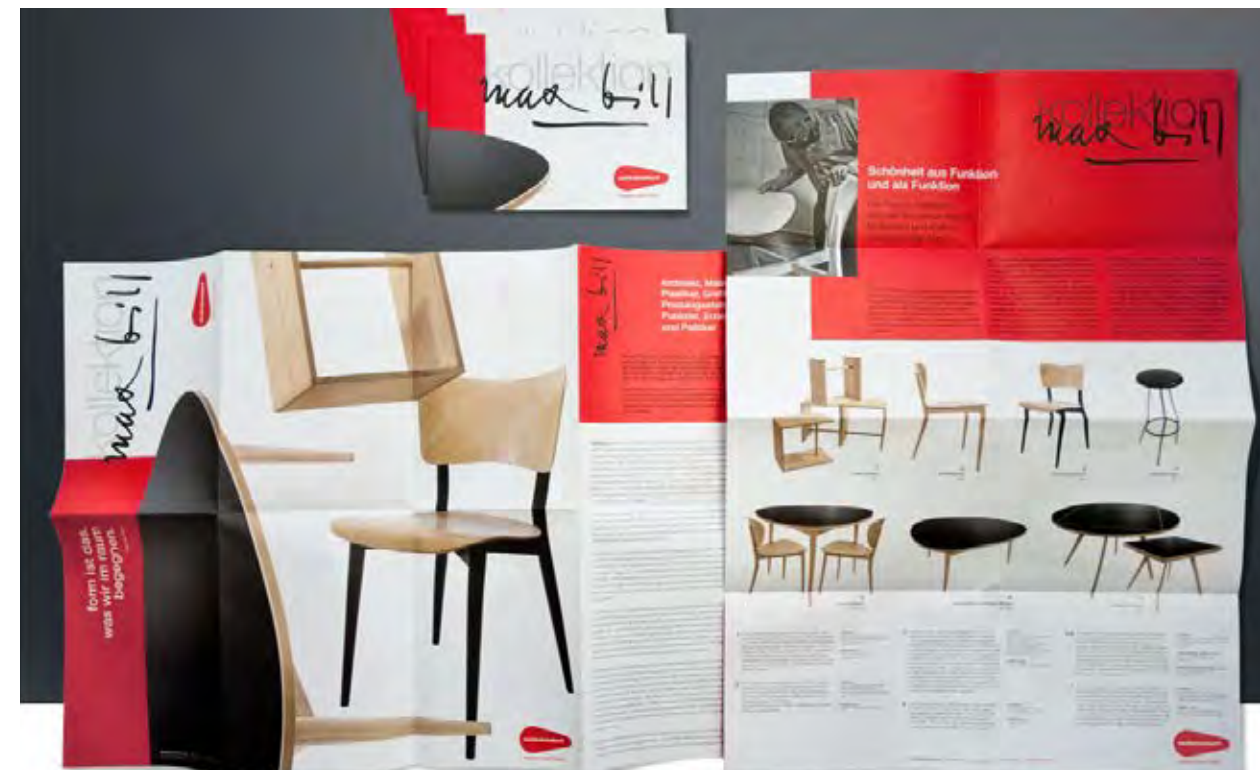
47°21'58"É
08°32'10"K

térkép:

Z 002

Siegfried Giedion, Werner Moser és Rudolf Graber 1931-ben alapították a Wohnbedarfot modern bútorok, többek között Breuer, Le Corbusier és Alvar Aalto munkáinak értékesítésére. Két évvel később Breuer barátja, Giedion révén megbízást kapott a zürichi és baseli Wohnbedarf üzletek felújítására. Mindkét üzletnek jellemzően nagy síküveg kirakata volt és tág térrel rendelkeztek a bútorok kiállítására. A zürichi fióliálé belső terét pillérek tagolták, valamint egy acélkorlátú félemelet, melyre kiálló, szoborszerű lépcső vezetett fel konzolos lépcsőfokokkal. Breuer a tér egyik végén ugyanazt a függőleges faléc rendszert alkalmazta képek és fotók kiakasztására, mint amit korábban saját lakásában Berlinben és a De Francesco lakásban. A zürichi üzletet Breuer 1956-ban felújította.

A31

+

épület:

Wohnbedarf üzlet

építész:

Marcel Breuer
Robert Winkler

évszám:

1933

cím:

Talstrasse 11
8001 Zürich

gps:

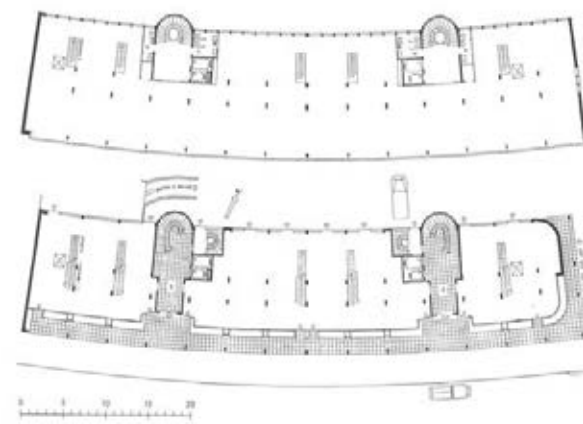
47°22'5.04"É
08°32'19.19"K

térkép:

Z 008

A zürichi Bleicherhoffal Otto Rudolf Salvisberg az irodaház új építészeti prototípusát teremtette meg, amely egyszerre komoly és elegáns jellegével széleskörű elismerést váltott ki. A raszter a hagyományos építészeti eszközöket - mint anyagok, színek, fény és árnyék, arányok - az építés racionalizálásának megfelelő egyszerű szabályok szerint rendezti és fejez ki velük hangulatot, jelentéstartalmat. Salvisberg a gazdag részletekpezést és az építészeti kifejezőeszközzé váló anyagszerűséget mindig az adott városi összefüggésbe integrálta. Munkái homlokzatuk józan, ugyanakkor finom tagolásával a mai napig nagy hatással vannak a svájci épí-

A32

+

épület:

Bleicherhof üzletház

építész:

Otto Rudolf Salvisberg

évszám:

1939-1941

cím:

Bleicherweg 18-20
8002 Zürich

gps:

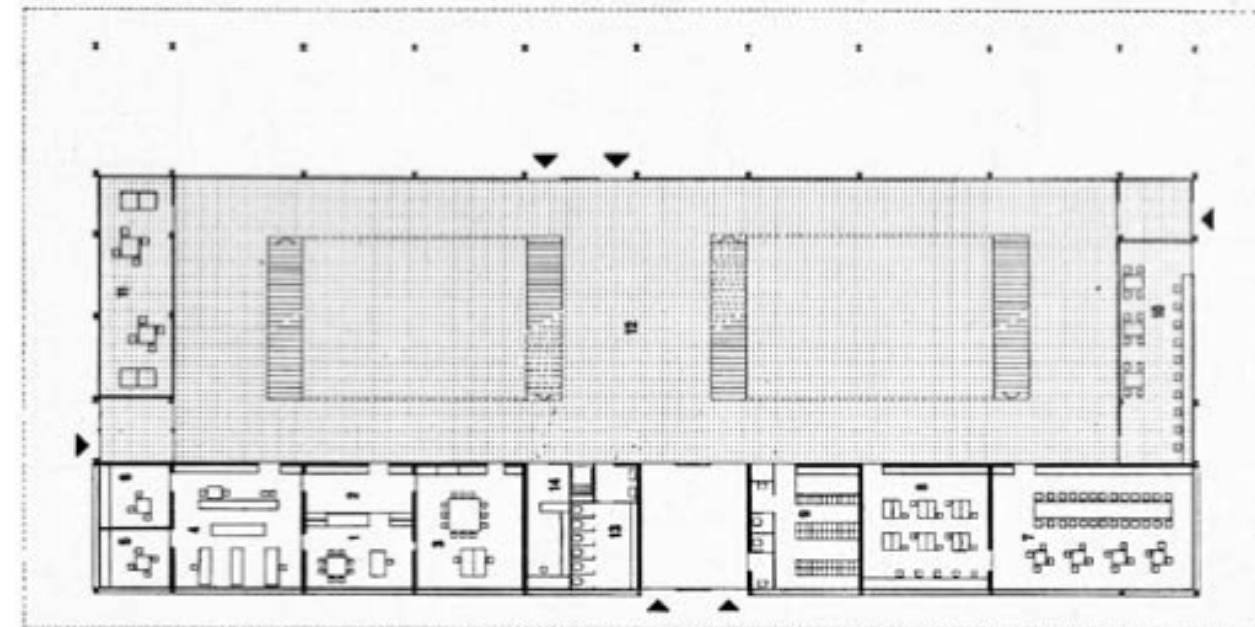
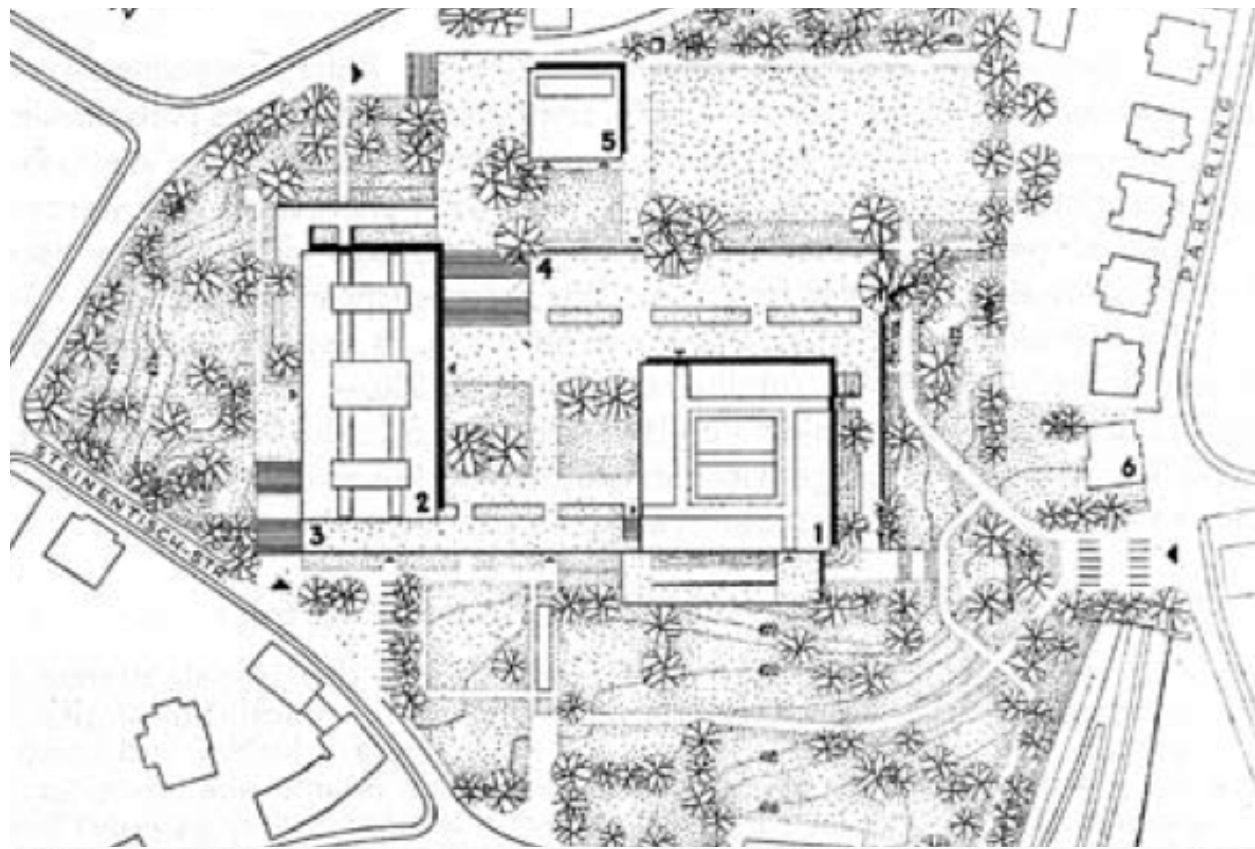
47°22'5.60"É
08°32'11.03"K

térkép:

Z 036

Az egykori villa parkjában álló épületkomplexum a II. világháború utáni modern svájci építészet egyik legjelentősebb, ikonikus épülete, Jacques Schader legfontosabb, nemzetközi szintű alkotása. Az épületegyüttes legfontosabb érdemei közé tartozik a telepítés tiszta szerkesztése, valamint az egymással sokrétűen kommunikáló tömegek érzékeny viszonyulása a terephez és a parkhoz. Az absztrakt formálású transzparens épületrészek és a kertépítészeti elemek egyensúlya nagyvonalú urbánus tereket eredményez. Az 1987 óta műemlékvédelem alatt álló komplexum az ezredfordulóra átfogó felújításon esett át. Az épületekben ma két szakközépiskola is működik.

A34

épület:

Freudenberg kanton iskola

építész:

Jacques Schader

évszám:

1954-60

cím:

Gutenbergstrasse 15
8002 Zürich

gps:

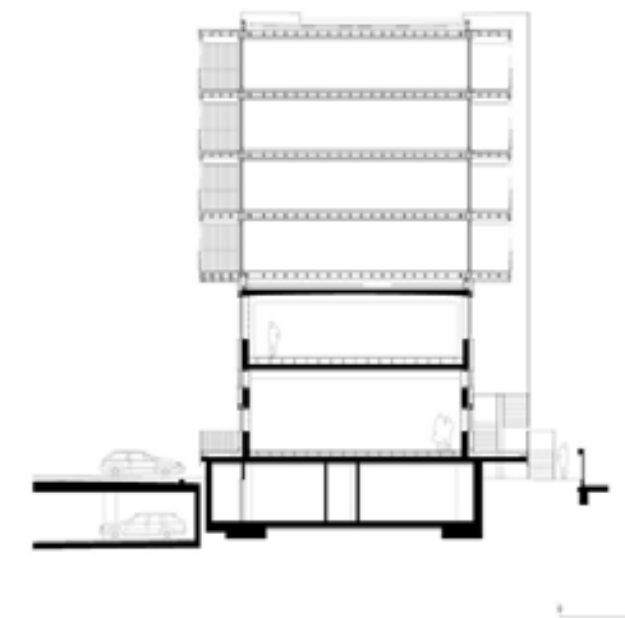
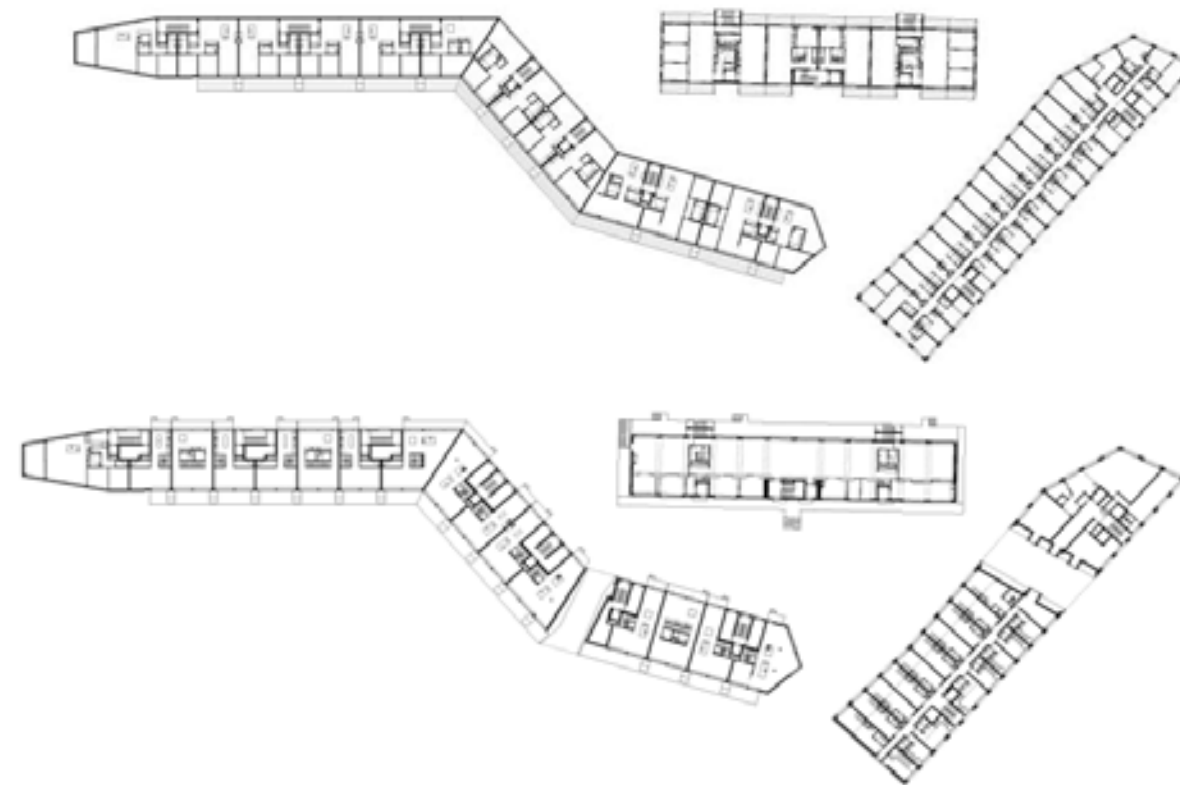
47° 21' 54.6" É
08° 31' 42.6" K

térkép:

Z 035

A Giesshübel állomás melletti ipari területek rehabilitációjával vegyes funkciójú terület jött létre. A beruházás a városi fiatalokat és középkorúakat célozza meg, nekik kínál egy sűrű, izgalmas közeget. Saját tulajdonú lakások, bérlakások, luxus apartmanok és irodák is helyet kaptak a 3 épületből álló együttesben. A terület jól megközelíthető, gyalogosan 5 perc a főpályaudvar, az autópálya is 1 km-re van csak.

A35

épület:

Giesshübel

építész:

Burkhalter Sumi
Architekten

évszám:

2006-2013

cím:

Rüdigerstrasse 1
Zürich

gps:

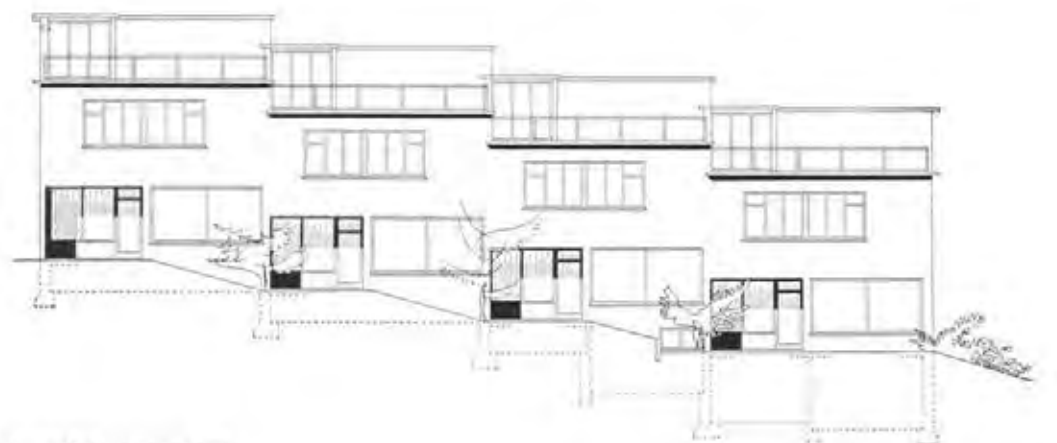
47.361604 É
08.521593 K

térkép:

Z 125

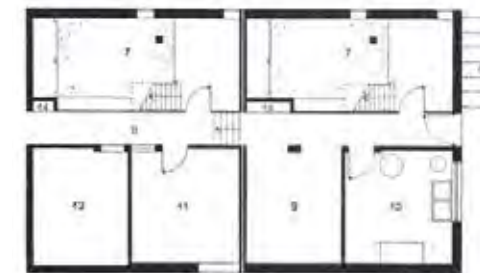
A svájci modern építészet egyik legjelentősebb alkotása a Neubühl lakótelep. A telep kialakításánál az épületsávok elhelyezkedése, méreteinek megválasztása, a lakásegységek topográfiai adottságokhoz érzékenyen igazított tömegmozgatása váltak döntő szempontokká. Az egymás mellé sorolt, hossz tengelyre szerkesztett egységek lépcsőzetesen követik a lejtő esésvonalát.

28. Typ A, Südostfassade 1:200

30. Typ A, Erdgeschoss, Obergeschoss, Dachterrasse, Dachaufsicht 1:200

A36

+

épület:

Neubühl lakótelep

építész:

Artaria, Schmidt,
M.E.Haefli, Hubacher,
Steiger, Moser és Roth

évszám:

1929-1932

cím:

Niedelbad, Ostbühl,
Westbühl Strasse
Zurich

gps:

47° 33' 29.48" É
08° 53' 47.89" K

térkép:

Z 007

Zürich Witikon /
2013.05.22.

b 0 1	Bahnhof Stadelhofen	Santiago Calatrava, Arnold Amsler	8:30	8:45
b 0 2	Pavillon am Hafen Riesbach	AFGH	9:50	9:10
B 0 3	Városi villák	Burkhalter & Sumi	9:15	9:25
B 0 4	Egyfalú ház	Christian Kerez	9:30	9:40

Zürichberg /

B 0 5	Lakóépületek és irodák	Anette Gigon, Mike Guyer	9:45	10:05
B 0 6	Szabadon álló ház	Anette Gigon, Mike Guyer	10:10	10:20
B 0 7	többlakásos épület (Doldertalhäuser)	Breuer Marcel, Roth, Alfred und Emil	10:25	10:45
b 0 8	Housing Im Forster	EM2N	10:50	11:05
B 0 9	Hotel Zürichberg felújítása és bővítése	Burkhalter & Sumi	11:10 !!!	11:30
B 1 0	Lakóépületek	Anette Gigon, Mike Guyer	11:30	11:50
B 1 1	Lakóépület	Christian Kerez	11:50	12:00
B 1 2	Lakóház	Wild Bär Architekten	12:05	12:15

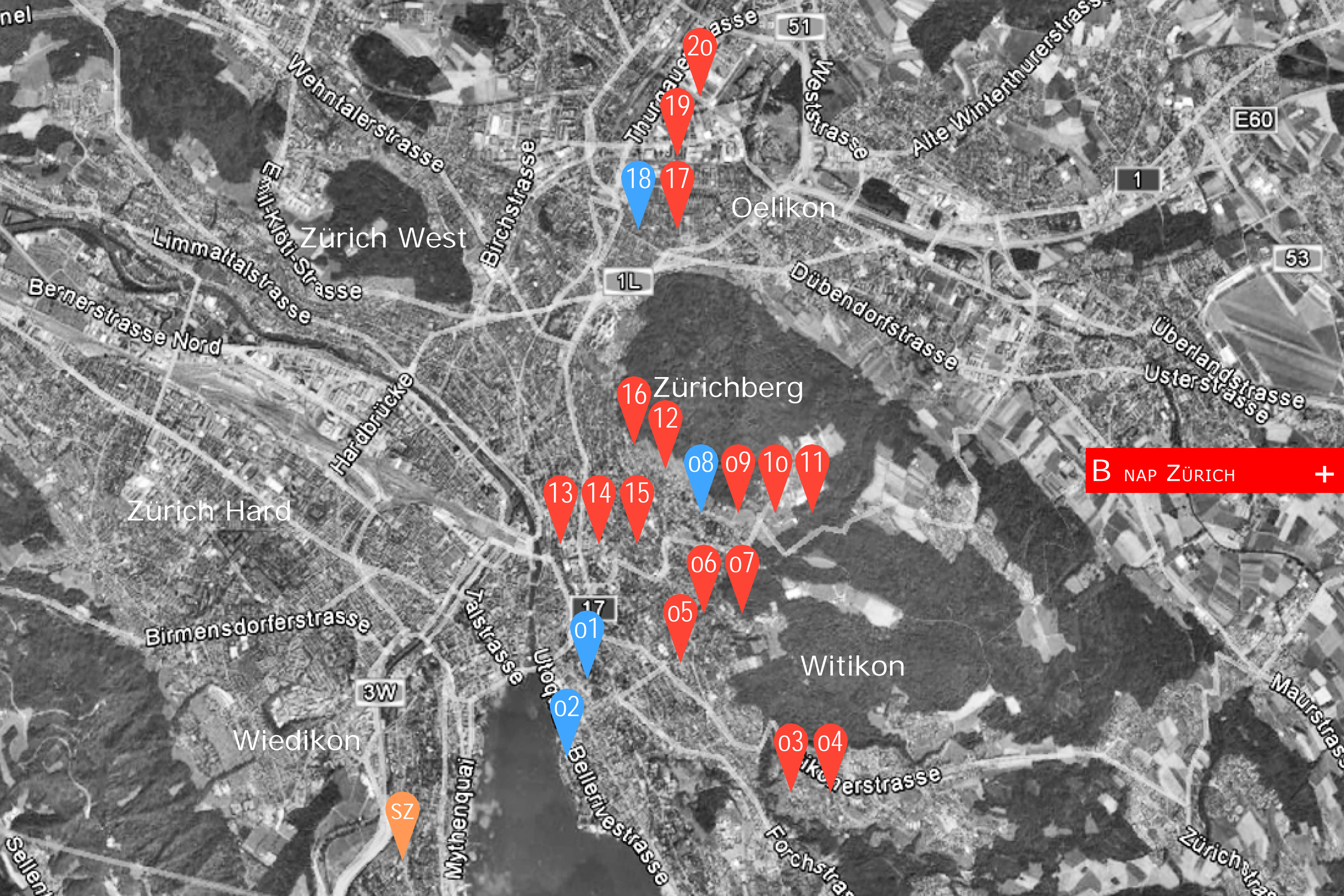
Zürich ETH /

B 1 3	Előadóterem	Anette Gigon, Mike Guyer, Adrian Schiess	12:30	12:40
B 1 4	Kupolatér, és előadóterem ETH	Burkhalter&Sumi	12:40	12:50
B 1 5	ETH főépület	Gottfried Semper	12:50	13:00
	ebéd a ETH hõnggerbergi campusán		13:00	14:00
	ETH építészkarának látogatása		14:00	15:45

Oerlikon /

B 1 6	Étterem, hotel és színház Rigiblick	Burkhalter & Sumi	16:00 !!!	16:30
B 1 7	Többlakásos társasház	Graber Pulver	16:40	16:55
b 1 8	Színház 11	EM2N	17:00	17:15
b 1 9	Mehr als Wohnen		17:20	17:35
b 2 0	Scenario building - Pfizer Headquarter	Béatrix & Consolascio Architekten	17:40	17:50
	<i>szállás:Jugendherberge Basel, Sankt Alban-Kirchrain 10, 4052 Basel, Schweiz, Tel: + 41 61 272 05 72,</i>			

B NAP ZÜRICH **+**

nel

E60

1

53

B NAP ZÜRICH +

3W

17

51

1L

Zürich West

Oelikon

Zürichberg

Zürich Hard

Witikon

Wiedikon

SZ

Sellen

Maurstrasse

Zürichstrasse

Wehntalerstrasse

Emil-Klöll-Strasse

Limmattalstrasse

Bernerstrasse Nord

Birchstrasse

Thurnauerstrasse

Weststrasse

Alle Winterthurerstrasse

Dübendorfstrasse

Überlandstrasse
Usterstrasse

Hardbrücke

Birmensdorferstrasse

Talstrasse

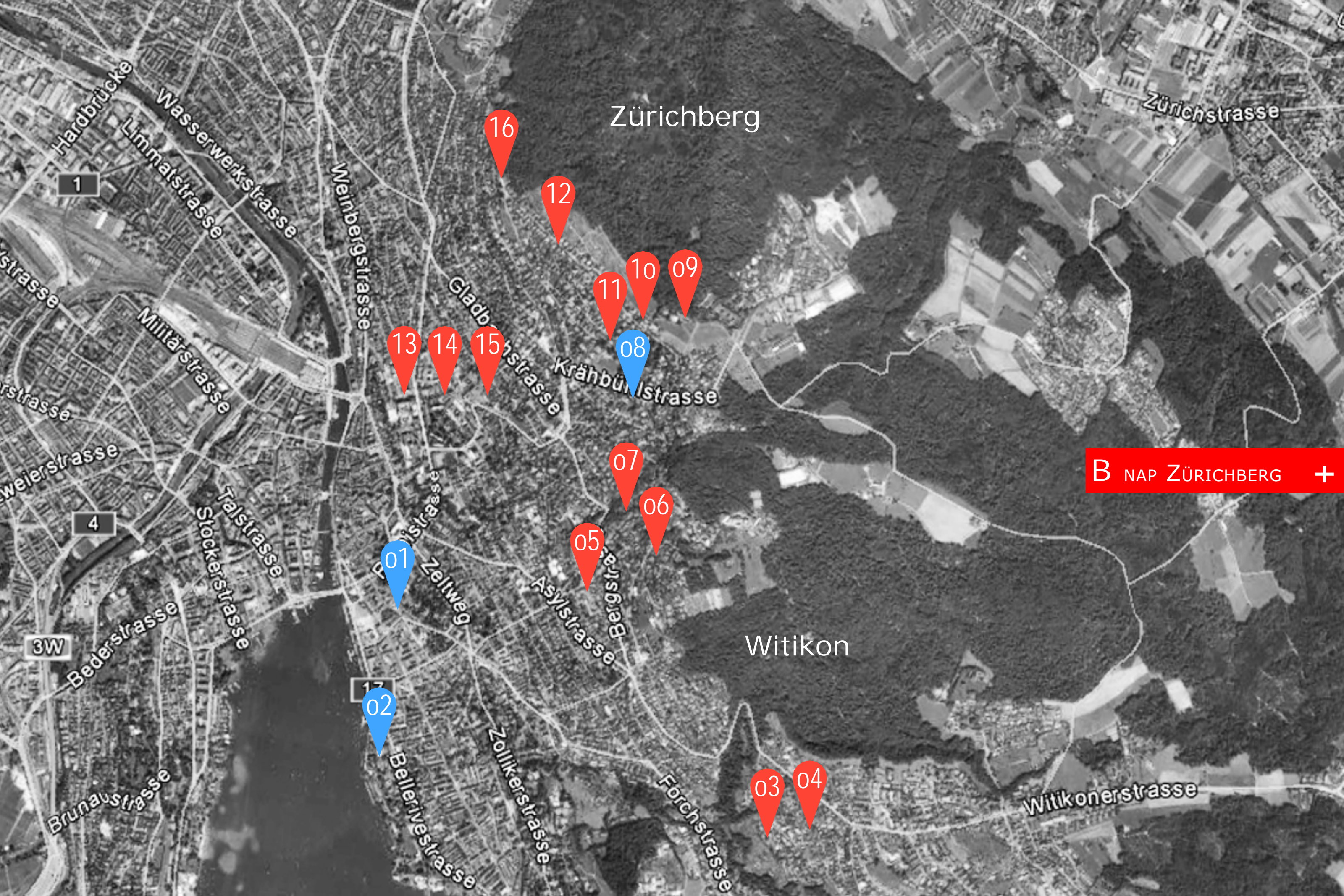
Uttom

Bellerivestrasse

Forchstrasse

Maurstrasse

Witikonstrasse

Zürichberg

Witikon

B NAP ZÜRICHBERG +

1

4

3W

17

16

12

09

10

11

08

13

14

15

07

06

05

01

02

03

04

Hardbrücke

Limmatstrasse

Wasserwerkstrasse

Weinbergstrasse

Gladbühlstrasse

Krähbühlstrasse

Zürichstrasse

Militärstrasse

Talstrasse

Stockerstrasse

Zeltweg

Asylstrasse

Bergrasse

Witikon

Witkonerstrasse

Brunaustasse

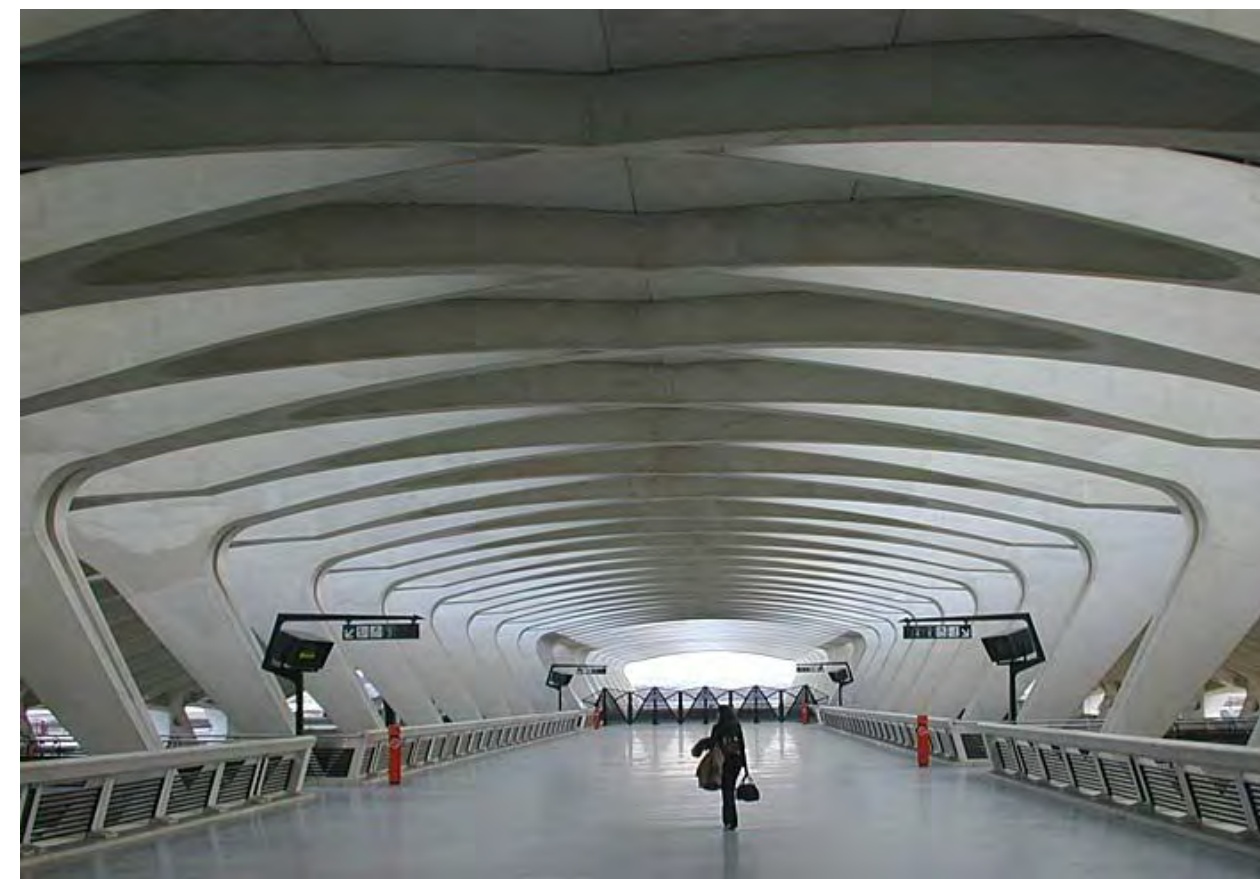
Bellerivestrasse

Zollikerstrasse

Forchstrasse

Zürich elővárosi vasúti közlekedésének reformja következtében felértékelődött a belváros közelében elhelyezkedő Stadelhofen pályaudvar szerepe: míg addig egyszerű közbenső állomás volt, az új rendszerben fontos S-bahn csomóponttá vált. A pályaudvar helyszíni adottságaira érzékenyen reagáló terv jelentette Calatrava tervezői debütálását Svájcban: a pályázatot többek között azzal nyerték meg, hogy a rendkívül szűk beépíthető sávot a pályaudvar mögött álló dombra bevágott peronnal szélesítették ki. A javasolt, félig nyitott megoldás gyorsabban és gazdaságosabban kivitelezhető volt, mintha alagutat kellett volna létesíteni. A méretei (270 m hosszú és 40 m széles) ellenére is meglepően rejtőzködő kialakítású komplexum szinte belesimul a környezetébe: a domb felőli oldalon, mintegy a pályaudvar feletti füves terület folytatásaként nyitott, növényzettel befuttatott, expresszív formálású acélszerkezettel fedett terasz létesült. A dombra vágott peron nyers betonfelületei, illetve a párhuzamos peron légies üvegteteje izgalmas kontrasztot alkot. A belváros felől a pályaudvar a helyi védettségű, XIX. századi állomásépületen keresztül közelíthető meg. A peronokat és a főépületet a felszín alá süllyesztett közlekedőfolyosóval kötötték össze, amely bevásárló és éttermi funkciókat is magában foglal. Ebben a térben is domináns szerepük van az antropomorf formavilágú vasbeton szerkezeti elemeknek – nem véletlenül írták többen is a megnyitó után az épületről, hogy olyan, mintha egy bálna gyomrában járna az ember.

B01

+

épület:

Bahnhof Stadelhofen

építész:

Santiago Calatrava
Arnold Amsler

évszám:

1983-1990

cím:

Stadelhofer Str. 6A
8001, Zürich

gps:

47°21'60 É
08°32'56 K

térkép:

Z 011

A wehrenbachhaldei épületeknél a Burkhalter Sumi építésziroda a városi közegben telepített szabadon álló villaépületek kialakítását vizsgálta. Az ilyen jellegű beruházásoknál egymás ellen hat a panorámára irányított elrendezés és a többlakásos jellegből fakadó lakások közti távolságok, átlátások mértéke. A lejtős terepre illesztett épületek egymásra merőlegesen helyezkednek el, ezáltal tagolódnak a földszinti lakásokhoz tartozó megművelt kertek, melyek elválasztásaival egy városi sűrűségű beépítési minta jön létre.

Az épületek függőleges közlekedő magja az északi oldalon található, a lakások kihasználják a terepadottságokból következő szinteltolások és kétszintes lehetőségeket. A házak jellegzetességévé vált konzolos loggiák optikailag csökkentik az egybefüggő homlokzati felületek hatásait, arányaikkal a hegyoldal jellemző kisházaira utalnak.

B03

épület:

Városi villák

építész:

Burkhalter&Sumi

évszám:

2001

cím:

Wehrenbachhalde 6-10
8053 Zurich

gps:

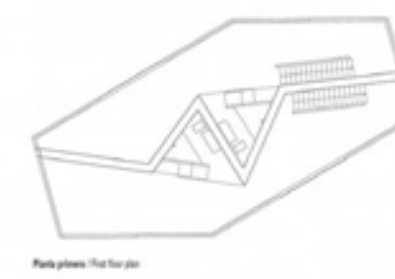
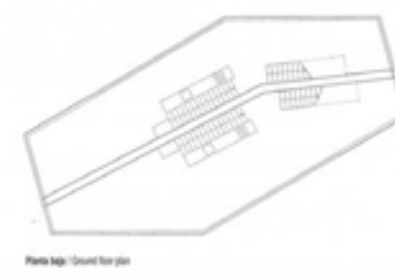
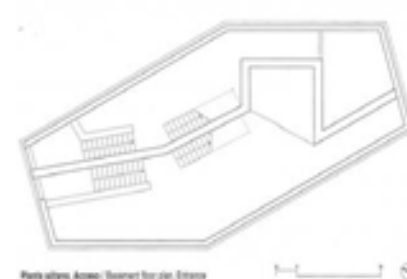
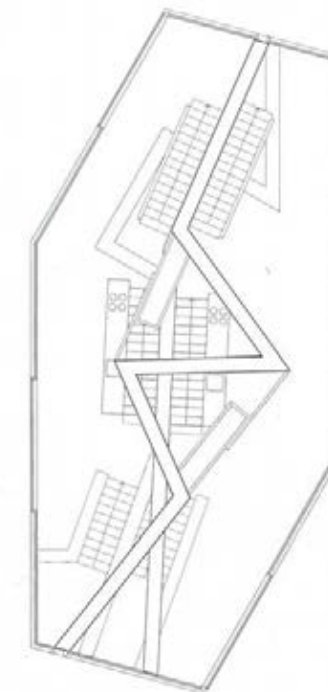
47° 21' 26.31" É
8° 34' 38.86" K

térkép:

Z 006

Kerez általános munkamódszere az, hogy a projektet egyetlen kérdéssé redukálja, majd átírja a problémát, és a házat a kérdés belső logikája alapján ebből az egy gondolatból fejti ki. Ez a gondolat ölt testet az egyszerű, szűkszavú szerkezeti makettek sorozataiban, s válik találkozási helyé, kiindulási alappá az épületet meghatározó további igények számára. Az egyfalú ház olyan ikerház, amelyben a tereket kizárólag a két lakást elválasztó, minden szinten más vonalvezetésű fal formálja. A szintek földémei konzolosan terhelnek erre a falra, a teljes homlokzat transzparens, árnyékolható üvegfal, mely helyenként nyitható.

B04

+

épület:

Ház egy fallal

építész:

Christian Kerez

évszám:

2004-2007

cím:

Burenweg 46-48
8053 Zurich

gps:

47° 21' 26N
08° 34' 50E

térkép:

Z 042

A korábban kórházát kiszolgáló meglévő épületcsoport bérbeadható irodaépület funkciót kapott. A később elkészült új építésű épületekben 48 apartman, 11 stúdió, 1 orvosi rendelő kapott helyet. Itt található a Gigon-Guyer Architekten Studio is. Az alaprajzi kialakításnál fontos szempont volt, hogy az apartmanok bőséges természetes fényhez jussanak. Ez az igény a homlokzaton nagyvonalú ablaknyílásokat eredményez, melyek városi jelleget kölcsönöznek az új épületeknek is. A homlokzat színeinek kiválasztásában Adrian Schiess képzőművész közreműködött. A sárgás-zöld és kék szín minden napszakban más-más hatású reflexiót hoz létre a szemben lévő, fehéren hagyott épületeken.

Tervpályázat 1998 - 1999, 1. díj

Tervezés / Kivitelezés - meglévő épületek: 1999 - 2000

B05

+

épület:

Lakóépületek
és irodák

építész:

Gigon/Guyer

évszám:

1999-2002

cím:

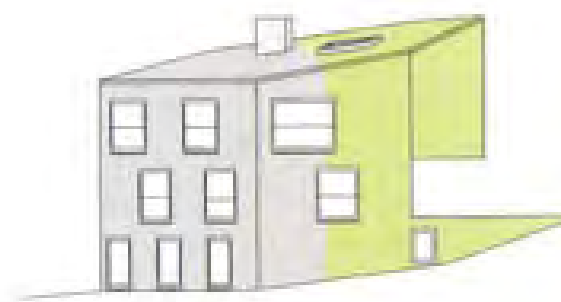
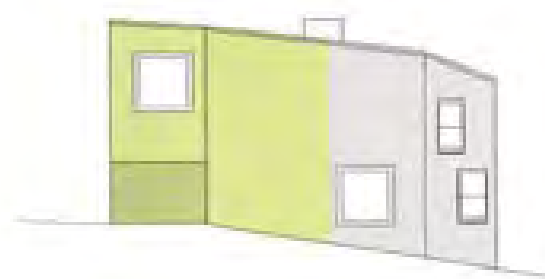
Carmenstrasse 28.
Zurich

gps:

47°22'06.57"N
08°33'44.77"E

térkép:

Z 025

B06

épület:

Szabadonálló ház

építész:

Gigon/Guyer

évszám:

2001-2003

cím:

Hauserstrasse 18.
8032 Zurich

gps:

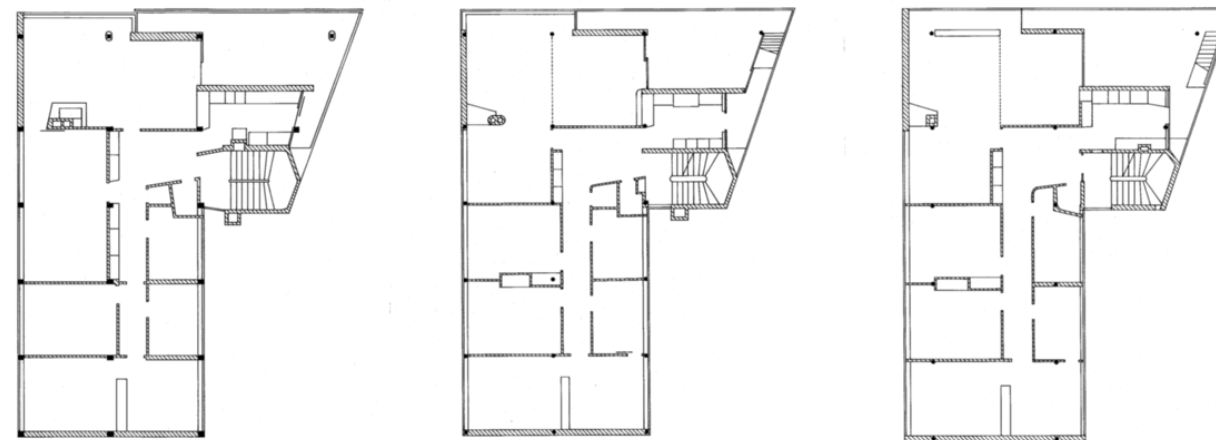
47°22'19N
08°33'59E

térkép:

Z 124

Siegfried Giedion zürichi építészettörténész, a Wohnbedarf egyik alapítója és a CIAM főtitkára egy modern lakóház csoportot építtetett Zürich külvárosában, Doldertalban. Először Alfred és Emil Rothnak ajánlotta a megbízást, de később megkérte Breuert, hogy vizsgálja felül a terveket. 1933-ban a három építész együttműködési megállapodást kötött. Breuer és Rothék pillérekre állított kétszintes épületeket javasoltak, tetején egy kis penthouse-zal. A házak különböző méretű lakásokat tartalmaztak, melyek szinte mind rendelkeztek külső terrasszal. A földszinten egy üveg bejárati előtér, egy fedett kocsibeálló és közös mosó- és tároló helyiségek kaptak helyet. Az acélvázás épületnek feszített vasbeton födéme és díszvakolatos téglakülső falai voltak, míg a penthouse falait furnérlemez és azbesztcement panelek burkolták.

B07

+

épület:

Doldertal lakóházak

építész:

Marcel Breuer

Alfred és Emil Roth

évszám:

1935-1936

cím:

Doldertal 17-19

8032 Zürich

gps:

47°22'23.00"É

08°33'54.00"K

térkép:

Z 009

Az összesen 6000 m² alapterületű többlakásos lakóház beépítése a park rendezési terve szerint készült korábbi tenispályák helyén, "L" alakban zárja le a tömb sarkát. A Forsterstrasse felől így létrejön egy bejárati előudvar, a park felé pedig egy intim, meglévő fákkal szegélyezett belső kert, tisztás, melyre minden lakás néz. A fehérre mázolt fával burkolt épület beton lábazati szinten áll, amelyben a garázs és kis műtermek kaptak helyet. A lakások a ház felső szintjein méretükben és elrendezésükben egyediek, a legfelső szinten a szabadon formált magastető alatt változó, nagy belmagasságúak.

B08 +

épület:
Lakóház "Im Forster"

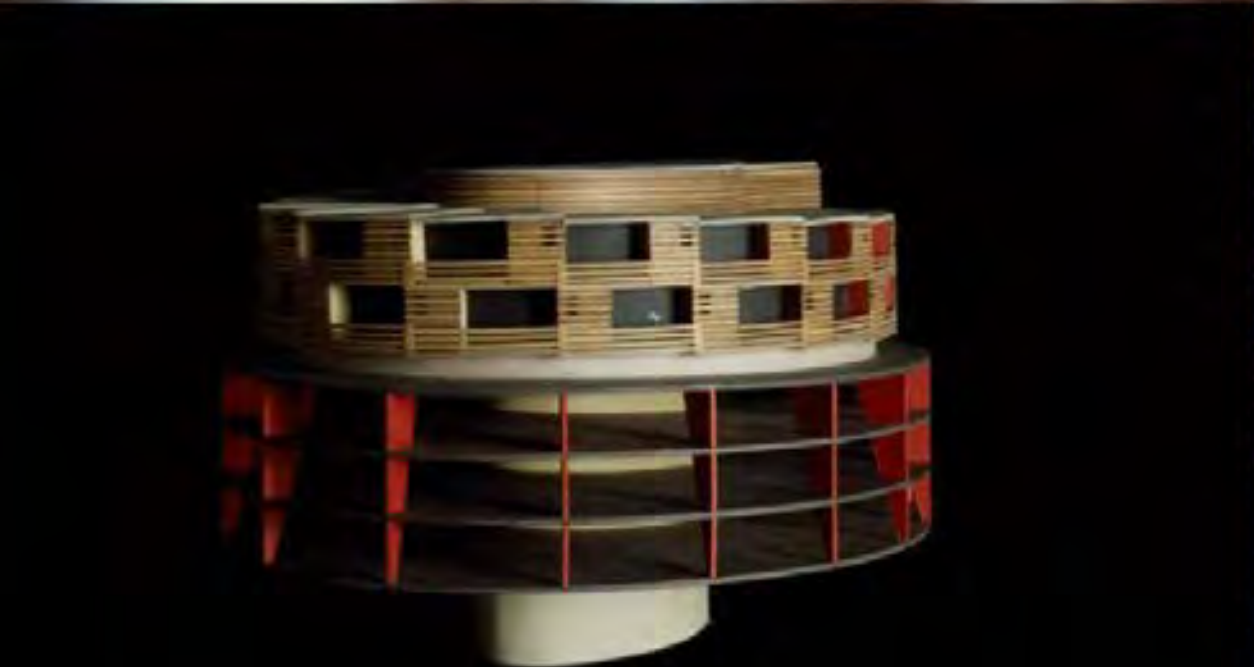
építész:
EM2N

évszám:
2004-2011

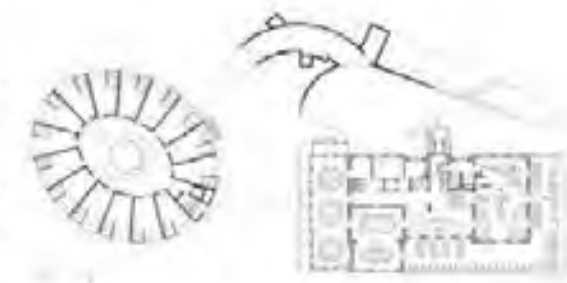
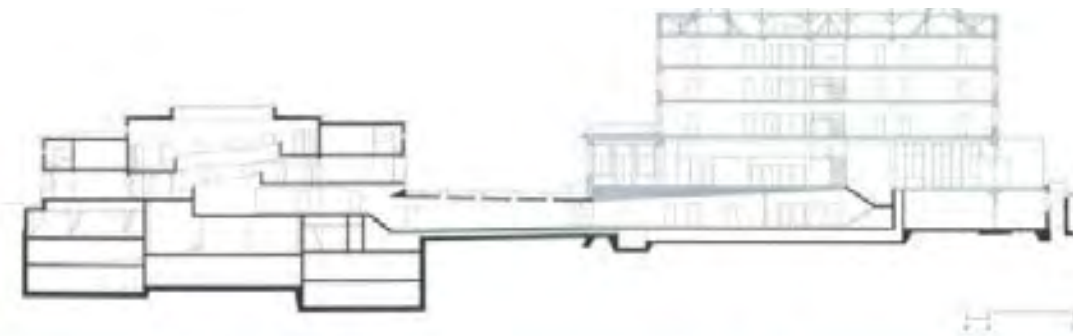
cím:
Forsterstrasse 5
8044 Zurich

gps:
47°22'47.87"N
8°33'50.52"E

térkép:
Z 107

A Zürichberg Hotel rekonstrukciója és bővítése 1995-ben készült el Burkhalter és Sumi építészpáros tervezésében. A meglévő épület melletti ellipszis formájú épülettömeg finoman veszi fel a terepadottságokat, az enyhe lejtésű domboldalt. A két épület egy föld alatti folyosóval kapcsolódik össze. Az új épület központi közlekedő terének nincs közvetlen kapcsolata a külsővel, megvilágítást is csak felülről kap a tér, mégis, a szobák és a terep közös emelkedésének eredményeképp a környezet adottságai az épület belsejében is érzékelhetőek. További előnye ennek a szerkesztésnek, hogy a ház alatti mélygarázs ugyanezen rámpát kihasználva kényelmesen és egyben gazdaságosan működik, mert a megszokott szögletes szerkesztéssel szemben nincsen szükség benne a rámpán kívüli feltáró, közlekedő utakra.

B09

+

épület:

Hotel Zürichberg

építész:

Burkhalter&Sumi

évszám:

1995

cím:

Orellistrasse 21
8044 Zurich

gps:

47° 22' 56.86"É
08° 34' 00.84"K

térkép:

Z 017

Az épületek szabadabb alaprajzi elrendezését a kiszolgáló helyiségekkel kitöltött teherhordó magok biztosítják. A tartószerkezeti kialakításban a kétrétegű homlokzati rendszer is részt vesz. A külső réteg, ahogyan a konzolos loggiák illetve a penthouse perforált korlátja is, öntött helyszíni betonból készült. Ásványalapú pigmentek, melyeket a beton-üvegszilikát masszához keverték, egy erősen matt, púderszerű színt kölcsönöznek az épületeknek. Tervezési koncepció volt, hogy az egyedi színek egyfajta identitást kölcsönözzenek az épületeknek, miközben ugyanúgy hangsúlyozzák az egységességüket is. Tervpályázat 1. díj, 1998., Tervezés / Kivitelezés 1998 - 2000

B10

+

épület:

Lakóépületek

építész:

Gigon/Guyer

évszám:

1998-2000

cím:

Greifenseestrasse -
Kirchenackerweg
sarok Zürich

gps:

47°22'54.77"N
08°33'53.02"E

térkép:

Z 031

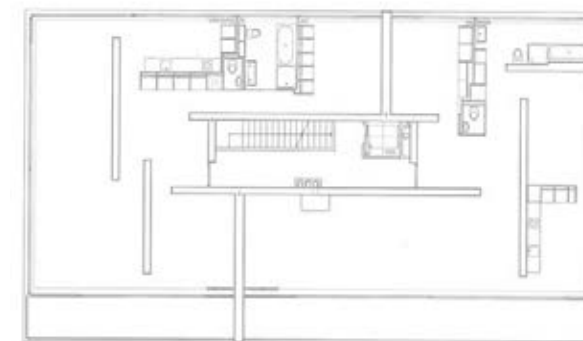
Az ötlakásos társasház 5 szintje közül a legalsó egy közbenő pillérek nélküli mélygarázs, a második a bejáratnak és kiszolgáló funkcióknak biztosít teret, ezt két lakószint követi. A legfelső szint egyetlen lakását Kerez saját maga számára tervezte. Az emeletek nem egyszerű sorolás eredményeként jöttek létre, a tartószerkezeti falakkal definiált áramló tér és a falak pozíciója minden szinten különbözik. Ebben a rendszerben mind megjelenés, mind tartószerkezeti hierarchia szempontjából egyenrangúvá válnak a vasbeton faltestek és a födémek, illusztrálva a kerezi mottót: a statika fontosabb, mint a formálás, az esztétikus formálással nem lehet felvenni a harcot az önkényesség ellen, a statikával igen.

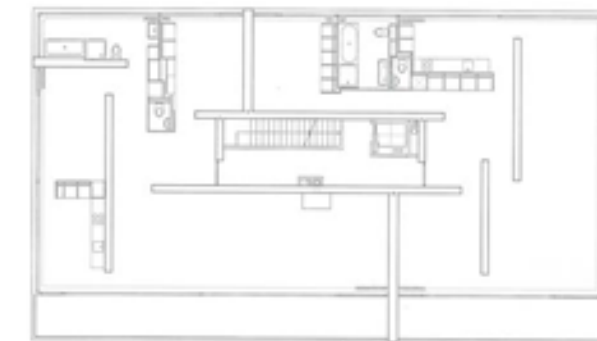
Alzado Sur / South elevation

Planta tercera. Años / Third floor plan. Años

Planta segunda / Second floor plan

Planta primera / First floor plan

B11

épület:

Lakóépület

építész:

Christian Kerez

évszám:

1999-2003

cím:

Forsterstrasse 38
8044 Zurich

gps:

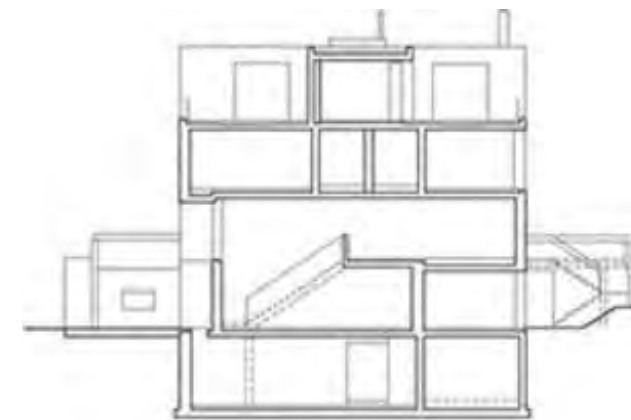
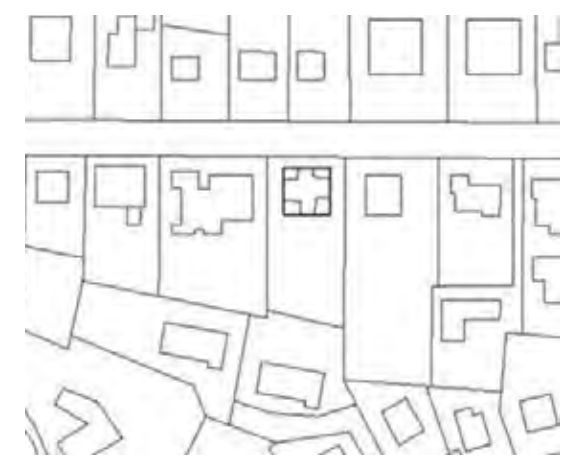
47°22'51N
08°33'45E

térkép:

Z 039

Zürich egy szűk lejtős telken egy meglévő ház helyén létesült ez az épület. Az építési előírások egy kisebb négyzet alakú terület beépítését tették lehetővé az úthoz közel. A tervezők egy négyszintes szoborszerű épületet hoztak itt létre, a maximális kubatúra plasztikus redukciójával. A beharapások a földszinten a bejáratot, az emeleteken a teraszokat jelölik ki. A homlokzati beton megmunkálása is hangsúlyozza a faragott jelleget: a beharapott részek felülete tükörsima, míg a nagy egybefüggő homlokzatok utólag vésővel durvára faragták. A látszó betonfelületek szerkezeti falként is működnek, a hőszigetelés a belső oldalon van.

B12

épület:

Családi ház

építész:

Wild Bär Architekten

évszám:

2002-2004

cím:

Susenbergrasse 165
8044 Zurich

gps:

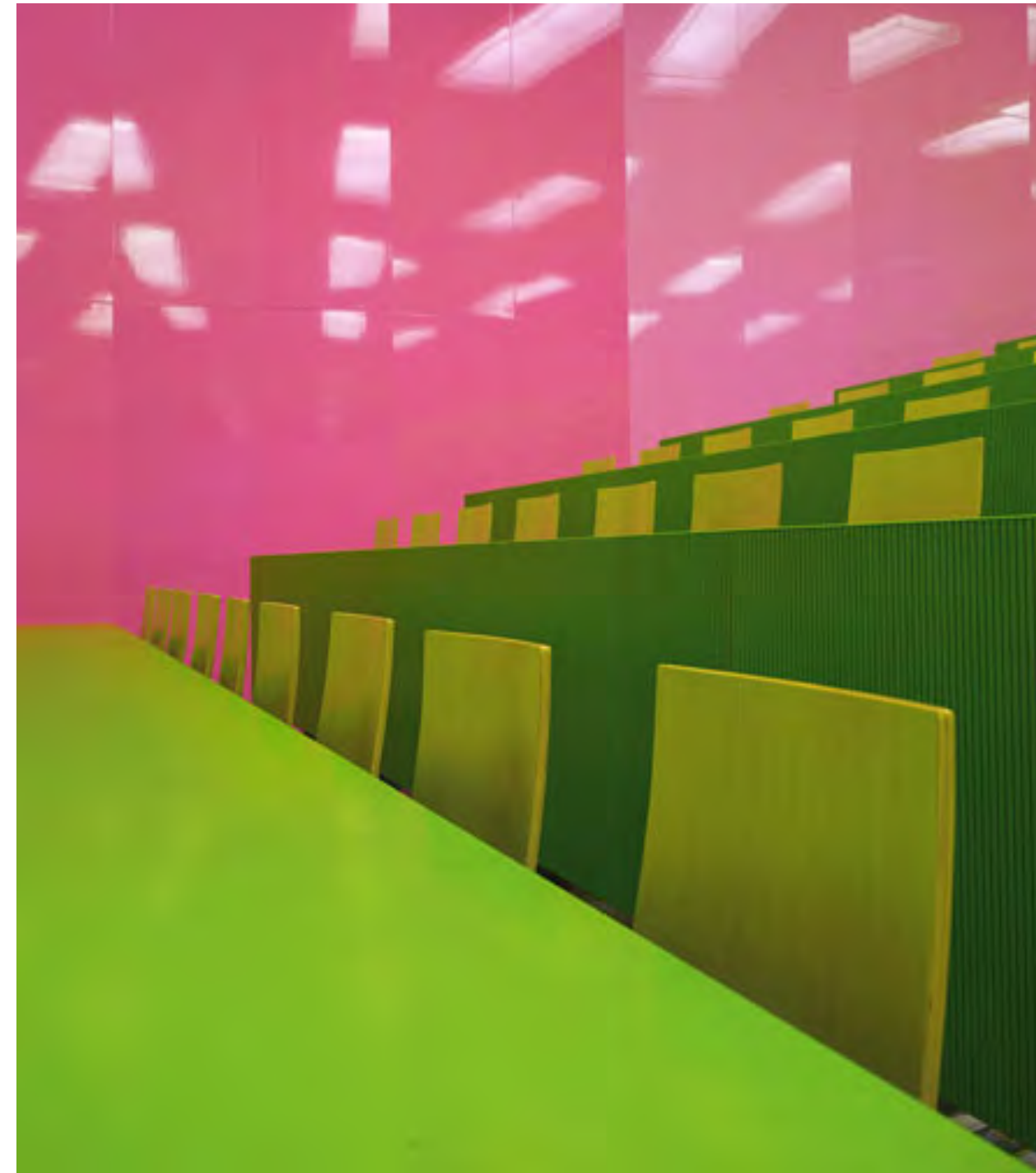
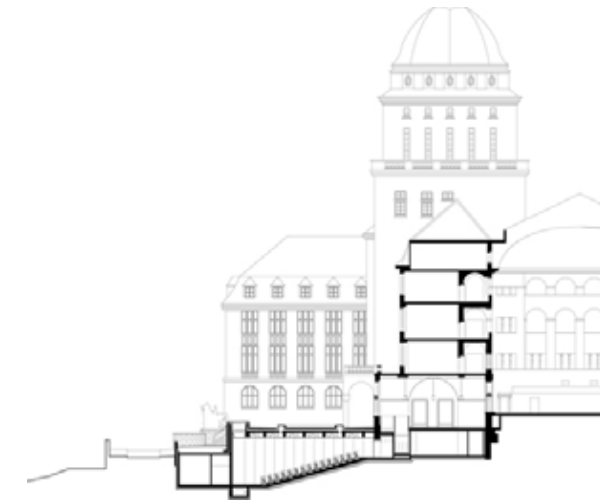
47°23'07.61" É
08°33'26.87" K

térkép:

Z004

Karl Moser 1913-1914 között megépült egyetemi épületének terasza alatt 500 embert is befogadni képes, új előadóterem foglal helyet. A falak és a mennyezet színes panelekkel burkolt, az eredeti Moser épület belsőépítészeti kialakításához hasonló szellemben. A nézőtér színeit Adrian Schiess képzőművész álmolta meg, a világos- és sötét-rózsaszín, a világoskék és a szürkés-zöld árnyalatait használva. Hogy kihangsúlyozza az előadó ünnepi szerepét, a tolmácsfülke üvegburkolatának mintázata fényvisszaverő arany rétegből készült. A külső medence tükröződő felülete, mint egy horizontális szobor, vizuális kapcsolatot képez az alatta elhelyezkedő előadóval. Tanulmány 1996 - 1998, Tervezés / Kivitelezés 1999 - 2002

B13

+

épület:

Előadóterem,
Zürichi Egyetem

építész:

Gigon/Guyer

évszám:

1999-2002

cím:

Rämistrasse 71.
Zürich

gps:

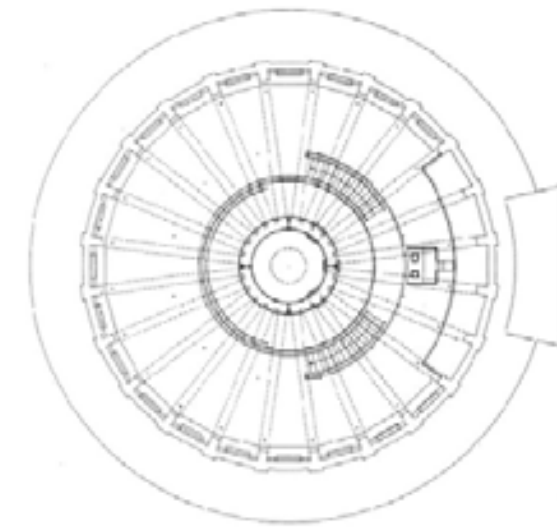
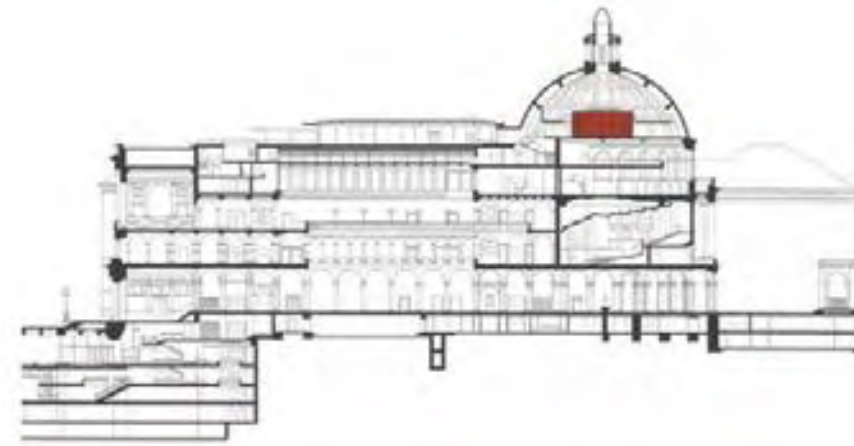
47°22'28.54"N
08°32'55.98"E

térkép:

Z 024

A 'VisDome' fantázianévvel illetett tér a Gottfried Semper által tervezett ETH főépület kupolaterme. A különböző tanszékek által közösen használt előadótér belsőépítészeti átalakítását Burkhalter&Sumi építésziroda 1997-ben végezte el. A '90-es évek egyre gyorsuló technikai fejlődését megtapasztalva szándékosan kerültek az épp aktuális high-tech építészeti megoldásokat, inkább a mindig változni képes virtuális térre helyezték a hangsúlyt. A kupolatérben elhelyezett 9 m átmérőjű homorú hófehér vetítőfelület mellett a térelválasztást egyszerű vörös függönnyel oldják meg, amely egyben a tudományos légkörben a svájci tudat elmélyítésére is hivatott.

B14

+

épület:

ETH kupolatér

építész:

Burkhalter&Sumi

évszám:

1997

cím:

Ramistrasse 101
8092 Zurich

gps:

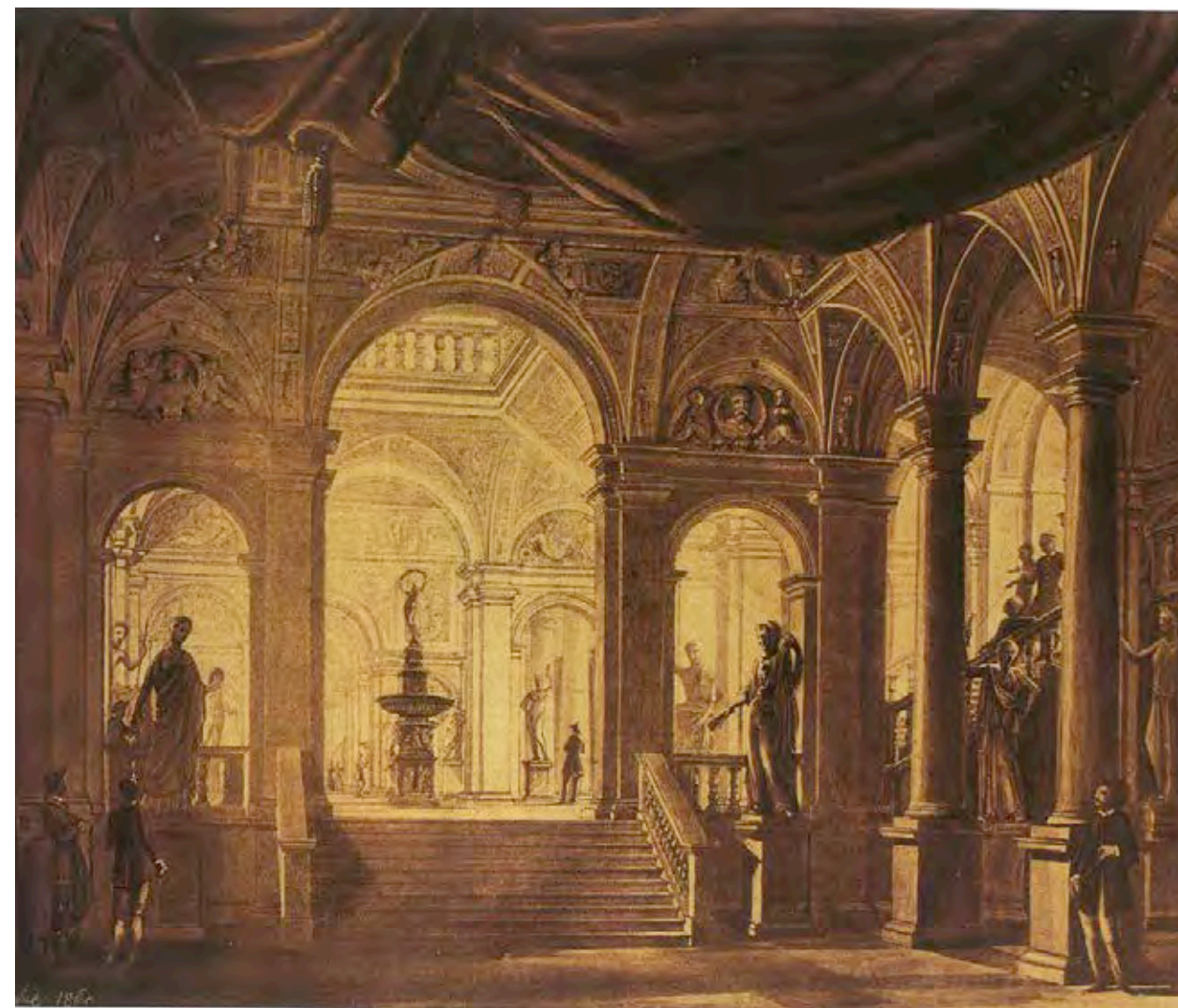
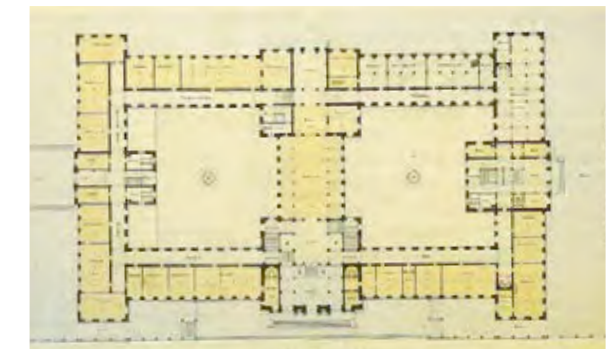
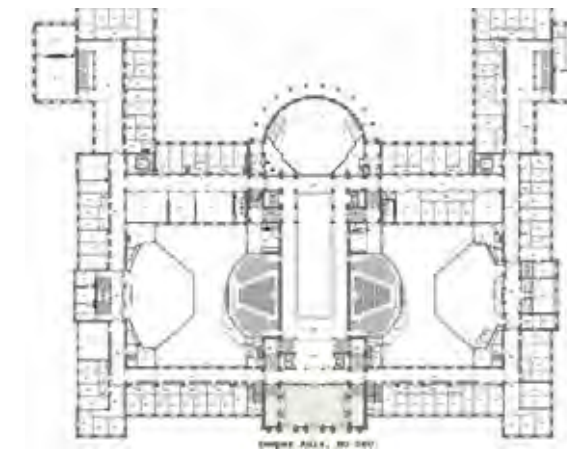
47° 22' 35.11"É
08° 32' 52.78"K

térkép:

Z 052

Az egységes, független svájc ikonikus épületének, a Politechnikumnak építészeti megformálására kiírt pályázaton Gottfried Semper a drezdából 1848-ban elmenekült építész nyert. Semper későbbi bécsi múzeumépületeinek prototípusa ismerhető fel az egyetemi épület két nagy belső udvar köré szigorúan szerkesztett alaprajzi rendszerében. Az épület a 20. század elején Gustav Gull tervei alapján 2 oldalszárnyal és egy kupolával kiegészülve jelentősen átépült és érte el mai állapotát. Az épület Semper által tervezett óriás-oszloprendes déli homlokzata, illetve a bejárati előcsarnok (Semper-aula) őrzi az eredeti koncepciót.

B15

épület:

ETH főépület

építész:

Gottfried Semper

évszám:

1858-64

cím:

**Rämistrasse 101.
8006 Zurich**

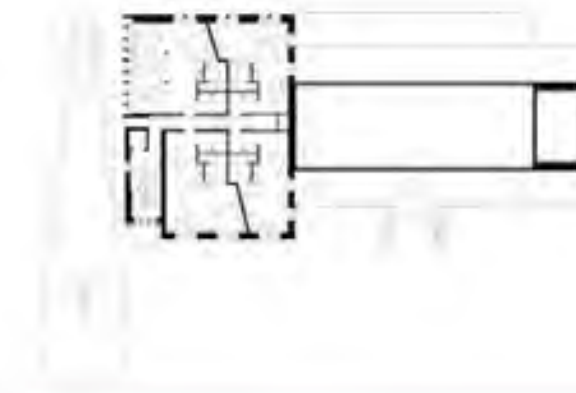
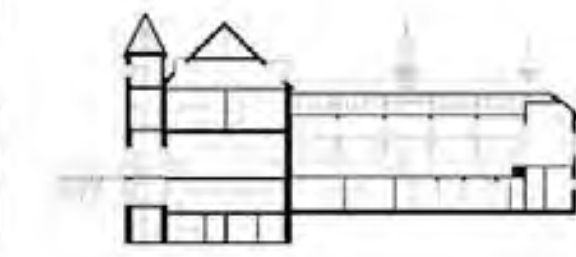
gps:

**47°22'35.11" É
08°32'52.78" K**

térkép:

A Rigiblick Hotel az azonos nevű síkló végállomásánál helyezkedik el, a város fölé magasodva. A meglévő épület átalakításánál alapvető célkitűzés volt a nagyszerű panoráma kiaknázása. Az épület északi oldalán elhelyezkedő lépcsőtorony különböző színes ablakai mindig más hangulatot adnak a feltáruuló környezetnek. A főépület alsó két szintjén étterem és bisztró működik, a felső szinten helyezkednek el az apartmanok, melyek tagolása íves vonalvezetésű függönyökkel történik. A klasszikus bejárati fölépcső alatt nyílik a Rigiblick színház, mely ezüst és sötét színeivel kontrasztot teremt a meglévő épületen alkalmazott élénk színvilággal. Jellegzetes az épület mellett található faburkolatú terasz, melynek lebegő hatását az íves forma és az alátámasztás szokatlan, pálcikaszerű geometriája adja.

B16

+

épület:

Rigiblick hotel &
színház

építész:

Burkhalter&Sumi

évszám:

2004

cím:

Germaniastrasse 99
8044 Zurich

gps:

47° 23' 16.62"É
08° 33' 11.93"K

térkép:

Z 028

A 22 lakásos társasház a Graber Pulver iroda tervei alapján épült 2005 és 2007 között. Az épület ötszög alapú szabálytalan geometriája a saroktelek adottságaiból következik, de egyben ez a középpontos szerkesztés adja a társasházi közlekedő átrium optimális elrendezését is. Ez a mag egy éles síkokkal, konzolokkal, függőfolyosóval körbefont felülvilágított lépcsőtér, melyhez szintenként körbejárható közlekedő tartozik. A lakásokban a szobák merőleges szerkesztésű, zárt helyiségek, míg a nappali terek ezek között, a ház sarkain megmaradó, kifelé nyitott terek. A változatos síkok játékaként megfogalmazott belső mag ellenpárjaként a homlokzathoz egy hullámos vonalvezetésű hálóburoklat kapcsolódik, amely a lakáshoz tartozó külső tereket árnyékolja.

B17 +

épület:

Rondo Társasház

építész:

Graber&Pulver

évszám:

2005-2007

cím:

Greifenseestrasse
8050 Zurich

gps:

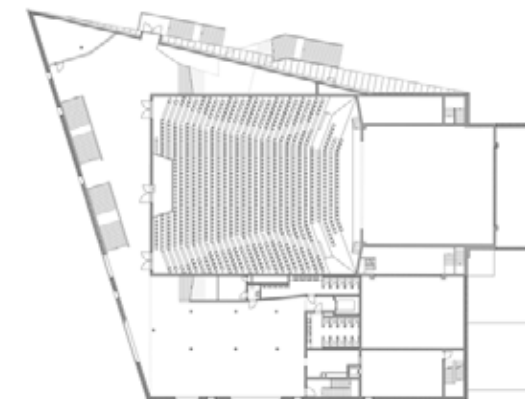
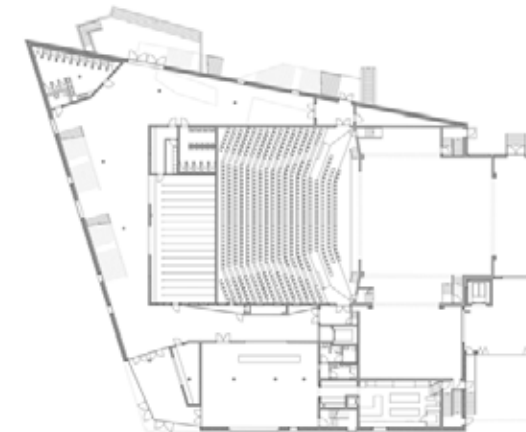
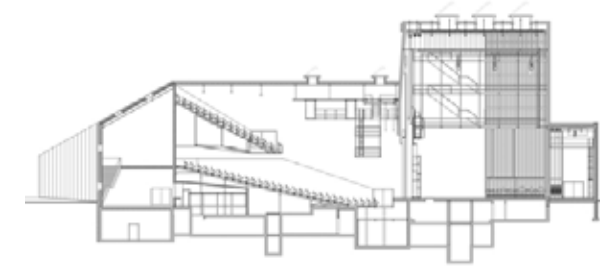
47° 24' 31.84"É
08° 33' 12.65"K

térkép:

Z 087

A pályázaton nyert munka során Matthias Müller és Daniel Niggli egy meglévő művelődési központot alakítottak át, bővítettek ki 700 további ülőhellyel, előcsarnokkal és kiegészítő funkciókkal (gyakorlatilag csupán a pincét és a színházteret tartották meg). Beavatkozásukat honlapjukon építészeti kannibalizmusként jellemzik. Az épület perforált fém homlokzatburkolatú tömege átmenetet teremt a családi házas övezet és a nagyobb léptékű beépítés között, az előcsarnok bejárata a ház legmagasabb pontja alatti hasítékban nyílik, s további négyzetes nyílásokkal kommunikál a környezettel. A durva, ipari hatású épület szándékuk szerint éjszaka hatalmas lámpásként világít.

B18

épület:

Theater 11

építész:

EM2N

évszám:

2003-2005

cím:

Thurgauerstrasse 7
8050 Zürich

gps:

47° 24' 39N
08° 33' 00E

térkép:

Z 041

Basel Zürich és Genf után Svájc harmadik legnagyobb városa. A város a svájci, német és francia határon fekszik, helyzetéből következően régóta fontos kereskedelmi útvonal és közlekedési csomópont, Európa egyik legsűrűbben lakott területe. Jelenleg 172 ezer, az agglomerációval együtt 830000 lakosa van. A település a Rajna partján fekszik, amely az óvárost két részre osztja: a baloldali, délnyugati parton fekszik Grossbasel, a jobb oldalon pedig Kleinbasel. A város statisztikailag 19 körzetre oszlik, központja az óvárosi piactér és környéke, ahol a városháza is áll.

A terület régóta lakott, többek között kelták és rómaiak éltek itt. A város nevééről a források 237-ben vagy 238-ban tettek először említést. A városi öngazgatás a 12. századtól kezdve épült ki, a kantonok szövetségéhez 1501-ben csatlakozott. Városállamként egészen a 18. század végéig maradt fenn, amikor csatlakozott a rövid életű Helvét Köztársasághoz (1798-1803). A centralizált köztársaság szétesését követően Svájc ismét kantonok konföderációjává alakult.

A várost kettévágó Rajna a középkor óta fontos vízi kereskedelmi útvonal, mely az alpesi vidékeket kötötte össze Németországgal és Franciaországgal. Ezt a geopolitikai előnyt csak növelte a német francia svájci hármasság határon való elhelyezkedése, melynek következtében az országok közti kereskedelmi és kulturális kapcsolatok fókuszpontjává vált. Basel vasúti csomópontot alkot a szomszédos Muttenzcel közösen, ahol Európa egyik legnagyobb rendező pályaudvara található. A baseli régió teherkikötő a Rajnán keresztül kapcsolatban áll az Északi-tengerrel is. A Basel Mulhouse Freiburg Repülőtér, amely francia területen helyezkedik el, közösen tartják fenn a francia és német szomszédokkal.

Basel napjainkban is fontos vásárközpont, érdekesség, hogy míg a legtöbb európai vásárváros ezen nemzetközi eseményeket a városok perifériáira száműzte, addig Basel belvárosához közel eső helyszínt igyekszik fenntartani. Az itt létrejövő új fejlesztések közé tartozik a megvalósulásakor Svájc legmagasabb épületeként számon tartott vásárterem (Morger & Degelo & Marques), mely vertikális jelként egyértelműen kijelöli a vásár helyét a városszövetben valamint a Herzog & de Meuron által tervezett új vásárcsarnok.

A város mindig nyitottnak mutatkozott mind a menekültek, mind az általuk hozott ismeretek és tudás iránt. Elegendő csak megemlíteni Rotterdami Erasmust és a hugenottákat. Utóbbiakhoz köthető a textil- és textilfestő ipar kialakulása, ez az egyik tényező, mely megalapozta a város prosperitását. „Basel Svájc legdinamikusabb, s világviszonylatban is az egyik legproduktívabb és leginnovatívabb gazdasági régiója. E sikertörténet elsősorban a gyógyszerészeti cégekhez köthető: a világ öt legnagyobb gyógyszergyártója közül kettő, a Novartis és a Hoffmann-La Roche székhelye itt található.

Emellett a kémiai ipar, a pénzügyi szolgáltatások, a logisztika és a kreatív gazdaság (design és építészet) jelentik a város fő erősségét. Ennek megfelelően a kutatás és az oktatás is fontos szerepet tölt be a városban: kitűnő iskolák, egy nagy hagyománnyal bíró egyetem és egy innovatív főiskola gondoskodik az utánpótlásról.” (vö. <http://www.basel.ch/baselstadt/portrait.htm>).

Köz- és magángyűjteményei és művészeti vására (Art Basel) fontos helyként jelöli ki Baselt mind a műkereskedelem, mind pedig a kortárs művészet térképén. Több mint 30 múzeum található a városban. Az utóbbi évtizedekben magánadományozóknak is köszönhetően kiemelkedő múzeumépületek születtek, így a monumentális Schaulager Münchensteinban (Herzog & de Meuron), a Fondation Beyeler Riehenben (Renzo Piano), a Tinguely Múzeum (Mario Botta), a Museum für Gegenwartskunst (korábbi papírmalom átalakítása, Wilfried und Katarina Steib 1975-81), vagy a Kunstmuseum felújítása (Rudolf Christ, Paul Bonatz, 1936; felújítás Gigon&Guyer 2003-2007). A Herzog & de Meuron iroda tervei alapján a Museum der Kulturen markáns épületrésszel bővült, és 2016-ig a Kunstmuseum Basel is új épülettel gazdagodik (Chris & Gantenbein). Az Art Basel minden év júniusában a nemzetközi művészeti világ találkozóhelye, a kortárs művészet világszerte legnagyobb vására.

Basel sajátos építészeti klímával rendelkezik. A húszas években itt alakult meg a rövidéletű ABC csoport, melynek a forradalmi hévvel hirdetett tárgyilagos építésze ugyan kevésbé radikálisan, de végigkísérte az egész 20. századi helyi építészetet. Basel a kortárs svájci építészet egyik fontos helyszíne többek közt a nemzetközi hírnév felé innen elinduló irodák miatt: H&deM, Diener&Diener, Morger&Degelo, Miller&Maranta. A város építészeti jelentőségét mutatja, hogy a Zürichi ETH-belül az itt élő mesterek vezetésével alakult meg a Studio Basel.

A Novartis és a Hoffmann-La Roche gyógyszervállalat épületei campus jellegű zárványt alkotnak a városszövetben. Világhírű svájci és nemzetközi építészirodák (Tadao Ando, David Chipperfield, Diener & Diener, Frank O. Gehry, Adolf Krischanitz, Vittorio Magnago Lampugnani, Peter Märkli, Kazuyo Sejima und Ryue Nishizawa (Büro SAANA), Alvaro Siza, Eduardo Souto de Moura) munkái jelzik, hogy a minőséget az építészet területén is elsődleges szempontnak tekintik. Hasonló kulturális stratégiát követ a svájci Vitra vállalat a határ német oldalán, Weil am Rheinben, habár itt talán magától értetődőbb, hogy egy bútorgyártó cég az építészeti marketing segítségével is igyekszik vásárlókat szerezni.

A városban található a Svájci Építészeti Múzeum is. Jelenleg május 26-ig az ARU ARCHITECTURE RESEARCH UNIT, FLORIAN BEIGEL & PHILIP CHRISTOU SPATIAL POSITIONS - 01.TRANSLATIONS c. kiállítása látogatható, amely a londoni székhelyű kísérleti műhely és iroda három épületét és három városépítészeti projektjét mutatja be.

BÁZEL +

Források

www.en.wikipedia.org/wiki/Basel

www.de.wikipedia.org/wiki/Basel

www.basel.ch/baselstadt.htm

www.sam-basel.org/en/home/ausstellungen/Naechste-Ausstellung.html

Bázel belváros /
2013.05.23.

c 0 1	Műteremlakások	Diener & Diener	09:20	09:25
C 0 2	Irodaház, Picassoplatz	Diener & Diener	09:55	10:00
C 0 3	Picasso Center Irodaépület	Peter Märkli	10:00	10:05
c 0 4	BIZ banképület	Mario Botta	10:10	10:15
C 0 5	SUVA Lakó és irodaépület	Herzog & de Meuron		
c 0 6	HHF architects, Gymnasium	HHF Architekten	10:20	10:30
C 0 7	Elsässertor irodaépület II.	Herzog & de Meuron	10:35	10:40
C 0 8	Ausbildungszentrum SBB	Diener & Diener	10:40	10:45
c 0 9	Euregio irodaház	Richard Meier & Partners	10:45	10:50
c 1 0	Irodaépület, Steinentorberg	Diener & Diener	10:55	11:00
C 1 1	Iroda és üzletház	Diener & Diener	11:00	11:05
C 1 2	Zenemúzeum	Morger & Degelo	11:05	11:20
C 1 3	Museum der Kulturen	Herzog & de Meuron	11:25	11:40
C 1 4	Schützenmattstrasse-i lakóház	Herzog & de Meuron	11:45	11:55
C 1 5	Morger & Degelo, Irodaház	Morger & Degelo	12:20	12:25
C 1 6	Kórházi Gyógyszerészeti Intézet	Herzog & de Meuron	12:25	12:30
c 1 7	Frauenklinik mit Operationssälen	Silvia Gmür, Livio Vacchini, Peter Stocker	12:30	12:40
C 1 8	Bürgerspital	Baur, Herman; Ernst&Paul Vischer		
c 1 9	Lakóépület a tűzfal mentén	Herzog & de Meuron	12:00	12:15
	ebéd a belvárosban			

C NAP

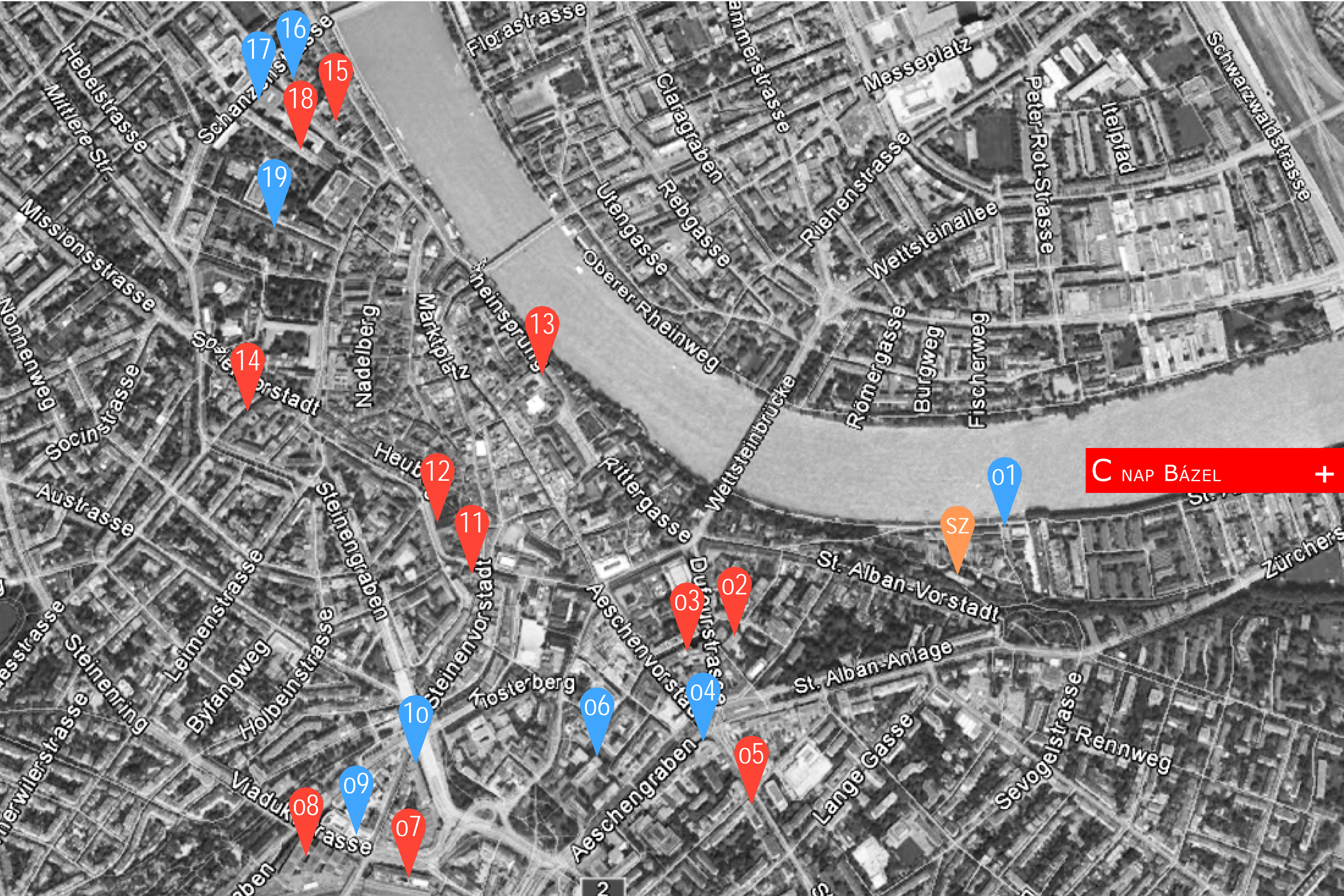

Weil an Rhein /

C 2 0	294, VitraHaus, Vitra Campus	Vitra Campus, Weil am Rhein, Charles Eames Strasse 2	14:00	16:30
C 2 1	Stückli Shopping Centre	16:45	17:00
C 2 2	Morger, Degelo, Marques, vásártorony	4058 Bázel, Rosentalstrasse 7.	17:15	18:00
c 2 3	Schaulager, Laurenz Foundation	Herzog & de Meuron	19:45 !!!	21:00
	<i>szállás: Jugendherberge Basel, Sankt Alban-Kirchrain 10, 4052 Basel, Schweiz, Tel: + 41 61 272 05 72 (B 205 Buchner Bründler, Jugendherberge átalakítás, Basel, 2007 (St. Alban Kirchrain))</i>			
	<i>esetleges alternatív program irodalátogatás: (www.raetostuder.ch, solothurnerstrasse 72)</i>			

C NAP BÁZEL +

C NAP BÁZEL +

17
16
18
15

19

14

13

12

11

01

SZ

02

03

04

05

10

06

09

08

07

2

Fibrastrasse

Hebelstrasse
Mittlere-Str

Schanzstrasse

Clarastrasse
Rebgraben
Utengasse

Messeplatz

Riehenstrasse

Weltsteinallee

Peter-Rot-Strasse

Melpfad

Schwarzwaldstrasse

Missionsstrasse

Nonnenweg

Spalenquai

Nadelberg

Marktplatz

Rheinsprung

Oberer Rheinweg

Weltsteinbrücke

Römeggasse

Burgweg

Fischerweg

Socinstrasse

Austrasse

Heubühl

Rittergasse

Zürcherstrasse

Steinenring

Leimenstrasse

Byrangweg

Holbeinstrasse

Steinengraben

Steinenvorstadt

Kosterberg

Aeschenvorstadt

Dufourstrasse

St. Alban-Vorstadt

St. Alban-Anlage

Zürcherstrasse

Steinenring

Viaduktstrasse

Viaduktstrasse

08

09

07

Aeschengraben

Lange Gasse

Sevogelstrasse

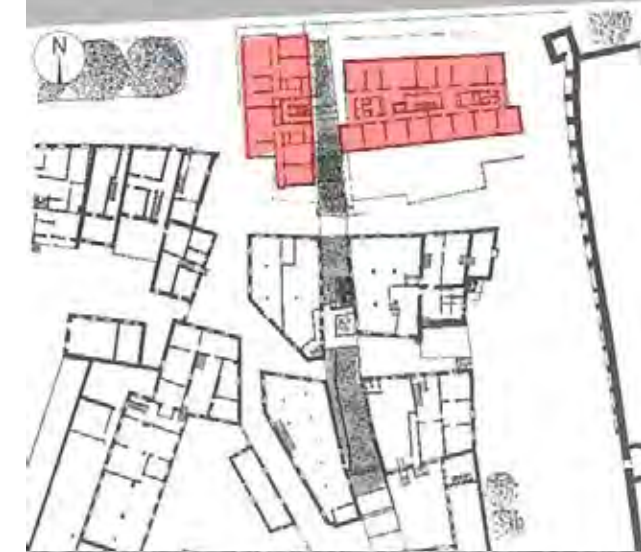
Rennweg

A bázeli St. Alban Tal negyedben, a történeti városfal, a folyó és a csatorna közvetlen közelében elhelyezkedő modernista épület-együttes műtermeknek és lakásoknak ad otthont. Ez a negyed egyike volt a város régi ipari területeinek. Az építészek a munka előkészítése során a környék minden épületének vezérszínti alaprajzát felmérték és egy összefoglaló térképen ábrázolták, hogy jobban megértsék a terület ipari morfológiáját.

Az együttes két egymásra merőleges épülettömegeből áll, közöttük megy el a Rajna folyóba becsatlakozó csatorna. A két épület ellentéte egymásnak. A nagyobbik hossz tengelye a folyóval párhuzamos, a kisebbik pedig a csatorna és városfal vonalát követi. Szerkezetben és alaprajzi szerkesztésben is különböznek – az egyik hosszfófalas, míg a másik a pillérvázastartószerkezeti rendszer téri lehetőségeit kutatja. A tervezés fókuszában Roger Diener elmondása szerint a lakás koncepciójának újragondolása állt ("redesign the concept of housing").

A nagyobbik, hosszfófalas épület a folyó felé fordul; innen nyílik a földszinten található 4 műterem bejárata. A felső szinteken hét lakás helyezkedik el. A lakások életterei - nappalik, konyhák -hosszú szalagablakokkal a folyó felé nyílnak; a déli homlokzathoz kapcsolódnak a lakások hálói, melyek azonos arányú és ritmusú ablakokkal csendes zöld udvarra néznek. A két homlokzati sávot összekötő nagyvonalú nagyvonalú terekben kaptak helyet a kiszolgáló helyiségek.

c01 +

épület:

Műteremlakások
St. Alban Tal

építész:

Diener & Diener

évszám:

1984-1986

cím:

St. Alban Rheinweg 94
Bázel

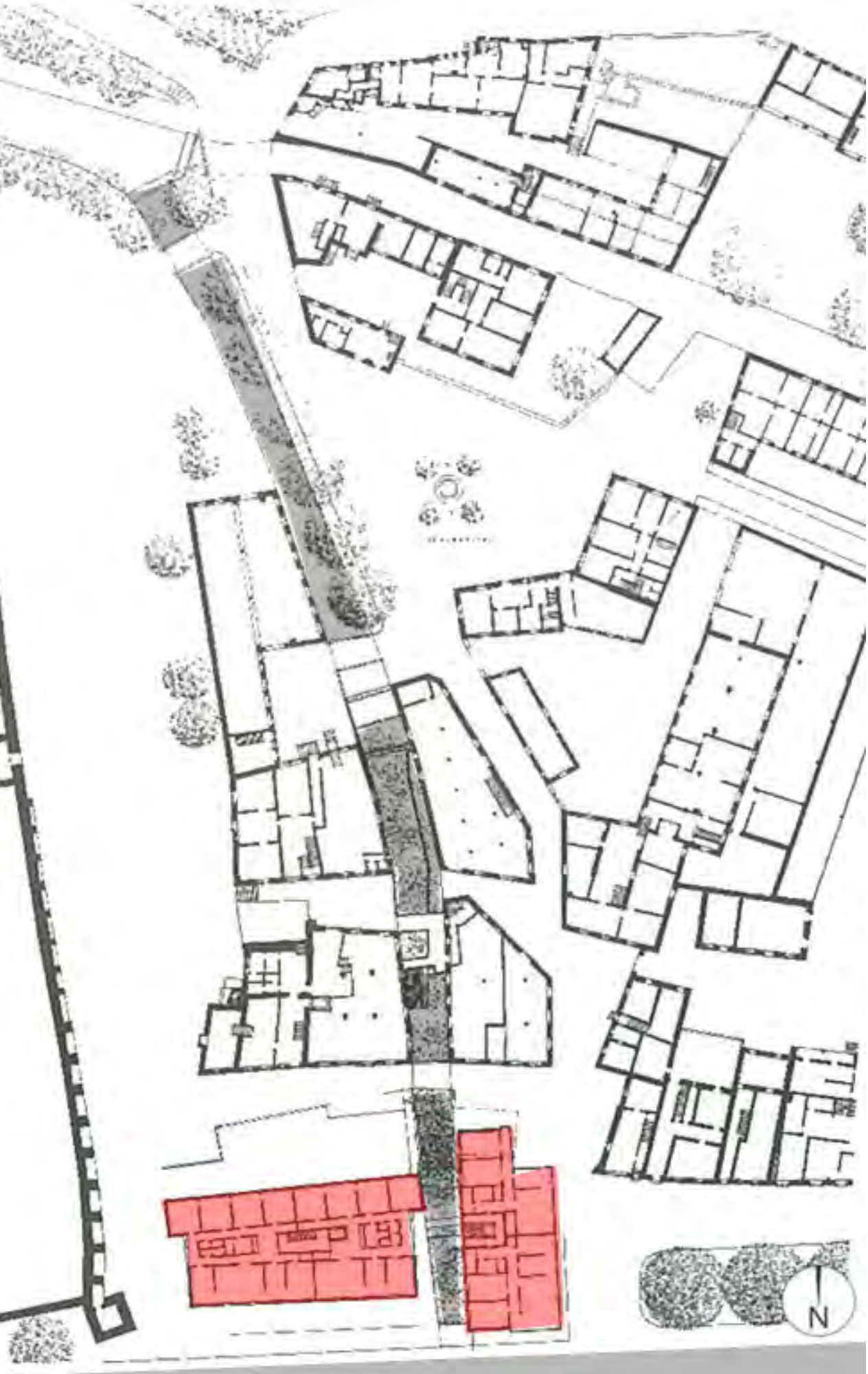
gps:

47.555474 É
07.603097 K

térkép:

B 046

c01 +

épület:
Műteremlakások
St. Alban Tal

építész:
Diener & Diener

évszám:
1984-1986

cím:
St. Alban Rheinweg 94
Bázel

gps:
47.555474 É
07.603097 K

térkép:
B 046

A bázeli Picassoplatz-i irodaház a Baloise biztosító társaság adminisztrációs részlegének épült. Az építési telken eredetileg egy villa állt a hozzátartozó parkkal. A beépítés nem épül rá az utca vonalára, hanem szabadon áll. Ezáltal folytatja a Picassoplatz épületeire jellemző (tömegek-a-térben) geometriát és játékot. Egy tömeg, egy kompozíció, vagy két különálló épület? A Baloise irodaház tömbje másként mutatja magát minden oldaláról. A tömegek magassága reagál a környezetre, így Picassoplatz felé magasabb, míg Aeschenplatz felé alacsonyabb az épület. A beépítést és irányvonalait egyrészt a közvetlen környezet fent említett rendje, másrészt a tágabb városi szövet határozza meg. Az adminisztratív épületben (16 400 m²) az irodák a homlokzatok mentén helyezkednek el. A funkcionális egyöntetűséget a homlokzatok is tükrözik: az egész házat zöldes erezetű szürke gránit borítja, hierarchia nélkül. A kőlapok egymáshoz való viszonya változó - illesztett fuga nélküli találkozások és árnyékvetítő szünetek adják meg a homlokzat finom textúráját.

C02

épület:

Irodaház Picassoplatz

építész:

Diener & Diener

évszám:

1994

cím:

Lautengartenstrasse 6
Bázel

gps:

47.554287 É
07.595415 K

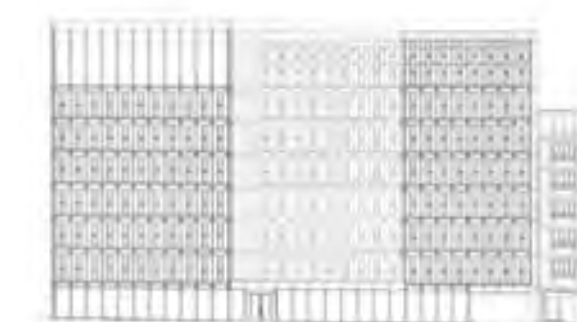
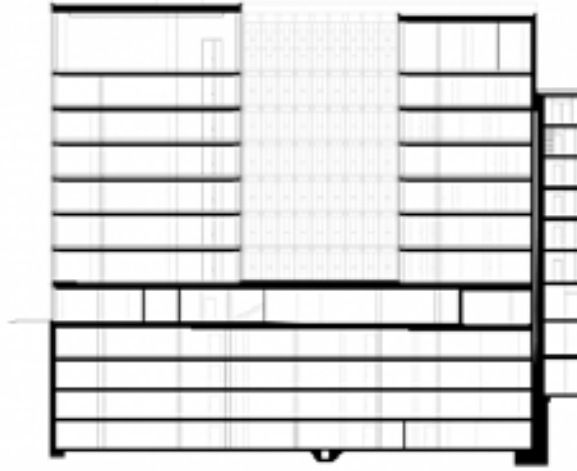
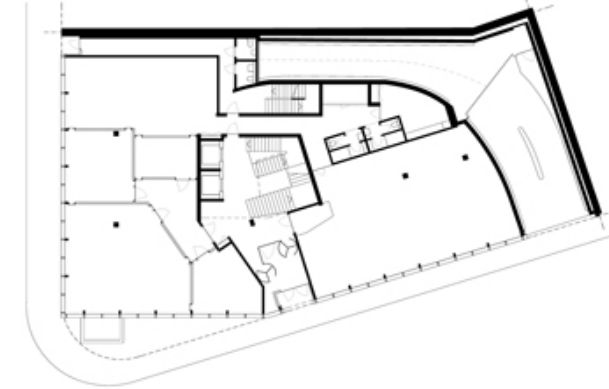
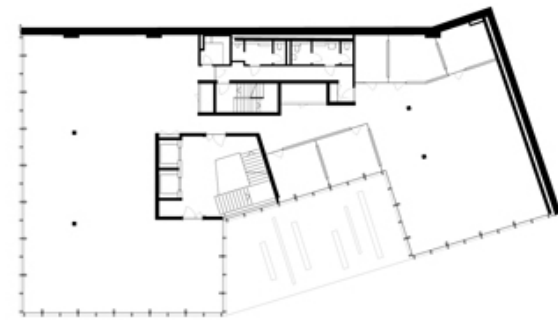
térkép:

B2 066

A saroktelek elegáns környéken fekszik a bázeli Picassoplatzon. Az irodaház eléri a megengedett 28 méteres beépítési magasságot, de nem számít magasháznak a legfelső szint alacsonyabb padlósíkja miatt. Az épület arányai és az egyes részek elrendezése moduláris rendszeren alapszik. A földszint követi az utcavonalat, felette a bemetszés látszó ötödik homlokzatot és féludvart képez. A lépcsőhasáb Peter Märkli más épületein is alkalmazott korlátfüggönyt kapott. A kiszolgáló mag központi elhelyezése cellás és egyterű irodák kialakítását egyaránt lehetővé teszi. Konferenciatermek a földszinten és a nagy belmagasságú legfelső szinten találhatóak. A külső és belső közötti határt elegáns sötétszürke acélhomlokzat alkotja.

C03

épület:

Picasso irodaház

építész:

Peter Märkli

évszám:

2002-2007

cím:

Picassoplatz 1
4052 Basel

gps:

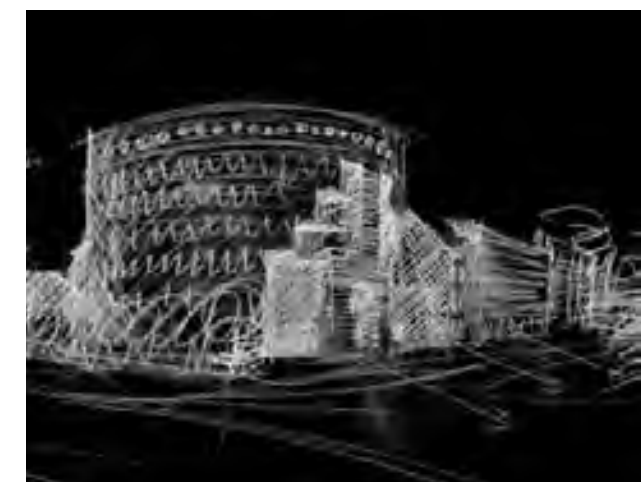
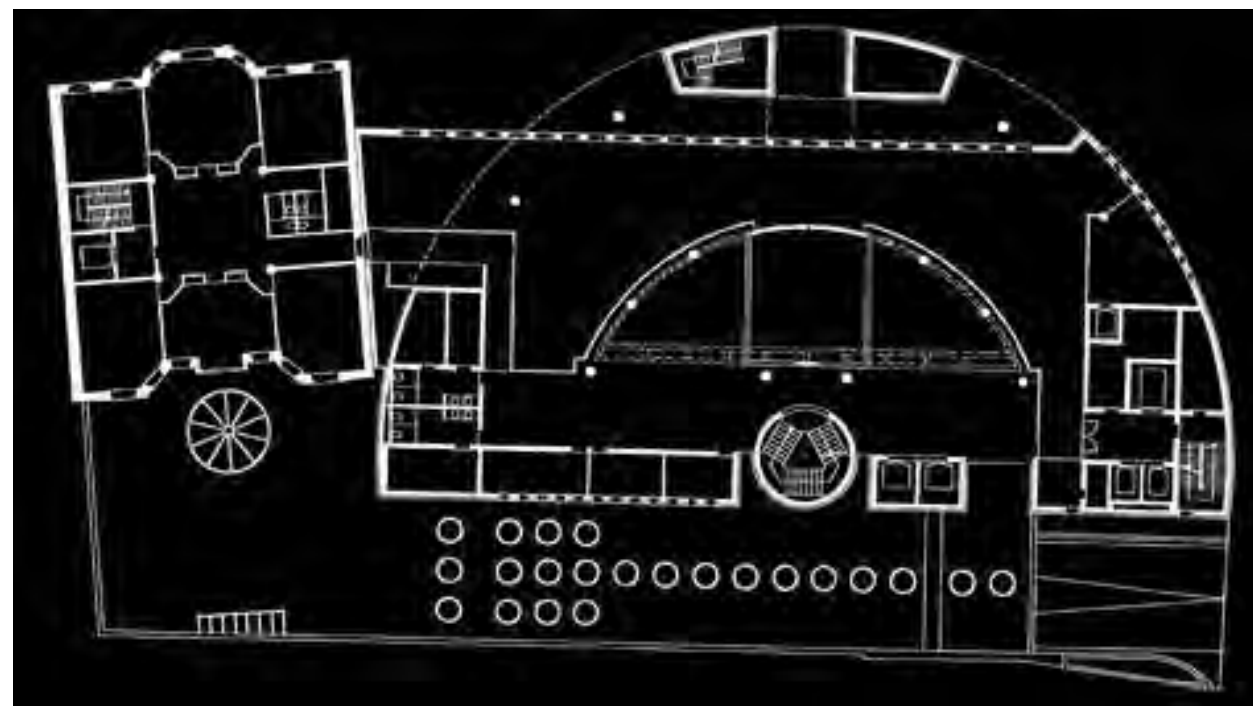
47° 33' 1.00" É
7° 35' 41.00" K

térkép:

B2 260

Az épület Bázél belvárosának a szélén helyezkedik el, félúton a vasútállomás és a folyó között. Ez a banképület (eredetileg UBS, ma BIS bank) Botta legnagyobb épülete amely az Alpoktól északra helyezkedik el. Az erőteljes félkör forma gyakran megjelenő elem Botta építészetében csakúgy, mint a homlokzati kőburkolat fehér-szürke csíkozása. Az épület uralja jelenlétével a Aesehenpltaz-ot, szimmetriája és íves homlokzata jól illik a térhez. (Mimoa)

c04

épület:

BIZ banképület

építész:

Mario Botta

évszám:

1990-1995

cím:

Aeschenplatz 1
Basel

gps:

47° 33' 03N
07° 35' 42E

térkép:

B 059

A SUVA bázei épületének bővítése során az eredeti 1950-es épület megtartása mellett döntöttek. Az átalakítás során a régi és az új épületszárnyat közös üvegfalal burkolták körbe, ezzel egy koherens saroképület jött létre. A vízszintes tagolású üvegfal rendszer elemei különböző optikai és akusztikai tulajdonságokkal rendelkeznek. Ahol a kilátás a fontos, ott teljesen átlátszó, egyenként nyitható üvegelemek helyezkednek el, amelyek a meglévő ablakok akusztikai telejsítményén javítanak. A parapet zónában selyemmel kasírozottak az üvegek, míg a prizmás elemek a felső részeken a hőszigetelést javítják valamint a nap elől védenek.

C05

+

épület:

SUVA Lakó- és
irodaépület átalakítás

építész:

Herzog & de Meuron

évszám:

1993

cím:

St. Jakobs-Strasse
24. Zürich

gps:

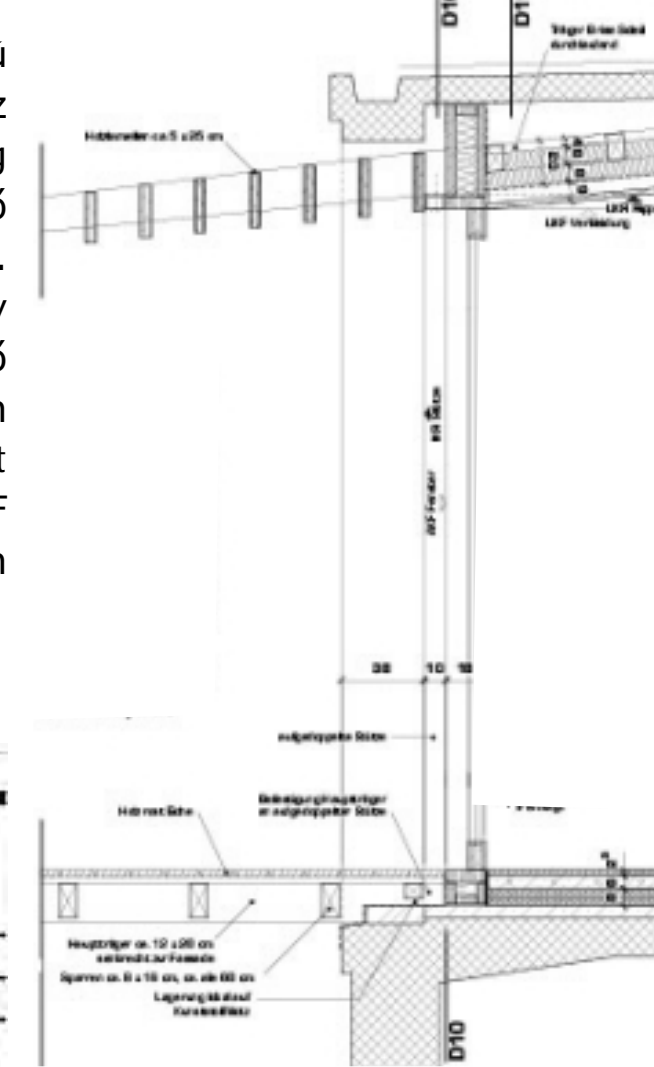
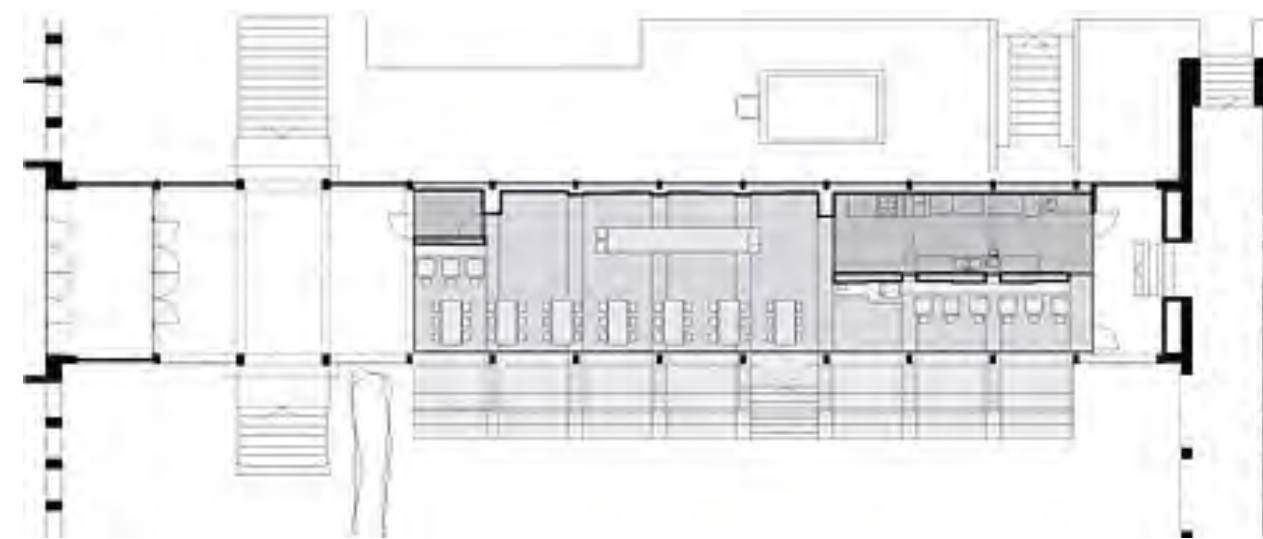
47° 32' 59N
07° 35' 46E

térkép:

B2 080

Az új menzát abban az 1950-es években épült üvegezett falú nyaktagban alakították ki, amely a bázeli gimnázium ugyanebből az időből származó két épületszárnyát köti össze. A műemléki védettség miatt visszabontható módon beépített belső burkolat a meglévő látszóbeton tartók között felgyűrt szőnyegként béleli ki a teret. Az építészek által egyedileg tervezett, akácfából készült masszív székek és asztalok kontrasztot képeznek a könnyed hatású belső felületekkel. Az új külső előtetőnek és lépcsős terasznak köszönhetően a menza tere intenzív kapcsolatba került a korábban elhanyagolt iskolaudvarral, s ezáltal jelentősen felértékelte azt. Az 1 Mio. CHF bekerülési költségű, számos díjat elnyert átalakítás tervezésében és megvalósításában egy képzőművész is közreműködött.

c06

+

épület:

Kirschgarten
Gimnázium / átépítés

építész:

HHF Architekten

évszám:

2007

cím:

Hermann Kinkelin-
Strasse 10.
4051 Basel

gps:

47°33'02.4" É
07°35'31.4" K

térkép:

B 266

Az épület Bázeli fő vasútállomásához közel, a sínek és a Centralbahnstrasse (a város egyik legfontosabb útvonala) között helyezkedik el, funkciója: kereskedelmi-, és irodaépület. Az épület hosszoldali homlokzata (amely az utcára és a sínekre néz) a homlokzati síkkal különböző szögeket bezáró szint-magas üvegpáncélokra áll, amely a környező történelmi épületek látványát töredeztve tükrözi vissza, míg az épület rövidebbik homlokzata felnyíló köztérként viselkedik. A homlokzatok dupla rétegűek, a külső homlokzati réteg printelt üvegtáblákból áll (egyik oldalon piros a másikon kék színű), amely könnyed, színes (de nappali) fényt engednek az irodákba belsejébe.

C07

épület:

Elsässertor
irodaépület

építész:

Herzog & de Meuron

évszám:

2005

cím:

Centralbahnstrasse 4
4051 Basel

gps:

47° 32' 54N
07° 35' 16E

térkép:

B2 087

“Kívülről nézve az épület befelé fordulónak tűnik. Nincs kiemelt főhomlokzata, zárt falai a vonatsínek és autóutak felé fordulnak. A téglá kékes-vöröses árnyalatai, a habarcs és a látszóbeton egyöntetű formává állnak össze. Az épület és környezete egy park nyugodt hangulatát sugározza, melyet a falon lefolyó vízesés tovább erősít. A víz mint egy folytonos hullám folyik le a külső fal párkánya felett, az épületszerkezet részeként kialakított medencébe, amely a víz körforgását lehetővé teszi.” (Roger Diener)

Az 1994-ben befejezett épületegyüttes a bázeli vasúti pályaudvar (Basel SBB) és az állatkert (Zoologischer Garten Basel) között helyezkedik el. Az épület három fő tömegből, az őket összekötő épületszárnyakból és a köztük kialakuló belső udvarokból áll.

A kívülről tartózkodó épületegyüttes belül meglepően átlátható, transzparens térkapcsolatokat mutat: a szobákból a belső udvarok felé, a belső udvarok között, végül egész épületen keresztül a Birsigstrasse fái irányába. Az épület belső tereinek anyaghasználata: a vöröses-kékes árnyalatú téglá, a látszóbeton, a finom erezetű fa panelek, a filigrán fa- és alumínium nyílászáró szerkezetek kombinációja eleganciát és visszafogottságot sugároz.

Az egyik belső udvarban nyitott kávézó húzódik meg. Bár a pályaudvar sínrengetege szomszédos a területtel, a nyugodt téglahomlokzat és a fák lombjainak árnyékában csendes környezetet találunk.

C08

épület:

Ausbildungszentrum
SBB

építész:

Diener & Diener

évszám:

1985-1994

cím:

Viaduktstrasse 33
Bázel

gps:

47.549001 É
07.584429 K

térkép:

B 212

Az épület Richard Meier első svájci épülete. Eredetileg bank-székháznak épült, majd később a földszinten kereskedelmi funkcióval kiegészített irodaépületté alakították. A beruházás egy nagyon összetett helyszínen valósult meg, amelyet a szigorú előírások tovább bonyolítottak. Az épület henger formája a közeli piaccsarnok kupolájára reagál.

A hengeres épület bejárati szintje (ami eredetileg két szint magas előcsarnoknak épült) sok helyen két szintként lett beépítve, de a dupla magas tereket a funkcióhoz igazítva helyenként megőrizték. A szögletes épülettömbben egy világítóudvar köré szerveződnek az irodák. A komplexum főbejárata a két tömb között található.

Az épület két beépítési mód határvonalán helyezkedik el (belváros és külső kerület határa), a homlokzat ezekre a különbségekre reagál.

c09

épület:

Euregio irodaház

építész:

Richard Meier
& Partners

évszám:

1995-1998

cím:

Viaduktstrasse 40-44
4051 Basel

gps:

47° 32' 57N
07° 35' 08E

térkép:

B 092

Bázel belső városrészében, Heuwaage-ben épült a Steinentorberg Konzorcium irodaháza. Az ék alakú lejtős telek ívesen beforduló csúcsa a Heuwaage viadukt felé néz, ami a terület jelentős városképi eleme. Egy további meghatározó szomszéd az ugyanebben a tömbben lévő piac jellegzetes 1920-as, oktagonális vasbeton szerkezetű kupolával fedett épülete. Az 1990-ben megvalósult Diener&Diener irodaház egy új urbánus beépítési léptéket hozott létre - amely ugyanakkor a régi városközpontozhoz is tud kapcsolódni.

Az épületet a közel 150m hosszú homlokzat uralja, zöldes színű, gránitkő adalékkal készült műköburkolattal és látszóbeton alsó szinttel. A vörösfoltos beton "lábazat" elnyeli a terület szintkülönbségét, és a terepre ülteti az épületet. Az épület magassága szintén reagál a terep adottságaira és a környező beépítés léptékére. A homlokzati műköelemek méretei: 140x40cm lapok, 12cm vastagsággal, 150kg/db súllyal. A vékony habarcsrétegeket mintha az elemek súlya nyomna össze, az egész külső borítás pedig légrés nélkül csatlakozik a hátsó falszerkezethez.

A homlokzati szerkesztés erős vízszintes húzása nyugodt rendet teremt maga körül.

c10

+

épület:

Irodaépület
Steinentorberg

építész:

Diener & Diener

évszám:

1984-1990

cím:

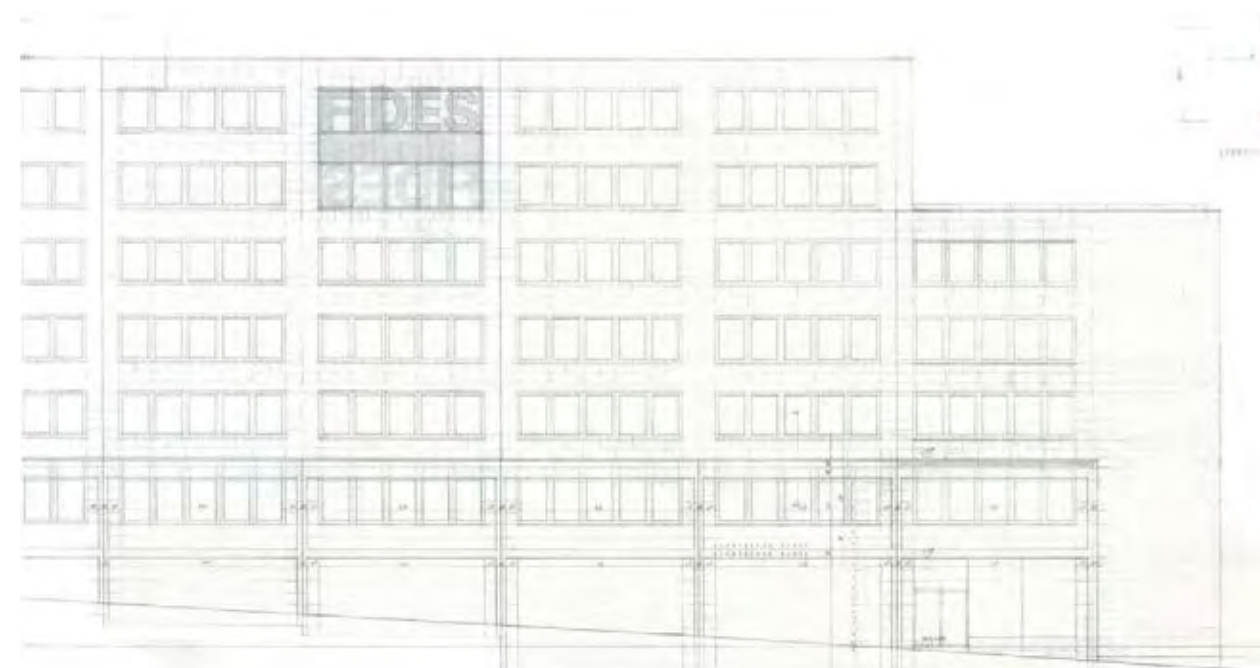
Heuwaage Viadukt
Bázel

gps:

47.551970 É
07.586918 K

térkép:

B 201

A bázeli Barfüsserplatz a régi városközpontban, a folyótól délnyugatra helyezkedik el. A tér a történeti kisléptékű, keskeny telkeken álló, utcával párhuzamos gerincű, zárt sorú beépítés és a városiasabb, nagyobb léptékű beépítés határán helyezkedik el. A déli csücsökben, egy saroktelken áll a Diener&Diener által tervezett iroda- és üzletház, amely 1995-ben épült meg. A funkcionális elrendezés itt is kivétel a homlokzatra; az épület két részből áll. A sárga sarokhomlokzat tér felőli ablakai az első két szinten eltolódnak jobbra - mögöttük van a lépcsőház.

A svájci Die Weltwoche közönségsvavazás alapján "Svájc felrobbantandó" épületei közé sorolta az épületet "brutalitása" miatt. (Ebben a válogatásban szerepel a Schaulager és a bázeli SBB-Stellwerk is.)

C11

+

épület:

Iroda és üzletház
Barfüsserplatz

építész:

Diener & Diener

évszám:

1992-1995

cím:

Barfüsserplatz
Bázel

gps:

47.555329 É
07.588634 K

térkép:

B2 067

A Lohnhof a 11. század óta többszörös funkcióváltáson esett át. Kastélyként, apátságként, majd a városvezetés hivatalaként és börtönként is funkcionált mielőtt a három belsőudvar köré szervezett épületet lakóházzá, hotellé és múzeummá alakították volna. A Zenemúzeum a központi, egykori börtönudvarról tárul fel, a "tiltott zóna" helyét alacsony medence jelöli ki a térben. A szögletes új épülettömeg a régi kolostor kerengőjét idézi. A kiállítások a tágas központi kiállítótér mellett a cella jellegű keskeny, mély terekben kaptak helyet, megvilágításuk oldalról történik.

C12

+

épület:

Zenemúzeum

építész:

Heinrich Degelo

évszám:

1996-2000

cím:

Im Lohnhof 9.
4051 Basel

gps:

47°55'48.52"É
07°58'79.87"K

térkép:

B 097

A bázei Museum der Kulturen bővítésekor egy XIX. század közepén épült kolostor átépítésére került sor. Mivel az épület oldal irányú toldásával az udvar mérete lecsökkent volna, ezért a meglévő tömb egy új tetőt kapott. Az éléssel hajtogatott tetőt mély-sötétzöld kerámiacserép borítja, amely a középkori belvárosi tetők látképet idézi, és amely egyben a városközpont megújulásának egyik emblémája. A hatszögletű, térbeli síkokkal tagolt cserepek fényjátékkal még borult időben is olyan hatást keltenek, mint az óváros mives tetőmintázatai. A hajtogatott formájú tető fém vázszerkezettel készült, mely megadja a letámasztás nélküli kialakítás lehetőségét. Az összefüggő expresszív tér így ellenpontjaként tud hatni az épület többi részét jellemző nyugodt, derékszögű térformálásnak. Az épület udvar felé forduló arcát a sok helyütt befalazott ablakok, az előttük csüngő növényfüggöny, és a szélesen megnyitott fogadó szint határozza meg.

C13

épület:

Museum der Kulturen

építész:

Herzog & de Meuron

évszám:

2001-2010

cím:

Münsterplatz 20
4051 Bazel

gps:

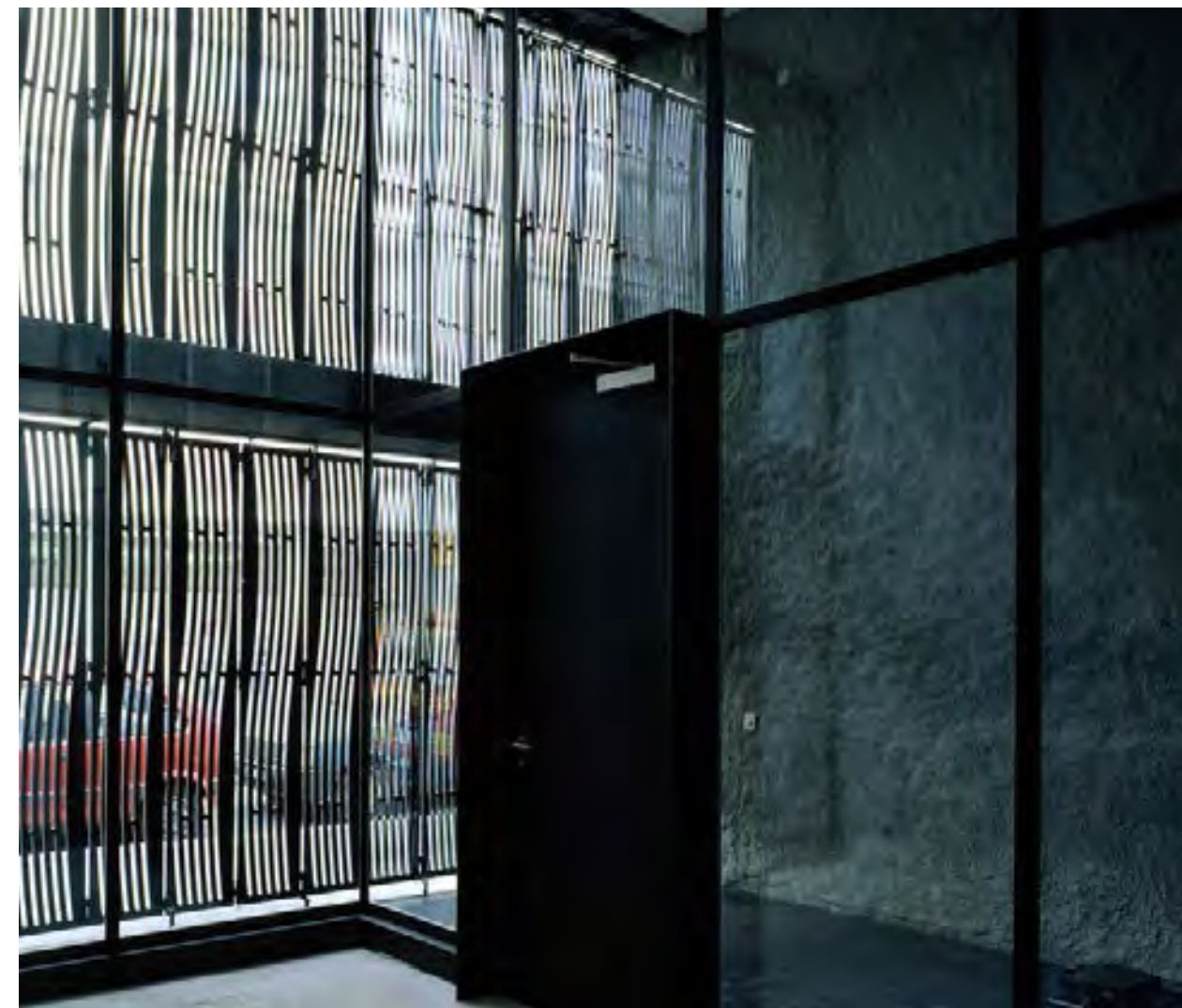
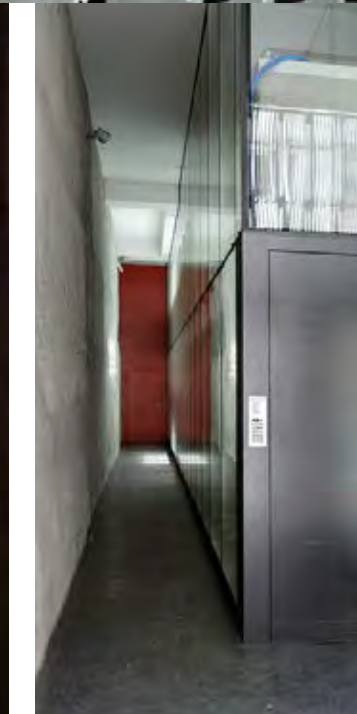
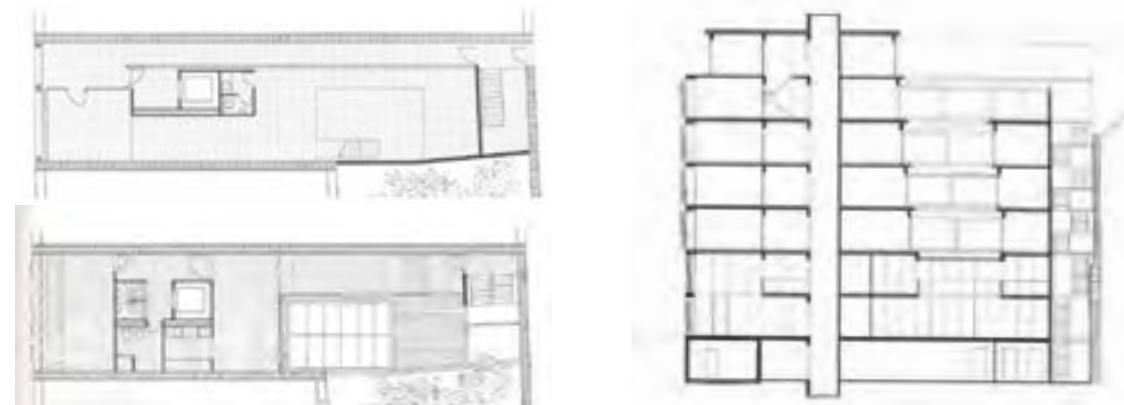
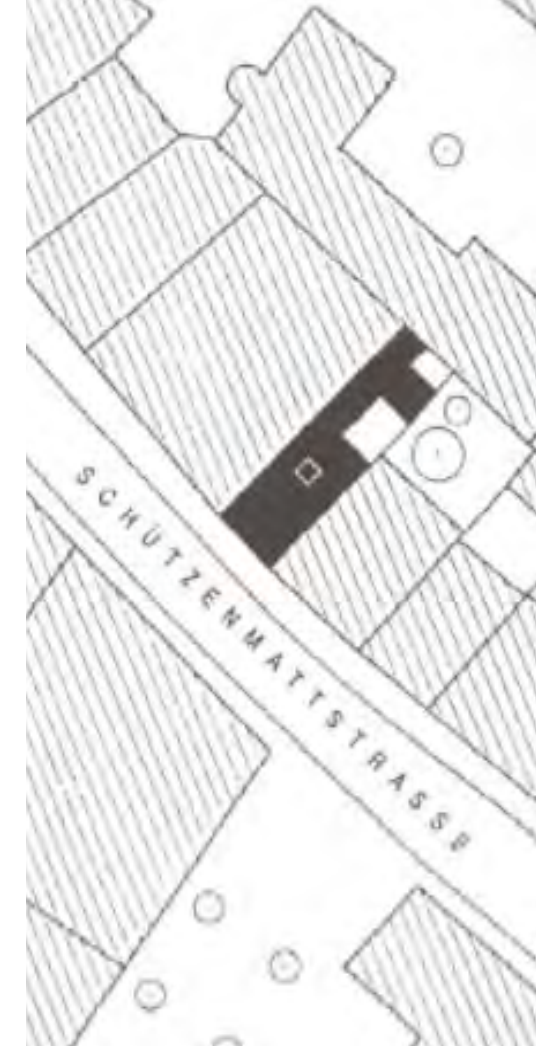
47°55'73.66"É
07°59'02.65"K

térkép:

B 204

A vas árnyékolóról ismert ház Bázel történeti belvárosában, egy keskeny (6,3 m), hosszú (23m) telekre épült, mely őrzi a középkori város morfológiát. A teljes mélység feltárását egy passzázs segíti, ahonnan kétszintes üzletek nyílnak, kettős belmagaságokkal ellensúlyozva a keskeny felfűzést. A szintenkénti 1-1 lakás déli tájolású udvarra néz, ami a benapozáson túl szép látványt kínál a szomszédos fára. A lakások közvetlenül a liftből érhetőek el, így a hátsó fedett-nyitott lépcsőház inkább loggiaként működik. A szigorú homlokzat vízszintes elválasztó sávjai közé emeletmagasságban feszülnek a szinusz hullámokra emlékeztető öntöttvas árnyékolók. (Közvetlen előképként a város közúti csatorna fedlapjai szolgáltak.)

C14 +

épület:
Schützenmattstrasse-i lakó- és üzletház

építész:
Herzog & de Meuron

évszám:
1984-1993

cím:
Schützenmattstrasse 11
4051 Bázel

gps:
47° 33' 25 É
07° 34' 56 K

térkép:
B2 226

Az épület tervezése és kivitelezése 2003 és 2004 között zajlott. Az irodaház üveghomlokzata egy karakteres mozdulattal követi az utca törését. A horizontális osztások fekete alumínium szegélyezése kinyúlik a síkból, hangsúlyozva a födémelek vonalát, így a homlokzat egyfajta csavart hatást kelt. A hosszanti ablakok között elhelyezkedő fekete perforált osztóelemek a természetes szellőzést biztosítják.

C15

+

épület:

Irodaház

építész:

Morger & Degelo

évszám:

2003-2004

cím:

Spitalstrasse 8/12
4056 Basel

gps:

47°33'44.75"É
07°35'03.79"K

térkép:

B 098

Az Institut für Spitalpharmazie egy több, mint 9400m²-es komplex kutatóintézet és gyógyszergyártó központ, laboratóriumok, irodák, lakások és a gyártáshoz szükséges terek együttese. Az épület elrendezését egy meglévő 1960-as épület határozta meg, közlekedői eköré szerveződnek. Az épület karakterét az átszellőztetett, pontmegfogásos üveghomlokzat dominálja. Az egyforma zöld pontokból álló homogén szitanyomattal ellátott egyforma üveglapok a pontok közti átlátások révén egy növényfal benyomását keltik, s ily módok akár egy korai zöldhomlokzat elemeinek is tekinthetők. Ennek fura kiegészítését alkotja a gazdasági bejárat vasbetonfalán megjelenő műanyag levél álca. Az út túloldalán hártya finomságú nagytáblás üvegfalal, homogén üvegtömbként emelkedik ki a laboratórium épülete. Az utcaszint alá helyezett kutatóterek, látszóbeton penge falakkal törnek ki a zöld dombból.

C16

+

épület:

Kórház és gyógyszerészeti központ

építész:

Herzog & de Meuron

évszám:

1995-1998

cím:

Spitalstrasse 28
4056 Bazel

gps:

47° 33' 48 É
07° 34' 59 K

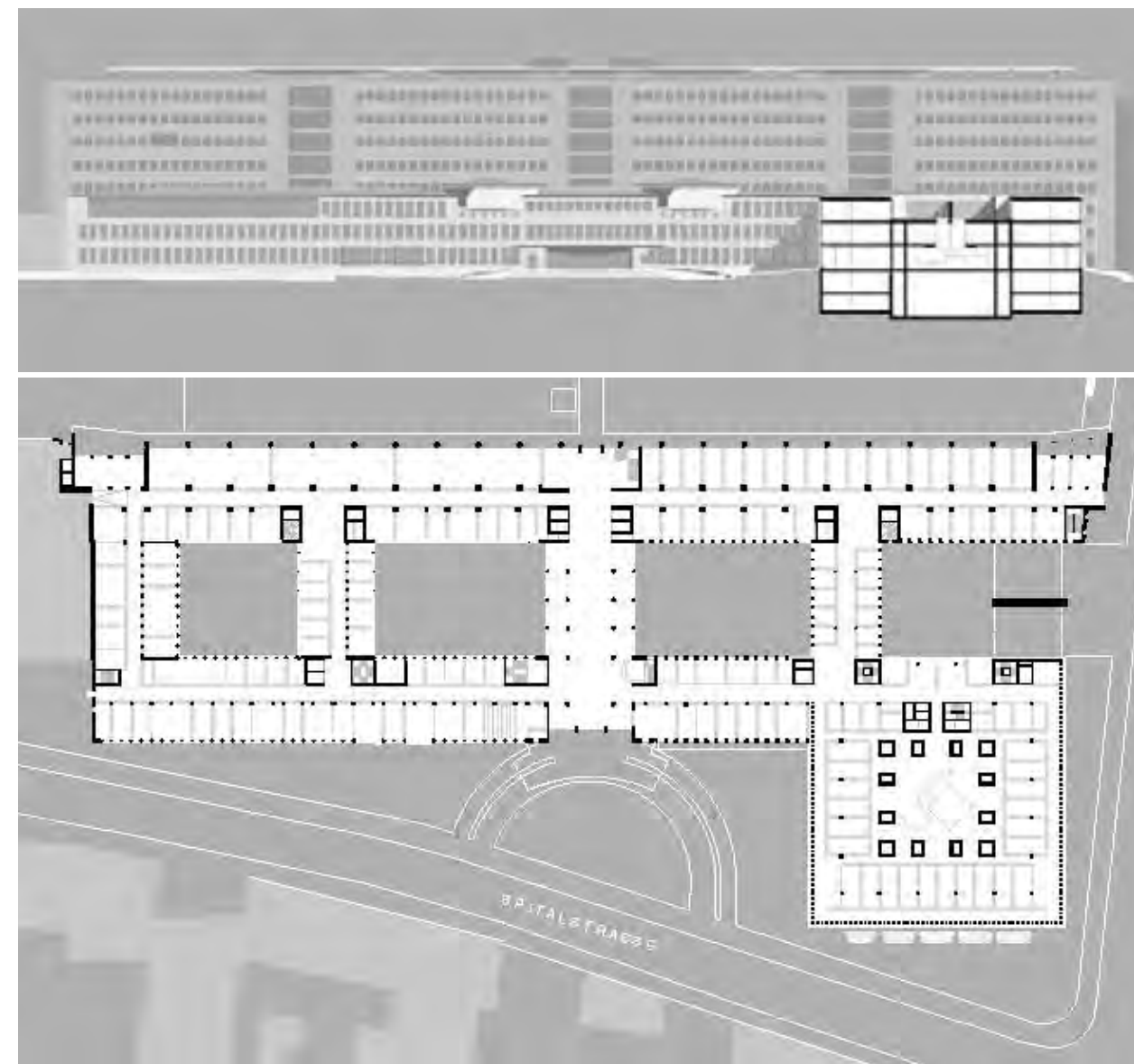
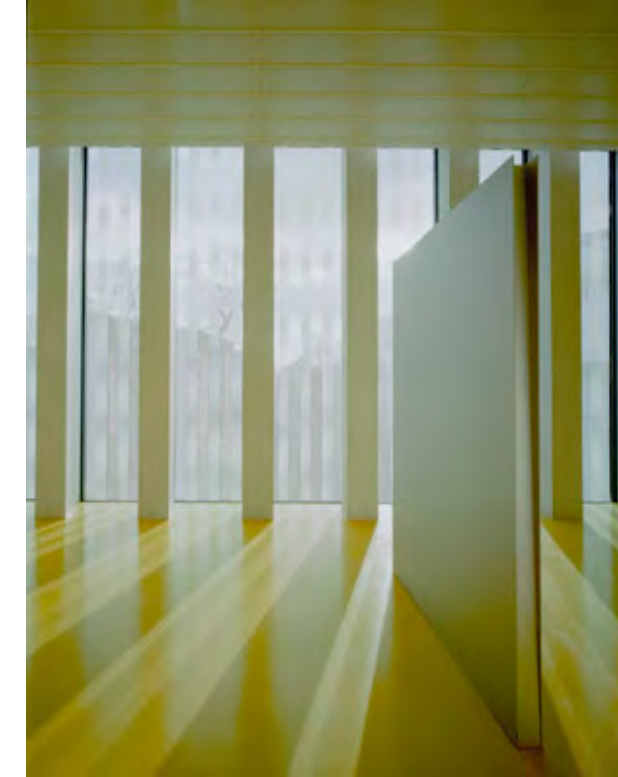
térkép:

B2 082

A fekvőbetegellátás helyiségei és a kezelők a nyugati és a keleti szárnyban hasonló módon helyezkednek el, a műtők és a nőgyógyászat nagyobb téréigényét a jelenlegi épülettípológiától eltérő bővítményként helyezik el. Ez az új, négyzetes épülettömeg, koncentrált szerkezetének köszönhetően flexibilis térhasználatot tesz lehetővé. A homlokzati nyílásokat kiegészítő belső felülvilágítók a földszinti, nagy mélységű traktusoknak is természetes világítást biztosítanak.

A homlokzat, amellett, hogy megfelel a komplex esztétikai, téri, fényminőségi (káprázatmentes, irányítható árnyékolás), energetikai és épületfizikai kritériumoknak, harmonikusan illeszkedik a régi épülethez azzal, hogy átveszi szintmagasságait, arányait és nyílásosztását.

c17 +

épület:
Klinikum 1 felújítása

építész:
Silvia Gmür
Livio Vacchini

évszám:
1989-2003

cím:
Spitalstrasse 21
4031 Basel

gps:
47° 33' 44.88"É
07° 34' 59.53"K

térkép:
B 074

Az új lakóház egyike azoknak a fejlesztéseknek, mely a helyi lakóudvarok fejlesztését célozza meg, különös tekintettel a meglévő homlokzatok kezelésére. A lakóépület kialakítását nagyban meghatározza a keleti oldalról határoló tűzfal, mely az épület lineáris szervezését indukálja. Ennek középtendelyét a lépcsőház közlekedési magja adja. Mind a tetőtér, mind az épület déli oldala független szerkezetekkel van megfogalmazva, úgymint vékony oszlopok és végigfutó megnyitások. Az alsó két szint homlokzatát tölgy panelek alkotják, melyek kiosztása az oszlopok ritmusával áll összhangban. A változó mélységű fával burkolt átmeneti tér ilyen módon egy összeköttetést biztosító réteget képezhet a külső és a belső terek között.

c19

+

épület:

Lakóépület
a tűzfal mentén

építész:

Herzog & de Meuron

évszám:

1984-1988

cím:

Hebelstrasse 11
4056 Bazel

gps:

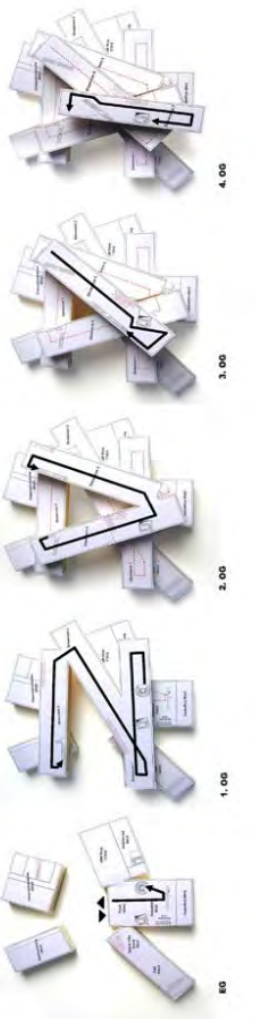
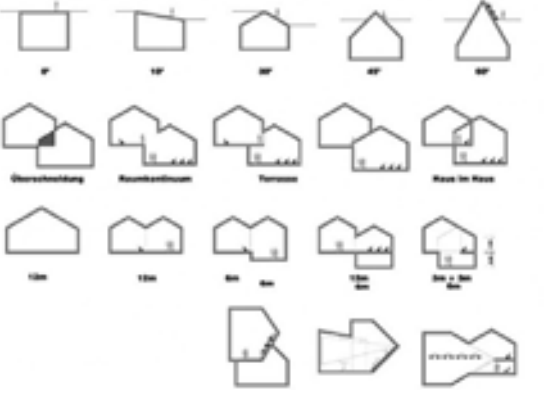
47°56'02.53"É
07°58'28.41"K

térkép:

B2 227

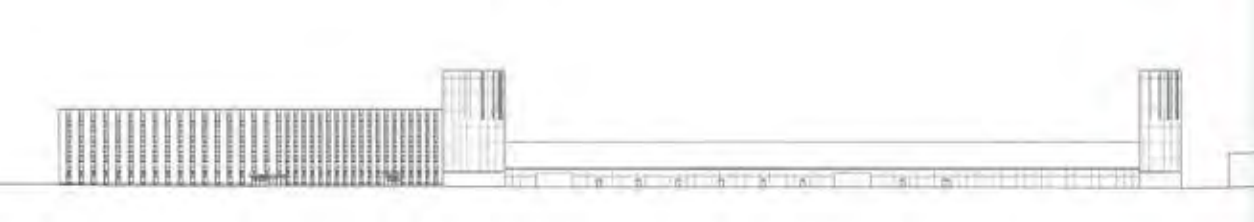

A Vitrahaus kiállítóter a házak archetipikus formáihoz és az építő elemek egymásra halmozásához (stack) nyúl vissza. A csőszerű tértetek egymásba csúsztatása a Pekingi Filmakadémia monumentális térhalmozásához képest itt családiház méretű. Az oromfalas végükön nyitott, magastetős téglányok gazdag összemetsződéseiből rendkívül sokféle, egyenként is értelmezhető térség jön létre, belső galériákkal szobakapcsolatokkal. A Vitra cég az épület hófehér terein bemutatott új bútor kollekciójával (Home Collection), a designra érzékeny családokat szólít meg. A beton nyers felületét faszénfekete stukkó borítja, amely a térszínen kiegészül egy fa burkolatú, fedett-nyitott fogadótérrel.

C20 +

épület:
Vitrahaus Home Collection
 építész:
Herzog & de Meuron
 évszám:
2006-2009
 cím:
**Charles Eames St. 2
 Weil am Rhein**
 gps:
**47° 36' 12 É
 07° 37' 03 K**
 térkép:
B2 255

A Stücker bevásárlóközpont Bazel Kleinhüningen városrészében, a városközponttól északra, egy vegyi üzem helyén létesült. Különböző városi területek találkoznak itt - nyugaton a vasút és a kikötő, keleten az autópálya, délen és délnyugaton pedig lakott területek határolják. A terjedelmes lapos tömeg sarkait négy torony jelöli ki. A déli, csatorna felé néző visszalépcsőzött tömeg különböző méretű és minőségű köztereket alakít ki; itt van a központ főbejárata is. Az épület nyitott belső terei (kávézók éttermek) és az új közterek által kapcsolódik a környezetéhez. Az együttes a megszokott bevásárlóközpont-funkcióknak ad helyet: üzletek, szálloda, irodák. A homlokzati nyílások aránya és ritmusa a mögöttük lévő funkciót tükrözi. A nyugati és északi épületrészek fehér műkő (stucco) borításúak, ahogy mind a négy torony is. A tornyok ikonikus megjelenése az éjszakai LED világításban teljesebb ki. A nyugaton szomszédos lakóterület felé függőleges kertek borítják a homlokzatot. A déli homlokzat visszalépcsőzött tömege a főbejáratnál pedig a kettő keveréke - levendula, szőlő, jázmin és rózsák borítják a fehér műkő épületek közötti laposabb tömegeket. A bevásárlóközpont egyik érdekessége, hogy megszokottakkal ellentétben nem zárja el a belső "üzletutcákat" a várostól - a hossz tengelyre merőlegesen több helyen is kilátást és átjárást enged a szomszéd utcára. 35 000m² alapterülettel Stücker a régió legnagyobb ilyen intézménye.

C21

épület:

Stücker
Shopping Centre

építész:

Diener & Diener

évszám:

2001-2009

cím:

Hochbergerstrasse 70
Bazel

gps:

47.580521 É
07.594814 K

térkép:

B 268

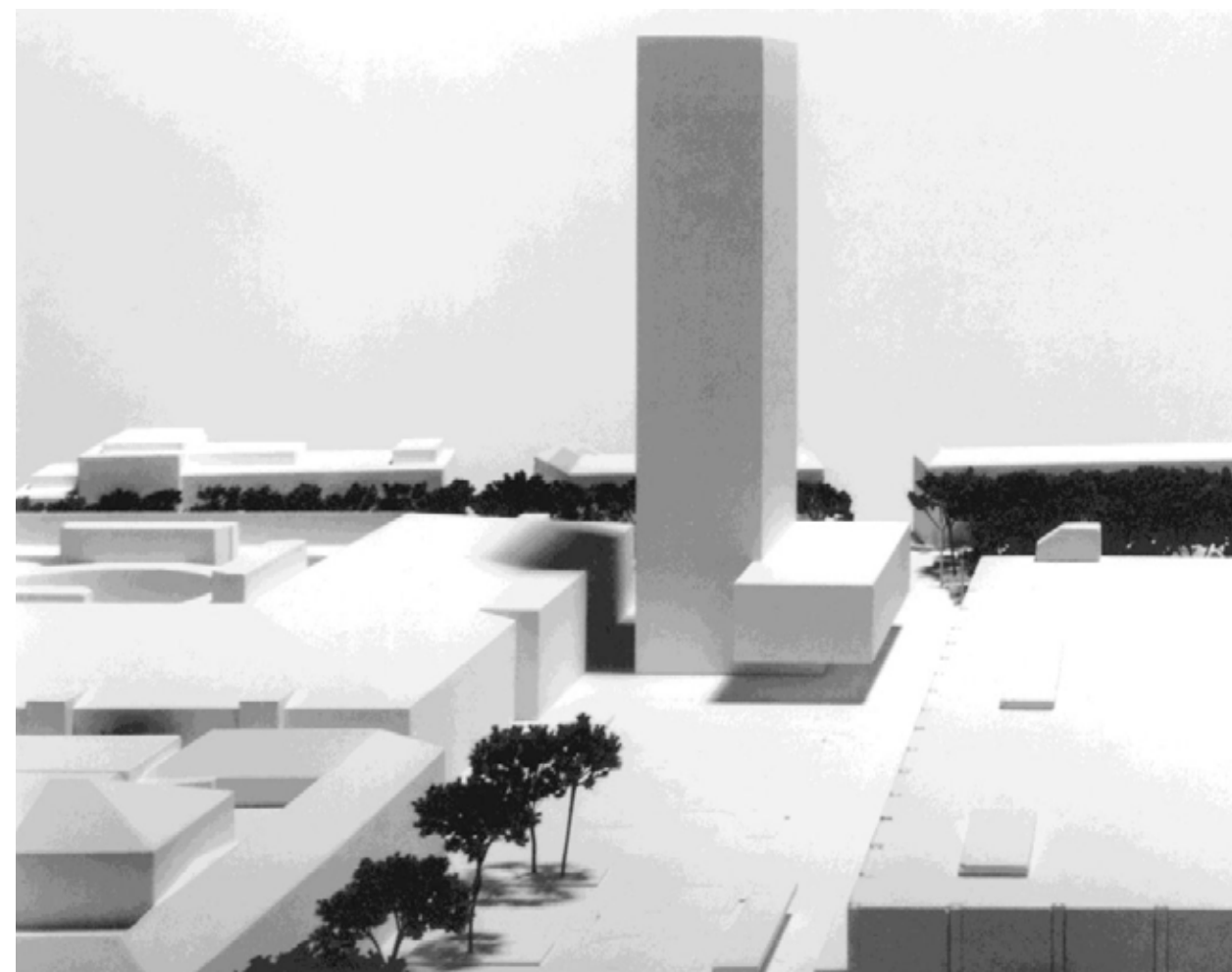

2003 óta, a Bázeli Kereskedelmi Torony 105 méteres magasságával Svájc legmagasabb működő épülete. A felhőkarcoló messziről is jól látható jelként szimbolizálja a tőzsdekereskedelem újfajta identitását, a konzolos alaptömeg pedig fizikai közelséget jelent, illetve a városközpont felé vezető kapuként működik. A toronyszárny 230 szobás hotelje alatt a horizontális tömeg közfunkciókat, egy éttermet, és konferenciatermeket foglal magában. A legfelső szinten elhelyezkedő bárból Bázelt új nézőpontból szemlélhetjük. A különböző funkciókat hordozó épületet egy vékony üveghárnya borítja, amely szoborszerű megjelenést kölcsönöz az együttesnek. A homlokzat finoman reflektál az fényviszonyok változására, és olykor tisztán megmutatkozik a belső tartószerkezet.

C22

épület:

Kereskedelmi Torony

építész:

Morger & Degelo
Daniele Marques

évszám:

2000-2003

cím:

Rosentalstrasse 7.
4058 Basel

gps:

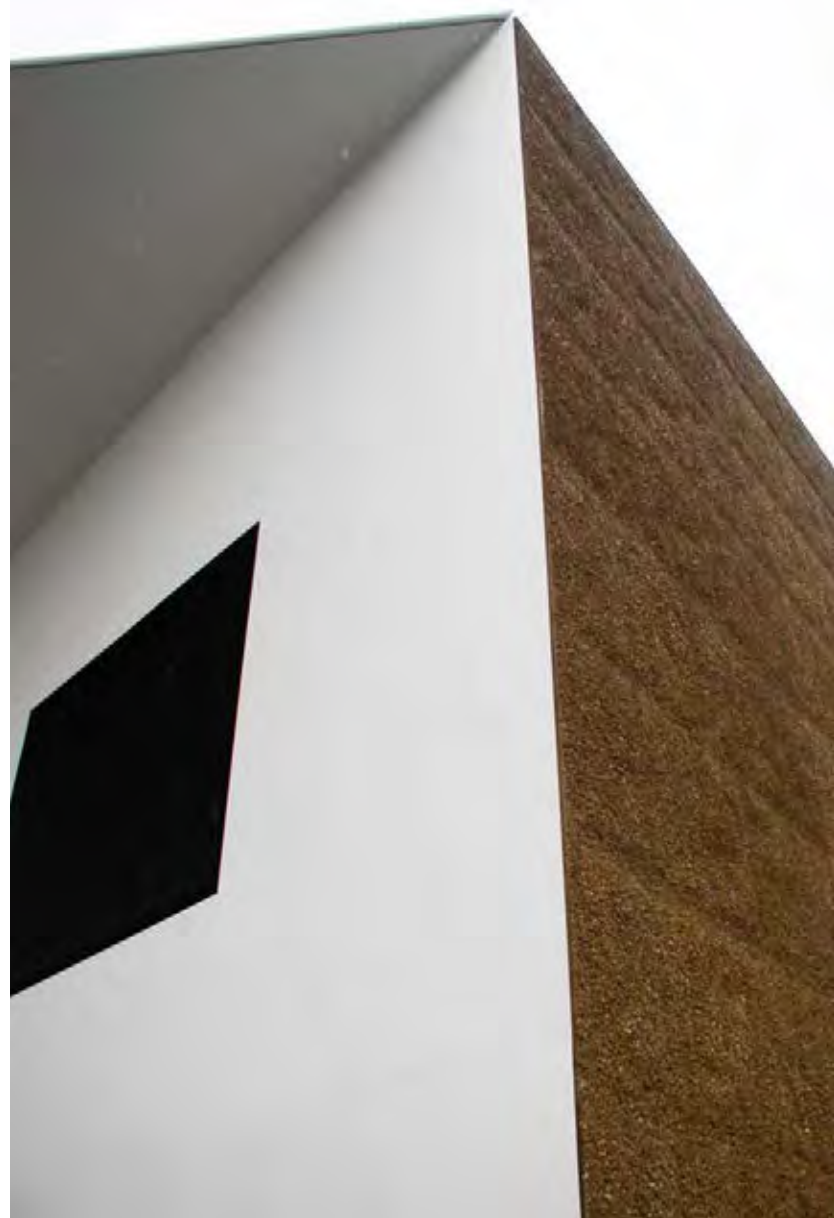
47° 33' 50.77" É
07° 36' 04.05" K

térkép:

B2 099

A Schaulager épülete egyszerre kiállítóter és egy 16500m²-es raktár, pontosabban se ez, se az. Elsődleges célja az E. Hoffmann gyűjtemény kondicionált megóvása kurátorok, művészettörténészek, kutatók tudásközpontja, és csak részben nyitott látogatók számára. A már messziről észlelhető kubus zártságával erődítmény, kavicsos föld felületével rejtélyes, még a bejárat perspektív felnyitásával játékos benyomást kelt. A nagy földkocka és a fókuszba állított kis házikó kontrasztban áll egymással. A felszakítás bevilágító sávjainál érezhető vastagság erőt, maradandóságot sugall szemben a napjainkra jellemző könnyűszerkezetes raktárépületekkel. A kavicsok egyenetlen felülete tovább él a funkcionálisan elhelyezett acél ajtók, rácsok gyűrt perforált felületein.

C23

+

épület:

Schaulager kiállítóház

építész:

Herzog & de Meuron

évszám:

1993-2003

cím:

Ruchfeldstrasse 19
4142 Bazel

gps:

47°31'42 É
07°36'40 K

térkép:

B3 086

Bázel külváros /
2013.05.24.

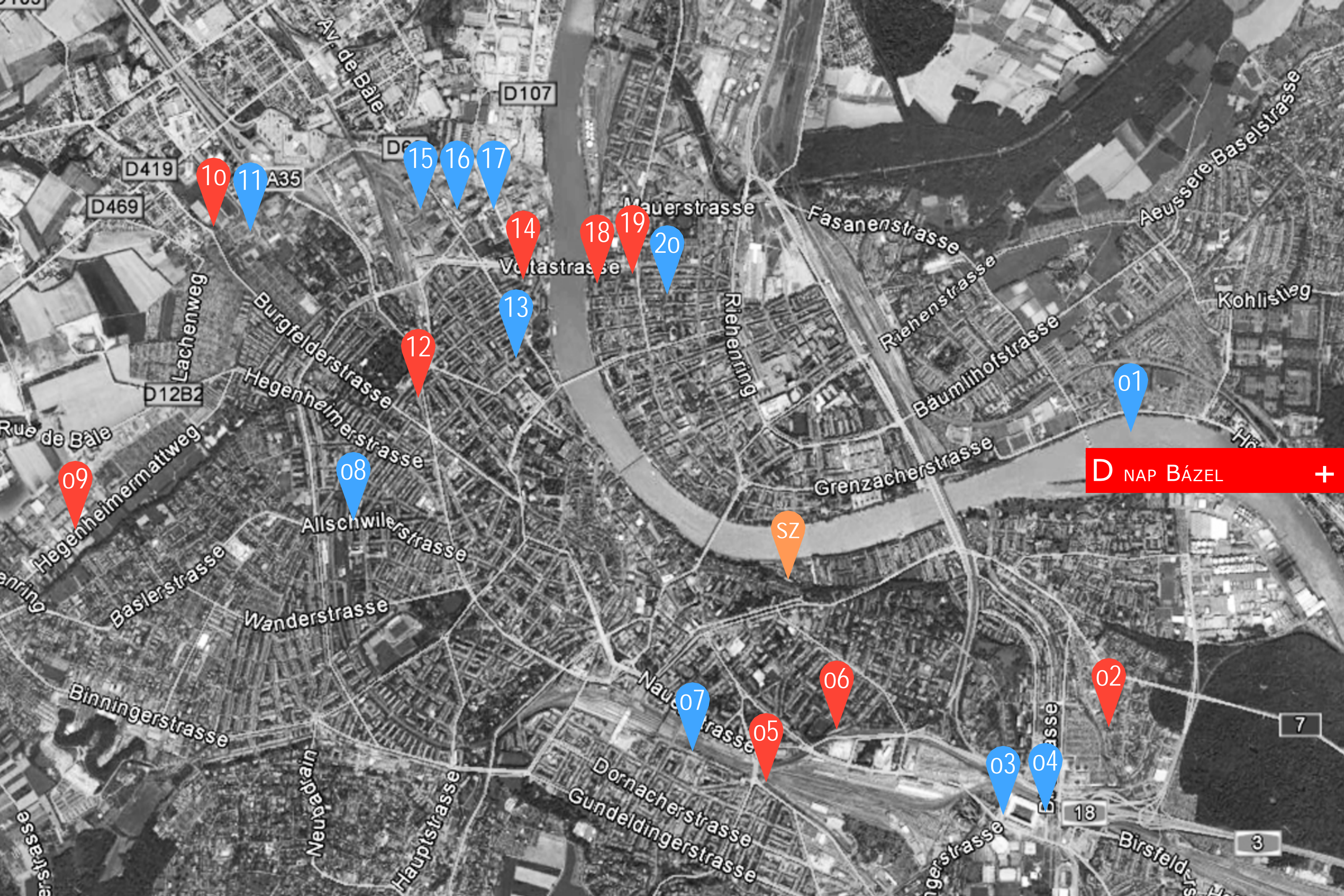
d 0 1	Lakóépületek: Wohnüberbauung Rheinpark	Morger & Degelo	9:15	9:45
D 0 2	Schwarzpark lakóépület	Miller & Maranta	9:50	10:10
d 0 3	St.Jakob Park, Labdarúgó Stadion,	Herzog & de Meuron	10:15	10:20
d 0 4	Herzog & de Meuron 245, St. Jakob Tower,	Herzog & de Meuron	10:20	10:25
D 0 5	119, Központi jelzőtorony	Herzog & de Meuron	11:00	11:15
D 0 6	NP Morger Degelo, Társasház	Morger & Degelo	11:20	11:25
d 0 7	Hochstrasse irodaház	Diener & Diener	11:30	11:35
d 0 8	Schwitter lakó és irodaépület	Herzog & de Meuron	11:40	11:40
D 0 9	Actelion Business Center	Herzog & de Meuron	11:45	12:00
D 1 0	Pfaffenholz Sportcentrum	Herzog & de Meuron	12:10	12:30
d 1 1	REHAB, Schweizerisches Paraplegikerzentrum	Herzog & de Meuron	12:30	12:40
D 1 2	St. Antonius templom	Moser, Carl,(Gustav Doppler)	12:45	13:05
d 1 3	Vogesenschulhaus	Diener & Diener	13:10	13:20
D 1 4	Schulhaus Volta	Miller & Maranta	13:25 !!!	13:45
ebéd a városban				

Bázel külváros /

d 1 5	Novartis Campus	SANAA Architects	15:00	15:05
d 1 6	Novartis Látogatóközpont	Peter Märkli	15:05	15:10
d 1 7	Novartis Pharma Headquarters, Forum 3.	Diener & Diener	15:10	15:15
D 1 8	Ideiglenes játszóház, óvoda	Morger & Degelo	15:20	15:40
D 1 9	Tornaterem, iskolabővítés, lakások	Morger & Degelo	15:40	16:20
d 2 0	Szociális lakások	Morger & Degelo	16:25	16:45

*Érkezés max 21h szállás: Jugendherberge Schaan-Vaduz, Under Rüttigass 6FL - 9494 Schaan,
Tel: +42 3 232 50 22*

D NAP **+**

D NAP BÁZEL +

Az épülettömeg közvetlenül a Rajna partjához épült, elegáns mozdulattal találja meg a helyét a parkban. Kiegyensúlyozza a környezet heterogén megjelenését, átmenet képez a tömbházak és a többszintes épületek között. A lakásokat tartalmazó épület és az előtte kialakított, utakkal felosztott zöldfelület izgalmas összképet alkotnak, az úttól való távolságtartás által tájba helyeződik az épület. A terek a park mindkét irányába megnyílnak, így az a belső terek részévé válik. A homlokzaton üvegkorlátos erkélysorok futnak végig. A lakóterek alaprajzát két helyiségcsoport jellemzi: miután a lépcsőházat és a magánjellegű tereket kompakt módon hozzárendelték olyan funkcionális helyiségekhez, mint WC-k, zuhanyozó és konyha, lehetőség nyílt arra, hogy a közösen használthelyiségeket, az étkező-nappalit és a teraszokat, nagyvonalú összefüggő térként alakítsák ki.

D01

+

épület:

Lakóépületek

építész:

Morger & Degelo

évszám:

2000-2004

cím:

Rheinparkstrasse 25
4127 Birsfelden

gps:

47°33'25.41"É
07°37'33.43"K

térkép:

B 272

A Schwarz Villát körülvevő nagy park a Basel peremterületén élők egyik legfontosabb szabadidő eltöltésére alkalmas zöldfelülete. A szokásos "villaépület" fogalmát a tervezők itt egy 8 szintes, 31 lakásos apartmanházként értelmezték újra. A koncepció fontos része volt, hogy az épület könnyednek, faszerkezetűnek tűnjön. Az épület a homlokzatkezelésnek és kétszeresen tört alaprajzi szerkesztésének köszönhetően, nagy mérete ellenére sem kelti egy nehéz tömeg érzetét. Szabálytalan raszterre épülő tartószerkezeti kerete a homlokzatoknál sötétbarna színezést kapott. A szintmagas üvegfelületekben tükröződő fák tovább fokozzák az épület egybeolvadását a környezetével. Az önhordó homlokzat részben helyszíni, részben előregyártott elemekből áll. A lábazati rész finom hátrahúzása lebegő hatást kölcsönöz az épületnek. Az előterek és a közlekedő magok szintén sötétbarna színezetet kaptak, de a lakásokba belépve, teljesen más, a park felé megnyíló, világos terek fogadják a lakókat.

D02

épület:

Schwarzpark
Lakóépület

építész:

Miller & Maranta

évszám:

2001-2004

cím:

Gellertstrasse 135
9500 Basel

gps:

47°32'52.12"É
07°37'8.26"K

térkép:

B2 095

A létesítmény méretei és kiterjedésének határai egyértelműen be voltak határolva a megrendelő és a helyi szabályozás által. A tervezési feladatban a tervezőknek az volt igazán vonzó, hogy részt lehetett venni egy olyan nagy léptékű létesítmény arculatának megtervezésében, mint amilyen a sportaréna és a hozzá tartozó üzletek. A megrendelők részéről nem voltak olyan elvárások, mely szerint például, - minden egyes csomópontot meg kellett volna őrizni. - Viszont, volt néhány olyan jellegzetesség, amelynek megtartása fontos volt az épület összetéveszthetetlen formajegyeinek megőrzéséhez, például: az aréna áttetsző, színes héjazata; a komplementer alapszínek, úgymint az aréna piros enteriőrje és a gyeplő zöldje; a stadion-aréna és a tetőszerkezet arányai (lapított alsó rész); a nyugdíjas otthon horizontálisan szerkesztett homlokzata; bejáratok és előterek a stadionhoz és a lakók számára.

D03

épület:

St. Jakob Park

építész:

Herzog & de Meuron

évszám:

1996-2002

cím:

Sankt Jakobs-
Strasse 395
4052 Bazel

gps:

47°54'15.95"É
07°62'00.44"K

térkép:

B2 085

A St. Jakob Tower terve egyik megvalósult példája a vibráló városi központ ideájának. A kapuhelyzetben megjelenő épület egyrészt megjelöli Bazel egyik kulcsfontosságú közlekedési pontját, másfelől viszonyítási pontként szolgál a közeli autópályák utasai számára. Az új Mercedes-Benz bemutatóterem nagyszerűen megtalálja helyét a St. Jakob Sportaréna és Rendezvényközpont valamint a Birs-folyó között. A Mercedes-Benz intézménye az alsó három szinten helyezkedik el, ahol is a nyitott, áttetsző architektúra az eladásra szánt használt gépkocsiknak nyújt helyet. Az egyes szintek rámpával vannak egymással összeköttetésben. A többi emelet a stadion bejárata fölé magasodva mutatja az épületen belüli nyüzsgő életet: -jó hely a kilátásra, és arra, hogy lássanak! – Az üveghéjú épület megformálásában reagál a hely jellegzetes irányultságaira, a funkciók optimális tájolási szempontjaira, és az árnyékolási igényekre. Ilyen módon a lakások zömében az épület felső emeleteinek déli részén, míg az irodák az északi oldalon helyezkednek el. A déli oldalon a lakásokhoz erkélyek kapcsolódnak, míg észak felé az épület kompakt, tagolatlan és zárt oldalát mutatja a zajosabb környezet felé.

D04 +

épület:

St. Jakob Tower

építész:

Herzog & de Meuron

évszám:

2003-2008

cím:

Birsstrasse 320
4052 Bazel

gps:

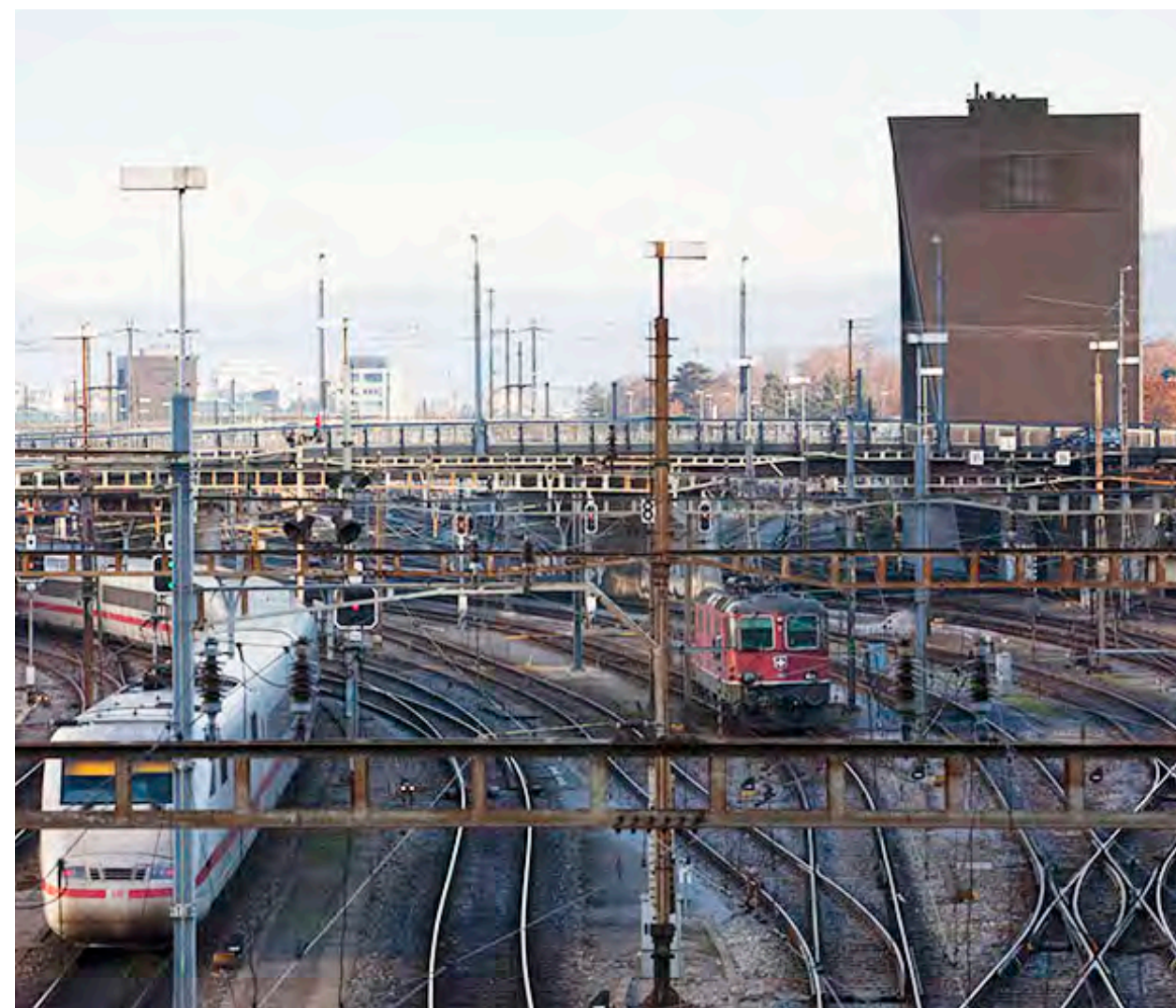
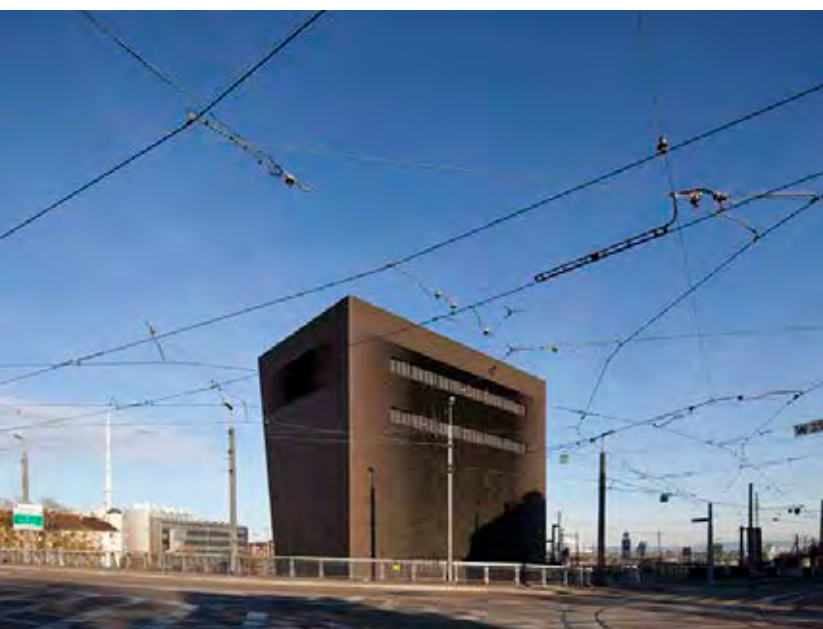
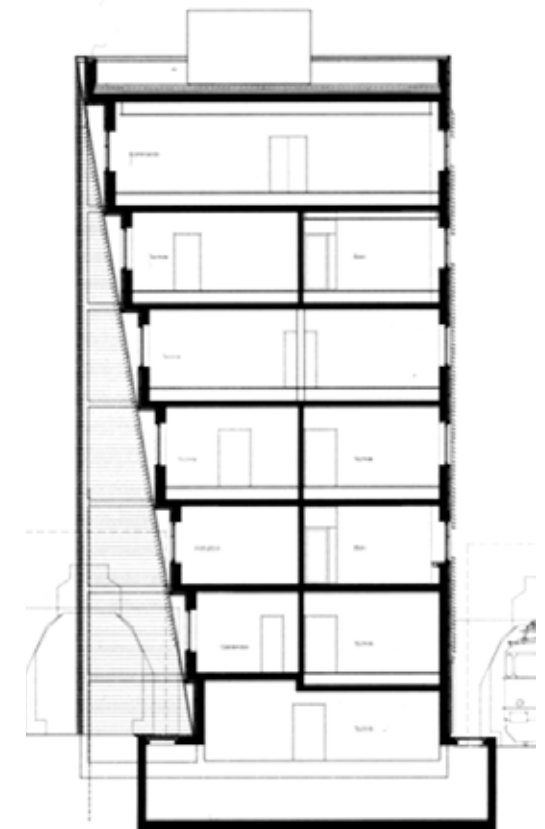
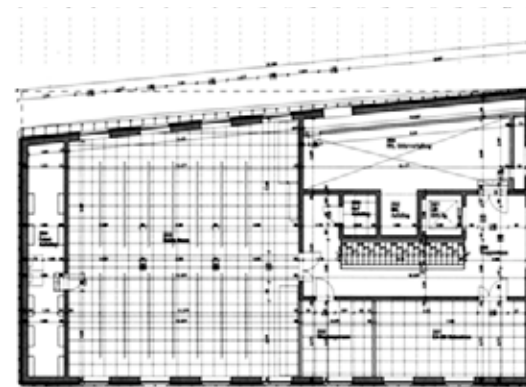
47°54'09.53"É
07°62'14.76" K

térkép:

B 089

A városi szövet és a vasúti infrastruktúra találkozási pontjai az izgalmas lehetőségek ellenére általában rendezetlen, karakter nélküli területek. A Münchensteinerbrücke híd tövében elhelyezett Központi Irányítótorony tömegével, közelségével követi a megszokott utca-járda-homlokzat viszonylatokat, absztrakt anyaghasználatával a vasút világát idézi. Az alap téglatest enyhe forgatásával torzuló tömeget szalagszerűen körbetekert rézlemezek fedik, ami nem csak szerethető megjelenést kölcsönöz az egyszerű doboznak, de faraday kalitkaként még funkcionálisan is védi az épületet. A réz az évek során befeketedik, ízesül a környezettel, a szalagok felnyíló rései pedig éjszaka drámai fényjátékkal egészítik ki a látványt.

D05 +

épület:
Központi Jelzőtorony

építész:
Herzog & de Meuron

évszám:
1994-1999

cím:
Münchensteinerstrasse
Bázel

gps:
47°32'37 É
07°35'59 K

térkép:
B2 084

A St. Alban úton két olyan világ találkozik, amelyek nem is lehetnének különbözőbbek: az egyik oldalon a városközpont közelében a Gellert-Quarter az előkelő házaival és zöldterületeivel, a másik oldalon közlekedési utak kaotikusan összefonódó rendszere. Itt a csendes fás park, ott a zajos közlekedés a kilátást megakadályozó felüljáróval. A négyszintes épület az út mellett helyezkedik el, a lehető legtöbb tereket meghagyva a park számára. A teraszok végigfutnak a homlokzat teljes hosszán. A lakásokon belül a privát helyiségek egy tömbben helyezkednek el, a közösségi helyiségek pedig a terasszal összefüggő szabad teret alkotnak. A homlokzat hullámzása a perspektivikus nézetben alig észrevehető.

D06

+

épület:

Társasház

építész:

Morger & Degelo

évszám:

1999-2000

cím:

Sankt Alban-Ring 280.
4052 Basel

gps:

47°32'45.53"É
07°36'18.90"K

térkép:

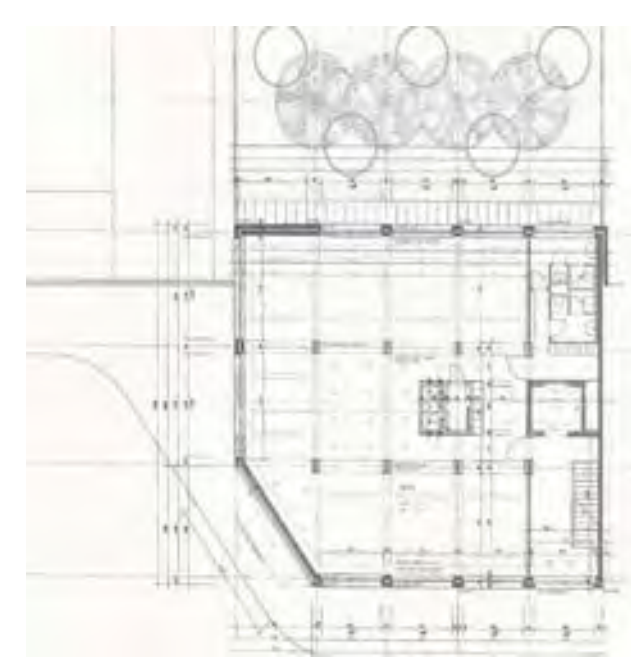
B2 264

Az 1988-ben elkészült irodaház egy hosszú, közvetlenül a vasúti sínek mellett lévő tömb végében helyezkedik el, Bazel 19. században felépült Gundeldingen városrészének határán. Az épület helyzete hasonlít egy kikötött hajóéhoz - északra tőle a sínkötegek, délre pedig a történeti beépítés található, az épület orra pedig a kettő közötti forgalmas útra néz. A forgalom és a vasút ellenére, ez a terület vonzó célpont a szolgáltató ipar létesítményei számára. A Diener&Diener által tervezett épületben is egy svájci bank irodái kaptak helyet.

A 6 szintes épület pontosan követi a kialakult beépítési vonalakat. A beépítési szabályok által meghatározott konkáv tömegtől három helyen tér el: egy átlós, utcával párhuzamos bevágás a sarkon, egy kisebb vágás az e feletti tömeg tetején és a felső szint visszahúzósa. Ezek a beavatkozások a monolitikus tömegnek szoborszerű minőséget kölcsönöznek.

Az épület külseje a környék ipari jellegét tükrözi: a beton burok antracit színű (ezt 4% vas-oxid hozzáadásával érték el) - mint ha az épület szomszédos autót széndioxid terhelését szívta volna magába. A külső betonhéj 18 cm vastag és egy hőszigetelt réteges szerkezet része. Egyedül a kivágott részeken jelenik meg más burkolat (tégla). Az épület másik karakteres homlokzati elemét az 1:2 arányú, bronz tokszerkezetű nyílászárók jelentik.

D07 +

épület:
Hochstrasse irodaház

építész:
Diener & Diener

évszám:
1985-1988

cím:
Hochstrasse 31
Bazel

gps:
47.545597 É
07.593956 K

térkép:
B 203

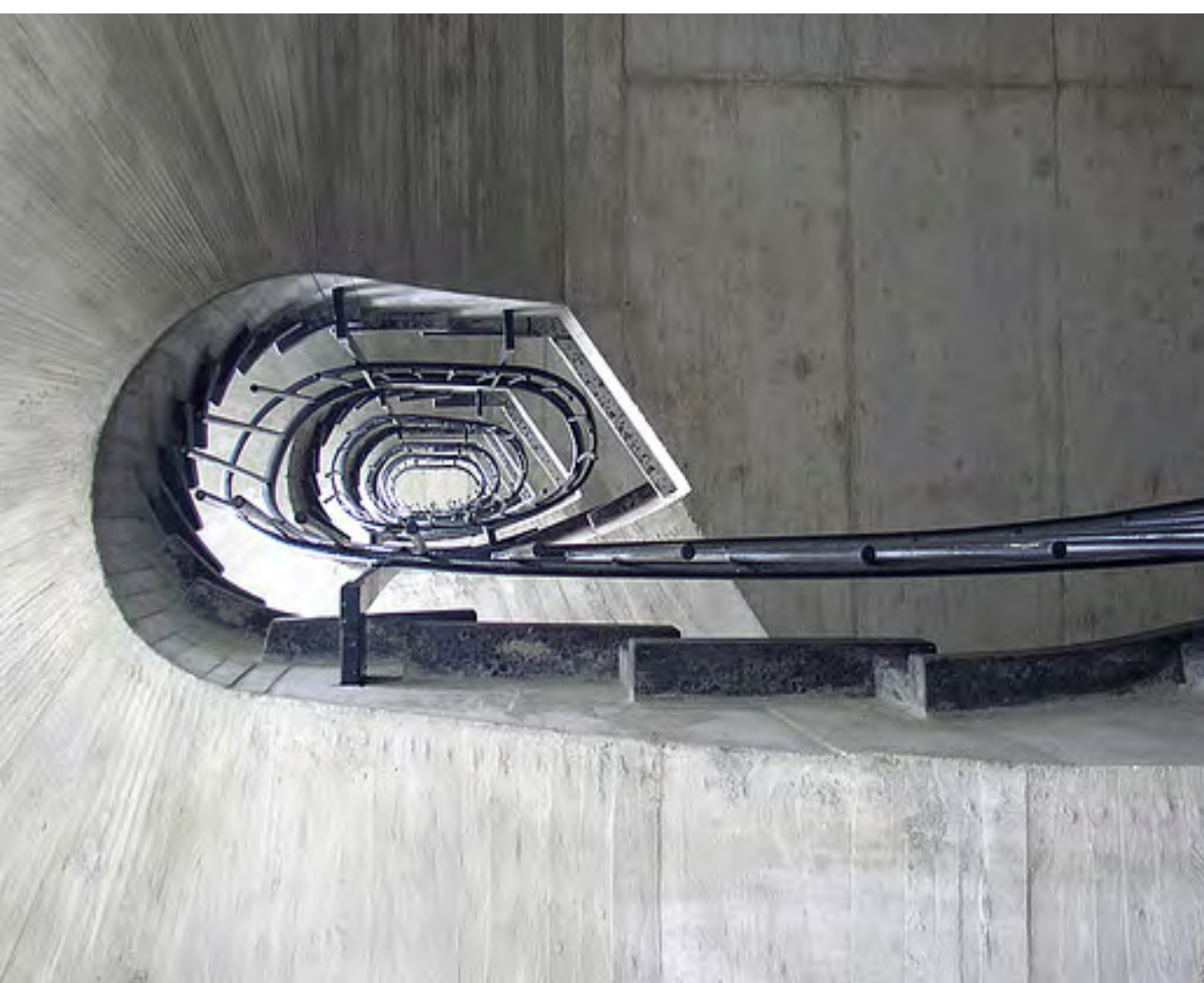

Az utca kanyarulatát követő vegyes funkciójú épület földszintjén egy bolt található. A pincszinten mélygarázs van, az első emeletől kezdődően lakások lettek kialakítva, amelyek egy belső, szintben megemelt kavicsos udvar köré szerveződnek. A lakások a homlokzat mellett szabadon futó íves közlekedőről közelíthetők meg. A homlokzat vizuálisan meghatározó vízszintes elemei a loggiafödémek, amelyek a homlokzati síkot szegélyezik.

A telek geometriájából levezethető két egymásra rakott ív interferenciájából adódik a főhomlokzat mintázata, amely a szerkezetre és geometriára ható vizuális hatás tanulmányaként jött létre (mint a Ricola raktárépületnél és a Signal Box-nál vagy a Blois-i kulturális központnál).

A lakások viszonylag konvencionálisak, azzal a pár kivétellel, ahol a homlokzat görbületéből adódóan egy-egy lakásnak nagyobb tér jut. A tető szinten nagyobb a visszaugrás, követve a csatlakozó ormfalat. A külső burkolat színezett, előregyártott betonpanelekből készült, amely a belső oldalon ugyanazt a ritmust követi.

D08

épület:

Schwitter lakó és
irodaépület

építész:

Herzog & de Meuron

évszám:

1985-1988

cím:

Allschwilerstrasse 90
4055 Basel

gps:

47° 33' 27N
07° 34' 06E

térkép:

B2 049

100

Nyitottság, fejlesztés, kommunikáció – ezek az alapelvek határozzák meg az Actelion bio-pharma cég új központjának arculatát. Herzogék már a Vitrahaus esetén is az építészeti formálás egyik alapműveletéhez, az elemek halmozásához nyúltak vissza. Az egyszerűen összedobálnak ható építőelemek rendkívül bonyolult, a tér minden irányára kiterjedő kapcsolódásokkal látszólagos kuszaságot képeznek. A csőszerű kilátások helyett fontosabb volt az oldalirányú átlátások sokasága, így a szerkezet is betonról acélvázra vált. A külső és belső terek összekapcsolását tovább erősítik Tita Giese külső és belső kertjei. A terep süllyed a közepén elhelyezett bejárat és fogadótér felé, s innen négy irányban közelíthető meg a kávézó, az auditorium és két oktató terem.

D09

+

épület:

Actelion Székház

építész:

Herzog & de Meuron

évszám:

2010

cím:

Hegenheimermattweg 95
4123 Allschwil

gps:

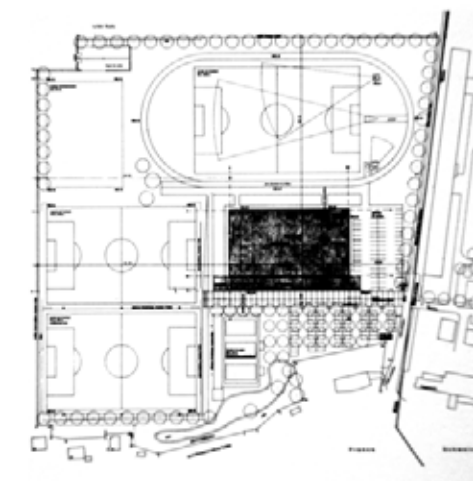
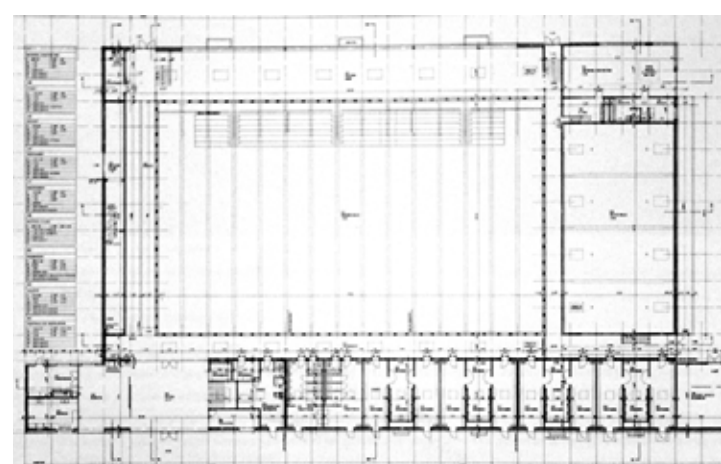
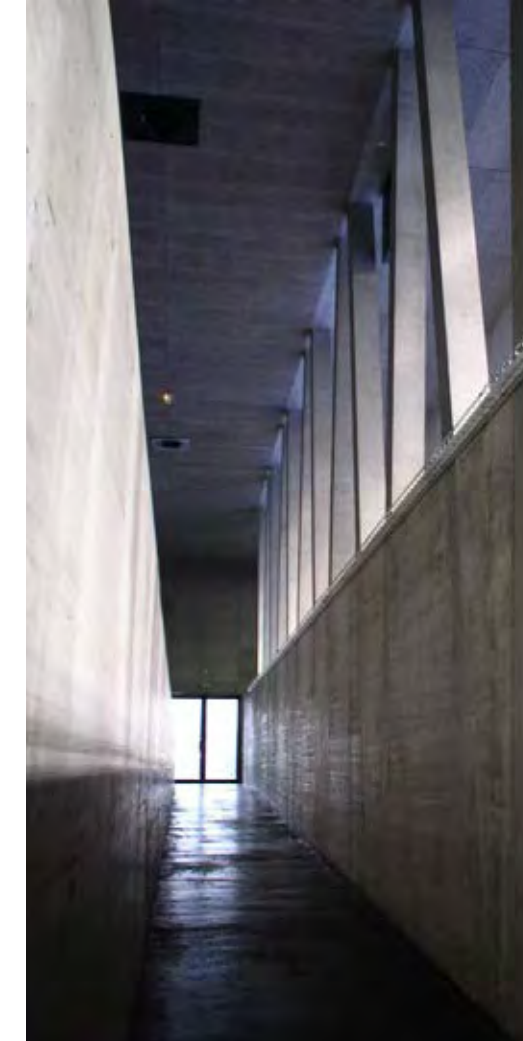
47°33'22 É
07°32'43 K

térkép:

B 271

A sportközpont épülete egy három részre osztható, mobilellátókkal ellátott, multifunkcionális tornacsarnok köré épül. A bevilágított csarnok fedését tartó ferde látszóbeton oszlopokat egy folyosó és lelátó galéria veszi körbe, innen nyílnak a kistermek és az öltözők. A szabadtéri sportpályák felé tornácosan egy hosszúkás beton szárny nyit. Ez utóbbi látszóbeton felületét egyenetlen felületű zsaluzattal öntötték, majd a síkból kiugró részeket fényesre visszacsiszolták. Az épület tömege sötét üvegburkolatot kap, melyre a vasbeton külső hőszigetelésének rajzolatát szitázták.

D10 +

épület:
Pfaffenholz
Sportközpont

építész:
Herzog & de Meuron

évszám:
1989-1993

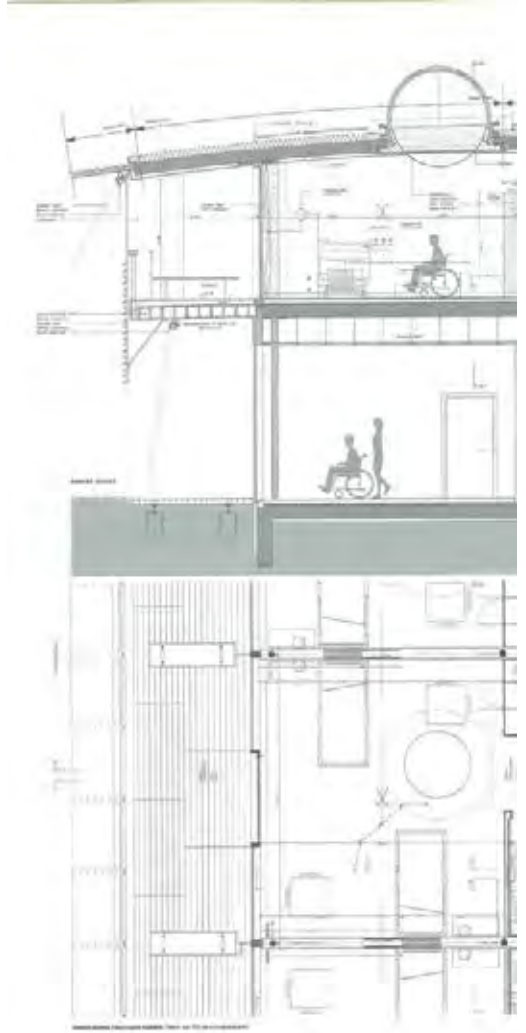
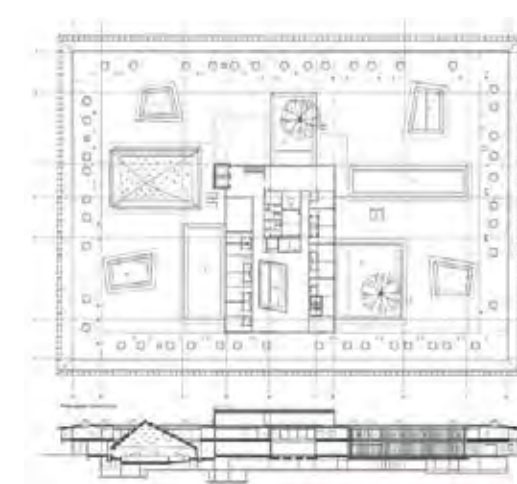
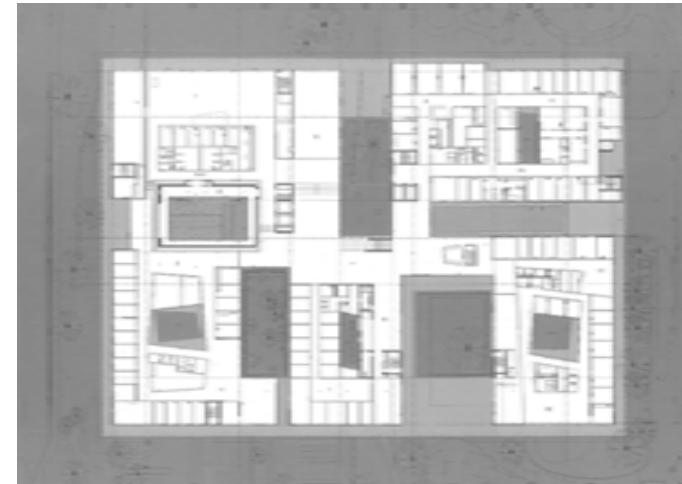
cím:
Rue St. Exupéry 5
F-68300 St. Louis

gps:
47° 34' 25 É
07° 33' 25 K

térkép:
B2 081

A magánklinika vendégei súlyos ideg ill. mozgásszervi sérülések után kényszerülnek akár másfél éves rehabilitációra, sokszor élet formájuk végleges megváltozásával. A fizikális (rendelők, tornaszobák, medence) de méginkább a pszichológiai felépülés színtere a megrendelő kérésére a kórházak építészeti ellenétpárja, kell hogy legyen, ismétlődő emeletek, hosszú belső folyosók megszámlálhatatlan ajtók, fehér csempe nélkül. Az eredmény egy kétszintes, fába öntött, kis város, sokféleséggel, egyediséggel, alternatív útvonalakkal, belső udvarokkal, kertekkel gazdagon.

D11

+

épület:

REHAB, Gerincideg és agyi sérülések rehabilitációs központja

építész:

Herzog & de Meuron

évszám:

1998-2002

cím:

Im Burgfelderhof 40
4056 Bazel

gps:

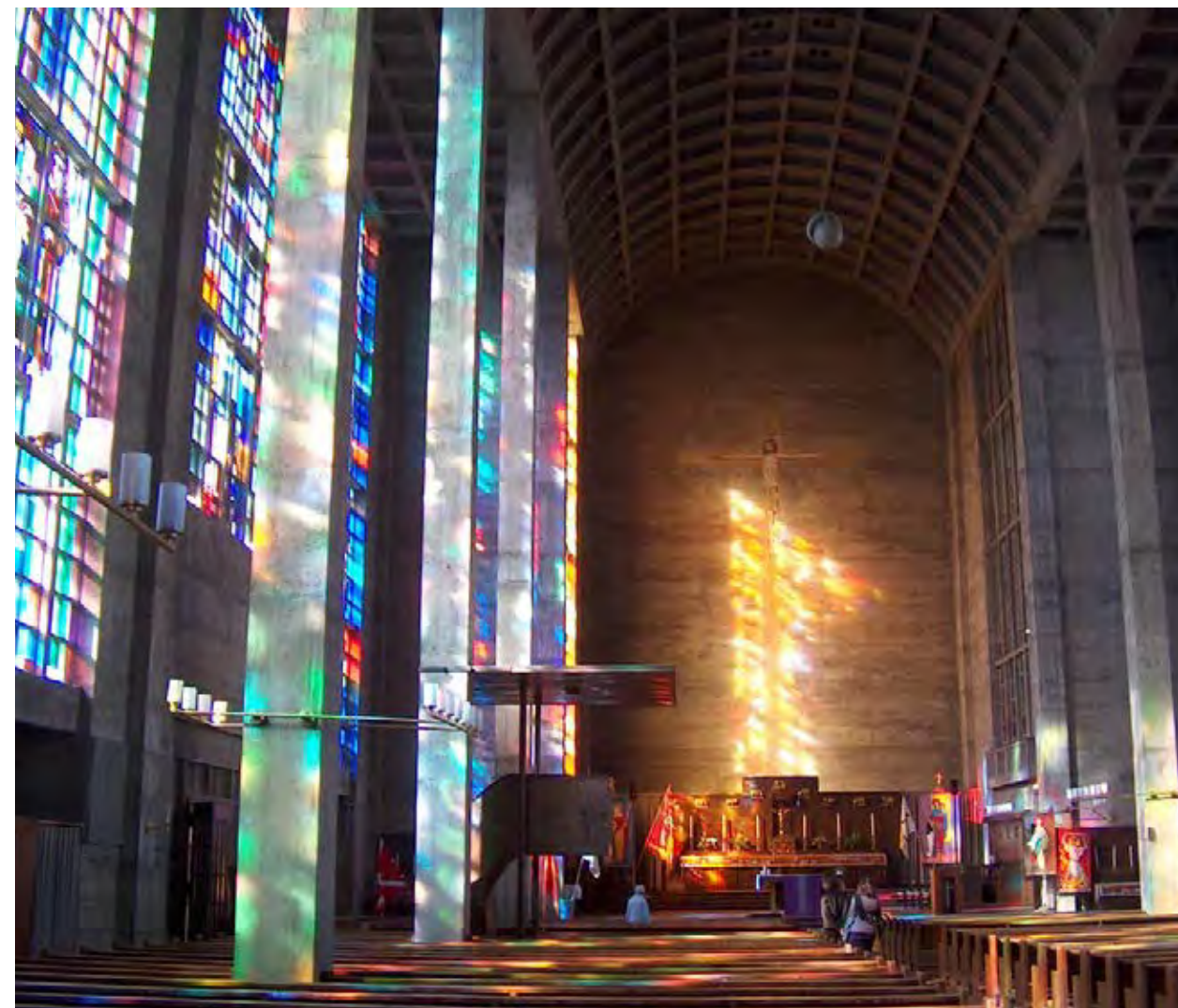
47°34'21 É
07°33'29 K

térkép:

B2 254

Az építész, Karl Moser olyan szerkezetet tervezett, ami nyersbeton falaival követi az utca beépítési vonalát, hatalmas ólomüveg ablakaival pedig színekavalkáddá alakítja a belsőbe áradó fényt. A templom, elsőként Svájcban, teljes egészében monolit vasbetonból készült, tekintélyes 60x22 m-es alaprajzi méretekkel és szintén 22 m-es magassággal. Kezdetben 'a lelkek silójának' gúnyolták. A homályos, alagútszerű bejárat a templom hosszú, világos belső terét készíti elő. Nyolc, hihetetlenül karcsú betonoszlop tartja a főhajó dongaboltozatát és a mellékhajók síkfödémét, melyek statikai és akusztikai okokból kazettázottak. A szentély egyenes záródású, elrekesztett és túlbútorozott, Hans Stocker később elhelyezett mozaikkeresztje szintén aránytalannak tűnik benne. Túloldalt a szólisták pódiuma és a hatalmas orgona finom beton bordarácsot kapott.

D12

+

épület:

St. Antonius templom

építész:

Karl Moser

évszám:

1926-1927

cím:

Kannenfelderstr. 33
4056 Basel

gps:

47° 33' 50.00" É
07° 34' 23.00" K

térkép:

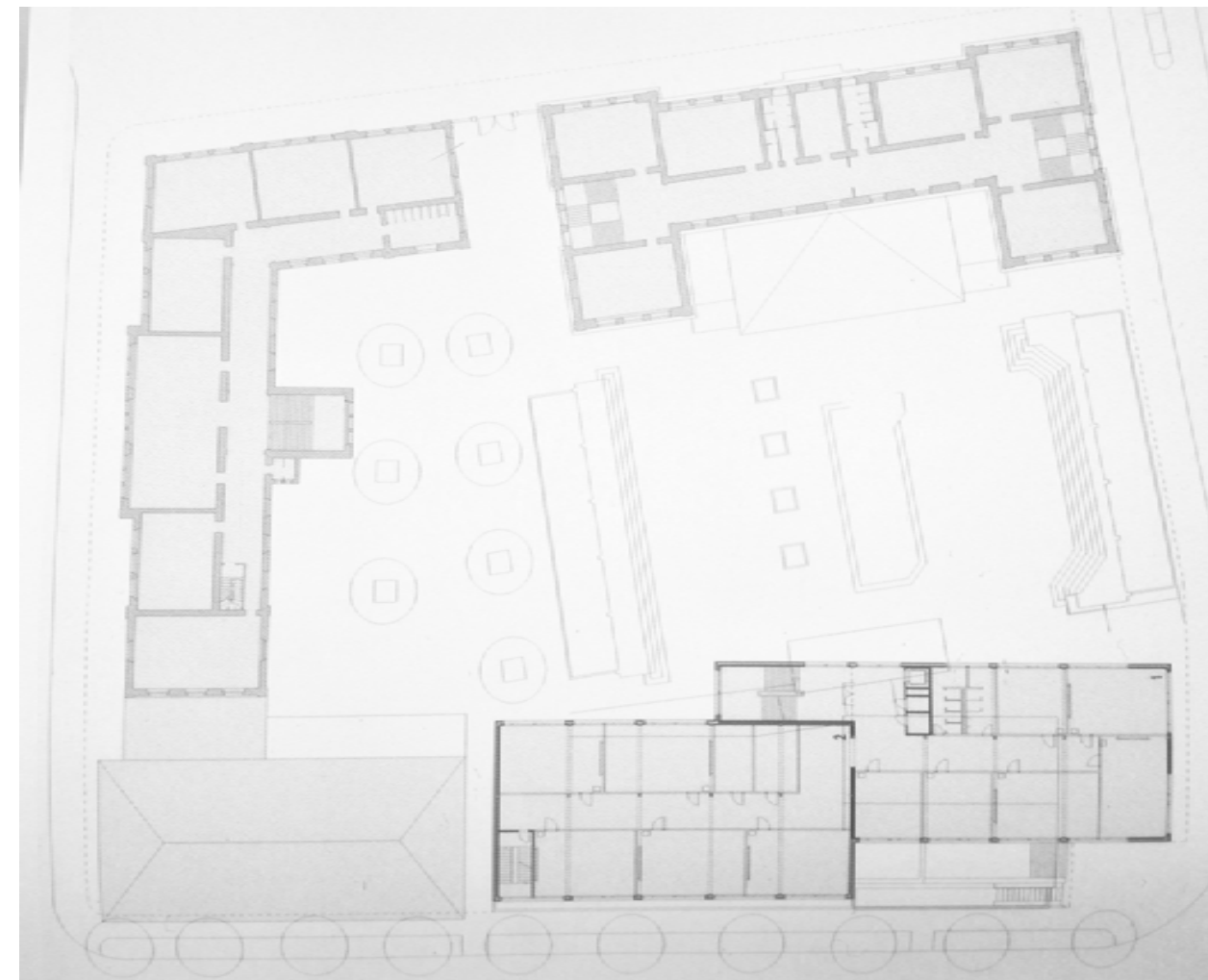
B 014

A Vogesen iskolaépület az első, az oktatási reformnak megfelelő terekkel rendelkező épület volt Baselban.

Az iskola követi a környező épületek által meghatározott beépítési vonalat, s közös belső udvart alkot a meglévő, szabadonálló Pestalozzi és St. Johann iskolákkal. A dél felé nyitott együttesen belül az új épület független és léptékben megegyezik a két meglévővel.

Az épületbe az St.Johanns-Ring utcával párhuzamos lépcső vezet be, ennek gránit burkolata a belső közlekedőkben is folytatódik. Az egymás mellé helyezett két tömeg koncepciója abból is adódott, hogy az építést két ütemben tervezték megvalósítani. Az első ütem, köszönhetően az acél és beton szerkezetnek egy év alatt, 1994-re el is készült, míg a második ütemet 1996-ra fejezték be. Az épület kívülről zöldre színezett gránittal kevert, homokfúvott kőburkolatot kapott. A homokfúvás különböző texturákat hoz elő, ami természetes hatást kölcsönöz az iparilag előregyártott kőlapoknak. Óriási, 5.6 x 2.7 m-es üvegablakok hangsúlyozzák az intézmény nyitottságát. A közlekedők és a termek között szemmagasság felett elhelyezett belső ablakok biztosítják a folyosók bevilágítását.

D13

épület:

Vogesen iskolaépület

építész:

Diener & Diener

évszám:

1992-1996

cím:

St. Johannis-Ring 17
4056 Basel

gps:

47°33'57.79"É
07°34'50.88"K

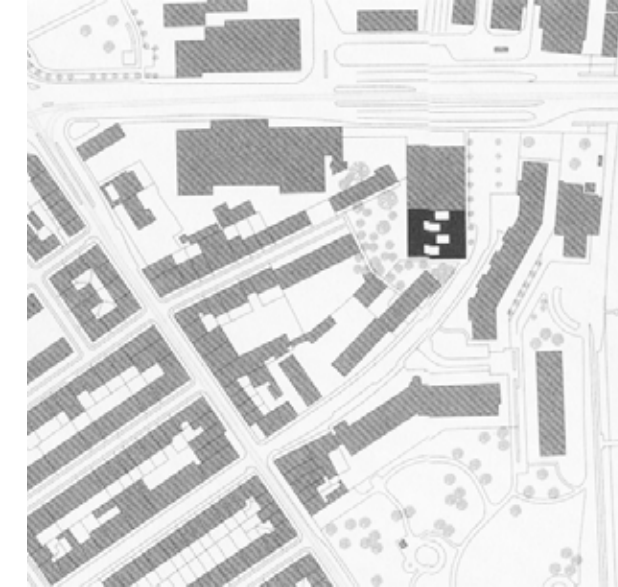
térkép:

B2 068

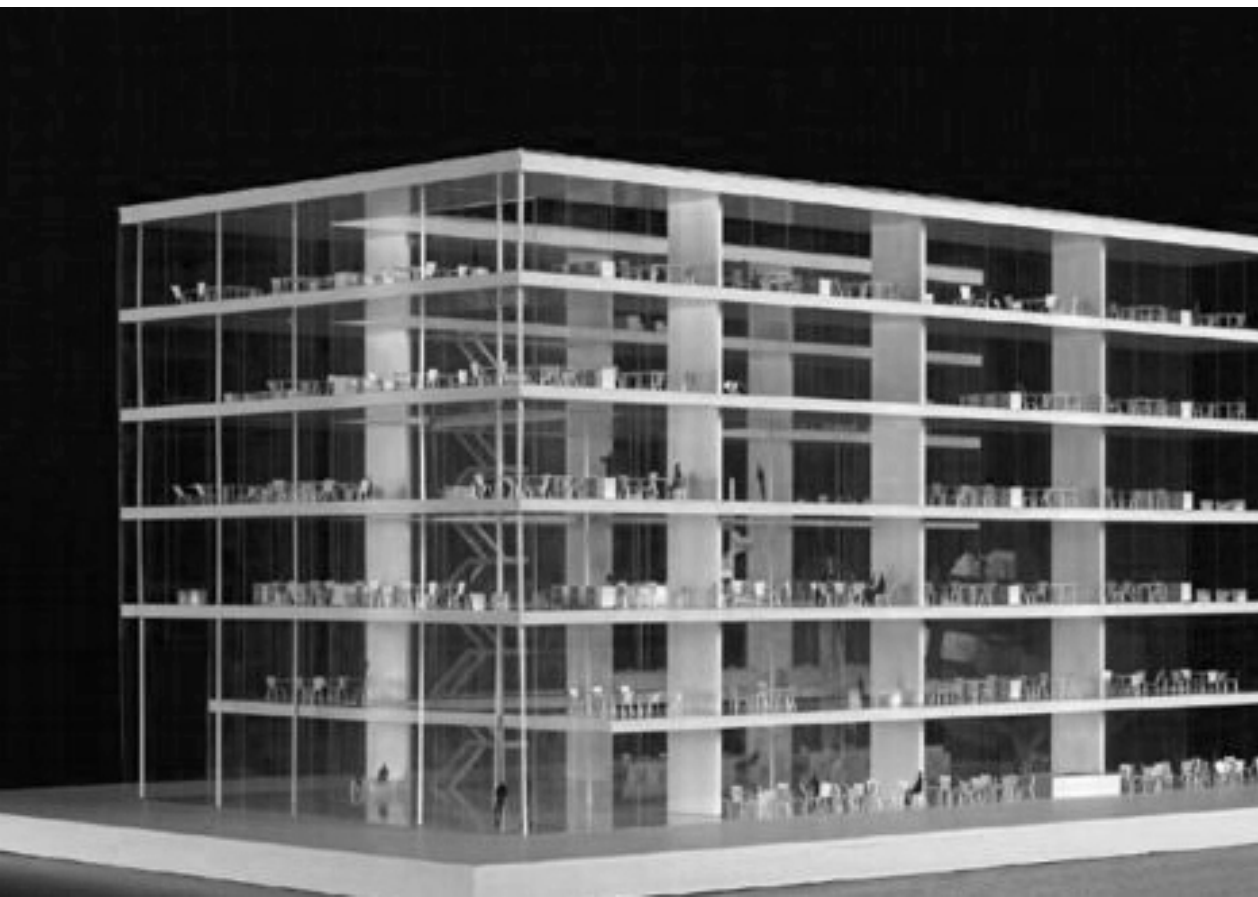
A Basel nyugati peremterületén található St. Johann negyedét a zárt sorú, családi házas beépítések és a nyitottabb ipari épületes részek váltakozása jellemzi. A területen élő külföldi családok nagy száma vezetett egy olyan iskola létesítéséhez, mely a különböző nyelvet beszélő gyerekek oktatására specializálódott.

Az iskolaépület a szomszédos telken lévő régi üzemanyagraktár tömegét kiindulási alapul véve, illeszkedik annak 39 méteres mélységéhez, de egy szinttel magasabb tömeget alkot. Az így létrejött területen, nagy számú, különböző méretű osztálytermet tudtak elhelyezni a tervezők úgy, hogy a raktárépület falával párhuzamos sávokban osztották el őket. Négy kisebb udvaron keresztül jut be a fény az épület közlekedő, kiszolgáló területeire és a tantermek csoportos munkára kijelölt részeire. A tornaterem tere az épület földszintjét és a pincészetet foglalja el. Az üzemanyagraktár semleges karakterét folytatva, a homlokzaton szabályos raszterben helyezkednek el a nagy üvegablakok. A vasbeton szerkezetű épület felületét vas-oxidral festették le, így okker színével is illeszkedik a mellette lévő raktárépülethez.

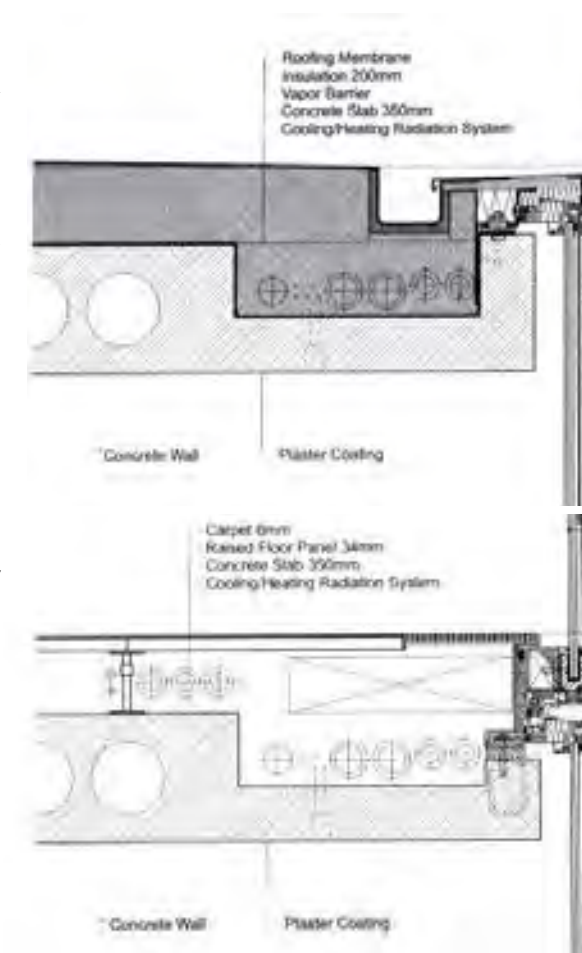
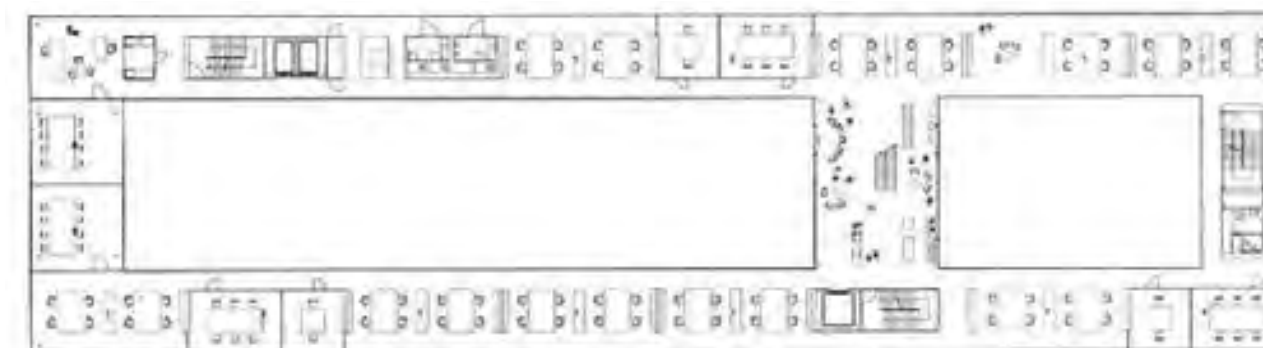
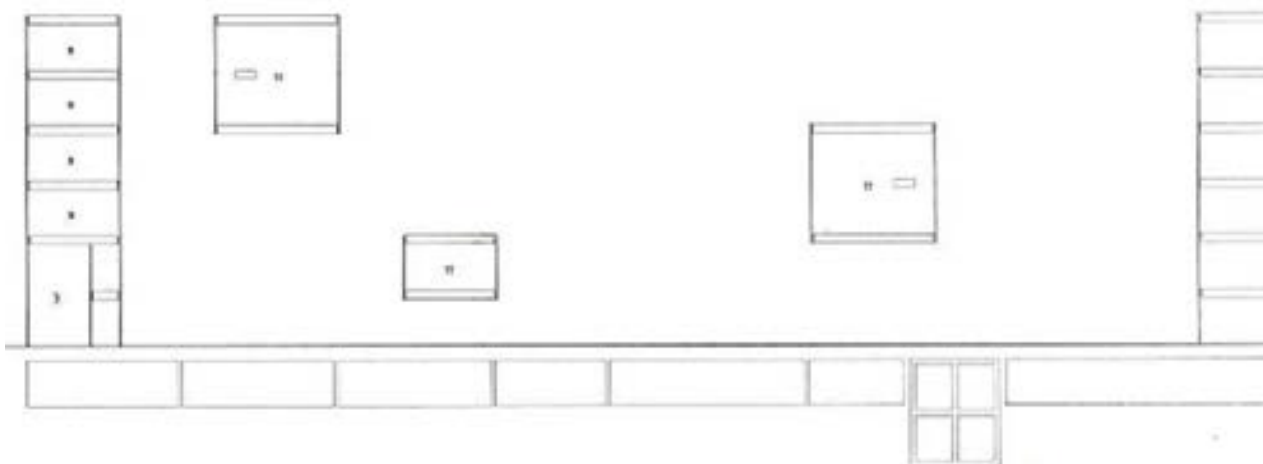
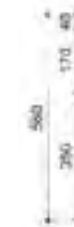
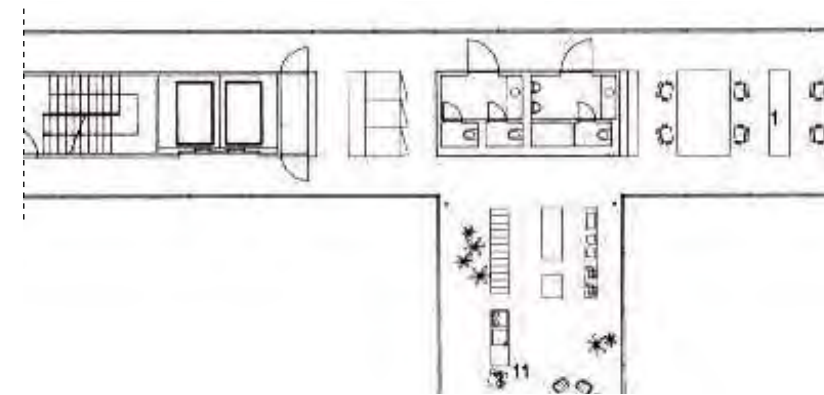

D14 +

épület:
Volta iskola
építész:
Miller & Maranta
évszám:
1999-2000
cím:
Wasserstrasse 40
4056 Basel
gps:
47° 34' 12.58" É
07° 34' 53.28" K
térkép:
B2 093

A hat szint magas, mindössze 280 munkahelyet tartalmazó irodaépület filigrán kialakítását innovatív technológiai megoldások segítették elő. A "bubble roof" födémrendszer alkalmazásával a vasbeton szerkezet önsúlyát 20%-kal sikerült csökkenteni, de a légtechnikai berendezések és egyéb gépészeti szerelvények számára rendelkezésre álló extrém módon szűk álpadló is kihívást okozott a szakembereknek. Mivel az épületben nem készült álmennyezet, a beton anyagú plafon és az üvegfalak pedig rendkívül rossz akusztikai tulajdonságokkal bírnak, ezért rugalmas bakokra ültetett hanghullámokat elnyelő padlóelemeket alkalmaztak, melyekre szőnyegpadló került. A ház belső udvarát körülölelő keskeny épületraktusok között feszülő acélszerkezetű "hidakban" kommunikációs terek kaptak helyet.

D15 +

épület:
SANA A-irodaépület
 Novartis Campus

építész:
SANA A Architects

évszám:
 2004-2006

cím:
 Fabrikstraße 4
 4056 Basel

gps:
 47° 34' 20.6" É
 07° 34' 48.6" K

térkép:
 B2 252

Vittorio Magnano Lampugnani rendezési terve egy római tábor szigorát, sűrűségét idézi és meghatározza az egyterű irodaház és látogatóközpont épülettömegét. A fórum kőburkolata befut az árkád alá, ahova kinyúlik az előcsarnok famennyezete is. A fogadószinten található az anyagok barokk pompáját felvonultató látogatóközpont, a terepszint alatt auditorium, az emeleten egyterű irodák vannak egyenrangú munkaállomásokkal. Az egész épületen keresztülfutó átrium élőlényszerű korlátja Alex Herter műve, rombold formájú, öntött alumínium elemekből. A homlokzati raszter az építészet hagyományos kifejezőmódját alkalmazza, a premodern értékeket kortárs olvasatban tolmácsolja. Rajta integrált művészeti alkotás Jenny Holzer LED-felirata, folyamatosan változó szöveggel és különböző betűtípusokkal.

D16

+

épület:

Novartis irodaház

építész:

Peter Märkli

évszám:

2002-2006

cím:

Fabrikstrasse 6
4056 Basel

gps:

47°34'22.00"É
07°34'46.00"K

térkép:

B2 261

A Novartis új Campusa Bázeli északi határán, a gyógyszer-gyártó cég korábbi ipari telepén valósult meg. Első épületeként a Diener&Diener által tervezett Forum 3 épület készült el a terület déli kapuja közelében. A rendezési tervet Vittorio Magnano Lampugnani készítette. A területre a SAANA, Peter Markli és David Chipperfield is tervezett épületet.

A Forum 3 épülete a kampusz és a déli oldalán lévő zöld park között helyezkedik el. Annak ellenére, hogy az épület egyfajta határ, a homlokzata elmosódottnak és áttetszőnek látszik a mozgalmas többretegű és többszínű, átlátható-átsejlt felületnek köszönhetően. A sok helyen felbukkanó függönyfal helyett itt egy térbeli mozaik fátlyol veszi körbe az épületet. Az üvegrétegek 3 síkban, egymástól 20 cm-re eltolva kerültek fel a homlokzatra, amelyet ezáltal térszerűvé varázsolnak, a ház sarkait pedig megfoghatatlanná teszik. A rétegek 15 árnyalatban, különböző méretű biztonsági üvegből készültek. A többretegűség más-más variációi további árnyalatokat adnak. A homlokzaton az üvegrétegek mellett ugyanolyan fontosak az üres kihagyott helyek. A ház különböző távolságokból máshogy jelenik meg.

D17 +

épület:
Novartis Pharma HQ
Forum 3

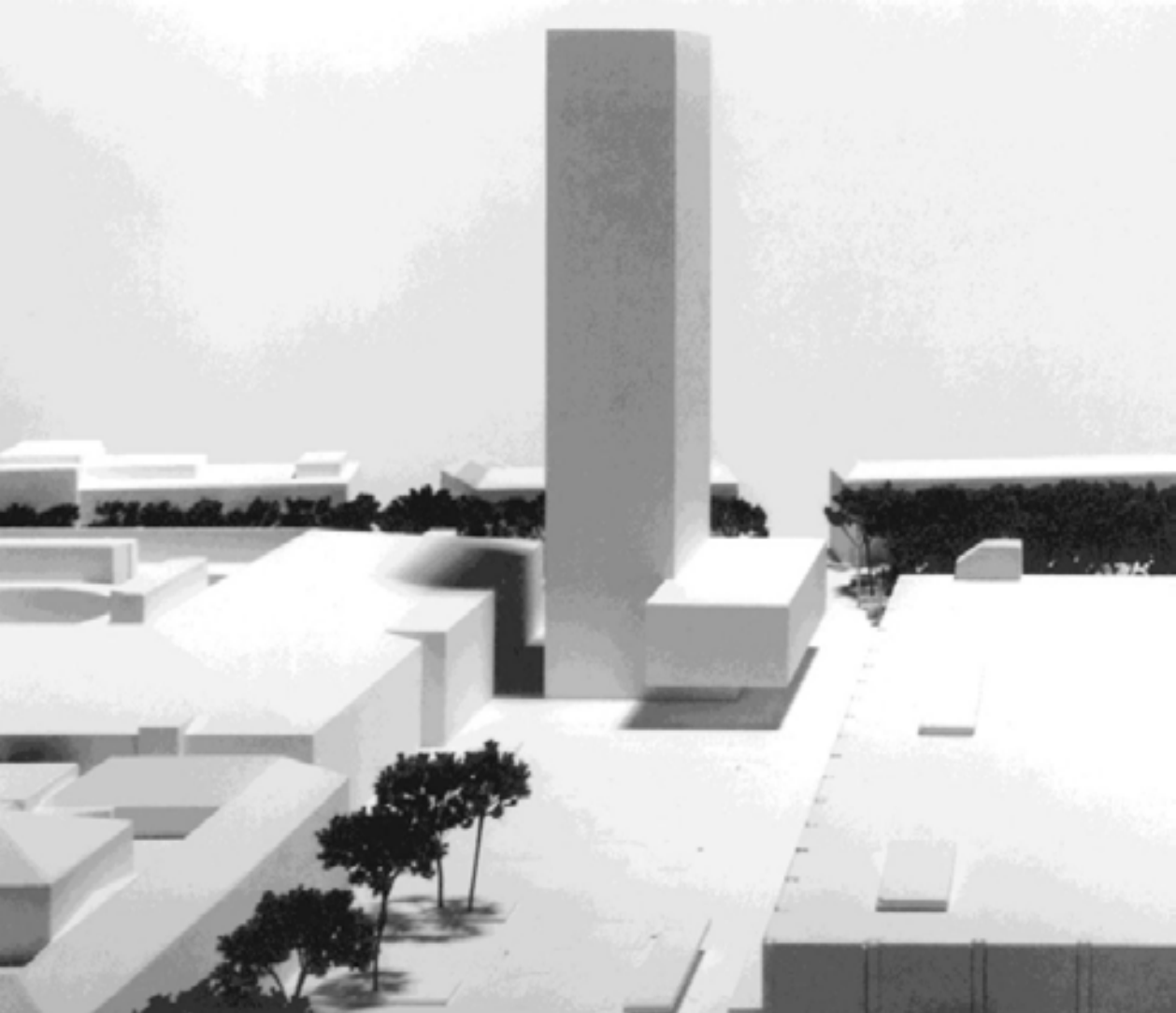
építész:
Diener & Diener

évszám:
2002-2005

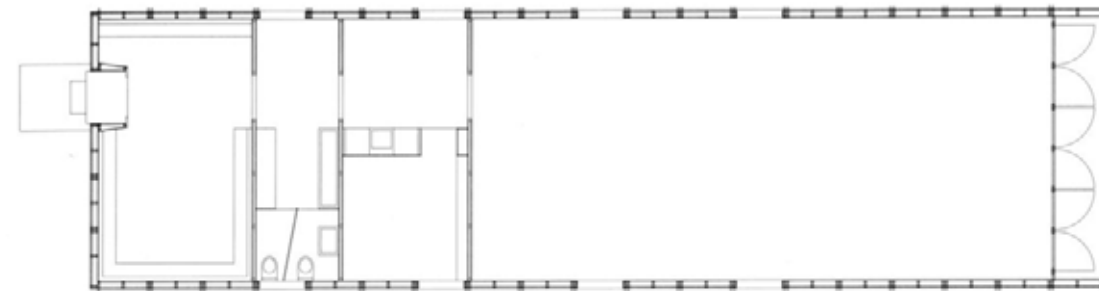
cím:
Novartis Campus
Fabrikstrasse 6.
Bázel

gps:
47.573746 É
07.579107 K

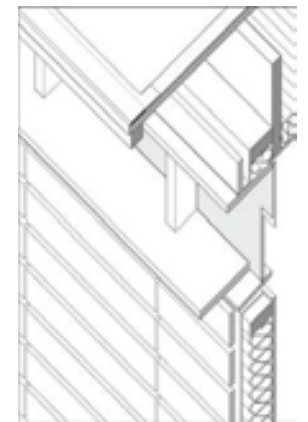
térkép:
B2 253

Az eredetileg ideiglenesnek szánt óvodai játszóházat egy foghíjtelek meglévő fái közé helyezték el a sűrűn lakott városi környezetben. A tervezők egy fa pallóvázás előregyártott szabványpavilont vettek alapul, a gazdaságos a megépíthetőség fontos szempontot jelentett. Kezeletlen fenyődeszkák borítják, az épület alapja két talajra fektetett vasbeton gerenda. Az egyik ablaksor a gyerekek magasságára szerkesztődik, a másik a felnőttekére. Az épület egyik végén egy franciaablakkal nyílik meg a külső térre.

Grundriss

D18

+

épület:

Óvoda

építész:

Morger & Degelo

évszám:

1990

cím:

Zähringerstrasse
4057 Basel

gps:

47°34'11.68"É
07°35'13.73"K

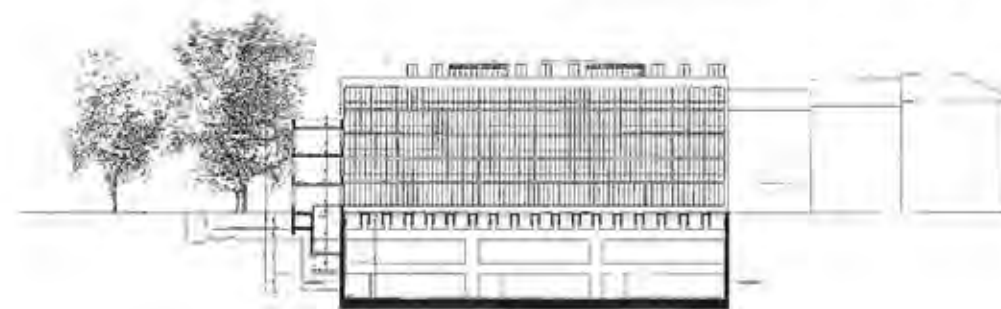
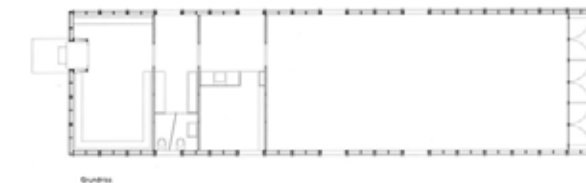
térkép:

B2 235

Bázel, 19- századi városrészének szélén, szabadon álló tömegként helyezkedett el a régi Dreirosen iskola. Az hozzáépítés L alakú tömege központi helyzetbe hozza a régi épületet, elhatárolja a várostól, és együttesen egy zárt, védett udvart hoznak létre. Ez alatt az új tornaterem kapott helyet, amely leginkább sötétben mutatja meg magát a felülvilágítókon keresztül. Sokféle funkciót kellett ötvözni, az úttal párhuzamos tömegben vannak osztálytermek és lakások (29 bérlakás) is. A homlokzatokon a nyílások a külső síkra kerültek, a racionálisan szerkesztett tömegeket a színes függönyök gondosan megtervezett (Renée Levi) mintázata vidámítja.

D19

+

épület:

Iskola, tornaterem

építész:

Morger & Degelo

évszám:

1991-1997

cím:

Breisacherstrasse 134
4057 Basel

gps:

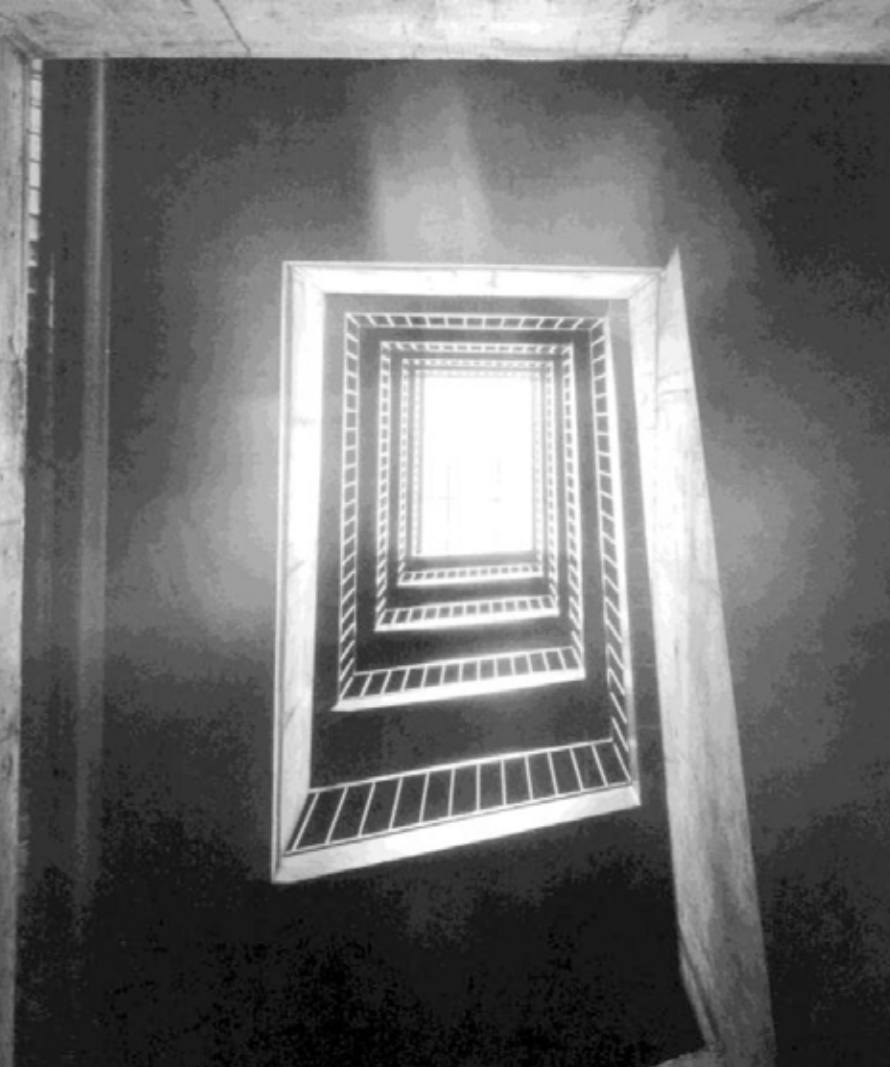
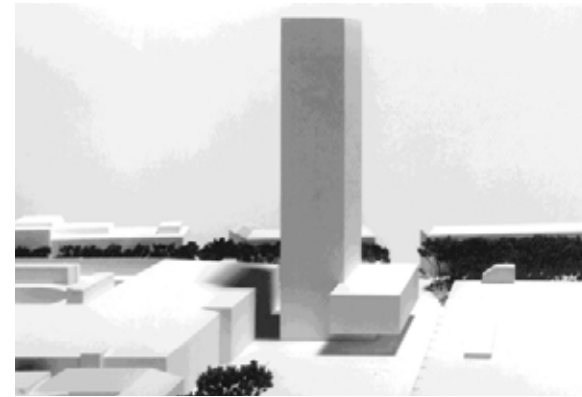
47°34'11.59"É
07°35'24.07"K

térkép:

B2 096

Az szociális lakásokat tartalmazó épületegyüttes az ipari zóna határán helyezkedik el. Az L alakú épületek kiegészülnek egy-egy két-szintes mellékszárnyal, amelyekkel együtt udvarokat alakítanak ki. A lakások közlekedőmagokról közelíthetők meg. Az acélszerkezetű, világos, finoman megformált lépcsőházak képezik az épületek gerincét. A lakásokban a flexibilisen használható helyiségek egy központi mag köré rendeződnek, majd a teraszokban folytatódnak. A terek gazdaságosak és világosak.

D20

+

épület:

Szociális lakások

építész:

Morger & Degelo

évszám:

1991-1993

cím:

Müllheimerstrasse
138-140.
4057 Basel

gps:

47° 34' 08.28" É
07° 35' 32.63" K

térkép:

B2 236

Graubünden Svájc legnagyobb kantonja az ország dél-keleti részén. Területe 7105 km². Lakosságszáma 193 ezer. Elsősorban három népcsoport lakja németek (68%), rétorománok (14%) és olaszok (10%). Egyedüli kantonként három hivatalos nyelve van, s egyedüli módon a rétoromán is használható hivatali nyelvként. Néhány évvel ezelőttig a tankönyveket hét nyelven nyomták (a német és az olasz mellett öt rétoromán írott dialektusban), 2003 óta csak az egyik kiválasztottban (Rumantsch Grischun). A közetek és települések autonóm módon választják meg a hivatali és az oktatási nyelvet, de a kanton igyekszik támogatni a kisebbségi nyelvek használatát. A törvényi szabályozás szerint ahol a lakosság legalább 40%-a a helyi idiómát beszéli, hivatalosan egynyelvűnek, ahol eléri a 20%-ot, ott kétnyelvűnek számít. A terület legnagyobb városa és központja Chur (34 ezer lakos). A kantonban közigazgatásilag 178 település létezik (2001-ben ez a szám még 212 volt). Churon kívül még a következő települések lakossága haladja meg az 5000 főt: Davos (11 ezer), Landquart (8500), Domat/Ems (7400), St. Moritz (5200).

A terület elnevezése a későközépkortól önállósuló települések alkotta szövetségek nevéből származik. A Felső vagy Szürke (Grau) Szövetség 1395-ben alakult. A Szürke Szövetség először a Habsburgok által adott gúnynev volt, amelyet azonban a résztvevők később átvettek, s ebből lett a kanton mai neve. A szövetségek 1450-től önálló államot alapítottak, amely különböző szerződések révén csatlakozott a svájci kisállamok „eskütársaságához” (Eidgenossenschaft). 1803 óta kantonként Svájc része. A kanton 11 kerületre, ezen belül pedig 39 körzetre oszlik. A települések nagyfokú autonómiával rendelkeznek. Négy évente választják a 120 tagú törvényhozó Nagy Tanácsot, a lakosság ezen felül közvetlenül is részt vesz a törvényhozásban: 4000 szavazatra jogosult vagy a települések egy hetede kezdeményezheti az alkotmány megváltoztatását, 3000 választó vagy a települések egy nyolcada kezdeményezhet új törvényt vagy törvényváltoztatást, 1500 választó vagy a települések egy tizede kezdeményezheti a Nagy Tanács által hozott törvény vagy törvényi változtatás elvetését. Az alkotmány bármilyen változtatása kötelezően népszavazáshoz kötött.

A kantont földrajzilag a hegyek határozzák meg, a Rajna és egyéb folyók eredőhelyét is jelentő hegycsoport együttesét Bündeni Alpoknak nevezik. Ezen adottságai folytán Svájc legritkábban lakott kantonja. Ahhoz képest, hogy területileg a legnagyobb, lakosságszámát tekintve csak 14. a kantonok között. Területén 150 völgy, 615 tó és 937 hegycsúcs található. Közülük a Piz Bernina a legmagasabb, 4049 méter. Ennek megfelelően jelentős túristaforgalmat bonyolít (fürdők, várak, kolostorok, egyéb kulturális célpontok a természeti tájak mellett). A nyári túrizmust bündeni találmányként már 1865-ben kiegészítette a téli túrizmus. Ugyancsak látványosságnak számítanak a közlekedést biztosító mérnöki létesítmények, így a rétovasút nyomvonalának kiemelkedő helyszínei. A közutak kiépítése, illetve motorizált közlekedés általi használata nemcsak természeti akadályokba, hanem hosszú ideig a lakosság és a hivatalok ellenállásába is ütközött. Előbb csak az orvosi és elsősegélyt nyújtó járművek közlekedését engedélyezték, 1919-ben még a postautó hálózat létesítését is elutasították (népszavazásokkal is). 1925-ben csak kis többséggel szavazták meg a legfeljebb nyolc személyt szállító közlekedési eszközök szabad forgalmát.

Az utak kiépítéséhez azonban hiányoztak az anyagi eszközök is. 1935-ben a szövetségi állam sietett az alpesi kantonok segítségére. A 126 millió frank támogatásból Graubündenre 35 millió esett, melynek segítségével kiépítették a négy legfontosabb alpesi utat. Az úthálózat ma 163 km nemzeti, 597 km fő- és 835 km összekötő utat foglal magában. A kantonon észak-déli irányban halad át az A13-as autópálya.

A gazdaságban a szolgáltató szektor, s azon belül a túrizmus számít a legfontosabb ágazatnak (a bündeni össztermék 14%-át szolgáltatja). A lakosság 24%-as dolgozik az iparban, illetve önálló műhelyekben. 8% foglalkozik mezőgazdasággal és erdőgazdálkodással, 50 %-uk biogazdasággal. A hegyvidéki gazdálkodás mint specialitások előállítója is csak támogatások révén képes fennmaradni. A munkanélküliségi ráta mindössze 1,9 %.

Graubünden /
2013.05.25.

E 0 1	Művészeti Múzeum	Morger & Degelo, Christian Kerez	9:15	9:45
e 0 2	Családi ház	Peter Märkli	10:00	10:10
e 0 3	Háromlakásos lakóépület	Peter Märkli	10:10	10:20
e 0 4	Két családi ház	Peter Märkli	10:20	10:25
E 0 5	Meuli ház	Bearth & Deplazes	10:30	10:40
e 0 6	Iskola	Pablo Horváth	10:45	10:15
e 0 7	Gantenbein Wine-Grower Estate	Bearth & Deplazes	10:15	10:45
E 0 8	Iskola és többcélú terem	Jüngling & Hagmann	10:50	11:15

Landquart /

e 0 9	Művészeti Múzeum	Morger & Degelo, Christian Kerez	11:20	11:30
E 1 0	Családi ház	Peter Märkli	11:30	11:35
E 1 1	Háromlakásos lakóépület	Peter Märkli	11:35	11:45
E 1 2	Két családi ház	Peter Märkli	11:50	12:05

Haldenstein /

e 1 3	Zumthor műterem	Peter Zumthor	12:25	12:35
e 1 4	Családi ház	Peter Zumthor	12:35	12:40
e 1 5	Räth ház	Peter Zumthor	12:40	12:45
E 1 6	Lakóépület	Miroslav Šik		

Chur /

e 1 7	Öregek otthona	Peter Zumthor	12:55	12:25
e 1 8	Bär-Bearth ház	Bearth & Deplazes	12:30	12:40
e 1 9	Gartmann-ház	Patrick Gartmann	12:40	12:50
e 2 0	Társasház	Pablo Horváth	12:55	13:10
E 2 1	Graubünden Parlament	Valerio Olgiati	13:15	13:25
E 2 2	Kunstmuseum	Peter Zumthor	13:25	13:55
e 2 3	Tudományi épület, tanárképző intézet	Bearth & Deplazes	14:00	14:20
E 2 4	Római romok védőépülete	Peter Zumthor	14:25	14:50
<i>ebéd Churban</i>				

E NAP

Paspels, Scharans,
Viamala, Alvaschein /

E 2 5	Középiskola (100 CHF)	Valerio Olgiati	16:20 !!!	16:50
E 2 6	Bardill studio	Valerio Olgiati	17:00 !!!	17:20
E 2 7	Traversin gyalogoshíd	Conzett, Bronzini, Gartmann AG	17:30	17:50
E 2 8	Surasuns gyalogoshíd	Conzett, Bronzini, Gartmann AG	18:00	18:30
e 2 9	Schulhaus	Bearth & Deplazes	18:45	19:00

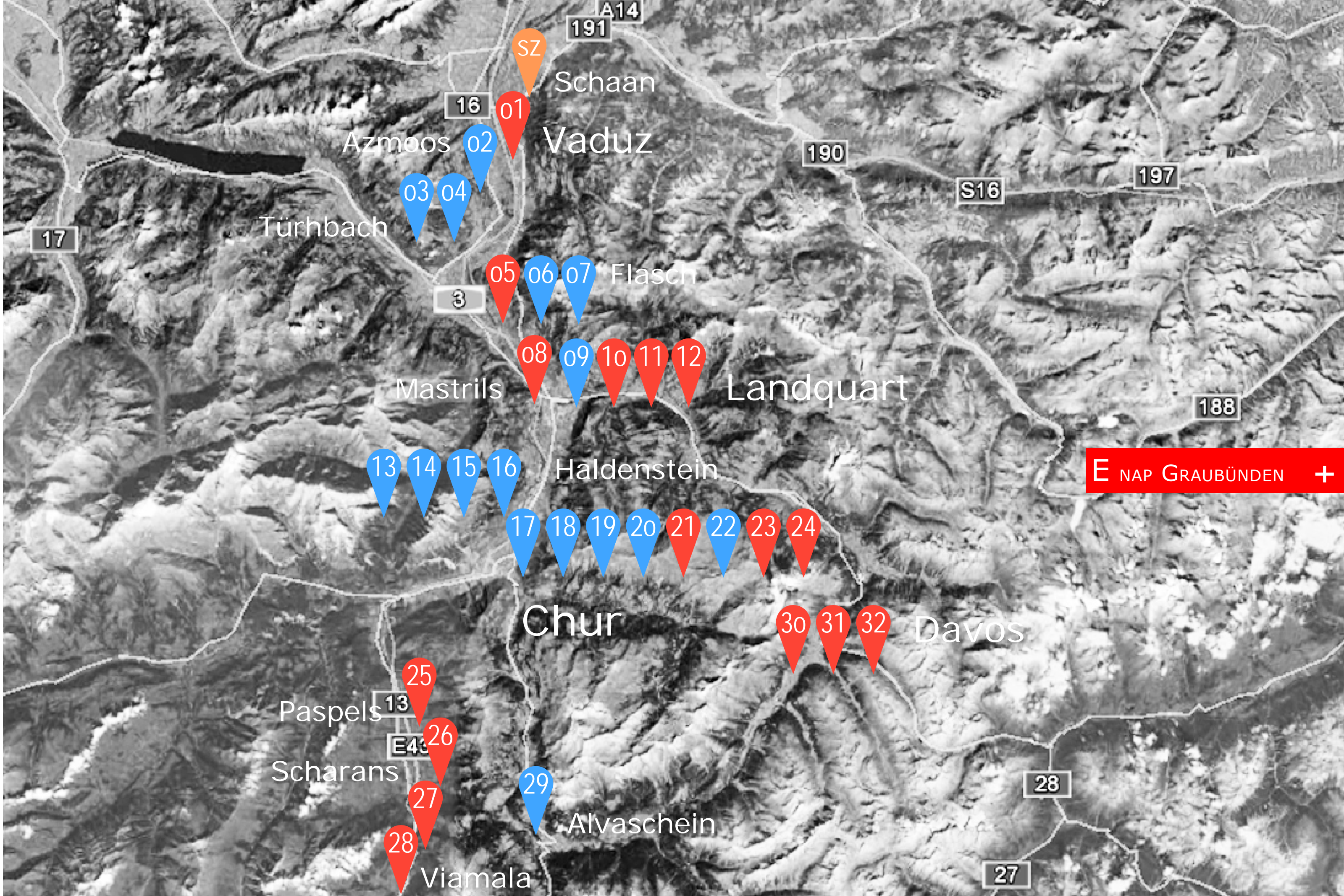
Davos /

E 3 0	Sportcentrum-Davos	Anette Gigon, Mike Guyer	20:00	20:30
E 3 1	Műhely	Anette Gigon, Mike Guyer	20:35	20:50
E 3 2	Kirchner Museum Davos	Anette Gigon, Mike Guyer	21:00	21:30

szállás: Jugendherberge Schaan-Vaduz, Under Rüttigass 6FL - 9494 Schaan, Tel: +42 3 232 50 22

E NAP

A14
191

Schaan

16

01

Vaduz

Azmoos

02

190

S16

197

17

Türhbach

03

04

05

06

07

Flasch

3

Mastrils

08

09

10

11

12

Landquart

188

E NAP GRAUBÜNDEN +

13

14

15

16

Haldenstein

17

18

19

20

21

22

23

24

Chur

30

31

32

Davos

Paspels

13

25

Scharans

E40

26

27

29

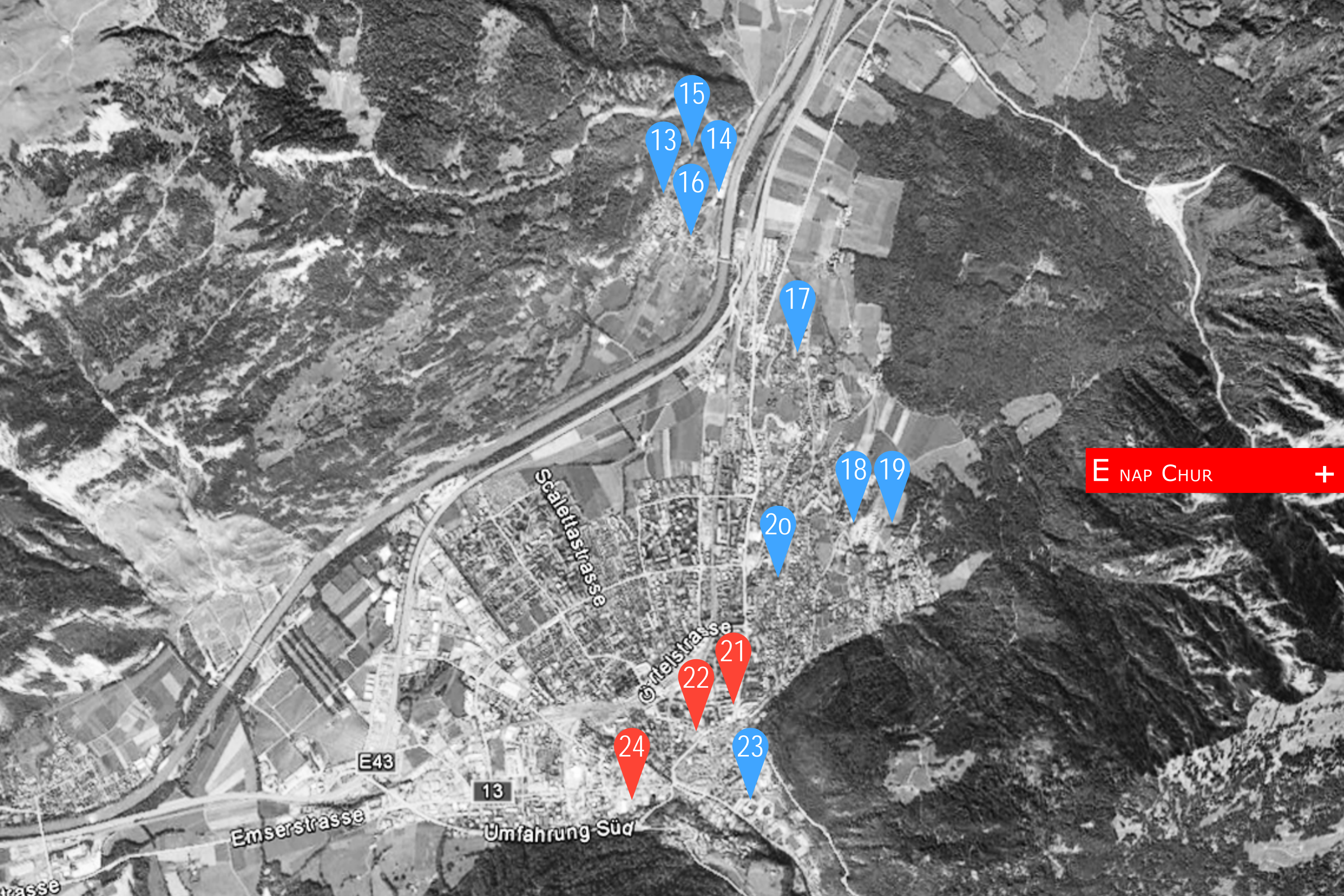
Alvaschein

28

28

Viamala

27

- 13
- 14
- 15
- 16

17

- 18
- 19

20

- 21
- 22
- 23
- 24

E NAP CHUR +

Scalettastrasse

Ortelstrasse

E43

13

Emserstrasse

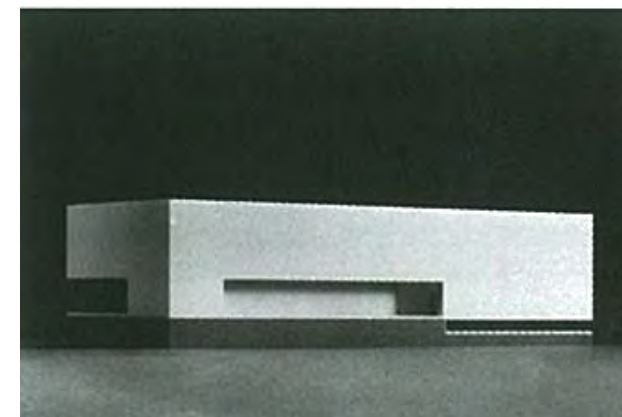
Umfahrung Süd

trasse

A Liechtensteini Állami Gyűjtemény épületére kiírt pályázatot 1996-ban nyerte meg az iroda, Christian Kerezzel együttműködve építhették meg az épületet. Az új épület Vaduz karakter nélküli belvárosában egy sétálóutca és a jelentős átmenő forgalommal terhelt főutca közé beékelődő teleken áll. A gyalogoszóna másik oldalán elhelyezkedő házak mögött meredek hegyoldal emelkedik, a magasban a sziklafalból szinte kiugró hercegi várral.

A szabadon álló beépítés következményeként körüljárható, erősen geometrikus épülettömeg jött létre. Az épület külső falai korom és vasoxid segítségével sötétített cementből, fekete és zöld bazaltból és az anyag csillogását eredményező zöld, vörös és fehér rajnai kavicsból összeállított adalékokból helyszíni technológiával készültek. A beton felületet kézi szerszámokkal csiszolták meg. A megmunkálás nyomai, a megjelenés és az ezt előállító technológia, a technikai újítások elválaszthatatlanok az építészeti koncepciótól. Az épület térrendszere az alaprajz súlypontjában elhelyezett két egymással ellentétes irányban emelkedő, különböző szélességű lépcső köré szerveződik. Ezen forgástengely körül négy, az óramutató járásával megegyező irányban elrendezett fal osztja négy térszakaszra mind a földszintet, mind az emeletet.

E01

épület:

Kunstmuseum

építész:

Morger & Degelo
Christian Kerez

évszám:

1997-2000

cím:

Städtle 32, Vaduz
9490, Lichtenctein

gps:

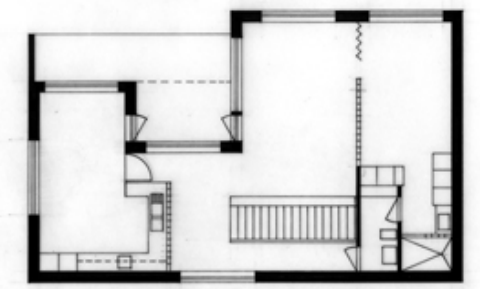
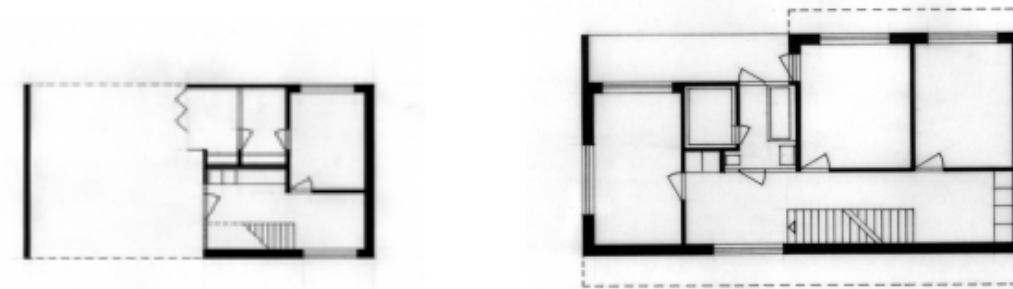
47°08'23 É
09°31'21K

térkép:

ZK 023

Peter Markli azmoosi családi ház épülete nyeregvetős vidéki környezetétől elütő épület. A ház térszervezése kísérlet a szobák újszerű együttállására, a "mindig teli" belső tér kialakítására. A téri rend vertikálisan megfordított: a földszinti garázs felett a gyerekek és a vendégek átmeneti, időben átalakuló, flexibilis szintje következik, a második emeleten található a nappali és a szülők élettere a belső terasszal. A ház téglából éoult, erre szándékos kontrasztként igen vastag hőszigetelés került, szinte elanyagtalanítva a tartószerkezetet. A módosított sakktáblamintás homlokzat a tökéletes arányokat már új eszközökkel keresi, Markli bevallása szerint 15 év próbálkozás eredménye.

E02

épület:

Családi ház
Azmoos

építész:

Peter Markli

évszám:

2000

cím:

Walchstrasse 3
9478 Wartau

gps:

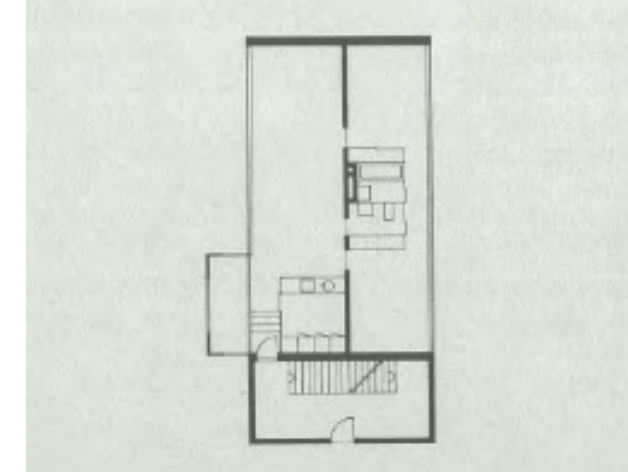
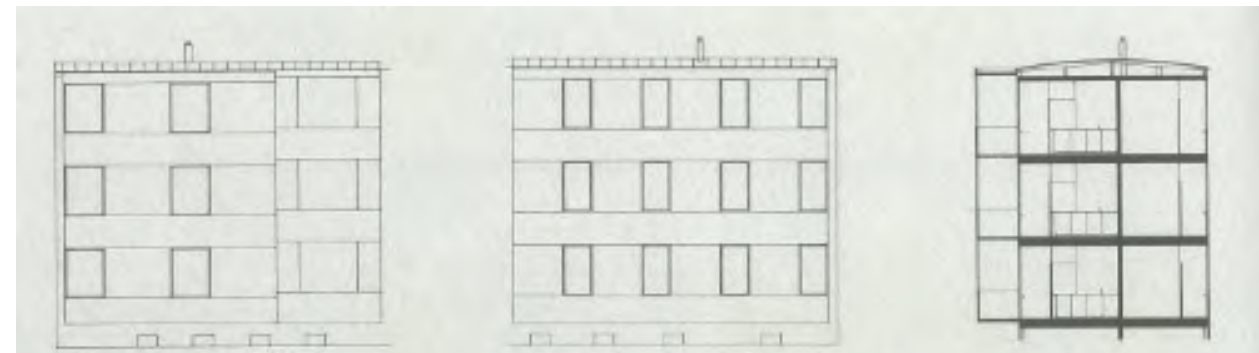
47°08'27.48"É
09°47'91.63"K

térkép:

ZK 031

Az utca, a lejtős hegyoldal és ház kapcsolata foglalkoztatt Marklit a lakóépület tervezésekor, melyre izgalmas megoldást szolgáltat a feltárlás fő tengelyének elfordítása. A látogató a megszokottól eltérően a hosszabbik oldal helyett a rövidebb, nyersbeton homlokzat keskeny megnyitásán át lép be a kint és a bent határát jelentő fűtetlen, szigeteletlen előtérbe. A nyitott, könnyed faburkolatos hosszú homlokzat kontrasztja az azt körülvevő súlyos tömegekkel deklaráltan a klasszikus modernizmus eszközeinek idézete. A kiszolgáló helyiségek az alaprajz térszervező elemei: a konyha a bejáratot jelöli ki, nyitott a nappali felé, s összekapcsolódik a kinyúló erkéllyel. A fürdő térelválasztó szerepet tölt be a két szoba között.

E03

+

épület:

Három lakásos
lakóépület

építész:

Peter Märkli

évszám:

1989

cím:

Hauptstrasse 20
9477 Wartau

gps:

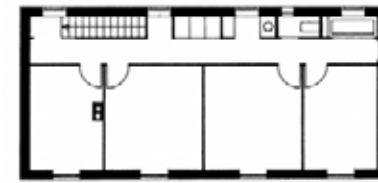
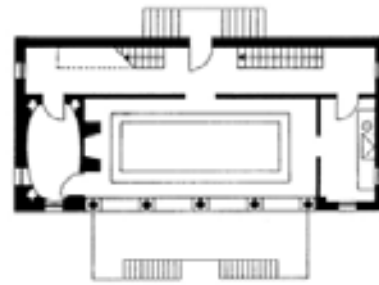
47°07'48.53"É
09°48'10.19"K

térkép:

ZK 026

A trübachi telken vidéki környezetben két lakóház és egy garázsépítmény található. A két lakóépület Märkli építészetének korai jegyeit hordozza magán: tengelyesség valamint a fő és oldalhomlokzat tudatos elkülönítése jellemzi. Az épületek kert felé néző oldala válik főhomlokzattá. A bejáratot körbefogó nyersbeton teraszépítmény a műkénéi előképeket idéző, középtengelybe eltolт testes oszlopok révén alaplemezzé válik. A fő funkciók terei ablakokkal a kert felé fordulnak, míg a kiszolgáló helyiségek a közlekedő folyosó mentén az utca felőli zárt hosszfalra simulnak rá.

E04

+

épület:

Két családi ház

építész:

Peter Märkli

évszám:

1982

cím:

Prapafier, Gamsabeta
13, 9477 Wartau

gps:

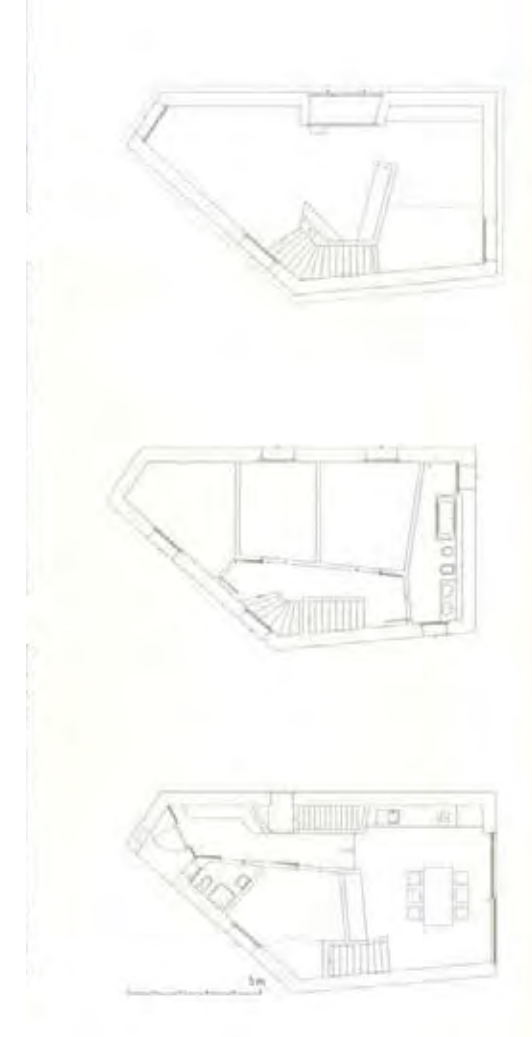
47°07'45.35"É
09°47'65.13"K

térkép:

ZK 028

A Meuli család háromszintes háza Fläsch peremén áll. A faluból kivezető út bal oldalán az építészek az előkert mélységében felbővítették az utat, hogy a szomszédos házakhoz hasonlóan ez is kvázi az utcán álljon. Az irodát sokat foglalkoztatja, hogyan lehet a korábbi a homogén falszerkezeteket újratervezni úgy, hogy a mai épületfizika támasztotta igényeknek is megfeleljenek. Ez a kis családi ház bizonyítéka annak, hogy a habüveg gyöngyökkel készült vasbeton épület nem csak formailag, hanem szerkezetileg is letisztult válasz a fenti problémára.

E05

+

épület:

Meuli ház

építész:

Bearth & Deplazes

évszám:

1997-2000

cím:

Bofelweg 25
7306 Fläsch

gps:

47°01'41 É
09°30'45 K

térkép:

ZK 007

E06

épület:

Fläsch, iskola

építész:

Pablo Horváth

évszám:

1999

cím:

Steisstrasse
Fläsch

gps:

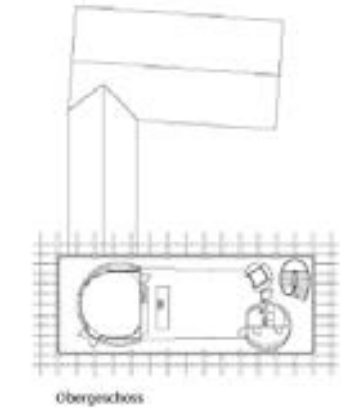
47° 1'28.15"É
09° 30'50.50"K

térkép:

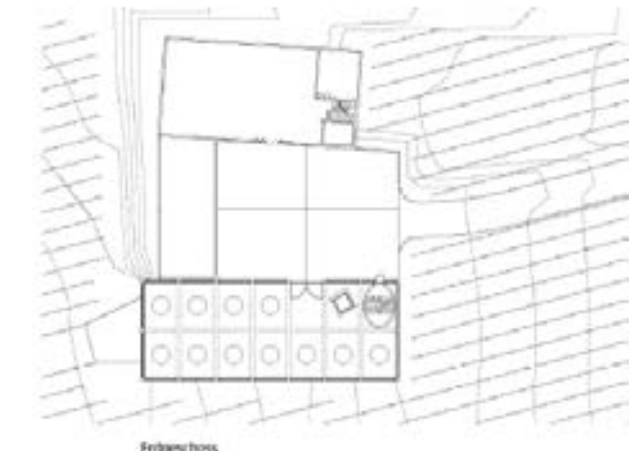
ZK 070

Fläsch külterületén a Gantenbein család három tagja üzemeltet egy kis borászatot. Az ültetvény szélén található a három épületből álló gazdaság, mely egy kis udvart fog közre. A két emeletes tömeg mellé került az új, kétszintes traktus. A pincében nyolc széles gombafejű oszlop tartja a födémet az erjesztőtér felett. A földszinten a préselés egy nagy teremben zajlik, felette a tartály terek és egy tetőterasz található, utóbbi a borkóstolások színhelye. A homlokzat kitöltő falazata a Gramazio és Kohler laborban készült. A modell alapjául egymásra halmozódó szőlőfürtök szemeinek képszerű elképzelése szolgált. A homlokzati elemek robot technikával két hét alatt készültek el. A homlokzatok által megsűrűt fény a belsőben védett helyet hoz létre a borkészítéshez.

Obergeschoss

Untergeschoss

E07

+

épület:

Gantenbein borászat

építész:

Bearth & Deplazes

évszám:

2007

cím:

Im Feld,
7306 Fläsch

gps:

47°01'23É
09°30'45K

térkép:

ZK 008

A lejtős terepre illesztett épület lépcsőzetes kialakítását elsősorban a környezeti- és terepadottságok határozták meg. Az egymás felett elhelyezkedő, a tereplejtést követő belső lépcsőről feltáruló, de ugyanakkor önállóan is megközelíthető tömegek utalnak az épület multifunkciós jellegére is, hiszen egy épületben, de külön tömegekben kaptak helyet a helyi önkormányzat, óvoda, iskola, egy többfunkciós terem, illetve lakások. Az épület teraszos kialakításából következik, hogy ami egyes tömegek esetében közbelső födém, az alatt levő épületrész esetében tető: ezért választották az alacsony hajlásszögű, utófestített betonból készült, enyhén (illetve a közös nyeregvonallal miatt a keskenyebb tornateremnél erősen) aszimmetrikus nyeregtetős kialakítást. Az aszimmetria oka az épület tájolásában kereshető: a nyugati oldalon elhelyezett felső ablaksoron bejutó napfény belül az átellenes tetőfelületről is visszaverődik. Míg belül nyers, téglaszerkezetű falak tagolják a tereket, kívül a teraszos kialakításból adódó csomóponti problémák elkerülése végett beton falszerkezet mellett döntöttek. Ehhez finom textúrájú, ugyanakkor enyhén porózus, így nem impregnálható felületet választottak, melynek védelmét és stabilitását a tető vasbeton lemezének túlnyúlásához igazodó vízszintes vasbeton tagozatok adják, melyek egyben a nyílásokat is keretezik.

E08

épület:

Iskola és multifunkciós terem, Mastrils

építész:

Jüngling & Hagmann

évszám:

1991-1995

cím:

Dalavostrasse 2
7303, Mastrils

gps:

46°58'09 É
09°32'48 K

térkép:

G 130

E09

épület:

Bahnhofplatz

építész:

Günther Vogt

évszám:

2005-2006

cím:

Bahnhofplatz
Landquart

gps:

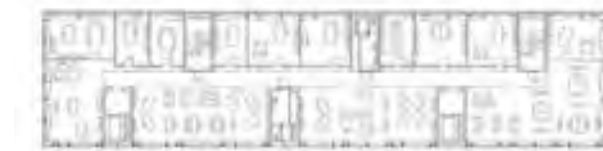
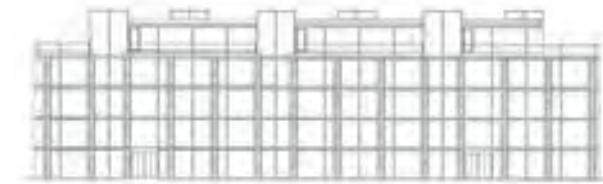
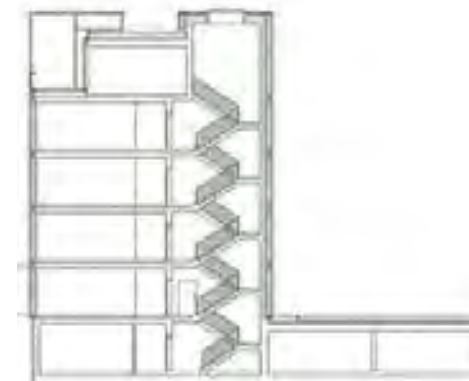
46°58'3.10"É
09°33'19.81"K

térkép:

G 051

A vasútállomás körüli terület Peter Zumthor által készített rendezési tervének első megépült eleme Landquartban a biztosító társaság 2002-ben elkészült épülete. A ház a Chur-i tudomány épület továbbfejlesztése. Hat torony foglalja magában a lifteket, a kiszolgáló helyiségeket és a lépcsőmagokat. Ezeken támaszkodnak meg oszlopok nélkül a födémeik. Az így kialakuló irodatér szabadon kinyílik a magok között, és stúdióknak, egyterű és cellás irodáknak ad helyet. A tető alatt a legfelső szinten éttermet és konferencia termet alakítottak ki. Az üveg-acél homlokzatba rejtve találhatóak a légkondicionálás nélküli épület fontos elemei, a vászon árnyékolók és a szellőző nyílások. Becsukott állapotukban okosan belesimulnak a homlokzat síkjába.

E10

+

épület:

ÖKK regionális
székhely

építész:

Bearth & Deplazes

évszám:

2000-2002

cím:

Bahnhofstrasse 9
7302 Landquart

gps:

46°58'3.94É
09°33'22.93K

térkép:

G 017

Landquart egy fontos közlekedési csomópont Svájcban, de egy elég lelketlen városka. Ennek ellenére elkezdtek beköltözni az emberek. A városközponttól kifelé nagyon gyorsan elkezd szétzilálódni a szerkezete és elkezd ipari zónákba és mezőgazdasági területekbe beleolvadni. A Bahnhofstrasse egy állatorvosi ló minden tekintetben, mert az irodaház, bevásárló központon felül családi házak is találhatóak itt, teljes összevisszaságban. Deplazes-ék amikor a megbízást megkapták kicsit szembemelve a saját előző tervükkel is, megpróbálják az új épületükön keresztül a városi jelleget erősíteni. Éppen ezért nem egy klasszikus irodaházat terveztek, hanem egy kortárs palazzót. Ezért is nem a függönyfalas homlokzat, hanem a masszív vasbeton árkádos homlokzat jellemzi az épületet. Szemben a korábbi épületükkel ahol szigorúan az utcavonalat követték, az új ház hátsó traktusa erősen vissza van húzva. Kialakul egy városi tér amihez még az épület földszinti nyitott szintje is kapcsolódik a cafetériával. Ezek a hatások már szinte egy városháza publikus tereihez hasonlóak. Nem is erről az irodáról lenne szó ha a homlokzaton megjelenő árkádok a pusztán látványon felül ne tudnának még számtalan hasznos dolgot. A ház tartószerkezetileg úgy működik mintha egymásra pakolt asztalokból épülne fel. Az árkádok pedig az elképzelhető maximális lukasztással jöttek létre. Mivel egy irodaházról van szó nagyon fontos volt, hogy minél több fényt lehessen bejuttatni az egyes szintekre. A kívülre került tartószerkezet felszabadította a hátra húzott üveghomlokzatot, osztani már csak esztétikai szempontokból kellett. Az egy méterre való hátrahúzása a nyílászáróknak azzal az előnnyel is járt, hogy így egy sokkal védettebb pozícióban vannak az időjárás viszontagságaitól, és az árnyékolásuk is könnyebben megoldható. Ami még nagyon izgalmas ebben a szerkezetben, hogy a külső és belső tartószerkezeti héj között az alaprajz teljesen szabadon marad, nincs szükség pillérekre az irodatérben. A nagyobbik épülettömeg belsejében egy átrium is található ami nemcsak a bevilágítást segíti a mélyebb traktusú alsó szinteken, hanem az épület külső homlokzata felől egy természetes ventilációt is megindít az udvarban felfelé. Erre már csak egy kicsit kellett a tetőn rásegíteni mesterségesen. Ezen felül a megfelelő légállapot kialakításához a szellőző ablakokon kívül egy talajvizes hőcserélő rendszer is segíti az épületet, hogy a lehető legkisebb energiát kelljen az üzemeltetésbe befektetni.

E11

+

épület:

ÖKK új regionális
székház

építész:

Bearth & Deplazes

évszám:

2012

cím:

Bahnhofstrasse 9
7302 Landquart

gps:

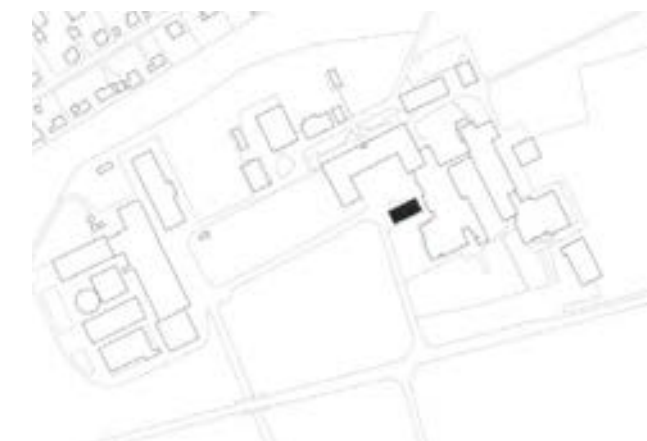
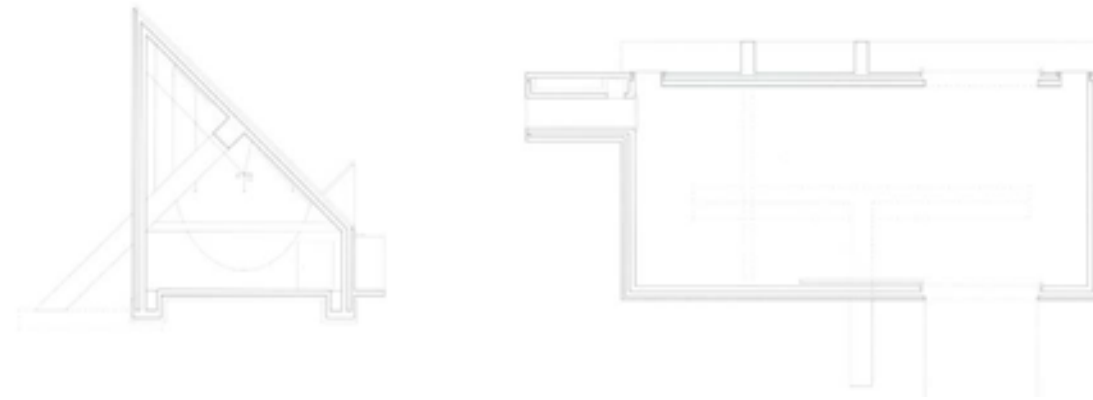
46°58'3.94É
09°33'22.93K

térkép:

G 132

A Plantahof Mezőgazdasági Szakiskola főépülete 1811-ben épült, 1896-tól zajlik benne oktatás. Az új előadó úgy lett elhelyezve, hogy az iskola- és más gazdasági épületek homlokzatával együtt három irányból határolt térfalat alkotson, az eredetileg nyitott cour d'honneur így udvarrá zárul. Az auditorium maga mindössze egy „átlátási tengely” mentén lyukad ki: ez adja a bejáratot és egy kitekintő nyílást a földek felé (Prättigau-völgy). A belső tér félhomályban dereng. A ház szerkezete a vázas- és (öntött-)falas rendszerek ötvözete. A hártyszerűen vékony vasbeton határolófalak „sátorként” feszülnek a vaskos vasbeton pillérek és egy ferdén megtámasztott „szelemengerendára”. Ez a dúc zavarba ejtően töri meg a végletesen minimalista udvari homlokzat neutrális nyugalmát.

E12

+

épület:

Plantahof Auditorium

építész:

Valerio Olgiati

évszám:

2008-2010

cím:

Kantonsstrasse 17
7302 Landquart

gps:

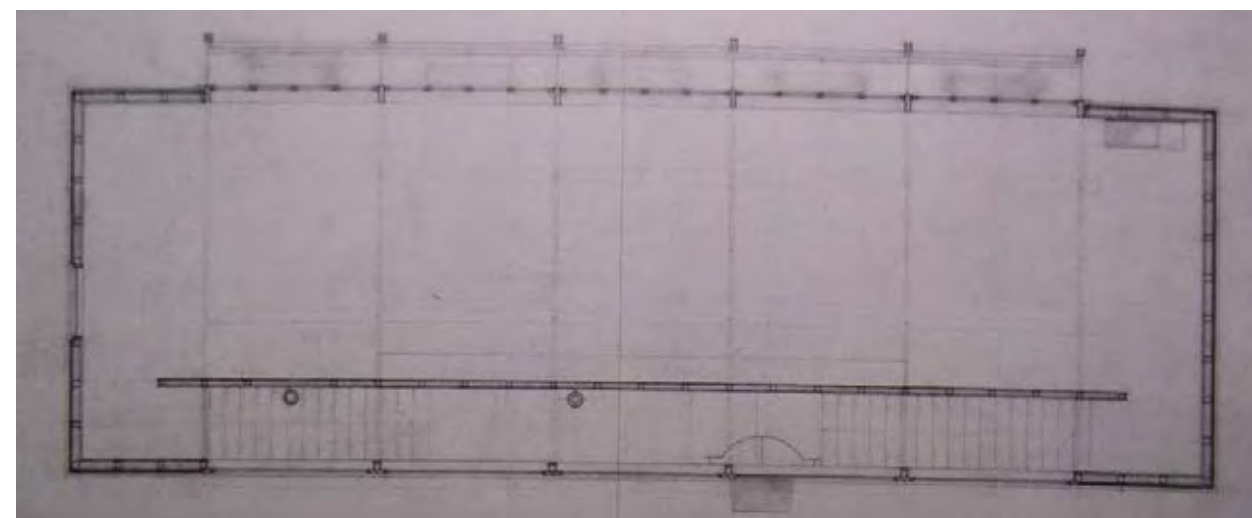
46°57'44.29 N
09°33'45.96 E

térkép:

G 088

Peter Zumthor 1979-től vezet saját építészirodát Haldensteinben. A műteremház 1985-'86 között épült, az egyszerű faépület a környező mezőgazdasági épületekre utal. Az épület kortárságát a szépen megöregedett anyag intenzív jelenléte, annak a múltat felidéző ereje közvetíti. Zumthor kifejezetten törekszik erre: a fafelületek természetes állapotban hagyása a környezetbe integrálás eszközévé is válik. A belső térben egy szabadon álló, három szintet átfogó betonfal választja el az északi oldalon lévő keskeny közlekedőt a tágas belső terektől. A földszinten egy kertkapcsolatos szoba, az emeleten rajzoló szoba, és a pincében a levéltár kapott helyet. A kertre néző déli, függönyfalas homlokzat nyitott szerkezetű tornácként jelenik meg.

E13

+

épület:

Zumthor műterem

építész:

Peter Zumthor

évszám:

1985-1986

cím:

Süsswinkel 20
Haldenstein

gps:

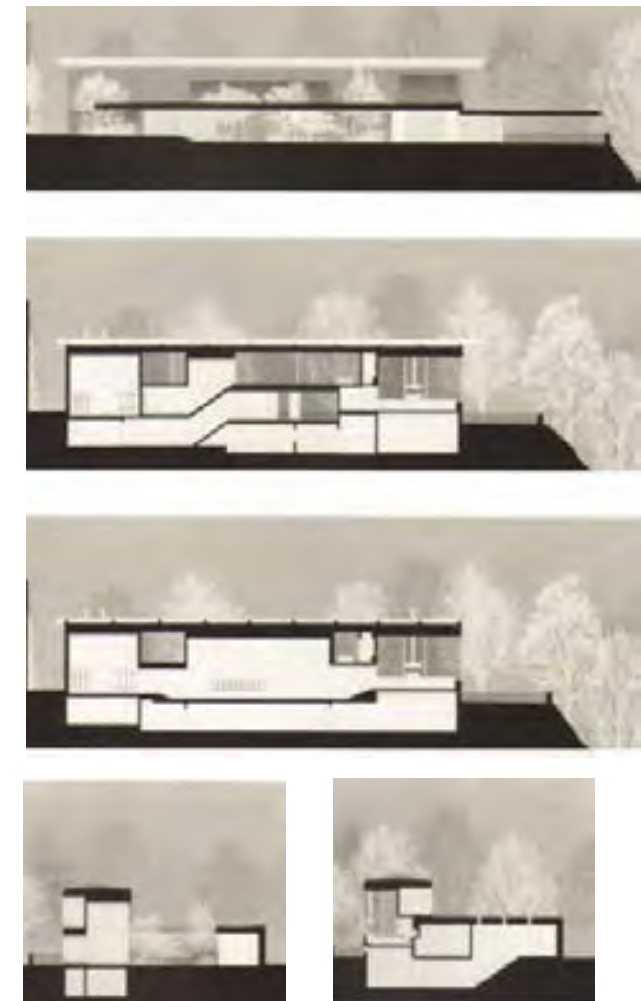
46° 88' 04.83" É
09° 52' 70.45" K

térkép:

G 057

Peter Zumthor saját családi háza Haldensteinben leginkább egy üveg és beton szerzetesi lakra hasonlít. Az épület elüt a környezetétől, a régies, oromzatos házaktól. A déli oldalon az ablakok nélküli betonfal ezt az elkülönülést és befelé fordulást hangsúlyozza. Az U alakú épület egy belső udvar köré rendeződik, az elnyújtott geometria nyugati irányba nyit. Az északi oldalon nagy ablakok nyílnak a hegyek és a Rajna folyó irányába. Az emeleten a hálószobák és egy dolgozó szoba kapnak helyet, a konyha az utcaszint felett helyezkedik el. A belső udvar köré szerveződő dolgozó és tárgyaló, valamint a déli fekvésű nappali képezik a házban a saját műtermi környezetet. A terek áramlását a zárt egységekben helyet kapó kiszolgáló helyiségek tagolják: levéltár, könyvtár, kamra, stb. Két keskeny lépcső vezet fel az emeletre. A geometriai formák és az egyszerű-, semleges színek használata a kert buja növényzetével képeznek éles kontrasztot.

E14

+

épület:

Családi ház

építész:

Peter Zumthor

évszám:

1997-2003

cím:

Süsswinkel 20
Haldenstein

gps:

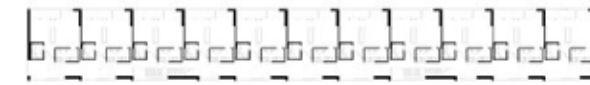
46° 88' 04.83" É
09° 52' 70.45" K

térkép:

G 062

Az épület olyan idős emberek számára készült, akik még el tudják magukat látni és gondoskodni tudnak magukról. Az épület főhomlokzata a városközpont felé néz, a háta pedig azon idősek lakásai felé, akik ápolásukkal a lakók segítségére tudnak lenni. A régi és az új épületek egyaránt a letisztult tanyasi épületsémát követik. A bejárat kialakítása az alacsony fallal, a színnel és a citromfával olyan, mintha az épület már rég óta ezen a helyen állna. A 21 lakást magába foglaló otthon minden eszközével a vidéki atmoszférát igyekszik megragadni: minden lakóegység a közös közlekedőről közelíthető meg, a szerkezeteknek letisztult formája és kapcsolódása, egyszerű elemi anyaghasználata – nyers betonfelület, tufa és vörösfenyő. A cél az volt, hogy az épület megjelenésében legyen nyugodt és mégis formabontó, akár egy nagy szikla a hegyekben. A tervezésnél fontos volt, hogy a lakrészek nagynak tűnjenek, mégis maradjanak kicsik, és ismerős elemekkel megidézzék a bennlakók otthonait: mélyen döngő fapadló, beépített bútorként megjelenő nyílászárók és helyiség részek, beugró veranda, kitekintő ablak melyen kinézve fogadni és búcsúztatni lehet a látogatót.

E17

+

épület:

Öregek otthona

építész:

Peter Zumthor

évszám:

1989-1993

cím:

Cadonaustrasse 69-73
Masans, 7000 Chur

gps:

46° 87' 19.42"É
07° 53' 75.03"K

térkép:

G 054

A lakóház egy hétrészes telepítés egyik eleme. A telken átfutó borda mint topografikus adottság meghatározta a tervet is. Míg az utca felől egy egyszintes átriumház képe tárul elénk, a kert és a völgy felé három szinttel nyílik.

E18

+

épület:

Bär-Bearth ház

építész:

Bearth & Deplazes

évszám:

2001-2004

cím:

Böschenstrasse
7000 Chur

gps:

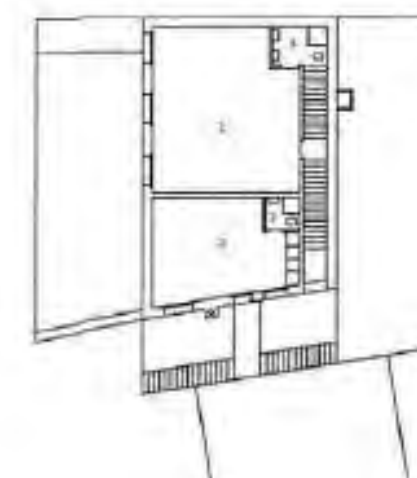
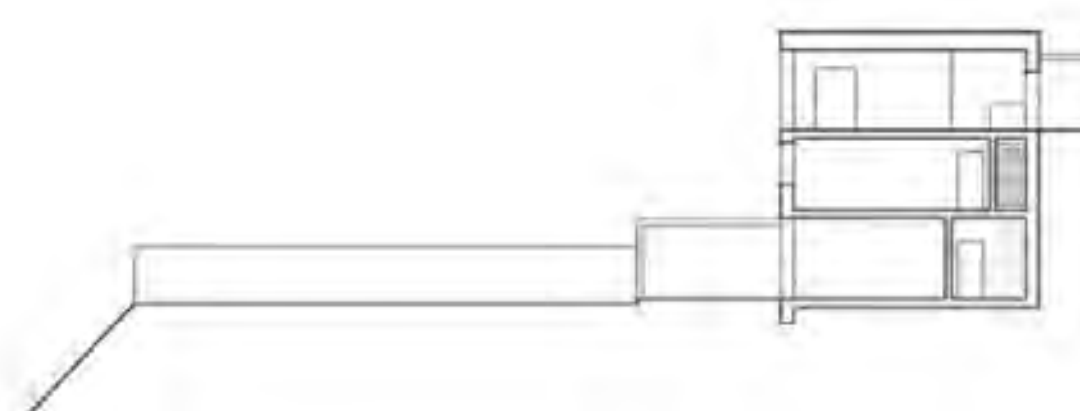
46°51'42.84É
09°32'33.86K

térkép:

G 011

A Chur feletti dombon álló betonkubus monolit könnyűbeton szerkezettel készült. Patrik Gartmann, a ház tervezője és tulajdonosa a Conzett-Bronzini-Gartmann AG iroda társalapítója. Saját bevallása szerint a különböző kivitelezéseken eltöltött idő hatására egyre jobban az anyagok nyersességét, ez inspirálta a szerkezetválasztást. Az épület homlokzatán szándékoltnan megjelennek a zsaluzópanelek illesztési hézagai, az átkötőpontok. A lejtős terepen álló, 3 szintes épületbe az utca felől a legfelső szinten érkezünk meg. Itt kapott helyet az utcával átellenes oldalon a hatalmas üvegfallal Chur panorámája felé megnyíló nappali, illetve a szülői háló. Az épület többi helyisége a tereplejtésre merőlegesen, az utcai fronttal párhuzamosan elhelyezett egykarú lépcsőről tárul fel: a középső szinten a gyerekszobák találhatóak, legalul pedig a kerthez nagyméretű fedett terasszal csatlakozó konyha illetve az étkező. A terepbe ily módon besüllyesztett épület alsó szintje a nappali tér nyitottságával szemben sokkal intimebb: a teraszról nézve a kertet szegélyező magas betonfalak teljesen kizárják a külső világot, csak a távoli hegyek és a Rajnáról felszálló pára látható – a tervező szándéka szerint itt úgy érezheti magát az

E19

+

épület:

Gartmann-ház

építész:

Patrik Gartmann

évszám:

2003

cím:

Böschenstrasse 5
7000 Chur

gps:

46° 51.7269' É
09° 32.5595' K

térkép:

G 090

E20 +

épület:
Társasház

építész:
Pablo Horváth

évszám:
2004

cím:
Loestrasse
7000 Chur

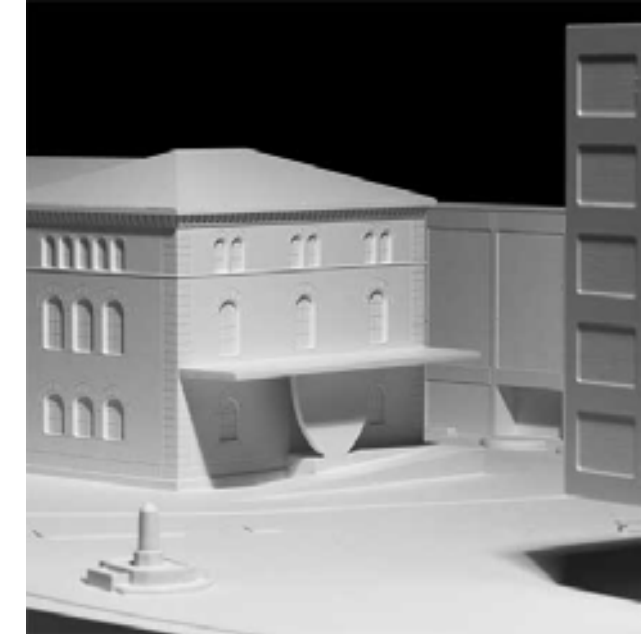
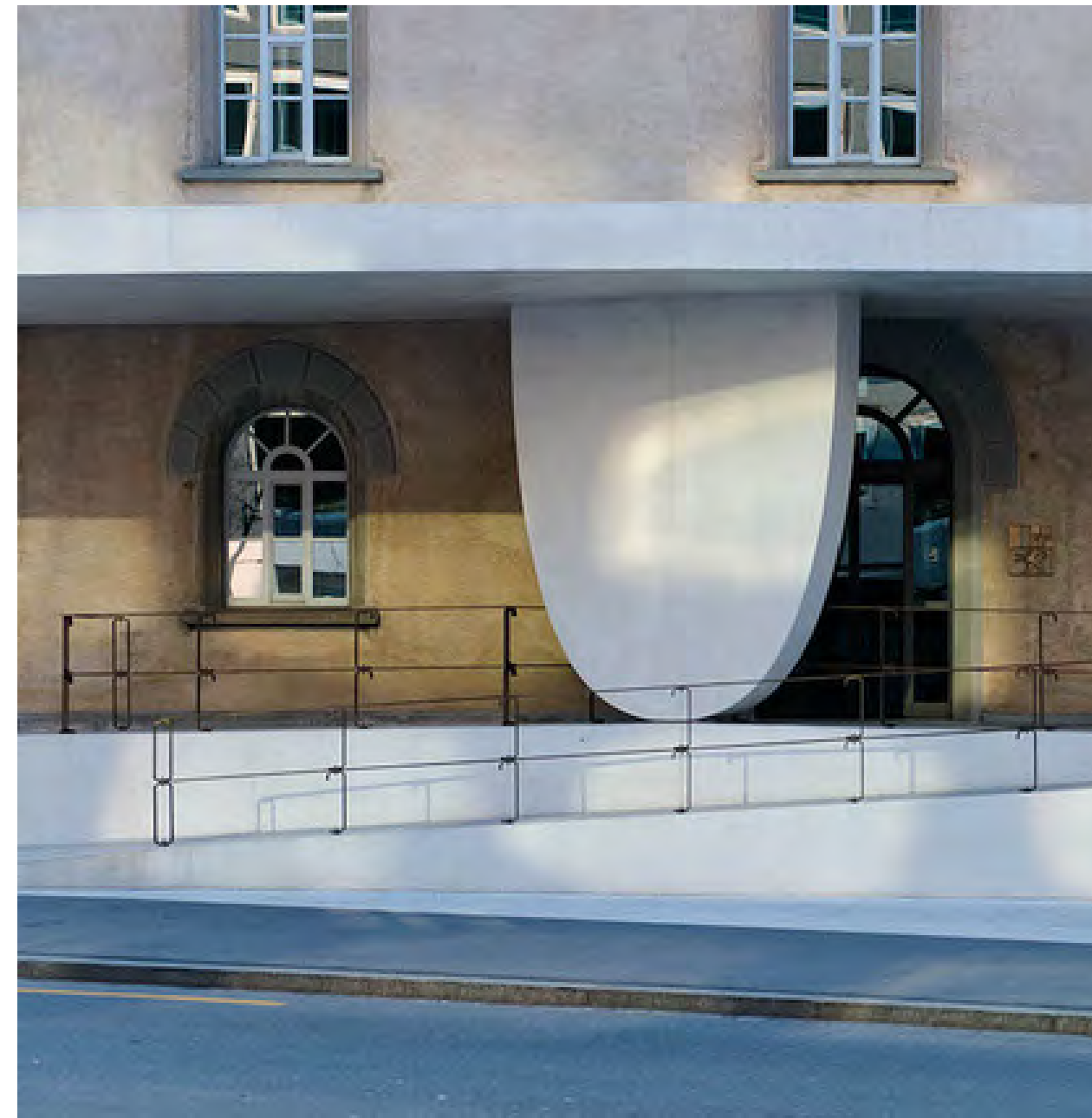
gps:
46°51'33.48"É
09°32'14.61"K

térkép:
G 091

Graubünden kanton fővárosa Chur, melynek parlamentjében ülésezik a törvényhozás legfőbb szerve, a "Grosser Rat", a nagytanács. Több eredetileg összefüggő épületet emelt 1861-63 között Johannes Ludwig neoreneszansz stílusban, amely együtt mint hadtörténeti múzeum szolgált. Majd 1959-ben Martin Risch osztotta ketté az együttest parlament-re és színházra. A 2008-as, 670 000 CHF költségvetésű bejárati átalakítás kemény vitákat indukált a közéletben.

Az építészeti feladat a "Bündner Parlament" bejáratának attraktívabbá tétele, és akadálymentesítése volt. Erre Olgiati egy súlyos, magában álló, az épülettől független szoborszerű "műtárgyat" tervezett. Ez a fehér finombeton "installáció" egyszerre hat több tonna, részletmentes, monolitikus tömörségével, ugyanakkor lebegő, "instabil" jelenség. Az egyetlen, lefelé parabolikusan sudarasodó, a talapzatra egy ponton támaszkodó pillérre helyezett monumentális előtető-lemez szüntelen billegni látszik, elbizonytalanító érzést kelt.

E21

+

épület:

Graubünden Parlament
bejárati előtető

építész:

Valerio Olgiati

évszám:

2008-2009

cím:

Masanserstrasse 1
7001 Chur

gps:

46°51'54 N
09°32'06 E

térkép:

G 089

Az 1876-ban épült villaépület és a 1940 óta működő természet történelmi múzeum ma művészeti múzeumként működik az óváros külső részén. Légies szerkezetű gyalogos híd köti össze az eltérő megjelenésű nehéz szerkezetes kiállítás-épületeket. A villát körülvevő parkkal a gyalogos híd szándékosan idézi a japános formavilágot, ugyanis nem volt ritka a villa építésének idején, hogy a japán kertművészet hatást gyakorolt az európai kertépítésre. Amikor a látogató a hídra lép, lépteit a fa padló erősíti fel, és fa lamellákkal átszűrt fény veszi körül. Közben a park látványsora tárul elé, mielőtt újra a múzeumépület tömör falai nyelik el.

E22

+

épület:

Kunstmuseum

építész:

Peter Zumthor

évszám:

1981-1990

cím:

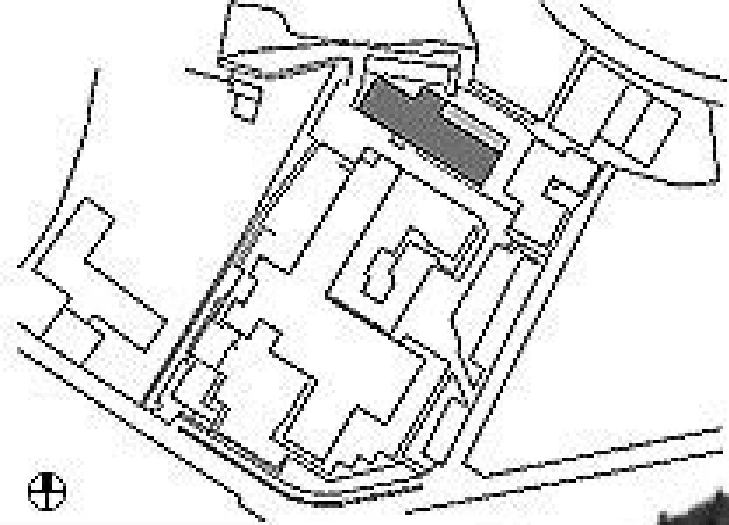
Bahnhofstrasse 35
7000 Chur

gps:

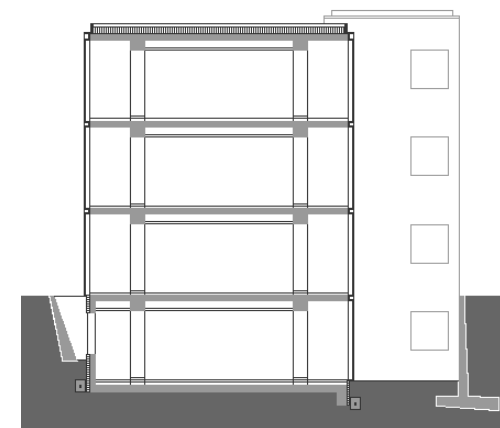
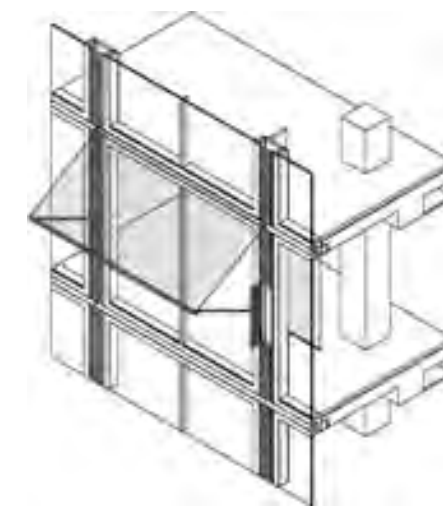
46°85'12.95"É
09°53'21.79"K

térkép:

G 055

A természettudományi épület a Bündner tanintézet bővítéseként született meg. A főépületet 1962-ben a Bündner Architekten iroda építész, Andres Liesch tervezte a világháború utáni modern stílusban. A horizontális és vertikális betonelemek közötti formai játék könnyedséget és eleganciát kölcsönöz az épületnek. Az új épület ezt a beton-játékot viszi tovább, tektonikus struktúrája négy betonelem sorolásával, a tantárgyak szerinti tértagolás és a kiszolgáló helyiségek szoros, gazdaságos téralakítása révén valósul meg. A belső terek és homlokzat teljes átláthatóságával az építész tudatosan törekedett a belső rend megmutatására. Az eloxált alumínium ablakkereteket egymástól eltartva alakították ki, a közöttük található vízszintes légterek naptérként működnek, a függőlegesek pedig az átszellőztetést segítik elő.

E23

épület:

Természettudományi
Tanárképző Intézet

építész:

Bearth & Deplazes

évszám:

1997-1999

cím:

Plessurquai 63
Chur

gps:

46°84'71.31"É
09°53'57.89"K

térkép:

G 013

A földből alig kiálló romok fölé Zumthor egy faépületet emelt, melynek környezetbe ágyazottságát úgy teremti meg, hogy elidegeníti attól. A látvány kintről befelé irányul, erre szerveződik az épület "vizuális programja". Kívülről nem érzékeljük a romokat, csak a római épületek eredeti bejáratánál elhelyezett fekete, acélból készült, a múlt és a jelen kapcsolatát szimbolikusán megjelenítő vitrineken keresztül nézhetjük. A hamuszürkére vált fafelület csak első látásra tűnik burkolatnak, közelről vagy éjszakai kivilágítás mellett válik nyilvánvalóvá, hogy a levegő mozgását és a fényt is átteresztő rostély. Az egyszerű tömegek egy elhagyatott, anonim mezőgazdasági épületet mutatnak a zavaros külvárosi környezetben. Az építménybe egy tárgyyszerűen formált konzolosan kiálló acél lépcsődobozon keresztül léphetünk be, amely a belsőben a különálló helyiségek falai fölött áthidaló acélszerkezetű hídban folytatódik. Az épületben elhelyezett szabadtéri múzeum introvertált tér, a figyelem összpontosítása a külvilág vizuális ingereinek kizárásával valósul meg.

E24

+

épület:

Római romok
védőépülete

építész:

Peter Zumthor

évszám:

1985-1986

cím:

Seilerbahnweg 21
Welschdörfli - Chur

gps:

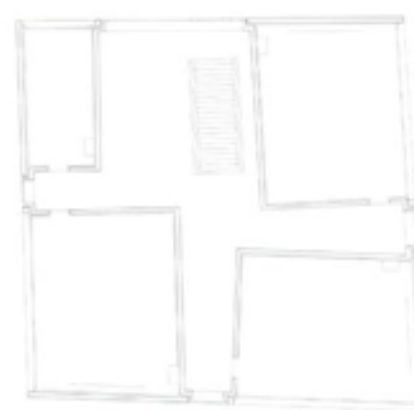
46° 84' 67.49" É
09° 52' 66.48" K

térkép:

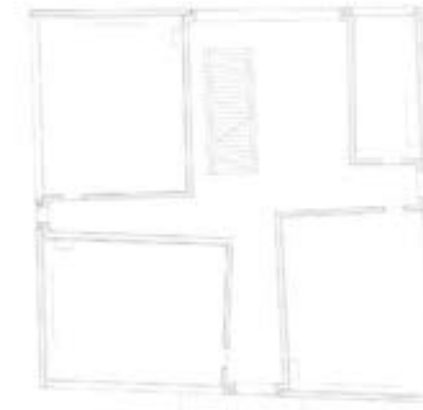
G 053

Paspels-re általában jellemző, hogy szabadon álló házai elszórtan helyezkednek el - ebből a szempontból az iskola sem lóg ki a sorból. A ház szerkezeti két tisztán elkülöníthető részből tevődik össze: a födémek és falak alkotta belső „magból” és egy külső, határoló „héjszerkezetből”, melyek hőszigetelési okokból egymástól el vannak dilatálva. O. a négyzet alaprajzú épületet a derékszögtől max. 5 fokban eltérő falakkal osztja térrészekre (egy-egy sarokra egy-egy tanterem jut) azzal a céllal, hogy minden egyes térrész egyedi, a többitől eltérő téri jellemzőkkel rendelkezzen. A szerkesztés logikája szigorúan elveti az ismétlődés vagy a szimmetria lehetőségét. Ugyanebből a célból, a két emeleti szint egymáshoz képest 90 fokkal el lett forgatva, így sonincs két fal függőlegesen egymás fölött...

Pianta segunda / Second floor plan

Pianta primera / First floor plan

Pianta baja / Ground floor plan

E25

+

épület:

Paspels Iskola

építész:

Valerio Olgiati

évszám:

1996-1998

cím:

Alte Domleschger-
gasse 95
7417 Paspels

gps:

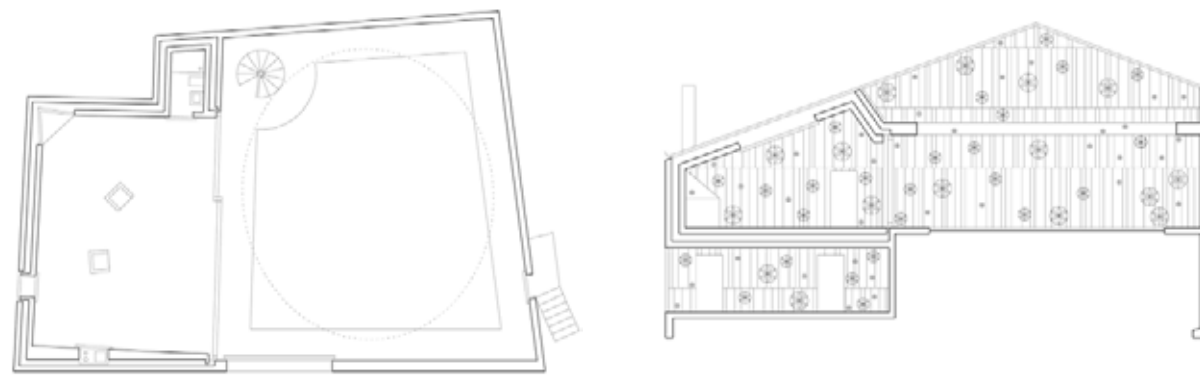
46° 44' 57.80" N
09° 26' 51.31" E

térkép:

G 049

A népszerű író, dalszerző, mesélő, Linard Bardill, egy régi vágya vált valóra, amikor a 800 fős lélekszámú Scharans falucska műemlékileg védett magjában, lakóházától nem messze, megépíthette egyéni "hangvételő" zenei műhelyét. A ház egy elbontott öreg pajta helyén csak úgy épülhetett meg, a hatóságok engedélyével, hogy az új kúbatúrája meg kellett egyezzen a régiével. A zenész alkotóműhelye ennek a tervfogatnak harmadát sem teszi ki, ezért született meg a felfelé nyitott, falakkal körülzárt udvarkert koncepciója. Ennek légius szabadsága, nyitott tágassága szép, erős kontrasztban áll az előírások által béklyóba kötött külső határoló formával. Az árnyalatváltó, anyagában festett betonfalak felületét 150 darab lebegő rozetta-pecsét tarkítja.

E26 +

épület:
Bardill Studio

építész:
Valerio Olgiati

évszám:
2002-2007

cím:
**Dorfplatz
Scharans**

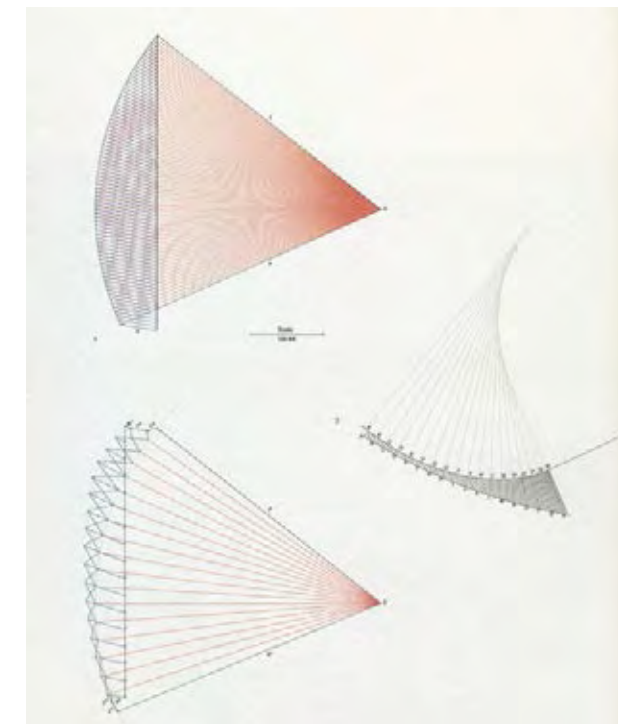
gps:
**46°42'58.48"É
09°27'34.73"K**

térkép:
G 073

A Viamalához csatlakozó völgy fölött átívelő függőhíd két végpontja közötti mintegy 20 méteres szintkülönbség komoly kihívást jelentett, erre válaszul alakult ki a mintegy 56 m fesztávolságú feszítőhuzalok közé szerelt 'függőlépcső'. Az anyagválasztást (fa- és acél) a helyszín adottságai indokolták, fontos volt, hogy a szerkezet minél könnyebb legyen, minél gyorsabban meg lehessen építeni. Conzett a terv mottójául a grafostatikát választotta, mely módszer jól használható függőhidak alakmeghatározásához. A híd egy népszerű túraútvonalon fekszik, így a turisták kényelme, biztonságérzete is fontos szempont. Komoly hangsúlyt fektettek a tervezés során arra, hogy a használók hogyan érzékelik az átkelés egyes fázisaiban a körülöttük lévő világot: a híd megközelítése során mindkét oldalon masszív beton pilonok között halad át az ember, melyek egyrészt a huzalok megfelelő lehorgonyzását biztosítják, de egyben eltakarják a szakadékot az érkező tekintete előtt, egészen addig, amíg a hídra nem fordul. Hasonlóan, a lépcsőfokok áttörtségét a megfelelő szellőzés indokolta, azonban úgy alakították ki őket, hogy járás közben ne legyen zavaró az átlátás. A járófelület két oldalán elhelyezett pallósor szerepe is kettős: egyfajta vizuális gát, illetve a híd oldalirányú merevségét is komolyan fokozza.

E27

+

épület:

Traversinersteg (II)

építész:

Jürg Conzett

évszám:

2005

cím:

Viamala P, A13/23
Zillis (Chur felől)

gps:

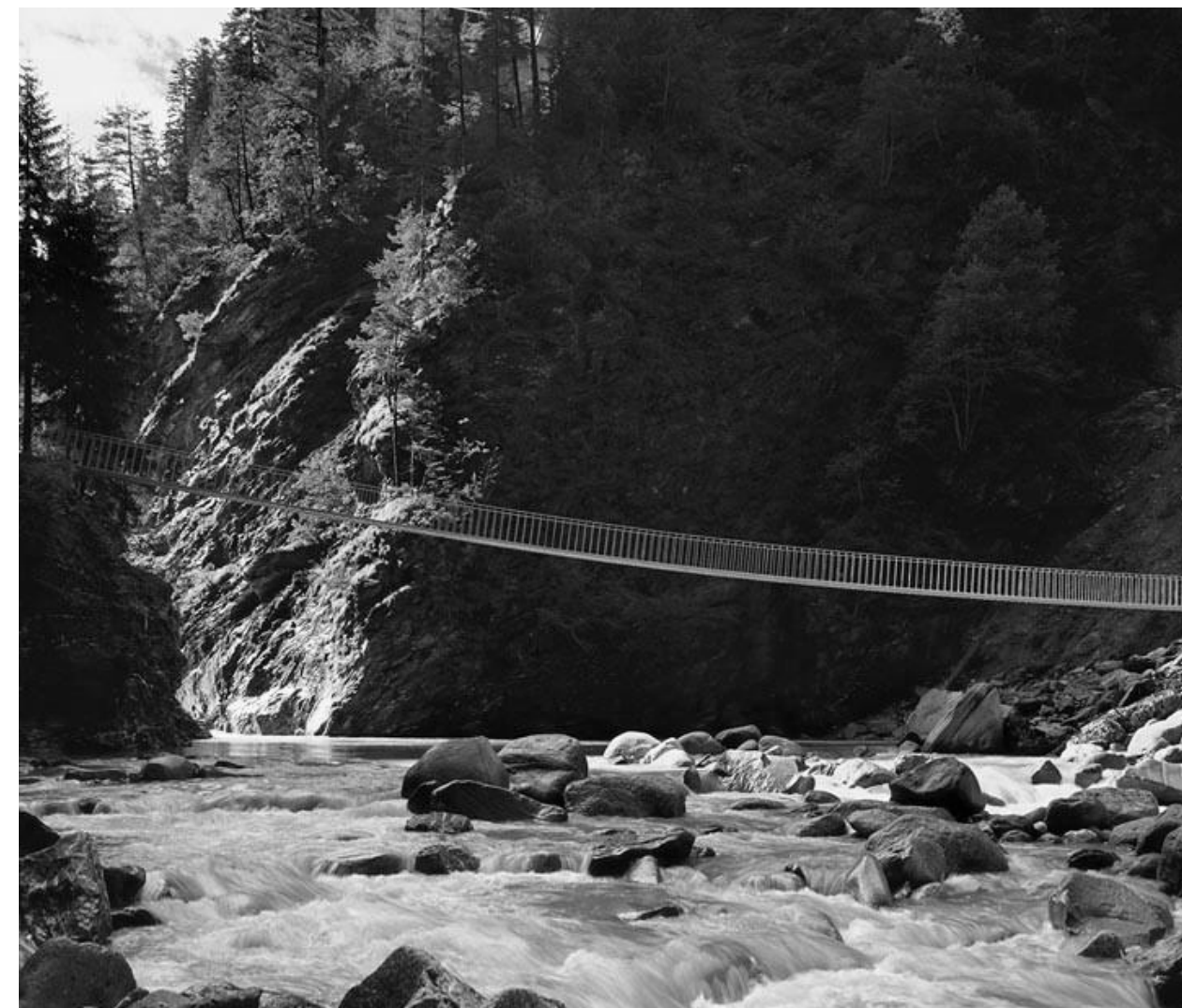
46° 40.375' É
09° 27.179' K

térkép:

G 041

A híd a Viamala völgyben a Hinterrhein folyó felett 40 m hosszan, enyhén lejtősen ível át. Szinte közvetlenül felette halad el az A13 autópálya, így a téli időszakban komoly sóterhelésnek van kitéve a szerkezet. Ez inspirálta Jürg Conzettet az anyagválasztásban: a híd előfeszített laposacél szálakon nyugvó ugyancsak feszített, robosztus, helyben bányászott gránitpallókból épül fel, ezek védik az járófelület alatt elhelyezett acélszerkezetet az időjárás viszontagságaitól is. Az egymáshoz feszülő kőlapok rendkívüli merevséget kölcsönöznek a szerkezetnek. A híd a gyalogút vonalához igazodva egészen közel halad el a vízfelszín felett, így fontos volt, hogy filigrán, alacsony szerkezeti magasságú, de az esetleges áradásnak ellenálló megoldás szülessen. A két oldalon beton pilonokra támaszkodik a híd, melyek a feszített acél elemek lehorgonyzását, esetleges utólag szükségessé váló állíthatóságát is biztosítják. A híd szerkezeti előképe a Teufelsbrücke egyik meg nem valósult pályázati terve volt az 1960-as évekből, mely ugyancsak előfeszített kőlap szerkezetet javasolt.

E28

+

épület:

Punt da Suransuns

építész:

Jürg Conzett

évszám:

1999

cím:

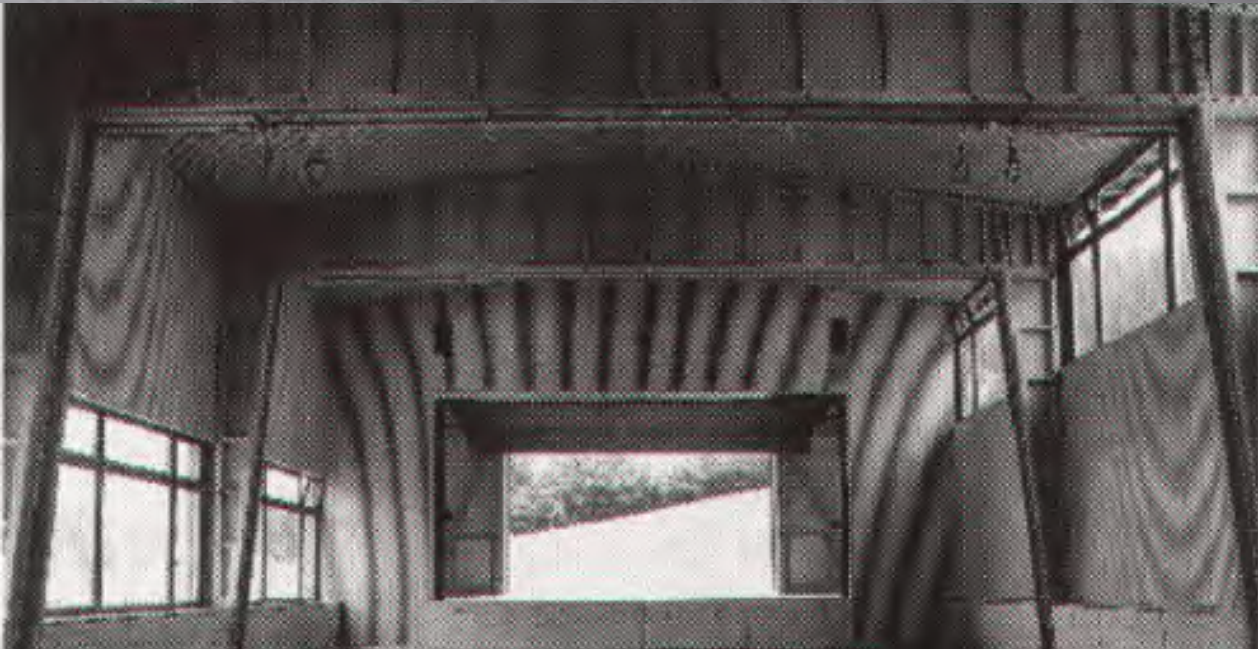
Viamala P, A13/23
Zillis (Chur felől)

gps:

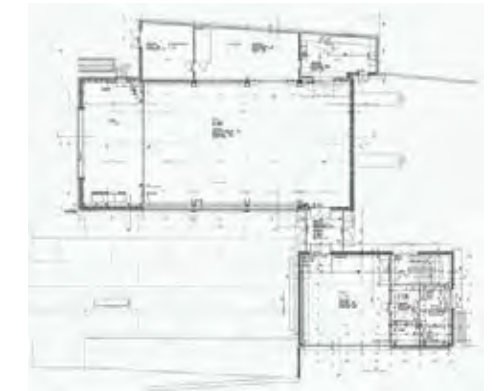
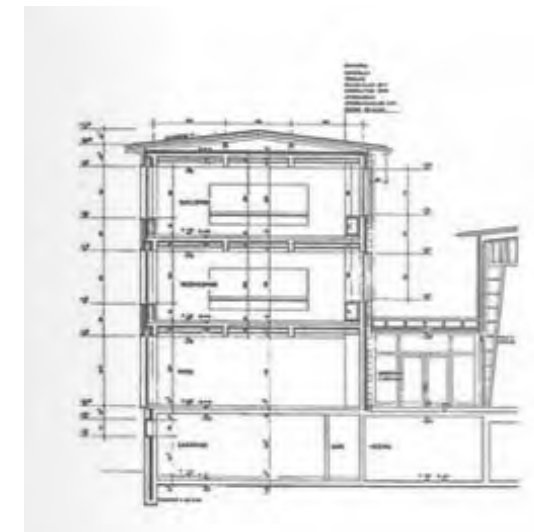
46°58'03.94É
09°33'22.93K

térkép:

G 040

Az alvascheini iskola visszafogott, 'gyakorlatias' épület, amely mellett, hogy kortárs, tökéletesen illeszkedik a hagyományos alpesi építészeti környezetbe is. A nyaktaggal összekötött két tömb egymáshoz képest elcsúsztatva helyezkedik el: ezzel nem csak az eltérő funkciót tükrözik, hanem a főút felé kialakuló udvarral a hagyományos (farm)gazdasági udvar terét is megidézik. A négyszintes iskolatömb vegyes (tömörfalas és favázás) szerkezettel készült el, a bütüoldalakon teljesen zárt tömeg a főút felé pillérvázás fa-üveg homlokzattal nyílik meg. Az alacsonyabb, egyszintes, többcélú terem felmenő szerkezetei teljes egészében fából készültek. A szerkezet vázát a portálkeretek adják. Ezek szendvics-szerű kialakítását az alacsony hajlásszögű tetőszerkezetből adódó jelentős hőterhelés inspirálta. A keretek középső eleme kvázi boltívként működik, így a függőleges terhek jelentős részét felveszi. Ez lehetővé teszi, hogy két oldalról kis teherbírású, de jó merevítő, vékony, bordázattal erősített rétegelt lemezborítást kapjon. Az ily módon kialakuló keretek lábai a terem felől üregesek, így kiválóan alkalmazkodnak a csarnok multifunkciós jellegéhez: koncertek, gyűlések idején itt tárolhatók a sporteszközök.

E29

+

épület:

Iskola és multifunkciós terem Alvaschein

építész:

Bearth & Deplazes

évszám:

1989-1991

cím:

Obervazerstarsse
7451 Alvaschein

gps:

46° 40' 36.1" É
09° 33' 00.9" K

térkép:

G 005

Az 1991-ben leégett, Rudolf Gabarel által 1934-ben tervezett faszerkezetű korcsolyapálya helyén egy modern sportközpont épült. Többfunkciós épület egy helyen: sportpályával, lelátóval, szállás lehetőségekkel, irodákkal, orvosi rendelővel és étteremmel. Ez a sokszínű funkció kifejeződik a külső homlokzaton is: kombinálva a nyers betont a faburkolattal és a festett felületekkel. Az időjárási hatások miatt elszíneződött deszkázat és az élénk színes felületek erőteljes kontrasztot alkotnak. A sportruházatok inspirálta színek mind a belsőben, mind a külsőben dominánsan vannak jelen. A belső tér pedig a külső megjelenésre reflektál (Adrian Schiess tervei alapján): a sárga, zöld, kék, narancs együttes koncepciója, a beton felületek és a természetes fa bútorokkal kontrasztban jelenik meg. Tervpályázat 1. díj, 1992., Tervezés / Kivitelezés 1993 - 1996.

E30

+

épület:

Sportcentrum

építész:

Gigon / Guyer

évszám:

1992-1996

cím:

Talstrasse 41
Davos

gps:

46°47'51.31"N
09°49'38.21"E

térkép:

G 044

A Műhelyépület Davosi Sportközpont mellett található. A Műhely két évvel később épült, de az anyaghasználat és a részletek kialakítása szempontjából sok hasonlóság kapcsolja össze a két épületet. Az épület funkciója: (városgazdálkodási-fenntartási) autómosó, parkoló- és tárolóhely autók, teherautók számára. Az első emeleten irodák és tárgyalók találhatóak. A homlokzaton a két kiugró konzolos homlokzati kialakítás jelzi ezeknek az elhelyezkedését és egyben a bejáratok felett ezek biztosítják a könnyebb megközelítést nagy mennyiségű hó esetén. Az épület tartószerkezete vasbeton, kívülről - a nyílászárók elhelyezkedésétől függően - különböző szélességű, de azonos hosszúságú faburkolattal burkolva (anyagtakarékos fűrészáru használata). Egyes ablakok fix külső fa lamellás napvédelmet kaptak. A faburkolat, mely barátságos külsőt kölcsönöz az épületnek - időjárási behatások miatt - folyamatosan változik. Tervpályázat 1. díj, 1998, Tervezés/Kivitelezés 1998-1999

E31

+

épület:

Műhely

építész:

Gigon / Guyer

évszám:

1998-1999

cím:

Talstrasse 41
Davos

gps:

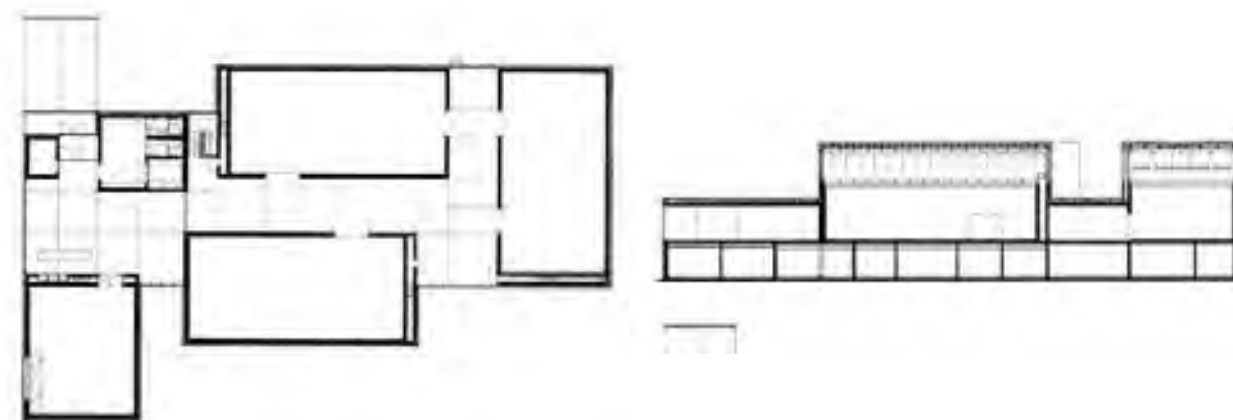
46°47'57.45"N
09°49'53.81"E

térkép:

G 045

A tervezőpáros első megépült épülete Ernst Ludwig Kirchner festőművész alkotásainak ad helyet. Az építészeti koncepció meghatározó eleme volt az üveg, mint építőanyag különböző felhasználási lehetőségeinek kiaknázása. A kétszintes épület enyhén lejtős, keskeny telken áll. Az alsó szint a lejtés D-K-i irányában a könyvtárat, irodákat és kiszolgáló helyiségeket foglal magába. A természetes fény, melyet a matt üveg álmennyezet szűr meg a tömegek kiemeléseként megjelenő felülvilágítók oldalsó ablakain keresztül jut be a terekbe. Az álmennyezet fölött kapott helyet a mesterséges világítás is. A földszint négy galériából áll, melyeket közjük ékelődő közlekedő tér kapcsol össze. A földszinten az üvegfelületek egyben a hőszigetelés burkolóelemeit is képezik.

E32

épület:

Kirchner Museum
Davos

építész:

Gigon / Guyer

évszám:

1991-1992

cím:

Promenade 82
7270 Davos Platz

gps:

46° 80' 01.55" É
09° 82' 66.97" K

térkép:

G 043

Graubünden /
2013.05.26

F 0 1	Willimann-Lötscher ház	Bearth & Deplazes	10:00	10:15
F 0 2	iskola	Bearth & Deplazes	10:30	11:00
f 0 3	Stokar/Gasser ház	Caminada, Gion.A.	11:05	11:15
f 0 4	Segmüller ház	Caminada, Gion.A.	11:20	11:25

Vrin /

F 0 5	Postabusz garázs	Caminada, Gion.A.	11:30	11:40
F 0 6	Caviezel ház	Caminada, Gion.A.	11:40	11:50
F 0 7	Vágóhíd és istálló	Caminada, Gion.A.	11:50	12:00
F 0 8	Casanova ikerház	Caminada, Gion.A.	12:00	12:10
F 0 9	Halottasház	Caminada, Gion.A.	12:10	12:20
F 1 0	Caminada ház	Caminada, Gion.A.	12:20	12:30
F 1 1	Falugyűlés épület és többcélú terem	Caminada, Gion.A.	12:30	12:40
F 1 2	Edvin Derungs istálló	Caminada, Gion.A.	12:40	12:50
F 1 3	Livio Caviezel istálló	Caminada, Gion.A.	12:50	13:00

Sumvitg /

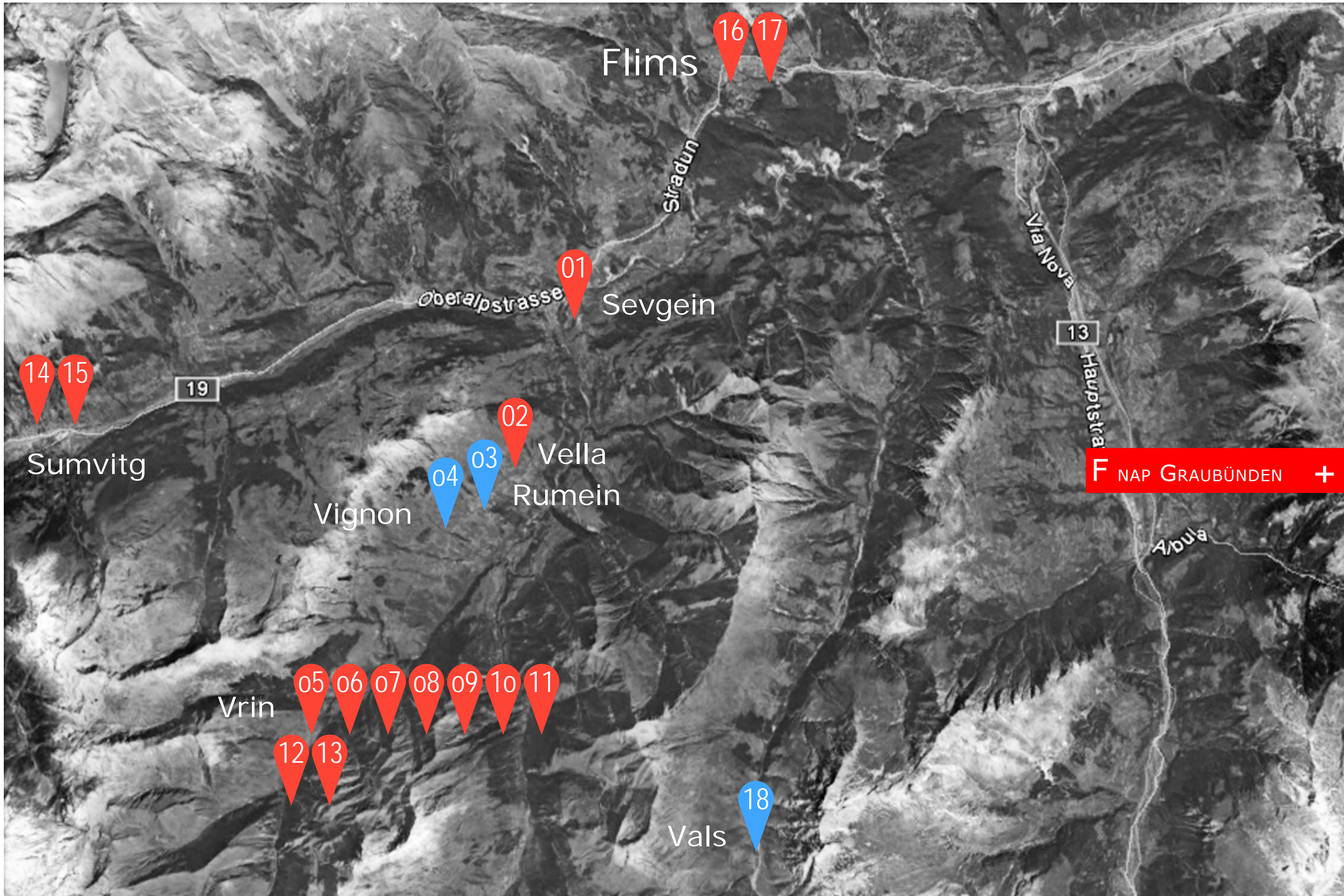
F 0 1	Willimann-Lötscher ház	Bearth & Deplazes	10:00	10:15
F 0 2	iskola	Bearth & Deplazes	10:30	11:00
f 0 3	Stokar/Gasser ház	Caminada, Gion.A.	11:05	11:15
f 0 4	Segmüller ház	Caminada, Gion.A.	11:20	11:25

Vals /

f 1 8	Peter Zumthor, Termafürdő, Vals, <i>indulás haza</i>	7132 Vals, Graubünden		
-------	---	-----------------------	--	--

F NAP

Flims

16 17

Stradun

01

Sevgein

Oberalpstrasse

Via Nova

13

Hauptstrasse

14 15

Sumvitg

19

02

Vella

04

03

Rumein

Vignon

Abula

F NAP GRAUBÜNDEN +

05 06 07 08 09 10 11

Vrin

12 13

Vals

18

Sevgein külső peremén található az a tisztás, ahol ez a kis toronyszerű ház áll, szép kilátással Flimsre és Vorderrheinre. A kocsibeállótól rövid gyalogösvény vezet a bejáratához. Az ajtó fölé magasodó előtető a lábától fejlődik ki. A félszint eltolásos épület a helyi építési szabályozást legjobban kihasználó belső teret hoz létre, és illeszkedik a lejtős terepre. A keskeny házban a félszintekről mindig átlátunk a kapcsolódóakra is, ami kitágítja a térérzetet. A ház gerincét a lépcsőhöz tapadó mag adja, ahol a kiszolgáló és a vizes helyiségek találhatóak. A belső bordázású előregyártott panelekből álló falak a monolit vasbeton alagsorra terhelnek.

F01

+

épület:

Willimann-Lötscher
ház

építész:

Bearth & Deplazes

évszám:

1998-1999

cím:

Fir, 7127 Sevgein

gps:

46°45'55É
09°13'20K

térkép:

G 023

A meglévő iskola épülete két új tömeggel és fedett nyitott terekkel egészült ki. Az egyes egységek, az oktatási épület, illetve a közösségi ház és a többcélú terem, funkciójukból fakadóan különböző módon vannak tájolva. Az épületek nem csak formailag, hanem az anyagaikban épületszerkezeti megoldásaikban is szoros kapcsolatban állnak a környezetükkel. A tervezésben a takarékoság és a gazdaságos üzemeltetés szempontjai kulcsszerepet játszottak. Így az oktatási épület délre tájolt folyosóinak nagy ablakai napcsapdaként működnek. A belső terekben a napsugárzás hatására felmelegedő felületek később lesugározzák a hőt, az épület kicsit úgy működik mint egy hullő.

F02

+

épület:

Iskola és többcélú terem

építész:

Bearth & Deplazes

évszám:

1994-1998

cím:

Sutvitg 45
7144 Vella

gps:

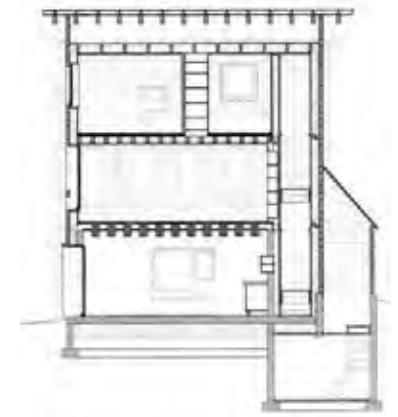
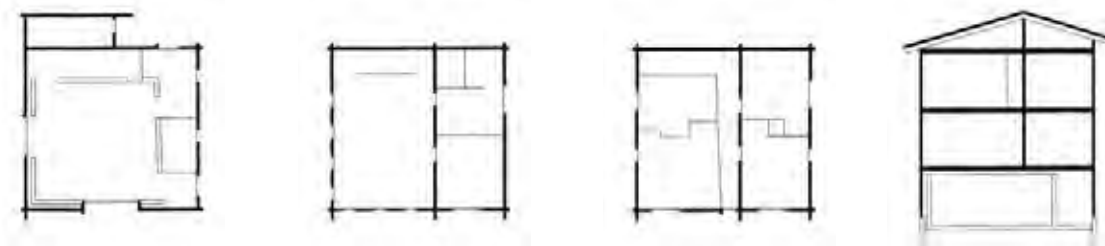
46° 43' 02É
09° 10' 29K

térkép:

G 004

A nyaralónak és ünnepi épületnek tervezett 3 +1 szintes alpesi ház formálását a tradicionális irány és az alacsony energiafogyasztású szerkezetek ötvözése eredményezte. A tulajdonosnak - aki az alpok egyik mozdonyvezetője - különösen fontos szempont volt az alacsony energiakibocsátású épület megvalósulása. A tömör falszerkezetek kötött gerendafalás házak (knit-building) rendszerében készültek.

F03

+

épület:

Stokar / Gasser ház

építész:

Gion Caminada

évszám:

2004

cím:

Rumein / Degen
Lugnez

gps:

46° 42' 39.98"É
09° 9' 52.11"K

térkép:

G 127

A nyaralónak épült ház vertikálisan két részre tagolódik: a lakó részre jól berendezett, fűtött szobákkal és egy másik fűtetlen részre, amelyhez a loggia típusú külső szobák és a téli kert tartoznak. Az átmeneti terek efféle megfogalmazásában nem minden ironia nélkül a városlakók szükséglete fogalmazódik meg a hagyományos gazdasági funkciók helyett. A ház igen meglepő a sarkon túlnyúló loggiával, amely némileg új külsőt ad a hagyományos faházakhoz megjelenéséhez képest. Jelen esetben az építészeti megformálás fő eleme a loggia, amely eredetileg annak megakadályozására alakult ki, hogy az utcáról közvetlenül be lehessen nyúlni a lakás ablakán át. A tömör falszerkezetek kötött gerendafalás házak (knit-building) rendszerében készültek.

F04

+

épület:

Segmüller ház

építész:

Gion Caminada

évszám:

2001

cím:

Vignogn

gps:

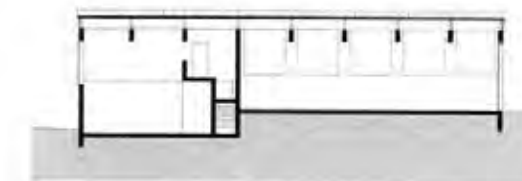
46° 41' 56.30" É
09° 9' 23.46" K

térkép:

G 031

A svájci postabusz a magyar távolsági busz szerepének felel meg. Caminada által tervezett postabusz garázs Vrin egyik legújabb épülete, az építésznek lehetősége volt éppen a lóistállók mellé elhelyezni. A garázs képletesen istállóként vagy oldalról zárt pajta tetőként írható le, mely menedékkül szolgál az alpesi zord időjárási viszonyok előtt. Az egyszerű térformát csak néhány fal osztja terekre a szükséges funkciókat magukba zárva. A garázs megjelenésében a fa és a nyers betonfelületek dominálnak.

F05

épület:

Postabusz garázs

építész:

Gion Caminada

évszám:

2010

cím:

Via Principala
7149 Vrin

gps:

46°39'20 É
09°05'56 K

térkép:

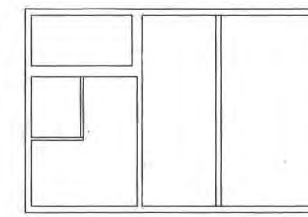
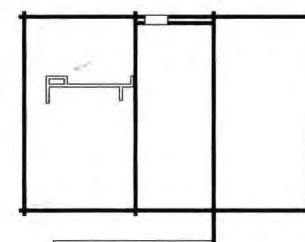
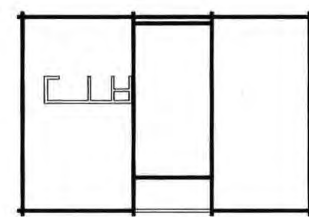
G 093

Caminada első Vrin-i lakóépülete tervei közé tartozik a Caveziel ház, amelyben tökéletesen egyesíti a helyi építési tradíciókat a kortárs építészeti megjelenéssel. Bár a „tradicionális ház” építési módja és tipológiája megőrzésre került, a ház kinézete, megjelenése - például az egyedi ablakformálásnak köszönhetően -, teljesen megújult.

Caveziel ház a helyi háromszobás háztípusok közé tartozik: a konyha és a szoba közötti folyosó szolgál előszobaként. Az előtér a hagyományok szerint fűtetlen átmeneti tér. A tervező a durva gerendafalak csupaszon hagyásával erősít rá az előtér lakótérrel szembeni kontrasztjára.

A hagyományos házakban egy tűzrakó hely volt: a kandalló – sütő vagy tűzhely – ehelyett Caminada egy szoborként megformált betonkályhát helyez el a központi térben, amely egyben az egész ház központi fűtését is biztosítja.

F06

+

épület:

Caviezel ház

építész:

Gion Caminada

évszám:

1995

cím:

Ligiazun
7149 Vrin

gps:

46°39'17 É
09°05'58 K

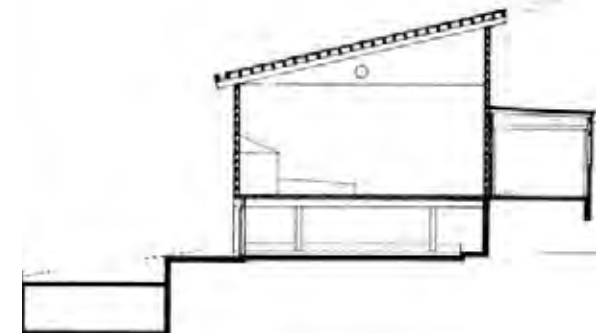
térkép:

G 123

A vágóhíd Vrin falu egyik legnagyobb épülete jelenleg, melynek megépülése fontos lépés volt a falu életében. Korábban a helyiek kénytelenek voltak környéki városokba, falvakba szállítani a levágásra szánt állataikat. Ma nemcsak a szállítási költséggel tudnak spórolni, hanem így a vágásokból származó haszon is a faluban marad, ami a falu további fejlesztésére fordítható. Ehhez hasonló fejlesztési alapelvek érvényesítésével sikerült a fejlődést beindítani egy előtte kilátástalan helyzetűnek ítélt, elzárt kis alpesi falut és ezáltal a közösséget is megtartani.

“Szabad vagyok, mert egy közösséghez tartozom, mert számíthatok a körülöttem élő emberekre.” Gion A. Caminada

F07

épület:

Vágóhíd és istálló

építész:

Gion Caminada

évszám:

1999

cím:

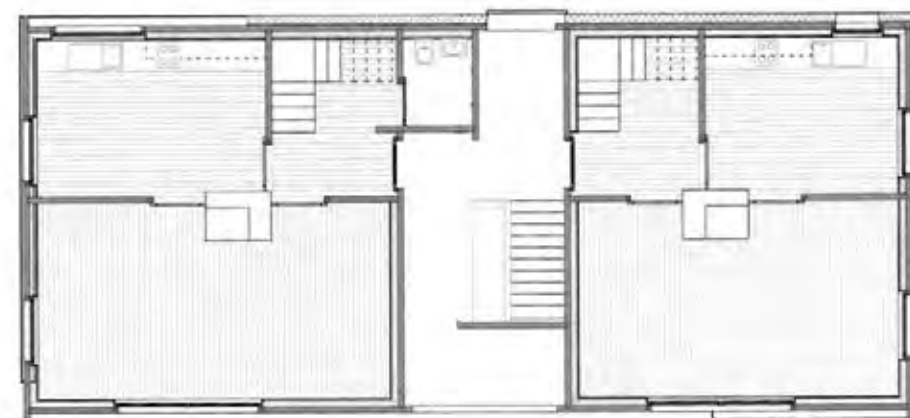
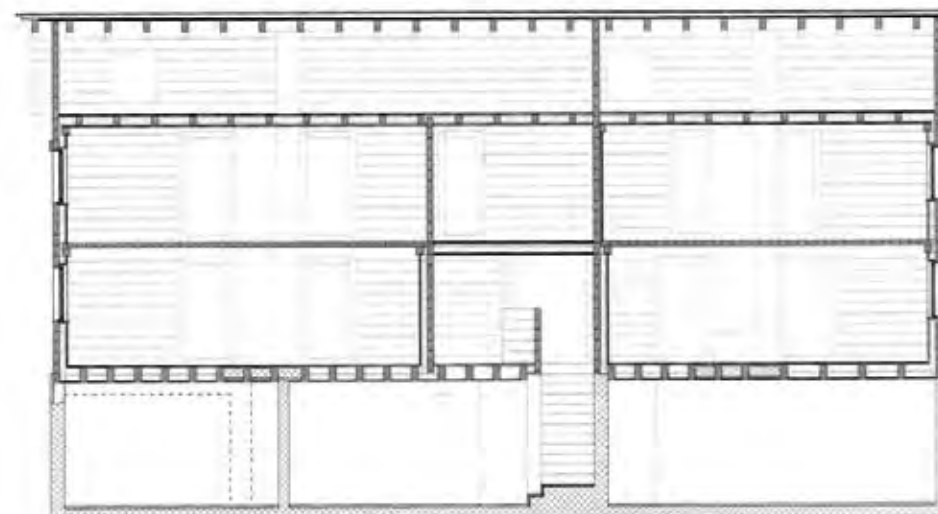
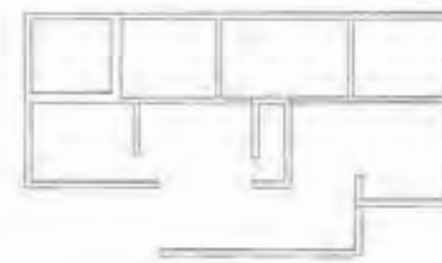
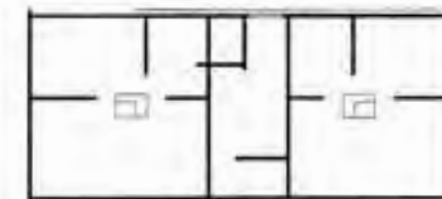
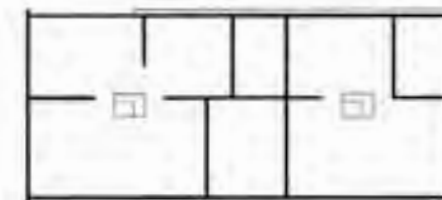
Sut V.
7149 Vrin

gps:

46°39'17 É
09°05'58 K

térkép:

G 035

F08

épület:

Casanova ikerház

építész:

Gion Caminada

évszám:

1998

cím:

7149 Vrin

gps:

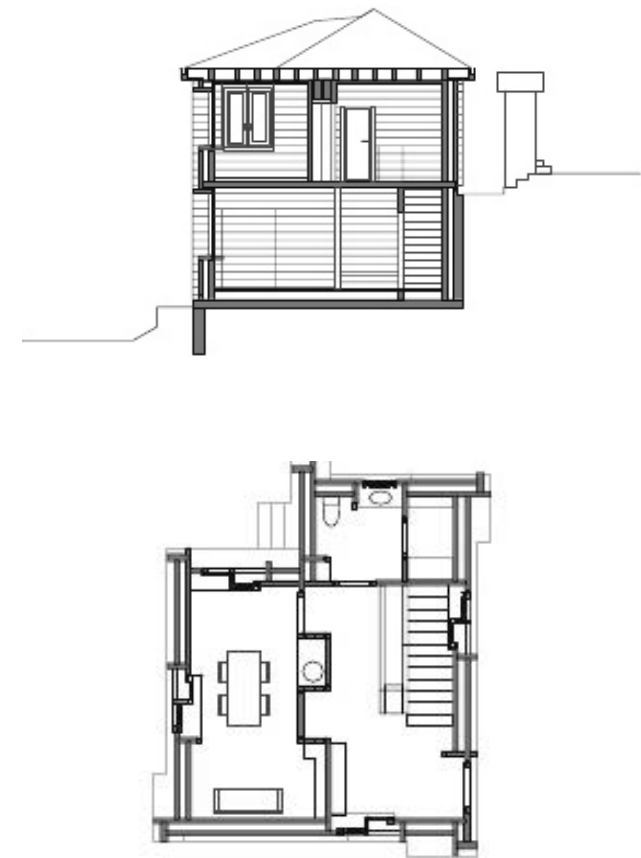
46°39'17 É
09°05'58 K

térkép:

G 031

A ravatalozó épülete a falu kulturális-életmódbeli változását tükrözi, de egyben folytatása is a hagyományoknak: tradicionálisan otthon ravatalozták fel a halottakat, ahol a virrasztásnak megvolt a koreográfiája. Caminada úgy tekint erre a folyamatra, mint aminek lényege az élők gyászának feldolgozása, melynek hagyományosan is egészen profán elemei is vannak, például vicceket mesélnek egymásnak. Az épület elhelyezése, egész jellege is tükrözi ezt a kettősséget: a temető és a falu között, a holtak és az élők világának határán helyezi el a házat, amely kialakításában (boronafal) a hagyományos lakóházakat idézi, azonban az itt használt, a járatostól eltérően kettős boronafal az eltérő funkciót hangsúlyozza. A külső finom fehér színezése a templommal közös elem, tovább távolítva az épületet a jellemző lakóház tipológiától. A belsőben is folytatódik a kettősség: az alsó szint a tulajdonképpeni ravatalozó, innen egy lépcső vezet fel közös térbe, amely a beszélgetés, emlékezés tere, s beosztásában lényegében a hagyományos háromosztatú lakóházat idézi meg: előtér, konyha, étkező (lakótér) - innen a 'Stube' elnevezés.

F09

+

épület:

Halottasház

építész:

Gion A. Caminada

évszám:

2001-2003

cím:

7149 Vrin

gps:

46°39'17.4" É
09°05'57.9" K

térkép:

G 032

Caminada a zürichi ETH-n oktat a svájci regionális építészetéről. Saját háza Vrinben található, a 280 fős alpesi faluban, ahol a közösség életben tartásán dolgozik. Elvei szerint az építészet csak akkor tud a társadalomban szerepet játszani, ha a tervezés az adott környezetben gyökerezik, a helyben található anyagok felé fordul. Caminada alpesi környezetbe tervezett lakó és a gazdasági épületei a fenti eszmét alapul véve születtek és születnek. Munkáiban leggyakrabban tömör faszerkezeteket alkalmaz, a tradicionális, kötött gerendafalás házak (knit-building) rendszerét használva. Az épületek alapja kő alapzat, ez néhol nyers beton felületre cserélődik.

“A számos regionális ideológia és a mának hátat fordító utópia egy soha nem volt világot vizionál. Még maguk a földművelők sem voltak soha regionalisták vagy folklóristák. Ez az épületeiken is látszik. Épületeik autentikussága más “állandókra” vezethetők vissza: éghajlat, topográfia, történelem.” Gion A. Caminada

F10

+

épület:

Caminada háza

építész:

Gion Caminada

évszám:

1995

cím:

Sil Plaz 50
7149 Vrin

gps:

46°39'17 É
09°05'58 K

térkép:

G 018

Vrin déli szélén, az 1950-es években épült iskolaépület előtti teret a völgy (kelet) felől zárja le a többfunkciós terem épülete. A csarnok tömbje a tér felől szinte teljesen zárt, a terem természetes megvilágítását a két hosszoldalon, az ereszvonaltól elhelyezett bevilágító sávok biztosítják, melyek aszimmetrikusan vannak kiosztva: az épület kelet felé sokkal jobban megnyílik, a közel félszint magas nyílások a bütüoldal szemmagasságban elhelyezett ablak-sorához hasonlóan vizuális kapcsolatot teremtenek a környező táj és a belső tér között. Az épület felmenő szerkezetei fából készültek. A csarnok váza klasszikus oszlop-gerendás rendszerben készült, azonban a helyi hagyományokat követő alacsony hajlásszögű tető szerkezete eltér a megszokottól: a Jürg Conzett-tel kidolgozott megoldás, mely Robert Maillart egyik csarnokszerkeztének (Magazzini Generali, Chiasso, 1924) kialakítását idézi, a helyben elérhető különlegesen hosszú fűrészárúnak köszönheti a létét. A hasonló feszítávoknál alkalmazott rétegelt- ragasztott tartók helyett itt a jó minőségű faanyag lehetővé tette, hogy a fa szálirányú húzófeszültségét kihasználó szerkezetet hozzanak létre: az szarupárok alatt enyhén íves, feszített pallókból alakították ki a húzott övet, a széleken besűritett székoszlopok következtében a szerkezet rácsostartó-szerű erőjátékkal rendelkezik.

F11

épület:

Falugyűlés épület és
többcélú terem

építész:

Gion A. Caminada

évszám:

1995

cím:

Ravinal
7149 Vrin

gps:

46° 39' 12.3" É
09° 05' 54.9" K

térkép:

G 034

F12

épület:

Edvin Derungs istálló

építész:

Gion Caminada

évszám:

1995

cím:

7149 Vrin

gps:

46°39'17 É
09°05'58 K

térkép:

G 129

F13

+

épület:

Livio Caviezel istálló

építész:

Gion Caminada

évszám:

1995

cím:

7149 Vrin

gps:

46°39'17 É
09°05'58 K

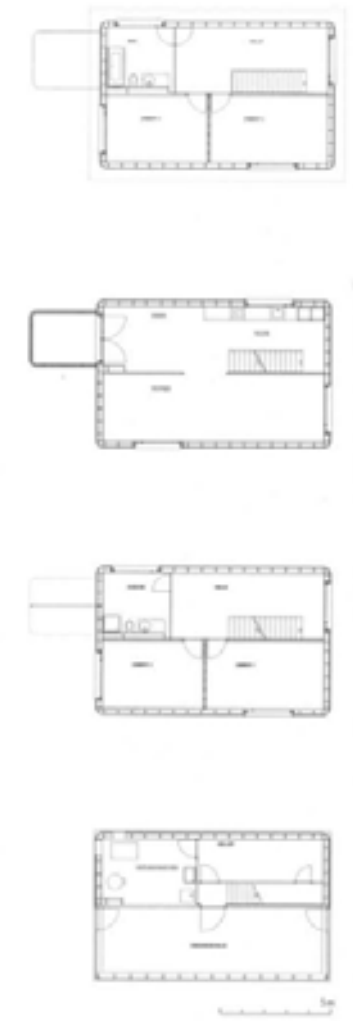
térkép:

G 020

Ez a toronyszerű vörösfenyő-pikkelyes ház Sumvitg szélén áll. A tiszta metszésű kompakt forma a józan és takarékos gondolkodás végeredményeként született. A földszinten félig körbefutó szint magas üvegezése nem csak a kertel való kapcsolatot erősíti, hanem kiváló napcsapdaként is üzemel. A felsőbb szinteken hosszanti tengelye mentén oszlik meg a belső tér amit a használati igényeknek megfelelően haránt irányban tovább lehet darabolni. A ház tartószerkezetét

iparilag előregyártott, 3,5 cm vastag, 3 rétegű ragasztott fa panelekből hozták létre. Hogy a lemez kihajlását elkerüljék, rá merőlegesen 20 cm széles bordákat rögzítettek, ezek közé kerül a hőszigetelés. A szendvics panelt egy egyszerű borítás zárja le, ami egyben a külső burkolat hátszerkezeteként is funkcionál. A tömör fa födémblokkok egyenesen a 3,5 cm-es háromrétegű falra terhelnek, létrehozva ezzel a hőszigetelés folytonosságát.

F14

épület:

Bearth-Candinas ház

építész:

Bearth & Deplazes

évszám:

1996-1998

cím:

Quadras-Sut, Sumvitg

gps:

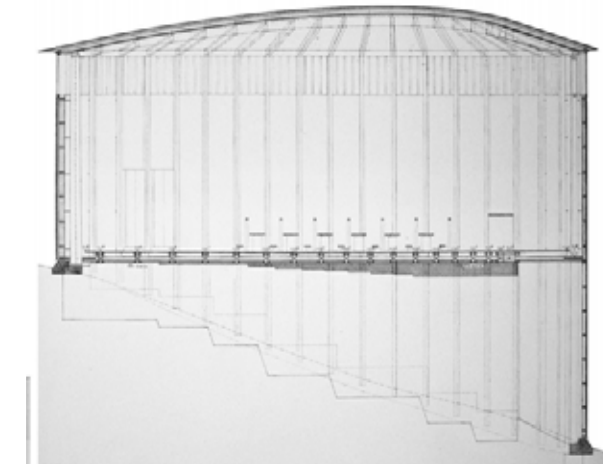
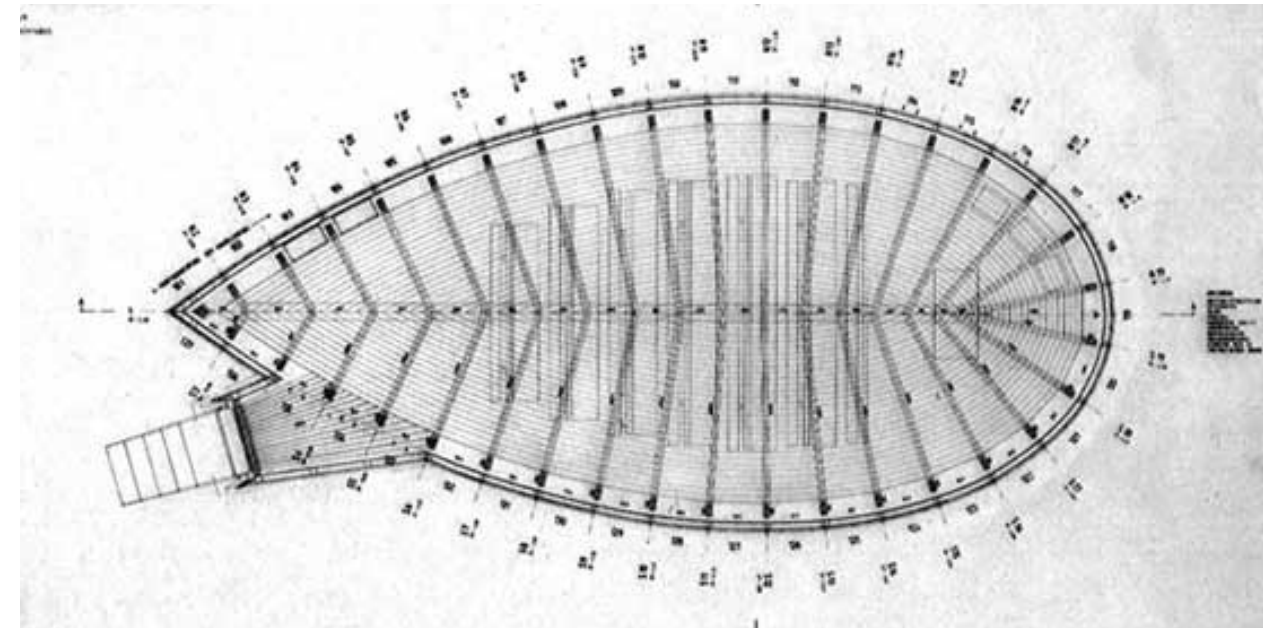
46° 43' 35.11É
08° 55' 59.41K

térkép:

G 019

A kápolna zsindegyel borított plasztikus formája és szerkezete szoros kapcsolatban áll a tájjal. A zsindegyel a déli oldalon megfeketedett, az északin pedig ezüstsürkévé vált. Az egyterű, kelet-nyugati irányú belső tér ötvözi a centrális és a longitudinális irányultságot. A kápolna kifejezőerejét a felépítő szerkezeti elemek megformáltsága adja. A padló és a függőleges szerkezetek egyértelműen elválnak egymástól, a függőleges faoszlopok a tető levélerezetét formázó gerinc- és bordarendszerében folytatódnak, a falat a tetőtől elválasztó ablaksáv teljesen körbefut az épületen. Különálló betonlépcső vezet fel a kápolna burkolatából organikus kinövő bejárati előtérhez.

F15

+

épület:

Sogn Benedetg
kápolna

építész:

Peter Zumthor

évszám:

1985-1988

cím:

Vitg 221
Sumvitg

gps:

46° 73' 48.63" É
08° 93' 90.47" K

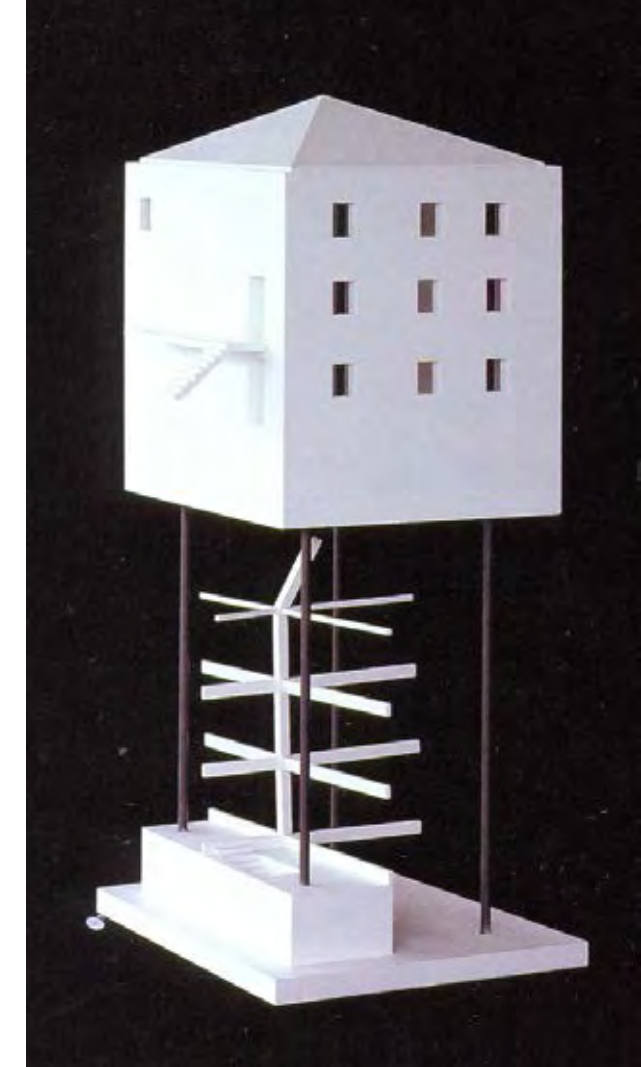
térkép:

G 059

Nem sokkal halála előtt, Rudolf Olgiati egyezséget kötött lakóhelyének, Flims városának vezetőivel: értékes műkinccsgyűjteményét a városra hagyományozza, amennyiben az a városka üresen álló, "a sárga ház"-néven ismert épületébe kerülhet. Azzal a további megkötéssel, hogy a házat Olgiati a maga ízlése szerint alakíthatja át. Ezt a tettet már fia, Valerio hajtotta végre. Az épület egésze kívülről belül fehérbe öltözött. A falakról levert vakolat és ablakkeretezések után maradt durva kőfelületet, és ugyanúgy a kőpala-fedést is lemeszelték. A régi belső födém szintek helyett új, egyetlen aszimmetrikusan elhelyezett pillérre támaszkodó fafödémek kerültek. Bizonyos ablaknyílásokat befalaztak, míg a megmaradók plasztikus, "kísérteties" mélységet nyertek a belső síkra helyezett nyílászárók hatására.

F16

+

épület:

Das Gelbes Haus

építész:

Valerio Olgiati

évszám:

1997-1999

cím:

Via Nova 30

7017 Flims

gps:

46°50'12.37" N

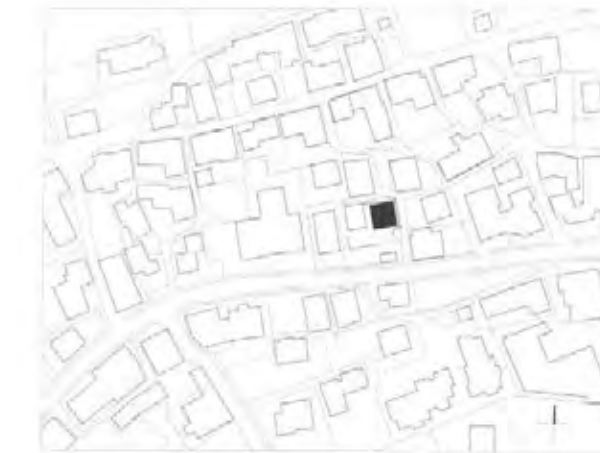
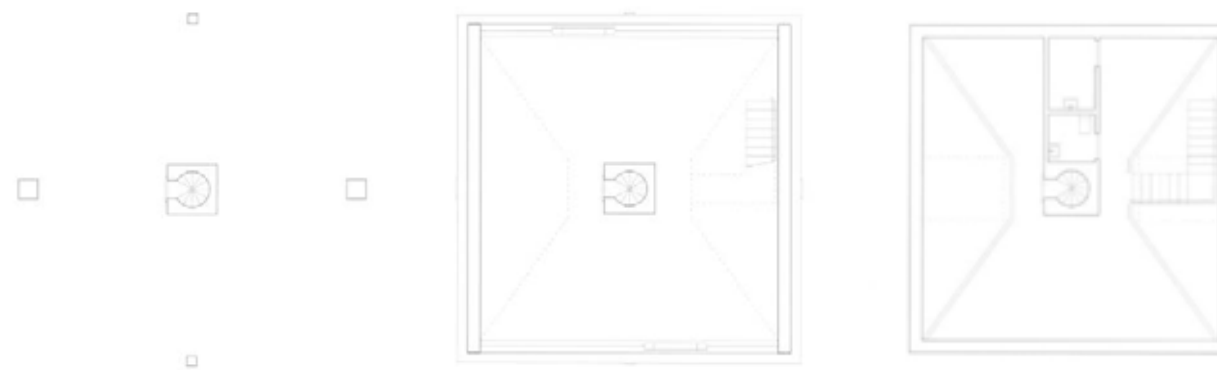
09°17'05.24" E

térkép:

G 050

Olgiati saját irodájának külső formálását, mint a Bardill stúdió esetében, szintén a kötött kubatúrába való építés határozza meg. A 3 + 1 galériaszintes építmény alsó két szintje nyers monolit vasbeton szerkezet, erre épült egy könnyűszerkezetes faház. A lejtős terepbe vágott pincegarázs egyik oldalán a kertre nyitott, felső födémje a három másik oldalon a támfalaktól elvágva szabadon lebegő hatást kelt, amit nem zavar meg sem a négy szimmetrikus tartópillér, sem az a csigalépcsőt rejtő centrális közlekedőmag, mely a házat vertikálisan összeköti. Az irodater az utca felső, a ház hátsó oldaláról közelíthető meg; sötét deszkaburkolata kívül fugákkal, belül fuga nélkül rakott. Lényegében egyterű, alul munkaasztalokkal, a galériaszinten tárgyalóval. Az falnyílások szerkesztése az ablak ősi funkcióját sugallja: a sötét belső térből az ablakon át elmélyülten szemlélhetjük a külső világot.

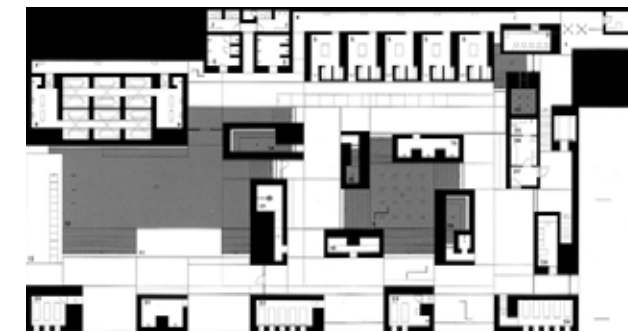
F17 +

épület:
Olgiati műterem
építész:
Valerio Olgiati
évszám:
2006
cím:
**Senda Stretga 1
7017 Flims**
gps:
**46°50'13.05" N
09°17'8.87" E**
térkép:
G 080

Vals 1200 m magasan, völgyben fekszik, a svájci Alpok keleti részén, ahol az egyik forrás 30 °C-os vizével tör a felszínre. A múlt századba létesült szabadtéri kabinos fürdőhely, majd a rusztikus alpesi fürdőépület fejlesztéseket készült 1996-ban az új termálfürdő épülete. Az új fürdőt egy földalatti folyosón keresztül lehet megközelíteni a meglévő szállodától. Az épület megjelenése egy fúvel borított hatalmas kőtárgyat idéz, mely formájával nem a helybéli építészeti formakultúrához illeszkedik, hanem sokkal inkább valami különleges kapcsolatot kíván teremteni a hegyvidéki tájjal, a természeti erővel, a földtani közeggel és a lenyűgöző topográfiai környezettel. Így az épület idősebbnek tűnhet a már meglévő korosabb környezeténél. Hegy, kőzet, víz, épület, kő, épített kő, épület a hegyen, - ezekre a hívószavakra építette a tervező azt a geometriai formákból felépülő koncepciót, melynek játékossága és szigorúság összhangra talál az épületben. Az épület atmoszférája a kő, a hegy belsejében rejtőző misztikus világot, a sötétséget és a világosságot, a vízen tükröződő, gőzben derengő fényt, a hangokat, és ezek misztikus hangulatát kívánja megragadni. A rituális fürdőzésről a tervező budapesti, isztanbuli és bursai utazása során szerzett tapasztalatokat.

F18

épület:

Termál fürdő

építész:

Peter Zumthor

évszám:

1990-1996

cím:

Therme
7132 Vals

gps:

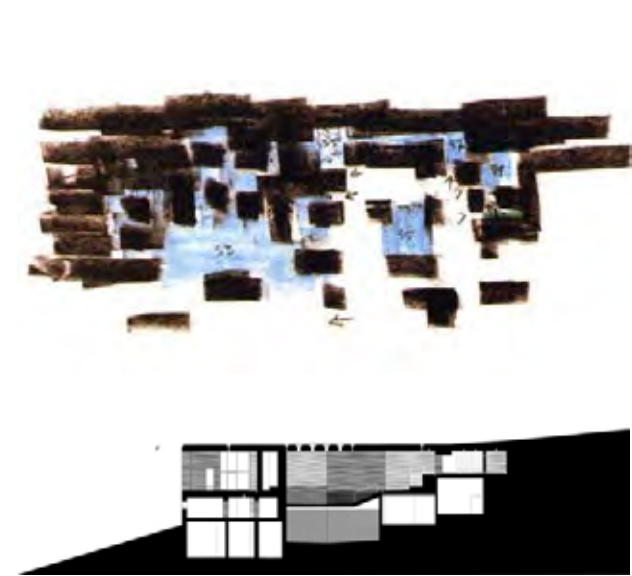
46°62'20.13"É
09°18'05.58"K

térkép:

G 060

A belső tér, akár egy geometrikus barlangrendszer, egyre áthatóbbá válik, ahogy az épület hegy felé eső részétől völgy irányába haladunk. A porózus kőhöz hasonlító térstruktúra a homlokzaton egy barlangrendszer metszetét adja. A helyi gneisz kőzetből épített épület falai betonnal alkotnak kompozit szerkezetet, melynek kialakítására különleges figyelmet fordítottak a munkások és a tervező egyaránt. Az épület monolitikusságát a formáláson túl az anyaghasználat is adja, mivel a padló, a falak, a mennyezet, a lépcsők, kőpadok, mind kőből vannak megformálva, és olyan körbejárható rendszert hoznak létre, melyekben az elemek önálló kompozíciós réteggként szerepelnek. Ezen rétegek adják a technológiai megoldások logikáját is: túlfolyók, víz és hőszigetelés, fűtés – így a ház belső törvényszerűségeivel önmagát hozza létre, és válik monolit rendszerré. A legfelső réteget a födémlemezek adják, melyek vékony résekkel vannak eltartva egymástól. Ezek úgy vannak kialakítva, hogy minden szerkezeti blokk felülről jövő súrló megvilágítást kapjon az épület belsejében. Ezek a tömbök meghatározott szekvenciális rendszert alkotnak, és a feltárulásukban gondosan szerkesztettek. A sejtelmes fények keltette aurában tehát útra kelhet a látogató, hogy felfedezze a hó kamrát, a zuhany kamrát, a masszázs tömböt, az ivókút kamráját, a pihenőtereket, a tűzfürdőt, a virág fürdőt, a hideg fürdőt, és a zenélő köveket.

F18

épület:

Termál fürdő

építész:

Peter Zumthor

évszám:

1990-1996

cím:

Therme
7132 Vals

gps:

46°62'20.13"É
09°18'05.58"K

térkép:

G 060

ENDE

